Considerat drept unul dintre cei mai mari scriitori britanici contemporani, Ian McEwan s-a născut pe 21 iunie 1948 la Aldershot, Anglia, în familia unui sergent-major, şi a copilărit în Singapore şi în Libia, la Tripoli, în vecinătatea garnizoanelor unde era încartiruit tatăl său. A studiat literatura engleză la Universitatea din Sussex, luându-şi mai târziu masteratul la Universitatea East Anglia, în anii ’70 a început să publice nuvele în American Review şi Transatlantic Review, celebrele reviste literare de peste Ocean, adunate mai apoi în volumul Prima dragoste, ultimele ritualuri, distins cu premiul Somerset Maugham. În 1978 i-a apărut un al doilea volum de nuvele, Printre cearşafuri, umbrit însă de succesul romanului de debut, Grădina de ciment, apărut în acelaşi an, care a stârnit un uriaş scandal, consacrându-l încă de la debut ca pe unul dintre cei mai originali scriitori ai momentului, îi vor urma Mangâieri străine (1981), nominalizat la Booker Prize, Copil binevenit (1987, pentru care i s-a decernat Whitbread Prize for Fiction), Nevinovatul (1990), Câinii negri (1992), Durabila iubire (1997), Amsterdam (1998, câştigător al Booker Prize) şi Ispăşire (2001), distins cu premii internaţionale de prestigiu, precum W.H. Literary Award şi National Book Critics Circle Award, şi tradus în momentul de faţă în toată lumea. Ian McEwan a scris, de asemenea, piese de teatru, scenarii de film şi de televiziune, dintre care unul, Geometrie în spaţiu, a fost interzis de BBC în 1979.

Plasat în Berlinul Războiului Rece, la începutul anilor ’50, Inocentul porneşte de la un fapt real puţin cunoscut: un tunel secret pe care britanicii şi americanii l-au săpat pe sub sectorul controlat de sovietici pentru a intercepta liniile de comunicaţie ale acestora. Un timid şi neexperimentat tehnician britanic, Leonard Mamham, este trimis de la Londra pentru a coopera cu armata americană la această operaţiune strict secretă. Odată cu pierderea inocenţei politice, Leonard trăieşte o pasională – şi clandestină! – poveste de dragoste. Din opera lui Ian McEwan, în colecţia „Biblioteca Polirom” au apărut Amsterdam (2001), Grădina de ciment (2002) şi Ispăşire (2003).

pentru Penny

„Munca la această piaţă a cetăţii se îngreuna şi mai mult, în chip

cu totul inutil (inutil vrea să spună că vizuina nu avea la drept vorbind niciun folos de pe urma săpăturilor de acest fel) şi prin faptul că, exact în locul unde, potrivit planurilor, s-ar fi cuvenit să fie piaţa cu pricina, pământul era mai afânat şi mai nisipos, şi atunci pământul tot trebuia bătătorit exact acolo, pentru a putea clădi peste el marea cetăţuie frumos boltită şi bine rotunjită. Pentru o astfel de muncă nu aveam la dispoziţie însă decât fruntea mea. Cu fruntea deci m-am izbit de mii şi mii de ori, zile şi nopţi de-a rândul, în pământ, şi eram fericit când mi-o însângeram toată, căci asta era o dovadă că peretele începea să se întărească şi astfel pot spune că în felul acesta, aşa cum trebuie să mi se recunoască, mi-am meritat de-a binelea cetatea mea de acum".

Franz Kafka, Vizuina1

1. Franz Kafka, Opere complete, vol. l, Editura Univers, Bucureşti, 1996, pp. 330 – 331, traducere de Mircea Ivănescu.

„După cină am văzut un film amuzant: Prinţesa şi piratul, cu Bob Hope. Pe urmă am stat în Sala Mare şi am ascultat opereta Mâkado1, reprodusă, mult prea lent, la gramofon. Primul-ministru a spus că-i evocă «epoca victoriană, optzeci de ani care vor avea, în istoria insulei noastre, importanţa epocii antoniene» 2. Acum însă ne înconjurau «umbrele victoriei...» După războiul acesta, a continuat primul-ministru, vom fi inevitabil slabi, nu vom avea nici bani, nici forţă, şi vom fi prinşi între două mari puteri: SUA şi URSS".

(O cină cu Churchill la Chequers, la zece zile după Conferinţa de la Ialta)

John Colville, Hotarele puterii: Jurnalele din Downing Street, 1939-1955

Titlul unei operete (1885) a compozitorilor englezi Sir William Gilbert şi Sir Arthur Sullivan. Epoca generalului roman Marcus Antonius (83? – 30 î.Hr.), prieten al lui Iulius Caesar, membru al celui de-al doilea triumvirat şi duşman al lui Octavianus.

Inocentul

Cel care domina întrevederea era locotenentul Lofting.

— Ascultă-mă pe mine, Mamham. Eşti proaspăt sosit, deci nu ai cum să cunoşti situaţia. Problema nu sunt nici nemţii, nici ruşii. Nici

măcar francezii. Sunt americanii. Habar n-au de nimic. Mai rău, refuză să înveţe. Nu suportă să le spui ceva. Aşa-s ei şi gata.

Leonard Mamham, angajat al Poştei, nu se aflase niciodată faţă în faţă cu un american cu care să schimbe câteva cuvinte, dar îi studiase în profunzime la Odeon-ul local1. Zâmbi fără a-şi întredeschide buzele şi încuviinţă din cap. îşi vârî mâna în buzunarul interior al hainei, după tabachera argintată. Lofting ridică braţul în stil indian, cu palma înainte, ca să prevină oferta. Leonard îşi încrucişa picioarele, scoase o ţigară şi bătu de câteva ori cu capătul ei în tabacheră.

Braţul lui Lofting se întinse peste birou cât era de lung, oferindu-i un foc de la brichetă. Când tânărul civil îşi aplecă fruntea deasupra flăcării, locotenentul reluă:

— Îţi dai seama că există şi unele proiecte comune, resurse asociate, know-how, chestii din

1. Denumire dată unui lanţ de cinematografe.

astea. Dar crezi cumva că americanii au vreo idee cât de mică despre lucrul în echipă? Cad de acord cu noi asupra unui lucru, după care procedează exact cum îi taie capul. Ne lucrează pe la spate, păstrează informaţiile numai pentru ei, ne vorbesc de sus ca unor nătărăi.

Locotenentul Lofting îndreptă sugativa, unicul obiect de pe biroul său de tablă.

— Ştii, mai devreme sau mai târziu, HMG1 va fi obligat să adopte o linie dură.

Leonard dădu să spună ceva, dar Lofting îl reduse la tăcere cu o mişcare a mâinii.

— Să-ţi dau un exemplu. Eu mă ocup din partea britanică de concursul de înot dintre sectoare de luna viitoare. Nimeni nu pune la îndoială faptul că noi avem cel mai bun bazin, aici, la Stadion. Ar fi absolut normal ca aici să se desfăşoare şi competiţia. Cu multe săptămâni în urmă, americanii au acceptat. Dar unde crezi că se va ţine concursul acum? La mama dracului, în sud, undeva în sectorul lor, într-o prăpădită de băltoacă soioasă! Ştii cumva de ce?

Lofting mai vorbi circa zece minute. După ce expuse toate maşinaţiunile americane legate de concursul de înot, Leonard luă cuvântul:

— Domnul maior Sheldrake are pentru mine câteva instrucţiuni sub sigiliu şi nişte echipament. Ştiţi cumva ceva despre asta?

— Tocmai ajungeam aici, zise sec locotenentul. Făcu o pauză, parcă pentru a-şi aduna puterile.

Când vorbi din nou, abia-şi putu reprima un y odei de iritare.

1. His Majesty's Government (engl.) – Guvernul Maiestăţii Sale.

— Ştii că unicul motiv pentru care am fost trimis aici a fost să te aştept pe dumneata. Când domnului maior Sheldrake i-a sosit numirea în noul post, eu trebuia să preiau totul de la dânsul şi să transmit mai departe. Dar s-a întâmplat – nu din vina mea – ca între plecarea domnului maior şi sosirea mea să treacă patruzeci şi opt de ore.

Aici se opri. S-ar fi zis că-şi pregătise cu grijă explicaţia.

— Se pare că yankeii au făcut un tărăboi monstruos, deşi coletăria era închisă într-o încăpere păzită, iar plicul dumitale sigilat se afla în seiful din biroul comandantului. Americanii au insistat să răspundă cineva tot timpul de material. La biroul comandantului s-au primit telefoane de la generalul de brigadă, telefoane pornite de la Marele Stat Major. Nimeni n-a putut să li se opună. Au venit cu un camion şi au umflat totul – plicul, materialele, absolut tot. Eu am sosit abia după aceea. Aveam instrucţiuni să te aştept pe dumneata – ceea ce şi fac de cinci zile –, să mă asigur că eşti cel care pretinzi că eşti, să-ţi explic situaţia şi să-ţi înmânez adresa de contact.

Lofting scoase din buzunar un plic de culoare cafenie şi i-l întinse peste masă. Concomitent, Leonard îi înmâna actele ce dovedeau că era bona fide. Lofting ezită. Nu terminase cu veştile proaste.

— Chestia stă în felul următor. Acum, că materialul – orice o fi – le-a fost predat sub semnătură, trebuie să te predăm şi pe dumneata. Ai fost transferat la ăilalţi. Deocamdată, ei răspund de dumneata. De la ei vei primi ordinele.

— Nu e o problemă, zise Leonard.

— Ba eu spun că-i un afurisit de ghinion. Deoarece îşi îndeplinise misiunea, Lofting se ridică şi-i strânse mâna.

Şoferul militar care-l adusese pe Leonard de la aeroportul Tempelhof în după-amiaza respectivă, ceva mai devreme, aştepta în parcarea de la Stadionul Olimpic. Locul unde era încartiruit Leonard se afla la câteva minute de mers cu maşina. Odată ajunşi, caporalul deschise portbagajul minusculului autoturism kaki, dar nu se arătă dispus să creadă că ar fi fost de datoria lui să scoată bagajele.

Numărul douăzeci şi şase de pe Platanenallee era o clădire modernă, cu lift. Apartamentul, situat la etajul al treilea, avea două dormitoare, o cameră de zi spaţioasă, o bucătărie-sufragerie şi o baie. Acasă în Anglia, Leonard încă mai locuia în Tottenham, cu părinţii, şi făcea naveta zilnic până la Dollis Hill. Acum trecu din cameră în cameră, aprinzând toate luminile, îl aşteptau diverse surprize. Un aparat de radio mare, cu butoane crem, şi un telefon stăteau aşezate pe măsuţa pentru cafea ca într-un fel de cuibuşor. Lângă telefon se găsea o hartă a Berlinului. Mobilierul era de sorginte cazonă: canapea şi fotolii înnegrite, cu motive florale, o pernuţă cu ciucuri de piele, o lampă standard, cu picior, care nu stătea chiar perpendicular, şi, lângă peretele îndepărtat al camerei de zi, o masă de scris cu picioare groase, arcuite. Se delecta alegându-şi dormitorul şi despacheta cu multă atenţie. O locuinţă numai pentru sine. Nu-şi imaginase că va fi chiar atât de încântat, îşi atârnă costumul de gală, pe cel de-al doilea ca valoare şi costumele gri, de fiecare zi, în debaraua din perete, a cărei uşă glisa la cea mai uşoară atingere. Pe birou puse tabachera suflată cu argint şi căptuşită cu lemn de tek, cu monograma sa încrustată pe capac – un cadou primit la plecare de la părinţi. Lângă ea aşează în picioare bricheta grea de interior, de forma unei urne neoclasice. Va juca oare vreodată aici rolul amfitrionului?

Abia după ce toate obiectele au fost aranjate satisfăcător, îşi permise să se aşeze în fotoliul de sub lampa standard şi să deschidă plicul. Dezamăgire. O simplă foaie de hârtie, smulsă dintr-un blocnotes. Nicio adresă – doar un nume, Bob Glass, şi un număr de telefon. Intenţionase să întindă pe masă harta cu străzile Berlinului, să

localizeze adresa şi să-şi plănuiască itinerarul. Acum însă trebuia să ceară îndrumări de la un străin – şi încă un străin american. Trebuia să folosească telefonul, instrument cu care nu era familiarizat, în pofida specificului muncii sale. Părinţii lui nu aveau telefon, nici prietenii lui nu aveau, iar de la serviciu nu suna decât rareori. Cu pătrăţelul de hârtie pus în echilibru pe un genunchi, formă numărul, nu fără efort. Ştia precis ce ton intenţiona să folosească. Unul relaxat, dar hotărât. Leonard Mamham la telefon. Cred că aşteptaţi apelul meu.

O voce răpăi imediat:

— Glass!

Leonard se pierdu, iar glasul i se dizolvă în nervozitatea englezească pe care dorise s-o evite în discuţia cu americanul.

— Ăăă, da… Uitaţi, îmi pare teribil de rău, dar eu…

— Cine eşti? Mamham?

— Da, de fapt. Aici Leonard Mamham. Cred că aţi…

— Notează-ţi adresa: Nollendoristrasse numărul zece, lângă Nollendorfplatz. Să te prezinţi mâine dimineaţă la opt.

Telefonul amuţi în timp ce Leonard repeta adresa cu cea mai prietenoasă voce posibilă. Se simţi un papă-lapte. Roşi, deşi nu-l vedea nimeni. îşi zări imaginea într-o oglindă de pe perete, de care se apropie neajutorat. Ochelarii, pătaţi cu galben de la grăsimea corporală evaporată – cel puţin aceasta era teoria sa –, îi stăteau cocoţaţi aiurea pe nas. Când şi-i scoase, propriul său chip i se păru incomplet. Pe marginile nasului avea două dungi roşii, urme de apăsare pătrunse în structura oaselor. Poate că s-ar descurca şi fără ochelari. Lucrurile pe care dorea să le vadă neapărat erau aproape de ochi. O schemă de circuite, un filament de lampă, chipul altcuiva. Faţa unei fete. Calmul său domestic dispăruse. Mai schiţă câţiva paşi prin noul său domeniu, urmărit de nostalgii pe care nu şi le putea înfrâna. În cele din urmă se stăpâni şi se aşeză la masa din sufragerie ca să le scrie părinţilor. Compunerea unei scrisori îi solicita un efort considerabil. La începutul fiecărei fraze îşi ţinea răsuflarea, iar la sfârşit expira, icnind. Dragă mamă şi tată, drumul până aici a fost plicticos, dar cel puţin nu s-a întâmplat nimic rău. Am ajuns astăzi la ora patru. Am un apartament

drăguţ, cu două dormitoare şi cu telefon, încă nu m-am întâlnit cu cei cu care voi lucra, dar cred că Berlinul o să-mi placă. Acum plouă şi vântul bate foarte tare. Chiar şi pe întuneric, se vede ce distrus este oraşul, încă n-am avut ocazia să vorbesc nemţeşte…

Foamea şi curiozitatea îl scoaseră repede din casă. Reţinuse un traseu de pe hartă şi porni spre est, către Reichskanzlerplatz. De Ziua Victoriei, Leonard avea deja paisprezece ani, fiind suficient de mare ca să aibă capul plin cu numele şi caracteristicile avioanelor de luptă, ale navelor, tancurilor şi tunurilor. Urmărise debarcarea din Normandia şi ofensiva aliaţilor spre răsărit, prin Europa, şi, anterior, spre nord, de-a lungul cizmei italiene. Abia acum începeau să i se şteargă din memorie numele bătăliilor importante, pe care cândva le ştiuse. Pentru un englez tânăr era imposibil să se afle în Germania pentru prima oară şi să nu se gândească la ea ca la o ţară învinsă sau să nu fie mândru de victorie. Petrecuse anii de război la bunică-sa, într-un cătun galez deasupra căruia nu zburase niciun avion inamic. Niciodată nu pusese mâna pe o armă, nici măcar nu auzise vreuna descărcându-se altundeva decât în poligon. Cu toate acestea – şi în ciuda faptului că oraşul fusese eliberat de către ruşi –, hoinărea în seara aceea prin plăcutul cartier rezidenţial al Berlinului, unde vântul se mai liniştise şi vremea se încălzise puţin, cu un pas ţanţoş, de proprietar, ca şi cum cadenţa mersului său ar fi subliniat ritmul unei cuvântări de-a lui Winston Churchill.

Din câte îşi dădea seama, se muncise intens pentru reconstruirea oraşului. Asfaltul trotuarelor era proaspăt, iar pe margini se plantaseră puieţi mlădioşi de platani. Molozul fusese curăţat din multe locuri. Terenul era nivelat şi peste tot se vedeau stive ordonate de cărămizi vechi, curăţate de mortar. Clădirile noi, aidoma celei în care locuia, degajau o impresie de soliditate specifică secolului al nouăsprezecelea. La capătul străzii auzi voci de copii vorbind englezeşte. Un ofiţer din RAF se întorcea acasă cu familia – o dovadă convingătoare că se afla într-un municipiu cucerit. Ieşi în Reichskanzlerplatz, o piaţă vastă şi pustie, în lucirea ocru a lămpilor de pe stâlpii de beton proaspăt ridicaţi, văzu o impunătoare clădire

publică demolată, din care nu mai rămăsese decât un parter cu multe geamuri, în centrul acelui zid, un şir scurt de trepte ducea la o intrare impresionantă, cu multe frontoane şi sculpturi din piatră. Poarta, care trebuie să fi fost masivă, fusese complet aruncată în aer, lăsând să se vadă, intermitent, farurile maşinilor de pe strada de dincolo. Era greu să-ţi reprimi plăcerea copilărească produsă de gândul la bombele de cinci sute de kile care dislocaseră acoperişurile clădirilor şi le spulberaseră conţinutul, nelăsând în picioare decât faţadele şi găurile căscate ale ferestrelor. Acum doisprezece ani şi-ar fi deschis larg braţele, ar fi imitat zgomotul unui motor şi ar fi devenit un bombardier, exultând astfel un minut sau două. Coti pe o uliţă laterală, unde dădu peste o Eckkneipe1.

Gălăgia din local era produsă de glasurile clienţilor bătrâni. Nu zări nicio persoană sub şaizeci de ani, dar nimeni nu-i acordă atenţie când se aşeză. Intimitatea îi era garantată de abajururile de pergament îngălbenit şi de pâcla

1. Textual, crâşma din colţ (germ.).

groasă şi grea a fumului de trabuc. Se uită cum barmanul îi pregătea berea, comandată cu o propoziţie repetată în prealabil de câteva ori. Paharul se umplu, spuma bogată fu scoasă cu o spatulă, după care omul turnă iar bere şi lăsă halba să aştepte. Tot ritualul fu repetat întocmai. Trecură aproape zece minute până când barmanul consideră că halba poate fi servită. Din meniul scurt, caligrafiat în alfabetul gotic, recunoscu şi comandă Bratwurst mit Kartoffelsalat1. Se bâlbâi, poticnindu-se în cuvinte. Ospătarul aprobă din cap şi plecă imediat de lângă masă, ca şi cum n-ar mai fi suportat să asiste la încă o încercare de stâlcire a limbii sale materne.

Leonard nu avea încă poftă să se întoarcă la liniştea din apartamentul său. După mâncare, mai comandă o bere, urmată de încă una. Bând, deveni conştient de conversaţia a trei bărbaţi de la masa din spate. Aceştia vorbeau din ce în ce mai tare. N-avea cum să ignore bubuitul vocilor învălmăşite nu din pricina unor divergenţe de opinii, ci, pare-se, din străduinţa de a sublinia cât mai vehement o părere comună. La început distinse numai vălurirea complicată, fără sens, a

vocalelor şi silabelor, atrăgătoarele ritmuri sincopate, împlinirea întârziată a frazelor în germană. Dar, pe măsură ce a treia halbă se golea, cunoştinţele sale de germană sporeau şi reuşi să prindă din zbor chiar cuvinte întregi, ale căror sensuri i se clarificau după o secundă de gândire. La a patra bere începu să distingă ici şi colo expresii pe care, după o interpretare rapidă, reuşea să le priceapă. Mizând pe întârzierea cu care era pre

1. Cârnăciori cu salată de cartofi (germ.).

gătită, mai comandă o halbă, în vreme ce o golea şi pe asta – a cincea –, capacitatea de a înţelege germana îi crescu în ritm accelerat. Nu exista nicio îndoială în legătură cu cuvântul Tod, moarte, sau, ceva mai târziu, Zug, tren, sau verbul bringen. Auzi rostit cu lehamite într-o pauză cuvântul manchmal, uneori. Uneori aceste lucruri sunt necesare.

Conversaţia prinse viteză din nou. Era clar că o anima un fel de competiţie a laudelor de sine. A te bâlbâi însemna a fi eliminat din întrecere, întreruperile erau brutale, fiecare interlocutor insistând tot mai violent şi fudulindu-se cu exemple mai rafinate decât ale predecesorului. Cu conştiinţele descătuşate de o bere de două ori mai tare decât cea englezească, sorbită din recipiente nu cu mult mai mici decât cănile din berăriile britanice, bărbaţii aceştia îşi deşertau sufletele, când ar fi fost cazul să se chircească de frică. Răcneau despre faptele lor sângeroase de răsuna localul. Mit meinen blossen Hänđen! Cu mâinile astea! Fiecare îşi croia drum – cu ciomagul, parcă – să povestească o întâmplare, până când comesenii îi retezau fără menajamente elanul. Se auzeau remarce menite să întărâte ori mârâieli de aprobare veninoasă. Ceilalţi băutori din Kneipe, cocoşaţi peste propriile lor conversaţii, nici nu se sinchiseau. Doar barmanul arunca din când în când o privire în direcţia celor trei, fără îndoială ca să verifice starea paharelor. Eines Tages werden mir alle dafur dankbar sein. Într-o bună zi toată lumea îmi va mulţumi pentru asta. Când Leonard se ridică în picioare, iar barmanul veni să numere liniile trase cu creionul pe suportul de carton al halbei, nu rezistă ispitei de a se răsuci în scaun ca să-i vadă pe cei trei. Erau mai bătrâni şi mai jigăriţi decât îşi închipuise. Unul dintre ei îl observă şi imediat ceilalţi

doi se întoarseră şi ei spre tânăr. Primul, cu teatralitatea glumeaţă a unui băutor înrăit, ridică paharul:

— Na, junger Mann, bist uuohl nicht aus dieser Gegend, wie? Komm her und trink cinen mit uns. Ober îl vino să bei cu noi. Hei, barman!

Dar Leonard, care tocmai depunea mărcile germane cuvenite în palma întinsă a barmanului, se prefăcu că nu-i aude.

A doua zi dimineaţa se sculă la şase şi făcu o baie. îşi alese fără grabă hainele, deliberând asupra nuanţelor de gri şi asupra tipurilor de ţesătură albă. îmbrăcă mai întâi costumul (nu pe cel mai bun, ci pe următorul ca valoare), apoi şi-l scoase. Nu voia să aibă o înfăţişare conformă cu vocea cu care vorbise la telefon. Tânărul în chiloţi şi în maioul gros pus de mama sa în geamantan contempla în debara trei costume şi un sacou de tweed, intuind forţa enormă a stilului de viaţă american. Simţea că rigiditatea ţinutei sale era oarecum caraghioasă. Faptul că era englez nu-i mai conferea siguranţa de sine de care beneficiaseră generaţiile precedente, îl făcea să se simtă vulnerabil. Dimpotrivă, americanii păreau absolut în largul lor când erau naturali. Opta pentru jacheta sport şi o cravată croşetată, de un roşu aprins, aproape ascunsă sub jerseul cu guler înalt, împletit de mână.

Pe Nollendoristrasse, la numărul zece, se afla o clădire înaltă şi zveltă, în curs de restaurare.

1. Hei, tinere, nu prea pari a fi din ţinutul ăsta. Hai şi bea una cu noi (germ.).

Muncitorii care decorau holul trebuiră să-şi mute scările ca să-i facă loc lui Leonard să urce pe treptele înguste. Ultimul etaj era complet renovat şi avea deja şi mochete. Pe palier erau trei uşi. Una era întredeschisă. Leonard auzi prin ea un fel de bâzâit. O voce strigă, acoperind bâzâitul: – Dumneata eşti, Mamham? Intră odată, ce

Dumnezeu!

Pătrunse într-o încăpere care era parţial birou, parţial dormitor. Pe un perete se vedea o hartă mare a oraşului; sub ea – un pat nefăcut. Glass şedea în spatele unui birou încărcat şi dezordonat şi-şi tundea barba cu o maşină de bărbierit electrică. Cu mâna liberă amesteca

nişte cafea solubilă în două căni cu apă fierbinte. Un ceainic electric zăcea pe podea.

— Ia loc, zise Glass. Aruncă pe pat cămaşa aia. Zahăr? Două linguriţe?

Extrase zahărul dintr-o pungă de hârtie, laptele condensat dintr-un borcan, şi amestecă în căni atât de energic, încât cafeaua stropi documentele din imediata vecinătate. În clipa când termină de preparat băutura caldă, opri aparatul de ras şi-i înmâna o cană lui Leonard. În timp ce Glass se încheia la cămaşă, Leonard îi zări torsul musculos sub părul negru şi sârmos care-l acoperea de la un umăr la celălalt. Glass îşi încheie cu greu cămaşa până sus, pe gâtul gros. Luă de pe birou o cravată gata înnodată, cu o buclă de elastic, şi şi-o puse, stând în picioare. Nu făcea nicio mişcare de prisos, îşi luă haina de pe spătarul unui scaun şi şi-o trase pe el, păşind spre harta de pe perete. Purta un costum bleumarin, şifonat şi pe alocuri lucios de uzat ce era. Leonard nu-l scăpa din ochi. Existau moduri de a purta îmbrăcămintea care o făceau insignifiantă. Cu stil, puteai realiza absolut orice.

Glass pocni harta cu dosul palmei:

— Ai dat deja o tură?

Nesigur că va putea evita încă un „Păi, de fapt, nu…", Leonard se mulţumi să nege din cap.

— Tocmai am terminat de citit un raport. Probabil că e la mintea cocoşului, dar una dintre chestiile pe care le zice este că între cinci şi zece mii de indivizi din oraşul ăsta se ocupă cu strângerea de informaţii. Fără a număra şi eşalonul doi. Numai indivizii de pe teren. Spionii.

Îşi împinse capul pe spate, aţintindu-şi barba spre Leonard, până când reacţia acestuia îl satisfăcu.

— Majoritatea lucrează independent sau sporadic, continuă el, ori sunt copii, Hundert Mark Jungen1 care-şi petrec viaţa prin baruri, îţi vând un pont cu preţul câtorva beri. Dar şi cumpără. Ai ajuns pe la Cafe Prag?

— Nu, nu încă.

Glass reveni la birou cu paşi uriaşi. La urma urmei, nu avea

nevoie de hartă.

— Acolo-i ca la bursa din Chicago. Merită să arunci o privire.

Avea cam un metru şaizeci şi cinci, cu vreo douăzeci de centimetri mai puţin decât Leonard. Părea închis în costum ca într-o butelie. Zâmbea, dar dădea impresia că era gata oricând să facă ţăndări camera. Se aşeză, se plesni tare peste genunchi şi zise:

— Aşadar, bine ai venit!

1. „Tineri de o sută de mărci" (germ.), în sensul că pot fi cumpăraţi cu această sumă.

Şi capul îi era acoperit de un păr negru, sârmos, care începea de foarte sus, de pe frunte, şi zbura spre spate, conferindu-i înfăţişarea pleşuvă a unui savant din desenele animate înfruntând un vânt puternic. Barba, pe de altă parte, era inertă şi capta lumina prin soliditatea ei. Se proiecta înainte ca un bompres, ca barba unei sculpturi în lemn întruchipându-l pe Noe.

De pe cealaltă parte a palierului, prin uşa deschisă, răzbi până la ei izul de uree pe care îl emană de la distanţă pâinea prăjită arsă. Glass sări în picioare, închise uşa cu un şut şi reveni pe scaunul său. Sorbi lung din cafeaua pe care Leonard o găsea prea fierbinte ca să-şi înmoaie buzele în ea. Avea gust de varză fiartă. Şmecheria era să-i pui cât mai mult zahăr.

În scaunul său, Glass se aplecă înainte:

— Spune-mi ce-ai aflat.

Leonard îi relată succint întâlnirea cu Lofting. Lui însuşi i se părea că are o voce exagerat de afectată. Din respect pentru Glass, îşi domolea Gurile şi rostea a-urile mai deschis.

— Dar nu ştii despre ce echipament este vorba, nici ce fel de teste trebuie să faci?

— Nu.

Glass se întinse pe speteaza scaunului şi-şi împreună mâinile la ceafă.

— Boul de Sheldrake. De îndată ce a fost avansat, n-a mai avut stare. N-a lăsat treburile dumitale în grija nimănui.

Îi aruncă lui Leonard o privire compătimitoare.

— Britanicii ăştia. E imposibil să-i faci pe indivizii de la Stadion să ia ceva în serios. Sunt mult prea preocupaţi să fie gentlemani. Nu-şi văd de treabă.

Leonard preferă să tacă. îşi spunea că era mai corect să fie solidar cu ai săi. Glass ridică spre el cana cu cafea şi-i zâmbi:

— Dar voi, cei de la Tehnic, sunteţi altfel, nu?

— Poate că da.

În vreme ce rostea aceste cuvinte, sună telefonul. Glass smulse receptorul din furcă, ascultă o jumătate de minut şi zise:

— Nu. Plec imediat.

Puse receptorul la loc şi se ridică în picioare, îl împinse pe Leonard spre uşă.

— Deci nu ştii nimic despre depozit? Nu ţi-a vorbit nimeni despre Altglienicke?

— Mă tem că nu.

— Mergem acolo chiar acum.

Ieşiră pe palier. Glass încuie uşa cu trei chei. Clătina din cap, surâdea şi bombănea:

— Britanicii ăştia. Şi boul ăla afurisit de Sheldrake.

Maşina se dovedi o uriaşă dezamăgire. Venind dinspre U-Bahn1 spre Nollendorf-strasse, Leonard zărise un vehicul tipic american, vopsit în culori pastel, cu aripioare de rechin la spate şi ornamente cromate. Dar fusese pus să urce într-un Volkswagen broscuţă cenuşiu, nu mai vechi de un an, dar care parcă făcuse baie în acid. Vopseaua te zgâria dacă o atingeai. Toate obiectele din interior menite să creeze iluzia de confort fuseseră îndepărtate: scrumierele, preşurile, tecile de plastic de pe mânerele portierelor, până şi măciulia schimbătorului de viteze. Toba de eşapament era spartă sau cineva umblase la ea ca să sporească efectul sonor al unei maşini militare, care nu ştie de glumă.

O bucată de carosabil se zărea ca prin ceaţă printr-o gaură perfect rotundă din podeaua vehiculului, în cochilia aceea zgomotoasă de tablă, se târâră, cu un huruit feroce, pe sub podurile de la Anhalter Bahnhof2. Stilul de şofat al lui Glass era să intre în viteza a patra şi să conducă de parcă maşina ar fi avut schimbător de viteze automat.

Normal că toată caroseria se cutremura, la numai treizeci de kilometri pe oră. Viteza

1. Metrou, tren urban (germ.).

2. Gara Anhalter (germ.).

aceea redusă nu trăda timiditate, ci era inspirată de simţul proprietăţii: Glass îşi ţinea ambele mâini încleştate pe partea superioară a volanului şi-i scruta cu priviri crunte pe pietoni şi pe partenerii de trafic, îşi ţinea barba ridicată semeţ. El era american şi se aflau în sectorul american. Ajunşi pe Gneisenaustrasse, unde şoseaua era mai lată, Glass acceleră până la patruzeci de kilometri pe oră şi-şi luă mâna dreaptă de pe volan ca să apuce schimbătorul de viteze.

— Aşa, strigă el, cufundându-se mai bine în scaun, ca un pilot de avion cu reacţie. Ne îndreptăm spre sud, către Altglienicke. Am construit o staţie radar chiar lângă linia de demarcaţie cu sectorul rusesc. Auzit-ai de AN/ APR9? Nu? Un receptor foarte perfecţionat. Sovieticii au o bază aeriană aproape de Schönefeld. O să le captăm transmisiunile.

Leonard nu se simţea în largul său. Era tufă de Veneţia în materie de radar. Domeniul său era telefonia.

— Chestiile dumitale sunt acolo, într-o încăpere. Ţi se vor crea condiţii de testare. Dacă ai nevoie de ceva, mă anunţi pe mine, OK? Nu ceri absolut nimic de la nimeni altcineva. E clar?

Leonard dădu din cap. Privea drept înainte, simţind că se comitea o eroare catastrofală. Ştia însă, din proprie experienţă, că era o greşeală să-ţi exprimi îndoielile faţă de o anumită procedură dacă nu era absolut necesar. Reticenţii făceau – sau dădeau impresia că fac – mai puţine greşeli.

Se apropiau de un semafor aflat pe roşu. Glass reduse viteza la douăzeci pe oră şi ţinu piciorul pe ambreiaj până se opriră cu totul. Abia atunci intră în punctul mort. Se răsuci în scaun ca să se uite la pasagerul său tăcut.

— Hai, Mamham… Leonard. Relaxează-te, ce Dumnezeu! Vorbeşte cu mine. Zi ceva!

Leonard era gata să-şi mărturisească ignoranţa în ceea ce privea

radarul, dar Glass se lansase deja într-o serie de întrebări indignate: – Eşti însurat sau nu? Unde-ai făcut şcoala? Ce anume îţi place? Ce opinii ai?

Nu-l întrerupse decât schimbarea culorii semaforului şi faptul că trebuia să bage maşina în viteză.

Leonard răspunse la întrebări în felul său ordonat, tot printr-un şir de propoziţii:

— Nu, nu sunt însurat. Nici măcar n-am fost pe cale s-o fac. Încă mai locuiesc cu părinţii. Am studiat electronica la Universitatea din Birmingham. îmi place berea germană – asta am aflat-o aseară. Iar părerea mea este că dacă vreţi să se uite cineva la instalaţia radar… Glass ridică mâna:

— Ajunge. Iarăşi revenim la curul ăla de Sheldrake. Nu ne îndreptăm spre o staţie radar, Leonard. Doar ştii prea bine. Şi eu o ştiu prea bine. Dar încă nu ai autorizaţie pentru nivelul trei. Ergo, mergem la o staţie radar, încurcătura şi umilirea veritabilă vor veni la sfârşit. Nu te vor lăsa să intri. Dar de asta mă ocup eu. îţi plac fetele, Leonard?

— Păi, da, de fapt cred că îmi plac.

— Bun. Poate aranjăm ceva împreună diseară. După douăzeci de minute, ieşiră din suburbii, intrând în zona rurală, întinsă şi neatrăgătoare. Se zăreau ogoare vaste, brune, separate de şanţuri sufocate de iarba udă şi bătucită, arbori solitari, desfrunziţi, şi stâlpi de telegraf. Casele fermierilor, ghemuite jos, pe pământurile lor, erau clădite cu spatele la drumul principal. Dacă urmai aleile înnoroiate, ajungeai la nişte vile aflate în construcţie pe terenuri recent curăţate – noile cartiere rezidenţiale, în mijlocul unui ogor se vedea, pe jumătate înălţat, chiar şi un bloc de apartamente. Mai departe, chiar lângă şosea, se zăreau barăci din tablă ondulată sau lemn reciclat, în care, îi explică Glass lui Leonard, locuiau refugiaţii din Est.

Cotiră pe un drumeag îngust, devenit treptat drum de ţară. La stânga se deschise o şosea proaspăt asfaltată. Glass îşi smuci capul în spate, ca să indice cu barba ceva. În faţă, la două sute de metri, se afla destinaţia lor, mascată până acum de siluetele austere ale pomilor dintr-o livadă. Se puteau distinge două clădiri mari. Una avea două

caturi şi un acoperiş cu pantă lină. Cealaltă clădire, situată în unghi drept faţă de prima, era joasă şi cenuşie, semănând cu un şir de chilii. Ferestrele, aliniate pe un singur rând, păreau zidite cu cărămidă. Pe acoperişul celei de-a doua clădiri se vedea un ciorchine format din patru globuri – două mari şi două mici – aranjate în aşa fel încât sugerau silueta unui om gras, cu braţele dolofane întinse lateral, în apropiere, antene radio trasau o geometrie fină pe cerul de un alb întunecat. Se mai vedeau nişte clădiri auxiliare provizorii, un drum de acces circular şi o fâşie de ţarină lângă gardul dublu, în faţa celei de-a doua clădiri staţionau trei camioane militare, în jurul cărora mişunau oameni în salopete, probabil descărcându-le.

Glass trase pe dreapta şi opri. Drept în faţă era o barieră, cu o santinelă care-i fixa cu privirea.

— Să te informez despre nivelul unu. Inginerului militar care a construit clădirea asta i s-a spus că înalţă un depozit, un banal depozit al armatei. Numai că instrucţiunile specificau un subsol cu tavanul înalt de patru metri. Adică foarte adânc. Asta înseamnă excavarea unui munte de pământ, pentru care era nevoie de zeci de balastiere şi de un loc pentru depunerea pământului. Nu în stilul ăsta construieşte armata un depozit. Ca urmare, comandantul refuză să treacă la treabă fără o confirmare directă de la Washington. Este tras la o parte şi în acest moment descoperă că există mai multe niveluri de autorizare şi că el devine autorizat pentru nivelul doi. I se spune că de fapt nu construieşte un depozit, ci o staţie radar, iar subsolul adânc va adăposti nişte instalaţii speciale. Se apucă bucuros de treabă. Se crede singurul tip de pe şantier care ştie care este adevărata destinaţie a clădirii. Numai că se înşală. Dacă ar avea autorizaţie de nivelul trei, ar şti că nu este nicidecum vorba de o staţie radar. Dacă boul de Sheldrake te-ar fi instruit, ai şti şi dumneata. Eu ştiu, dar nu am suficientă putere ca să ridic nivelul autorizării dumitale. Esenţial este următorul lucru: fiecare crede că nivelul său de autorizare este cel mai înalt, fiecare se crede în posesia secretului ultim. Nu afli de existenţa unui nivel şi mai înalt decât în momentul când ţi se spune. S-ar putea să avem aici şi un al patrulea nivel. Nu văd cum, dar n-aş afla despre

existenţa lui decât în clipa iniţierii mele. Însă dumneata…

Vocea lui Glass şovăi. Din gheretă ieşise încă o santinelă şi le făcea semn să înainteze. Glass zise repede:

— Dumneata ai nivelul doi, dar acum ştii că există şi un al treilea nivel. E o încălcare a normelor, o neregulă. Prin urmare, n-am nimic de pierdut dacă-ţi dau toate informaţiile. Ceea ce voi şi face, dar nu fără a-mi lua toate măsurile de precauţie.

Glass porni motorul şi deschise geamul de lângă el. Scoase o legitimaţie din portofel şi i-o înmâna santinelei. Cei doi bărbaţi din automobil se uitau la nasturii de pe mantaua militarului, din dreptul diafragmei.

Apoi o faţă prietenoasă, cu o structură osoasă bine evidenţiată, umplu fereastra şi-i vorbi lui Leonard peste capul lui Bob Glass:

— Aveţi ceva pentru mine, domnule?

Leonard dădu să scoată scrisorile de recomandare de la unitatea sa de cercetare din Dollis Hill. Însă Glass murmură „Sfinte Dumnezeule, nu!" şi împinse scrisorile departe de santinelă. Apoi se răsti:

— Trage-ţi mutra de lângă portieră, Howie! Vreau să ies.

Cei doi bărbaţi se îndreptară spre corpul de gardă. Cealaltă santinelă, care se postase în faţa barierei, îşi ţinea carabina vertical, aproape ca la paradă. Când Glass trecu pe lângă el, ostaşul dădu din cap în semn de salut. Glass şi prima santinelă intrară în clădire. Prin uşa deschisă, Glass putea fi văzut vorbind la telefon. După cinci minute, se întoarse la maşină şi spuse prin fereastră:

— Trebuie să intru şi să le explic.

Se pregăti să plece, dar se răzgândi şi se aşeză.

— Mai e ceva. Tipii ăştia de la poartă n-au habar de nimic. N-au aflat nici măcar de existenţa unui depozit. Dar li s-a spus că e ceva ultrasecret şi sunt hotărâţi să păzească. S-ar putea să ştie cine eşti, dar nu şi ce faci. Deci nu mai arăta scrisorile la toată lumea. De fapt, dă-mi-le mie. O să le distrug cu tocătorul de hârtii de la birou. Glass trânti portiera şi se îndepărtă vioi, vârând din mers scrisorile lui Leonard în buzunar. Se aplecă şi trecu pe sub barieră, apoi merse ţintă spre clădirea cu două caturi.

O tăcere sastisită, duminicală, coborî peste Altglienicke. Santinela nu se clintea din mijlocul drumului. Colegul său se aşezase pe un scaun, în gheretă, înăuntrul perimetrului de sârmă ghimpată nu se observa nicio mişcare. Camioanele, aflate de cealaltă parte a clădirii, nu mai erau vizibile. Nu se auzea decât pocnetul neregulat al metalului ce se contracta. Acoperişul de tablă al maşinii absorbea frigul. Leonard se înfofoli mai bine în pardesiul de gabardină. Ar fi ieşit din maşină să se mişte puţin, dar prezenţa santinelei îl stânjenea. Aşa că-şi frecă palmele una de alta, încercă să nu atingă podeaua de metal cu tălpile şi aşteptă.

Imediat se deschise o uşă laterală din clădirea scundă şi prin ea ieşiră doi bărbaţi. Unul din ei se întoarse să încuie uşa. Ambii aveau peste un metri optzeci înălţime. Erau tunşi perie şi purtau tricouri gri, ieşite din pantalonii largi, kaki. Păreau imuni la frig. Aveau o minge portocalie de rugbi, pe care şi-o pasau unul celuilalt, mărind treptat intervalul dintre ei. îşi continuară traseele divergente până când mingea începu să descrie arcuri de cerc peste o distanţă incredibilă, rotindu-se lent în jurul axei longitudinale. Nu erau pase ca de rugbi, cu două mâini, ci aruncări cu o singură mână, cu o mişcare sinuoasă peste umăr, ca un şfichiuit de bici. Leonard nu văzuse în viaţa lui o partidă de fotbal american. Nici măcar nu auzise pe cineva descriind vreuna. Exerciţiul acela, cu prinderea mingii foarte sus, aproape de claviculă, era mult prea demonstrativ, mult prea încărcat de orgoliu ca să reprezinte o formă serioasă de antrenament. Era o etalare neruşinată a îndemânării fizice. Doi bărbaţi maturi făcând pe grozavii. Singurul spectator, un englez ce dârdâia de frig într-o maşină, îi urmărea cu dezgust, dar şi fascinat. Zău că nu era necesar să descrii mişcări atât de extravagante, întinzând graţios braţul stâng înainte de aruncare, sau să zbieri ca un idiot la prinderea mingii de către partener. Dar ceea ce făcea să se înalţe mingea portocalie era jubilaţia forţei descătuşate, iar zborul ei clar pe fundalul alb al cerului, parabola simetrică descrisă de înălţarea şi coborârea ei, certitudinea că prinderea nu va fi ratată erau aproape sublime, constituind şi o anulare firească a realităţii ce-i înconjura: betonul, gardul dublu, stâlpii funcţionali în formă de Y,

frigul.

Ceea ce-l captiva şi îl enerva era faptul că doi adulţi puteau fi atât de zglobii în public. Doi sergenţi britanici îndrăgostiţi de cricket ar fi aşteptat până la ora oficială a antrenamentului în echipă sau cel puţin ar fi avut grijă să improvizeze un joc în toată regula. Ceea ce vedea acum era un tur de forţă, o copilărie. Cei doi continuau să se joace. După un sfert de oră, unul din ei se uită la ceas. Se întoarseră în pas lejer la uşa laterală, o descuiară şi dispărură în clădire. Timp de un minut sau două după ce se făcuseră nevăzuţi, absenţa lor domină fâşia cu buruieni de un an dintre gard şi clădirea scundă. Apoi impresia se şterse.

Santinela merse de-a lungul barierei vopsite în dungi, aruncă o privire camaradului său din gheretă şi reveni în poziţia iniţială, tropăind pe pavajul de ciment. După zece minute, Bob Glass ieşi grăbit din clădirea cu două caturi. Venea cu un căpitan din armata americană. Se aplecară de spate ca să treacă pe sub barieră, lăsând santinela la mijloc. Leonard dădu să iasă din maşină, dar Glass îi făcu semn să coboare geamul, îşi prezentă însoţitorul drept maiorul Angell. Glass se dădu înapoi, maiorul se aplecă lângă geam şi spuse „Tinere, bine ai venit”. Barba bine rasă dădea o nuanţă verzuie feţei sale lungi şi scobite. Purta mănuşi de piele neagră şi-i restitui actele lui Leonard.

— Am salvat astea de la malaxor, zise, coborând vocea, ca să adopte un ton de falsă confidenţialitate. Bob e o idee prea conştiincios. Pe viitor nu le mai purta la dumneata. Ţine-le acasă. O să-ţi eliberăm un permis de liberă trecere.

Aftershave-ul maiorului inundă interiorul îngheţat al maşinii. Mirosea a şerbet de lămâie.

— L-am autorizat pe Bob să-ţi fie ghid. Nu am voie să acord permisiune excepţională de liberă trecere la telefon, aşa că am venit să le-o spun direct băieţilor.

Maiorul se îndreptă spre ghereta santinelelor. Glass se strecură în spatele volanului. Bariera se ridică şi, când trecură, maiorul le adresă un salut comic, ridicând un singur deget la tâmplă. Leonard vru să-i facă semn cu mâna, dar, sesizând ridicolul situaţiei, îşi lăsă braţul

să cadă şi zâmbi forţat. Parcară alături de un camion militar, lângă clădirea cu două caturi. De undeva de după colţ se auzea bâzâitul unui generator electric cu motorină, în loc să-l conducă spre intrarea principală, Glass îl dirija din cot pe Leonard să treacă peste gazon, spre gard, şi arătă cu degetul prin el. De cealaltă parte a unui câmp, cam la o sută de metri depărtare, doi soldaţi îi urmăreau prin binocluri.

— Sectorul rusesc. Cei din Vopo1 ne monitorizează zi şi noapte. Staţia noastră radar îi pasionează. Contabilizează tot ce intră şi iese. Pe dumneata te-au reperat pentru prima oară. Dacă observă că vii regulat, îţi vor atribui un nume de cod.

Făcură cale întoarsă înspre maşină.

— Aşa că primul lucru de ţinut minte este să te comporţi constant ca unul care vizitează o staţie radar, încheie Glass.

Leonard era cât pe-aci să întrebe de bărbaţii cu mingea de rugbi, dar Glass îl trase după colţul clădirii, strigându-i peste umăr:

— Intenţionam să te duc direct la aparatele dumitale, dar mai dă-o şi dracului! De ce să nu vezi staţia în acţiune?

Luară colţul şi trecură printre două camioa-ne-generator care duduiau. Glass îl conduse pe Leonard printr-o intrare ce dădea într-un coridor scurt, având la capăt o uşă cu inscripţia „Intrarea

1. Volkspolizei (germ.) – Poliţia Poporului. Numele poliţiei militare din sectorul sovietic al Berlinului, ulterior din RDG.

permisă doar persoanelor autorizate". Era de fapt un depozit, un spaţiu vast de beton, luminat slab de o duzină de becuri goale, spânzurate de nişte grinzi de oţel. Despărţituri din şine nituite separau mărfurile, cutiile şi lăzile de lemn. Un capăt al depozitului era gol şi Leonard văzu un motostivuitor manevrând pe podeaua pătată de ulei. îl urmă pe Glass prin intervalul dintre două ziduri de pachete pe care scria „Fragil".

— Unele dintre lucrurile dumitale sunt încă aici, îl informă Glass. Dar majoritatea ţi-au fost duse în birou.

Leonard nu puse întrebări. Era evident că lui Glass îi făcea plăcere să-i dezvăluie secretul bucăţică după bucăţică. Se opriră la marginea zonei pustii şi urmăriră motostivuitorul, în locul unde se

oprise erau teancuri ordonate de secţiuni curbe de tuburi de oţel, late de treizeci de centimetri şi lungi de un metru. Zeci, poate sute. Unele erau ridicate chiar în timp ce priveau.

— Astea-s plăcile de oţel pentru căptuşire. Au fost pulverizate cu o soluţie cauciucată, ca să nu zdrăngăne. Putem merge pe urmele lor.

Urmară motostivuitorul, care începuse să coboare spre subsol pe o rampă de ciment. Şoferul, un tip în salopetă militară, mărunţel, dar viguros, se întoarse şi dădu din cap spre Glass.

— El e Fritz. Aici pe toţi îi cheamă Fritz. Unul dintre oamenii lui Gehlen1. Ştii la cine mă refer?

1. Generalul Reinhard Gehlen, comandantul „Fremde Heere Ost" (Armatele străine din Răsărit) între 1942-1945. După război a fost folosit de către americani în „Organisation Gehlen" şi apoi în „Bundesnachrichtendienst", serviciul secret de informaţii al Germaniei Federale.

Răspunsul lui Leonard fu înăbuşit de duhoarea ce se ridica de jos. Glass continuă:

— Fritz e un fost nazist, ca, de altfel, majoritatea oamenilor lui Gehlen. Numai că el a fost un nazist îngrozitor.

Arătă cu un zâmbet superior – ca al unei gazde măgulite – că sesizase reacţia lui Leonard la putoarea ce-i întâmpina:

— Da, duhoarea are şi ea o poveste. Ţi-o spun altă dată.

Nazistul îşi dusese motostivuitorul într-un colţ al subsolului şi oprise motorul. Leonard stătea cu Glass la piciorul rampei. Putoarea venea de la pământul ce ocupa două treimi din podeaua subsolului, o grămadă înaltă până în tavan. Leonard se gândi la bunica sa, de fapt nu chiar la ea, ci la closetul de sub un prun victorian, din fundul grădinii bunicii, în latrina aceea domnea penumbra, ca şi aici. Tronul de lemn era subţiat pe margini de atâta folosinţă, dar fusese frecat atât de straşnic, încât era aproape alb. Prin gaură se ridica aceeaşi putoare ca şi aici, nu neapărat neplăcută, cu excepţia zilelor de vară. Era compusă din izul pământului, dintr-o umezeală scârboasă şi din duhoarea excrementelor, nu întru totul neutralizată de dezinfectantele chimice.

— E departe de ceea ce-a fost, zise Glass. Motostivuitorul stătea parcat lângă marginea unei gropi bine luminate, cu adâncimea de circa şase metri şi cam tot atâta în diametru. O scăriţă din bare de fier era prinsă în bolţari de unul dintre stâlpii implântaţi în fundul puţului. La baza puţului, tăiată într-unul dintre pereţi, se vedea o gaură neagră şi rotundă: intrarea unui tunel. Dispăreau în ea felurite cabluri şi sârme venite de sus. Exista şi un furtun de ventilaţie conectat la o pompă zgomotoasă, care fusese amplasată destul de departe, lângă peretele subsolului. Mai erau şi firele unui telefon de campanie, un mănunchi gros de cabluri electrice, apoi un alt furtun, pătat cu ciment şi legat de o maşinărie mai mică şi tăcută, amplasată lângă cea dintâi. În jurul găurii erau grupaţi patru sau cinci dintre bărbaţii despre care Leonard avea să afle că erau sergenţii însărcinaţi cu săpatul tunelului. Unul manevra un scripete de pe margine, altul vorbea la telefonul de campanie. Acesta din urmă îşi ridică leneş mâna în direcţia lui Glass, după care reveni în poziţia iniţială, vorbind întruna.

— Ai auzit ce-a spus. Eşti chiar sub picioarele lor. Demonteaz-o încet şi, pentru Dumnezeu, n-o lovi!

Ascultă puţin, apoi îşi întrerupse interlocutorul:

— Dacă… ascultă-mă, ascultă-mă, nu, ascultă, ascultă, dacă vrei să-nnebuneşti, vino şi fă-o aici sus!

Aşeză receptorul în furcă şi i se adresă lui

Glass peste gura gropii:

— Porcăria aia de cric s-a înţepenit din nou. A doua oară în dimineaţa asta!

Glass nu-l prezentă pe Leonard nici unuia dintre bărbaţi, care oricum nu păreau interesaţi de persoana lui. Dădea târcoale gropii ca să vadă mai bine, dar părea a fi invizibil. Aceasta urma să fie atitudinea permanentă a celor din jur şi Leonard învăţă curând să procedeze aidoma: nu vorbeşti cu ceilalţi decât dacă munca lor este relevantă pentru ceea ce faci tu. Această atitudine era dictată parţial de nevoia de a apăra secretul şi parţial – cum avea să descopere el mai târziu – de un anumit cult viril al competenţei, care-ţi permitea să te freci de un străin şi să vorbeşti ca şi cum nici n-ar fi de faţă.

Descrisese un cerc în jurul gropii, iar acum era martorul unui schimb de replici. Din tunel ieşise în puţ, alunecând pe şine, un vagonet mic. Pe el se vedea o ladă de lemn paralelipipedică, plină de pământ. Omul care împingea vagonetul, gol până la brâu, îl strigase pe operatorul scri-petelui, care refuzase să coboare cablul cu cârlig. Acesta din urmă răspunse, tot strigând, că, de vreme ce cricul hidraulic se blocase, n-avea rost să trimită plăcile de căptuşire jos, în tunel, fiindcă în acest caz motostivuitorul din subsol nu putea fi descărcat şi nu putea transporta lada cu pământ, dacă era scoasă la suprafaţă. Aşa că mai bine rămânea unde era.

Omul din puţ se strâmbă în lumina proiectată asupra chipului său. Nu auzise bine. Tipul de la scripete repetă explicaţia. Săpătorul din tunel scutură din cap şi-şi puse mâinile lui mari în şolduri. Strigă că lada putea fi trasă sus şi pusă deoparte până se elibera motostivuitorul.

Operatorul scripetelui avea răspunsul pregătit. Dorea să folosească timpul mort ca să verifice mecanismul scripetelui. Ce aia mă-sii, replică omul din puţ, putea verifica şi după ce ridica lada cu pământ. Ba pe-a mă-sii, nu putea, replică operatorul.

Celălalt ameninţă că vine sus şi omul de la scripete răspunse că n-are decât, că-l aşteaptă cu plăcere.

Tipul din puţ se uită urât la scripete, cu ochii mijiţi, aproape închişi. Deodată se repezi în sus pe scăriţa de fier. Leonard simţi un gol în stomac, în aşteptarea încăierării. Aruncă o privire spre Glass. Acesta îşi încrucişase braţele pe piept şi-şi înclinase capul într-o parte. Ajuns sus, omul din puţ păşi acum pe marginea gropii, trecând dincolo de instalaţii, spre scripete. Operatorul acestuia refuza deliberat să ridice privirea, concentrându-se asupra a ceea ce făcea.

Alene şi parcă involuntar, ceilalţi sergenţi se puseră în mişcare şi ocupară spaţiul liber dintre cei doi. Se auzi o încâlceală de voci liniştitoare. Lucrătorul din tunel slobozi un şir de obscenităţi la adresa mânuitorului scripetelui, care tocmai răsucea o şurubelniţă în maşina sa şi nu răspunse. Era o dezamorsare rituală a conflictului. Toţi încercau să-l convingă pe muncitorul indignat să profite de blocarea

cricului ca să facă o pauză, în cele din urmă acesta porni spre rampă, bodogănind şi trăgând şuturi într-o pietricică. Plecarea lui nu declanşa nicio reacţie. Operatorul scripetelui scuipă în puţ.

Glass îl prinse pe Leonard de cot: – Lucrează aici din august, în schimburi de opt ore, douăzeci şi patru de ore pe zi.

Se îndreptară printr-un coridor de legătură spre clădirea administraţiei. Glass se opri lângă o fereastră şi-i mai arătă o dată postul de observaţie de dincolo de bariera de sârmă gbimpată: – Să-ţi arăt până unde am ajuns. Vezi un cimitir dincolo de ăia de la Vopo? Şi, dincolo de cimitir, nişte vehicule militare? Sunt parcate pe drumul principal, Schönefelder Chaussee. Suntem chiar sub ele. În curând vom traversa şoseaua. Camioanele est-germane se aflau la o distanţă de circa trei sute de metri. Leonard putea să vadă circulaţia de pe şosea. Glass se puse din nou în mişcare şi, pentru prima oară, Leonard se simţi enervat de metodele folosite de acesta.

— Domnule Glass…

— Bob, dacă nu te superi.

— Ai de gând să-mi spui ce scop au toate astea?

— Fireşte. Este exact ceea ce te priveşte direct. Pe dincolo de şosea, îngropate în şanţ, trec liniile telefonice sovietice care duc la comandamentul suprem de la Moscova. Orice comunicaţie între două capitale est-europene se face prin Berlin. O moştenire a fostului sistem imperial de control. Misiunea voastră este să ieşiţi cu tunelul acolo şi să instalaţi mecanismele de interceptare. De rest ne ocupăm noi.

Glass grăbi pasul şi intră prin nişte uşi batante într-o zonă de recepţie luminată fluorescent, cu un automat de Coca-Cola şi răpăit de maşini de scris.

Leonard îl apucă de mânecă:

— Ascultă-mă, Bob, eu nu mă pricep la săpat. Cât despre instalarea… cât despre restul treburilor…

Glass, care scosese din buzunar o cheie, hohoti amuzat:

— E bună! Mă refeream la voi, britanicii, idiotule! Misiunea dumitale este aici, înăuntru.

Descuie uşa, strecură o mână înăuntru ca să aprindă lumina şi-l

lăsă pe Leonard să intre primul.

Era o încăpere mare, fără ferestre. Două mese cu picioare încrucişate zăceau lipite de un perete. Pe ele se aflau echipamentul de bază necesar la testarea circuitelor şi un ciocan de lipit. Restul spaţiului era ocupat de cutii de carton identice, stivuite până sub tavan, în rânduri de câte zece.

Glass lovi uşor cu piciorul la baza celei mai apropiate stive:

— O sută cincizeci de magnetofoane Ampex. Prima dumitale sarcină este să le despachetezi şi să scapi de cutii, în spate există un incinerator. Chestia asta o să-ţi ia două-trei zile. Pe urmă, fiecare magnetofon trebuie să aibă un cablu de curent, iar apoi trebuie testat, îţi arăt eu cum să aranjezi piesele de schimb. Ştii de activarea prin semnal sonor? Bine. Trebuie adaptate toate. Asta-ţi va lua ceva timp. După aceea, poate dai o mână de ajutor la circuitele pentru amplificatoare. Apoi la instalare. Nu te grăbi, că mai avem de săpat. Am dori ca totul să devină funcţional în aprilie.

Inexplicabil, Leonard trăi un sentiment de fericire. Luă în mână un ohmmetru. Era de fabricaţie germană, cu carcasa de bachelită maro.

— Pentru rezistenţele joase îmi trebuie un instrument mai bun decât ăsta. Şi ventilaţie. Condensul poate deveni o problemă într-o încăpere ca asta.

Glass îşi ridică barba, pesemne ca un compliment, şi-l bătu uşor pe Leonard cu palma pe spate:

— Aşa te vreau! Fii iritant de pretenţios! Aşa te vom respecta cu toţii.

Leonard ridică ochii spre Glass, să vadă dacă pe faţă i se citea vreo urmă de ironie, dar americanul stinsese lumina şi ţinea uşa deschisă.

— Începi mâine. La orele nouă fix. Acum ne continuăm turul.

Lui Leonard i se mai arătară numai cantina, unde se aducea mâncare caldă de la o cazarmă învecinată, biroul lui Glass şi, la urmă, grupul sanitar şi duşurile. Plăcerea americanului nu-şi pierduse intensitatea în timp ce-i demonstra că şi aici se putea bucura de tot confortul, îi atrase solemn atenţia că WC-urile se înfundă foarte uşor.

Petrecură ceva vreme în faţa scoicilor albe ale pisoarului, iar Glass îi spuse o istorioară care de două ori, când intră cineva la closet, vira cu măiestrie într-o pălăvrăgeală gratuită. Recunoaşterea aeriană stabilise că în partea de răsărit a cimitirului se afla cel mai bun teren drenat, aşadar cel mai bun pentru săparea tunelului. Dar, după discuţii interminabile, traseul respectiv fusese abandonat. Mai devreme sau mai târziu, ruşii aveau să descopere tunelul. N-avea sens să le oferi pe tavă o victorie propagandistică – vestea profanării de către americani a mormintelor germane. Iar sergenţilor nu le-ar fi tihnit dacă aveau parte de coşciuge care se dezintegrau deasupra capetelor lor. Aşa că tunelul urma să treacă pe la nord de cimitir. Numai că în prima lună de săpat dăduseră de apă. Inginerii susţineau că era vorba de o pânză freatică. Sergenţii îi poftiră să coboare în tunel şi să miroasă singuri apa. Încercând să ocolească cimitirul, proiectanţii trasaseră tunelul chiar prin fosa septică a propriului lor complex. Era prea târziu ca să mai schimbe ceva.

— N-o să-ţi vină să crezi prin ce rahat ne-am croit drum! Rahat produs în totalitate de subsemnaţii. Prin comparaţie, un cadavru în putrefacţie ar fi fost floare la ureche. Atunci să fi văzut cum le-a sărit la toţi muştarul!

Prânziră la cantină, în sala luminoasă, cu şiruri de mese din formica1 şi cu plante de interior de-a lungul ferestrelor. Glass comandă pentru amândoi friptură cu cartofi prăjiţi. Erau cele mai uriaşe cotlete văzute vreodată de Leonard altundeva decât într-o măcelărie. Al lui depăşea marginile farfuriei şi, a doua zi, maxilarul încă îl mai durea de atâta mestecat. Provocă o consternare generală cerând ceai. Era cât pe ce să declanşeze căutarea pliculeţelor cu ceai, pe care bucătarul ştia sigur că le avea printre provizii. Leonard susţinu că s-a răzgândit şi bău limonada rece ca gheaţa, direct din sticlă, ca şi amfitrionul său.

După masă, mergând spre maşină, Leonard se interesă dacă putea lua cu el acasă diagramele circuitelor de la magnetofoanele Ampex. Se şi vedea tolănit pe sofaua cazonă şi citind la lumina lămpii, în timp ce oraşul se cufunda în penumbra după-amiezii. Erau pe

punctul de a ieşi din clădire. Enervarea lui Glass nu avea nimic prefăcut: – Eşti nebun? Nimic, absolut nimic din ceea ce este legat de operaţiunea asta nu merge cu tine acasă! Nicio diagramă, nicio însemnare, nici măcar o futută de şurubelniţă! M-ai înţeles? Cuvântul obscen îl făcu pe Leonard să clipească, în Anglia îşi lua de lucru acasă, ba chiar îl ţinea în poală în timp ce asculta radioul, cu părinţii, îşi împinse ochelarii mai sus pe nas.

— Da, sigur. Scuze.

Ieşind din clădire, Glass se uită la dreapta şi la stânga, ca să se asigure că nu-i spiona nimeni.

1. Plastic termorezistent colorat, din care se fabrică tăblii de mese pentru restaurante, cantine etc.

— Operaţiunea asta costă guvernul – guvernul Statelor Unite – milioane de dolari! Voi vă aduceţi contribuţia, una utilă, în special prin săparea tunelului pe verticală. Becurile electrice tot voi le-aţi dat. Dar vrei să ştii ceva?

Stăteau de o parte şi de alta a Volkswagenului privindu-se peste acoperişul automobilului. Leonard se simţi obligat să ia o mină întrebătoare. Voia să ştie ceva.

Glass nu descuiase încă portiera din partea şoferului.

— Îţi spun. Totul e politică. Ce, crezi că noi n-am fi putut face singuri interceptarea? Că noi n-avem amplificatoarele noastre? Numai din raţiuni politice v-am cooptat şi pe voi. Se presupune că trebuie să întreţinem cu voi o relaţie specială, iată motivul.

Se urcară în automobil. Leonard tânjea după singurătate. Efortul de a fi politicos îl sufoca, iar în ceea ce-l privea, posibilitatea de a fi la fel de agresiv nici nu putea fi luată în discuţie.

— Eşti deosebit de amabil, Bob, zise. îţi mulţumesc.

Ironia trecu neobservată.

— Nu-mi mulţumi, răspunse Glass, răsucind cheia în contact. Ai grijă să nu neglijezi măsurile de securitate. Bagă de seamă ce vorbeşti, vezi cu cine te întovărăşeşti. Nu uita de compatrioţii dumitale Burgess şi MacLean1.

1. Guy Burgess şi Donald MacLean, împreună cu mult mai

celebrul Kim Philby (refugiat la Moscova) şi cu Anthony Blunt, au fost agenţi ai KGB-ului în anii ’40—50. Cum toţi studiaseră la Cambridge, grupului i s-a dat numele de The Cambridge Five.

Leonard întoarse capul şi se uită pe geam afară. Simţea cum faţa şi gâtul i se înroşesc de indignare. Trecură de ghereta santinelei şi începură să se hurduce pe şoseaua necirculată. Glass aborda alte subiecte: localuri unde se putea mânca bine, rata mare a sinuciderilor, cea mai recentă răpire, obsesia localnicilor pentru chestii oculte. Leonard devenise posomorât şi monosilabic. Trecură de barăcile pentru refugiaţi, de clădirile aflate în construcţie şi, nu peste mult timp, erau din nou în mijlocul peisajului devastat şi al reconstrucţiei. Glass insistă să-l ducă pe Platanenallee cu maşina. Dorea să înveţe traseul şi voia să-i vadă apartamentul, „din motive profesionale şi tehnice”.

Merseră o vreme pe o secţiune a faimoasei Kurfürstendamm. Glass îi atrase atenţia, cu o oarecare mândrie, asupra bravei elegante a noilor magazine flancate de ruine, asupra cetelor de cumpărători, asupra celebrului Hotel am Zoo, asupra reclamelor de neon pentru Cinzano şi Bosch, care aşteptau ora la care să fie pornite. Lângă Biserica Memorială „Kaiser Wilhelm”, cu turla ei retezată, văzură chiar un mic ambuteiaj. Glass nu răvăşi apartamentul – aşa cum Leonard se cam aşteptase s-o facă – în căutarea microfoanelor ascunse. Dar trecu din cameră în cameră, oprindu-se în centrul fiecăreia şi privind atent înainte de a trece mai departe. Nu era corect din partea lui să intre în dormitor, unde patul era nefăcut şi şosetele purtate ieri zăceau aruncate pe jos. Dar Leonard nu crâcni, îl aşteptă în camera de zi şi în cele din urmă, când Glass reveni la el, tot mai credea că va auzi o estimare privind siguranţa locuinţei.

Americanul îşi desfăcu teatral braţele:

— E incredibil! De necrezut! Ai văzut unde locuiesc eu. Cum mama dracului un amărât de tehnician de la Poştă primeşte o locuinţă ca asta?

Glass îl fulgeră pe Leonard cu privirea pe deasupra bărbii, de parcă ar fi aşteptat într-adevăr un răspuns. Leonard nu ştia cum să

reacţioneze rapid la o insultă. Nu fusese insultat niciodată în viaţa adultă. Se purta frumos cu toată lumea şi în general oamenii erau, la rândul lor, amabili cu el. Inima îi bătea puternic, împiedicându-l să gândească normal.

— Bănuiesc că s-a făcut o greşeală, zise el. Fără să dea impresia că schimbă subiectul.

Glass spuse:

— Bine, o să vin după tine pe la şapte jumate. O să-ţi arăt nişte locuri.

Apoi o porni spre ieşire. Leonard, uşurat de constatarea că totuşi nu aveau să se ia la pumni, îşi însoţi atent musafirul până la ieşire, cu mulţumiri politicoase pentru plimbarea de dimineaţă şi pentru seara ce avea să vină.

După ce scăpă de Glass, se întoarse în camera de zi, pradă unui amestec de emoţii contradictorii, nearticulate. Răsuflarea lui avea gust de carne, ca a unui câine. Pântecele îi era în continuare umflat şi plin de gaze. Se aşeză şi-şi slăbi nodul cravatei.

Douăzeci de minute mai târziu, Leonard stătea la masa din sufragerie şi-şi umplea rezervorul stiloului. Şterse vârful peniţei cu un petic de pânză păstrat anume pentru astfel de ocazii, îşi potrivi în faţă o coală de hârtie. Acum, că avea un loc de muncă, era mulţumit, în pofida confuziei create în jur de către Glass. Era nerăbdător să pună lucrurile în ordine. Se pregătea să scrie prima listă de cumpărături din viaţa sa. Se gândi la ce avea nevoie. Era complicat să te gândeşti la mâncare. Oricum, nu-i era foame deloc. Avea tot ce-i trebuia. O slujbă. Un loc unde o să fie aşteptat. Va primi şi o legitimaţie, va face parte dintr-un colectiv, se va număra printre cunoscătorii unui secret. Era membru al unei elite clandestine, cei cinci sau zece mii de oameni ai lui Glass, care urmăreau un anume scop, spre binele oraşului. Scrise Salz. îşi văzuse deseori mama întocmind fără efort o asemenea listă pe hârtie Basildon Bond: O, 5 kg cin. toc., l kg morc., 2, 5 kg cart. O codificare atât de evidentă era inacceptabilă pentru un membru al comunităţii agenţilor secreţi, cu autorizare de nivelul trei în Operaţiunea Aurul. Pe deasupra, el nici nu ştia să gătească. Chibzui la

aranjamentele casnice ale lui Glass, tăie cuvântul Salz cu o linie şi scrise dedesubt Kaffee und Zucker. Căută în dicţionar sintagma „lapte praf: Milchpulver. De acum lista devenise uşor de scris. Pe măsură ce se lungea, parcă se inventa şi se definea singură. Nu va pregăti mâncare acasă, nu va face mizerie, nu se va dedica treburilor cu caracter lumesc. La douăsprezece Deutschmarks pentru o liră sterlină, îşi putea permite să cineze zilnic la o Kneipe şi să ia prânzul la cantina din Altglienicke. Mai consultă o dată dicţionarul şi completă lista cu Tee, Zigaretten, Streichholzer, Schokolade. Ultimul produs avea să-i menţină nivelul glicemiei din sânge când lucra până noaptea târziu. Se ridică în picioare şi mai parcurse o dată lista. Simţea că este exact aşa cum sugera aceasta: stăpân pe situaţie, viril, serios.

Merse pe jos până în Reichskanzlerplatz, unde găsi un şir de prăvălii aproape de acel Kneipe unde cinase. Clădirile cu faţadele aliniate la trotuar fuseseră demolate, dezvăluind un al doilea rând de structuri, cu douăzeci de metri mai în spate, ale căror etaje superioare, goale, fără pereţii dinspre stradă, fuseseră retezate şi expuse vederii. Atârnau în aer camere cu trei pereţi, cu comutatoarele, şemineurile şi tapetul de pe zidurile încă întregi, într-una se vedea un cadru de pat ruginit, în alta o uşă se deschidea în gol. Ceva mai departe, dintr-o cameră supravieţuise un singur perete, ca un timbru gigantic, cu un tapet cu motive florale pătat de intemperii, aplicat pe tencuiala groasă, lipit pe cărămizile umede. Lângă el se vedea o fâşie de faianţă albă de baie, intersectată de cicatricele ţevilor de evacuare. Pe un perete exterior se distingeau urmele ca de ferăstrău ale unei scări care urca în zigzag până la etajul al cincilea. Cel mai bine rezistaseră hornurile, care străbăteau încăperile de jos până sus, legând într-un fel de comunitate sobele care se crezuseră cândva unice.

Numai parterele erau ocupate. Câte o scândură pictată cu măiestrie şi înălţată pe doi pari la marginea trotuarului anunţa numele prăvăliei. Poteci bătătorite se împleteau prin moloz şi printre stivele regulate de cărămizi, ducând la intrări pitite sub camerele atârnate în văzduh. Magazinele erau bine luminate, aproape prospere, cu o ofertă la fel de bogată ca a oricărei prăvălii din Tottenham. La intrarea

fiecăruia se constituise câte o scurtă coadă. Cafeaua solubilă era unica marfă inexistentă. I se oferi în schimb cafea măcinată. Doamna din Lebensmittelladen1 refuză să-i vândă mai mult de două sute de grame. îi explică de ce şi Leonard dădu din cap, de parcă ar fi înţeles.

În drum spre casă, se tratã cu Bockwurst2 şi Coca-Cola la un chioşc de pe trotuar, întors la locuinţa sa de pe Platanenallee, aşteptă liftul, iar doi bărbaţi în salopete albe trecură pe lângă el şi o porniră pe scări în sus. Duceau cutii de vopsea, scăriţe şi bidinele. Privirile li se întâlniră şi cei doi mormăiră Guten Tag, strecurându-se pe lângă el. Cum stătea în faţa uşii de la apartamentul său şi îşi căuta cheia, îi auzi vorbind pe palierul de dedesubt. Sunetul vocilor era deformat de treptele de beton şi de zidurile groase ale casei scărilor. Nu distinse cuvinte separate, dar ritmul şi intonaţia erau, indubitabil, cele ale englezei londoneze.

Leonard îşi lăsă cumpărăturile în faţa uşii şi strigă în jos:

— Hello!

Auzind cum sună propria sa voce, îşi dădu seama cât de singur se simţea. Unul din muncitori pusese scăriţa jos şi privea în sus, spre el.

— Hello, hello?

— Deci sunteţi englezi, zise Leonard, coborând scările.

Al doilea om apăru din apartamentul aflat chiar sub cel al lui Leonard.

— Credeam că sunteţi un Kraut, explică el.

— Şi eu am crezut acelaşi lucru despre voi. Acum, că se afla faţă în faţă cu ei, Leonard nu mai ştia sigur ce dorea. Oamenii îl măsurau cu priviri nici prietenoase, nici ostile. Primul ridică scăriţa şi o cară în apartament.

— Locuiţi aici, nu? întrebă el peste umăr. Lui Leonard i se păru firesc să se ducă înăuntru, pe urmele lui.

— Abia am sosit, răspunse Leonard. Apartamentul era mult mai spaţios decât al său. Tavanele erau mai înalte, iar holul larg şi spaţios, pe când el nu avea decât un coridoraş strâmt.

Al doilea om căra nişte folii, pentru a proteja mobila de praf.

— Contractele le iau mai ales Kraut-ii. Dar pe ăsta trebuie să-l executăm noi.

Intră după ei într-o cameră de zi uriaşă şi nemobilată, îi urmări cum întind foliile pe podeaua cu parchet lăcuit. Pesemne le făcea plăcere să vorbească despre ei înşişi. Erau din RASC1, membri l Magazin alimentar (germ.).

2. Cârnat din carne de oaie (germ.).

1. Royal Artillery Service Corps (engl.) – trupele de artilerie.

ai forţelor armate, şi nu se grăbeau defel să se întoarcă acasă. Le plăceau berea, carnaţii şi fetele de aici. Începură să-şi ia treaba în serios, frecând lemnăria cu glaspapir înfăşurat pe blocuri de lemn. Primul din ei, un ins din Walthamstow1, spuse:

— Cu fetele, dacă nu eşti rusnac, n-ai probleme. Prietenul său, care era din Lewisham2, îl aprobă:

— Îi urăsc pe ruşi. Când au pătruns în oraş, în mai 1945, s-au purtat ca animalele, ca nişte bestii. Vedeţi, fetele astea au toate surori mai mari, mămici, chiar afurisite de bunicuţe care au fost violate şi înjunghiate. Toate au pe cineva şi niciuna n-a uitat.

Primul muncitor îngenunche lângă plintă.

— Avem camarazi care se aflau aici în 19533. Erau în post, jos, lângă Potsdamer Platz, când au început să tragă în mulţime, uite-aşa, în femeile cu pruncii la sân…

Ridică ochii spre Leonard şi adăugă cu o voce armonioasă:

— De fapt, sunt nişte gunoaie. Deci dumneavoastră nu sunteţi militar?

Leonard răspunse că este inginer la Poştă şi că venise să lucreze la perfecţionarea liniilor de comunicaţie internă ale armatei. Asta era versiunea de acoperire asupra căreia convenise cu cei din Dollis Hill şi acum se ivise prima ocazie de a o folosi. Felul deschis în care-i vorbeau cei

1. Cartier în nord-estul Londrei.

2. Satelit al Londrei.

3. Referire la revolta anticomunistă a muncitorilor berlinezi din

1953 şi la reprimarea ei.

doi îl făcea să se simtă plin de arţag. I-ar fi plăcut să le poată spune cum le-o plătea el ruşilor. Mai sporovăiră puţin în dorul lelii, după care oamenii îi întoarseră spatele, aplecându-se asupra lucrului.

Îşi luară rămas-bun, iar Leonard se întoarse sus şi-şi duse cumpărăturile în apartament. Strădania de a găsi loc pe poliţe pentru fiecare cumpărătură îl făcu să se simtă bine. îşi prepară un ceai şi se afundă cu plăcere în fotoliul cel mare, încântat că stă fără să facă nimic. Dac-ar fi avut la îndemână o revistă, poate că ar fi citit-o. Lectura cărţilor nu-l atrăsese niciodată. Adormi pe loc şi se trezi când mai avea la dispoziţie numai o jumătate de oră ca să se pregătească pentru escapada din seara aceea.

„Coborând în stradă cu Bob Glass, Leonard V găsi încă o persoană, aşezată pe scaunul din faţă al maşinuţei Volkswagen. Omul se numea Russell şi, cu siguranţă, le pândise venirea în oglinda retrovizoare, pentru că sări din maşină când ei se apropiară din spate şi-l întâmpină pe Leonard cu o viguroasă strângere de mână. îl anunţă totodată că era crainic la Vocea Americii şi redacta buletine de ştiri pentru RIAS, postul lor de radio din Berlinul de Vest. Purta un sacou sport de un roşu obraznic, în nuanţa cutiilor poştale britanice şi cu nasturi aurii, pantaloni crem, cu dunga perfectă, şi pantofi fără şireturi, împodobiţi cu ciucuri. După ce făcură cunoştinţă, Russell trase de o pârghie ca să plieze scaunul din faţă şi-i făcu semn lui Leonard să se strecoare în spate. Ca şi Glass, Russell era neîncheiat la nasturii de sus ai cămăşii, expunându-şi tricoul alb de dedesubt. La pornire, Leonard îşi pipăi în întuneric nodul cravatei. Se hotărî să nu şi-o scoată; oricum, era foarte probabil ca americanii s-o fi observat deja.

Russell era pesemne convins că se cuvenea să-i furnizeze lui Leonard cât mai multe informaţii. Avea o voce relaxată, de profesionist, şi vorbea impecabil, fără să se bâlbâie, să se repete sau să ezite între fraze. Să numească străzile pe care treceau, să indice gradul de distrugere cauzată de bombe sau să atragă atenţia asupra vreunui bloc de birouri în construcţie erau lucruri la care se pricepea de minune.

— Acum traversăm Tiergarten. N-ar strica să vii s-o vezi ziua. Aproape că n-a mai rămas niciun pom. Ce n-au distrus bombele au tăiat şi ars berlinezii, ca să se încălzească în timpul Blocadei1. Hitler numea bulevardul ăsta Axa Est-Vest. Astăzi este Strada 17 Iunie, numită aşa după revolta de acum doi ani. În faţă e statuia înălţată în memoria ostaşilor sovietici care au cucerit oraşul şi cunoşti, desigur, numele acestui edificiu…

Maşina încetini când trecură pe lângă clădirea Poliţiei şi a Vămii din Berlinul de Vest. Dincolo de ea – o jumătate de duzină de Vopo. Unul lumină cu lanterna plăcuţa de înmatriculare a maşinii şi le făcu semn să treacă în sectorul sovietic. Lăsară în urmă Poarta Brandenburg. Era acum mult mai întuneric şi nu se vedeau alte maşini. Leonard însă nu reuşi să simtă nicio emoţie, fiindcă monologul informativ al lui Russell continua fără nicio modulaţie, chiar şi atunci când maşina îi zgâlţâia la trecerea prin hârtoape.

— Porţiunea asta pustie de drum a fost odinioară centrul nervos al capitalei, unul dintre cele mai celebre bulevarde din Europa, Unter den Linden… Iar colea, iată şi adevăratul for conducător al Republicii Democrate Germane: Ambasada Sovietică. Ridicată pe locul fostului Hotel Bristol, cândva unul dintre cele mai moderne…

1. În original the Airlift (engl.), blocadă sovietică a accesului rutier şi feroviar în Berlinul de Vest, între iulie-septembrie 1948. Aliaţii au instituit un pod aerian pentru aprovizionarea oraşului.

În tot acest timp, Glass rămăsese mut. Acum însă interveni politicos:

— Scuză-mă, Russell. Leonard, am început cu Estul ca să-ţi dai seama de contrast mai târziu. Mergem la Hotelul Neva…

Russell fu reactivat:

— Pe vremuri, Hotel Nordiand, o instituţie de rangul doi. Între timp a decăzut şi mai mult, dar tot a rămas cel mai bun hotel din Berlinul de Est.

— Russell, zise Glass, ai mare nevoie de ceva de băut.

Era atât de întuneric, încât vedea lumina din holul Hotelului Neva, proiectată pieziş pe trotuar, la capătul îndepărtat al străzii.

Ieşind din maşină, observară că de fapt acolo mai era încă o lumină: firma de neon albastru a unui restaurant cooperatist de peste drum de hotel: „H. O. Gastronom”. Condensul de pe geamuri era unicul semn exterior de viaţă. La recepţia de la Neva, un tip în uniformă cafenie îi conduse tăcut înspre un lift în care abia încăpură toţi trei. Ascensorul coborî încet, iar feţele le erau mult prea apropiate, sub unicul bec chior, ca să încerce să converseze.

În bar erau treizeci-patruzeci de oameni, aplecaţi posaci deasupra paharelor. Pe un podium dintr-un colţ, un clarinetist şi un acordeonist răsfoiau partituri. Pe pereţi atârnau draperii matlasate, cu ciucuri, de un roz înnegrit de atâta pipăit. Acelaşi roz se regăsea şi în structura tejghelei. Erau şi candelabre maiestuoase, toate stinse, precum şi oglinzi ciobite în rame aurite. Leonard dădu să pornească spre tejghea, intenţionând să plătească el primul rând de băuturi, dar Glass îl dirija spre o masă de la marginea ringului de dans parchetat. Şoapta lui răsună destul de tare:

— Să nu vadă ce fel de bani ai. Aici merg numai mărcile est-germane.

Se ivi în sfârşit un ospătar, iar Glass comandă o butelie de şampanie rusească. Muzicanţii atacară melodia „Pânze roşii în amurg” exact când închinară. Nimeni nu avea poftă de dans. Russell scruta ungherele mai întunecate şi dintr-odată sări în picioare şi-şi croi drum printre mese. Însoţi pe ringul de dans o femeie slăbuţă, într-o rochie albă, croită pentru o persoană mai corpolentă, îl urmăriră cum dansează cu ea, expert, un foxtrot. Glass clătină din cap.

— A evaluat-o greşit. Din cauza luminii proaste. Nu e bună pentru el, prezise Glass şi avea dreptate, fiindcă la sfârşitul dansului Russell schiţă o plecăciune curtenitoare şi, oferindu-i femeii braţul, o conduse înapoi la masa ei.

Revenind la locul său, Russell ridică din umeri:

— Alimentaţia de-aici este de vină.

Regăsindu-şi pentru moment vocea de propagandist radio, le oferi câteva cifre despre consumul mediu de calorii în Berlinul de Est, comparativ cu cel din Vest. Pe urmă se întrerupse, zicând „De ce nu?”,

şi mai comandă o sticlă.

Şampania era dulce ca o limonadă şi prea acidulată. Nu prea părea o băutură serioasă. Glass şi Russell discutau despre problema germană. Cât timp avea să mai dureze afluxul de refugiaţi germani din Est spre Vest, prin Berlin, înainte ca economia RDG-ului să se prăbuşească ireversibil, din cauza lipsei de forţă de muncă?

Russell ştia şi cifrele: sute de mii de refugiaţi anual.

— Şi vorbim de oamenii cei mai calificaţi, iar trei sferturi dintre ei au sub patruzeci şi cinci de ani. Eu le mai dau trei ani. După aceea, statul est-german nu va mai putea funcţiona.

Glass zise:

— Va exista un stat atâta timp cât există un guvern, iar guvernul va exista atâta timp cât îl doresc sovieticii. Se va trăi în mizerie, dar partidul îşi va face de cap. O să vedeţi.

Leonard dădu din cap şi mormăi că e de acord, dar nu încercă să formuleze o opinie. Ridică mâna şi fu destul de surprins să constate că ospătarul veni la chemarea sa, aşa cum se prezentase şi la chemarea celorlalţi. Comandă încă o sticlă. Niciodată nu se simţise atât de bine. Se aflau undeva în profunzimile blocului comunist, se delectau cu şampanie comunistă, erau oameni cu responsabilităţi serioase şi discutau probleme politice. Conversaţia ajunsese la Germania de Vest, adică la Republica Federală, care urma să intre în NATO cu drepturi depline. Russell era de părere că se comitea o eroare:

— Un rahat de fenix înviind din cenuşă.

— Dacă vrei o Germanie liberă, îl contrazise Glass, trebuie să ai o Germanie puternică.

— Franţujii n-or să înghită aşa ceva, persistă Russell, întorcându-se spre Leonard, ca şi cum i-ar fi cerut sprijinul.

Exact atunci sosi şampania.

— Plătesc eu, zise Glass şi, după plecarea chelnerului, îi spuse lui Leonard: îmi datorezi şapte mărci vest-germane.

Leonard umplu paharele şi conversaţia sări la alt subiect, deoarece femeia cea slăbuţă şi prietena ei trecură pe lângă masa lor.

Russell afirmă că fetele din Berlin erau cele mai vesele şi mai independente din lume.

Leonard zise că, atâta timp cât nu erai rusnac, nu puteai da greş.

— Toate îşi amintesc de venirea ruşilor din 1945, zise el cu un calm autoritar. Toate au surori mai mari, mame, chiar bunicuţe, care au fost violate şi bătute zdravăn.

Americanii nu se arătară de acord, dar îl ascultară cu seriozitate. Chiar râseră la cuvântul „bunicuţe". Leonard sorbi agale din pahar, ascultând punctul de vedere al lui Russell:

— Rusnacii stau în cazărmile lor, la ţară. Cei din oraşe, ofiţerii, comisarii, se descurcă de minune cu fetiţele.

Glass îl aprobă:

— Întotdeauna se găseşte o văcuţă încălţată gata să şi-o tragă cu un Ivan.

Orchestra cânta „Cum o să-i faci să rămână la fermă?" Dulceaţa şampaniei era de-a dreptul lipicioasă. Răsuflară uşuraţi când ospătarul puse pe masă trei pahare curate şi o sticlă de votcă.

Iarăşi vorbeau despre ruşi. Vocea de crainic radiofonic a lui Russell se evaporase. Faţa sa transpirată şi lucioasă reflecta culoarea vie a sacoului. Acum zece ani, zise el, pe când era locotenent şi avea douăzeci şi doi de ani, făcuse parte din avangarda colonelului Frank Howley, pornită spre Berlin în mai 1945 ca să înceapă ocuparea sectorului american.

— Credeam că ruşii sunt băieţi de comitet. Pierduseră milioane de oameni. Se bătuseră eroic, erau nişte haidamaci veseli, dădeau votca pe gât ca pe apă. Iar noi îi aprovizionaserăm pe toată durata războiului cu munţi de materiale.

57

Ca atare, n-aveau cum să nu fie prietenii şi aliaţii noştri. Am gândit aşa până am dat bot în bot cu ei. Ne-au blocat şoseaua la o sută de kilometri vest de Berlin. Noi ne-am coborât din transportoare ca să-i primim cu braţele deschise. Aveam cadouri gata pregătite, eram entuziasmaţi de ideea joncţiunii…

Russell îl strânse tare de braţ pe Leonard.

— Dar ce reci au fost! Ca gheaţa, Leonard! Le-am oferit şampanie, şampanie franţuzească, de care nici nu s-au atins. Tot ce am reuşit să facem a fost să-i înduplecăm să dea mâna cu noi. Au refuzat să ne lase să trecem dacă nu reducem coloana la numai cincizeci de vehicule. Ne-au obligat să ridicăm bivuacul la cincisprezece kilometri în afara oraşului. A doua zi dimineaţa ne-au lăsat să intrăm în capitală, dar sub pază strictă. N-aveau încredere în noi. Nu le plăcea de noi. Intuiseră din prima zi că suntem noul lor inamic. Ne-au pus beţe-n roate ca să nu înfiinţăm un sector al nostru. Şi tot aşa au ţinut-o. Nu zâmbeau, Doamne fereşte! Nu-şi dădeau nici cea mai mică osteneală să facă lucrurile să meargă. Minţeau, ne sabotau, se purtau cu cruzime. Foloseau un limbaj cât se poate de scârbos chiar şi când insistau asupra vreunei chichiţe din cine ştie ce contract. Iar noi ne spuneam mereu: „Ce dracu', au dus-o greu în război şi oricum fac totul altfel decât noi!" Am cedat de fiecare dată, ca nişte fraieri. Noi îi dădeam înainte cu Naţiunile Unite şi cu noua ordine mondială, în vreme ce ei răpeau politicieni necomunişti prin tot oraşul şi-i snopeau în bătaie. Ne-a trebuit aproape un an ca să ne deşteptăm. Şi ştii ceva? De fiecare dată când ne întâlneam cu ei, ofiţerii ruşi păreau al dracului de nefericiţi. Ca şi cum s-ar fi aşteptat să fie împuşcaţi în ceafă în orice moment. Nici măcar nu le făcea plăcere când se purtau ca nişte animale. Din cauza asta n-am putut să-i urăsc niciodată. Totul era o treabă politică. Tot rahatul ăsta ne era vărsat în cap şi unora, şi altora, de acolo, de sus.

Glass turnă votcă în pahare. Zise:

— Ba eu îi urăsc. Nu pătimaş, nu-mi pierd cumpătul din cauza asta, ca unii. E OK să spui că trebuie să le urăşti sistemul. Dar niciun sistem nu dăinuieşte dacă nu se bazează pe oameni.

Vărsă puţină băutură când îşi aşeză paharul pe masă şi îşi vârî vârful arătătorului în lichid.

— Ceea ce ne vând comuniştii este mizerabil, mizerabil şi ineficient! continuă el. Acum exportă cu forţa. Am fost anul trecut la Budapesta şi la Varşovia. Vă rog să mă credeţi că au găsit cea mai bună metodă de a reduce satisfacţia la zero. Sunt conştienţi de acest lucru,

dar nu încetează. Dacă vreţi exemple, uitaţi-vă la localul ăsta. Leonard, te-am adus la bomba cea mai dichisită din sectorul sovietic. Priveşte-o! Uită-te la muşterii. Uită-te cum arată!

Glass aproape că ţipa. Russell ridică mâna.

— Mai domol, Bob.

— E-n regulă, zâmbi Glass. N-am să fac nicio prostie.

Leonard privi în jur. În semiobscuritate, vedea scăfârliile muşteriilor aplecate peste paharele cu băutură. Barmanul şi ospătarul, amândoi în picioare, la tejghea, întorseseră capetele şi priveau în altă parte. Cei doi muzicanţi interpretau un marş cu triluri de pasăre. Aceasta a fost ultima lui impresie clară. A doua zi n-avea să-şi amintească nimic despre plecarea de la

Hotelul Neva.

Cu siguranţă că merseseră printre mese până la ieşirea din bar, urcaseră cu liftul strâmt şi trecuseră pe lângă recepţionerul în uniformă cafenie. Lângă maşină se vedea vitrina neluminată a unui magazin cooperatist, unde era expus un turn de conserve cu sardele, iar deasupra lui un portret al lui Stalin, cu hârtie creponată roşie pe margini şi dedesubt cu o lozincă din litere mari, albe, pe care Glass şi Russell o traduseră, chercheliţi, la unison: Prietenia de nezdruncinat dintre popoarele sovietic şi german constituie garanţia păcii şi a libertăţii!

În clipa următoare ajunseră la punctul de control dintre sectoare. Glass stinse motorul, interiorul maşinii fu examinat cu snopurile de lumină ale lanternelor, iar soldaţii verificară actele celor trei. În beznă se auzea tropăitul cizmelor cu blacheuri de oţel apropiindu-se şi îndepărtându-se. Trecură apoi pe lângă un afiş pe care scria în patru limbi Părăsiţi sectorul Democrat al Berlinului, îndreptându-se către altul, care spunea, în aceleaşi patru limbi, Intraţi în sectorul britanic.

— Acum suntem în Wittenbergplatz, anunţă

Russell de pe scaunul din faţă.

Trecură, parcă plutind, pe lângă o soră de la Crucea Roşie, aşezată la picioarele unei imitaţii gigantice a unei lumânări, cu o

flacără adevărată în vârf. Russell făcea eforturi să-şi reia comentariul turistic:

— Strânge bani pentru Spătheimkehrer, adică pentru cei ce se întorc la vatră târziu, pentru sutele de mii de soldaţi nemţi încă prizonieri la ruşi…

Glass interveni:

— După zece ani? Las-o baltă. Nu se mai întoarce nimeni acum.

Văzură apoi o masă amplasată printre alte câteva zeci, într-un spaţiu vast şi gălăgios, şi o scenă cu o orchestră care aproape că reuşea să acopere vocile celor din jur, interpretând versiunea jazz a melodiei Over There, precum şi un fluturaş prins de meniu, de data asta scris numai în germană şi engleză, însă tipărit cu litere inegale, care dansau şi se vălureau. Bun venit la Sala de Bal a minunilor tehnicii, cel mai grozav dintre toate locurile de distracţie. O sută de mii de contacte vă garantează… (cuvântul îi provocă o senzaţie familiară, pe care nu reuşi s-o definească) …vă garantează funcţionarea perfectă a Sistemului de Telefonie Modernă la Masă, constând din două sute cincizeci de telefoane de masă. Serviciul de Poştă Pneumatică la Masă expediază în fiecare seară mii de scrisori sau mici daruri de la un vizitator la altul. Este ceva unic şi amuzant pentru toată lumea. Frumuseţea faimoaselor Spectacole Acvatice RESI este magnifică. Te doare mintea când te gândeşti că, într-un singur minut, sunt introduşi sub presiune opt mii de litri de apă prin aproximativ nouă mii de ţevi. Pentru caleidoscopul de lumini sunt necesare circa o sută de mii de becuri colorate.

Glass îşi înfipsese degetele în barbă şi zâmbea larg. Spuse ceva, dar trebui să repete. Strigă:

— E mult mai bine aici!

Dar zarva era prea mare ca să înceapă o discuţie despre avantajele sectorului apusean. Apa colorată ţâşnea din faţa orchestrei, se înălţa în aer, cădea şi se vălurea dintr-o parte în cealaltă.

Leonard se străduia să n-o privească. Berea băută îi făcea să ameţească uşor. Nici nu plecă bine chelnerul, că apăru o fetişcană cu un coş de trandafiri. Russell cumpără un fir şi i-l oferi lui Leonard, care-i rupse tulpina şi-şi puse floarea după ureche. La masa alăturată

sosi ceva, zornăind, prin tubul pneumatic şi doi nemţi în mundire bavareze se aplecară să examineze conţinutul micului recipient metalic. O femeie într-un costum de sirenă cu solzi îl săruta pe şeful orchestrei. Izbucniră urale şi fluierături. Orchestra se puse pe cântat, iar femeii i se înmâna un microfon, îşi scoase ochelarii şi atacă melodia It's Too Dam Hoţ, dar cu un accent atroce. Nemţii de alături păreau dezamăgiţi. Nu-şi luau ochii de la o masă aflată la vreo douăzeci de metri de ei, unde două puştoaice chicoteau, îmbrăţişându-se. Dincolo de masa lor începea ringul de dans, care era plin de lume. Femeia cântă Night and Day, Anything Goes, Just One of those Things şi, ca încheiere, Miss Otis Regrets. Când termină, toţi se ridicară ca să aplaude, să bată din picioare şi să strige

„Bis!"

Orchestra luă o pauză şi Leonard mai cumpără un rând de beri. Russell se uită cu atenţie de jur-împrejur şi se declară prea beat ca să mai agate fete. Vorbiră despre Gole Porter şi întocmiră liste cu melodiile favorite. Russell spuse că tatăl unei cunoştinţe de-a lui era de serviciu la spital când fusese adus Gole Porter, după accidentul de călărie din 1937. Nu se ştie din ce motiv, doctorilor şi asistentelor li se ceruse să nu discute cu presa. Acest ultim amănunt îi conduse la o discuţie despre secretizare. Russell era de părere că era mult prea multă pe lume. Râdea. O fi avut el idee cam cu ce se ocupa Glass.

Glass era serios la modul agresiv. Lăsându-şi capul pe spate, îl ţinti pe Russell de-a lungul bărbii.

— Ştii care a fost cel mai folositor curs urmat de mine la colegiu? Cel de biologie. Am studiat evoluţia speciilor. Şi am aflat un lucru important.

Îl cuprinse cu privirea şi pe Leonard.

— Un lucru care m-a ajutat în alegerea carierei. Timp de sute, ba nu, mii de ani, am avut creierele alea uriaşe, neo-cortex, nu? Dar nu vorbeam între noi şi trăiam ca porcii. Nu exista nimic. Nu tu limbă, nu tu cultură. Nimic. Şi pe urmă, dintr-odată, bam! S-a întâmplat! Brusc, apăruse ceva de care nu ne mai puteam lipsi şi nu mai aveam cale de întoarcere. Deci, cum de s-a întâmplat totul atât de brusc?

Russell ridică din umeri:

— Intervenţie divină?

— Intervenţie divină pe mă-sa! Vă spun eu cum. Pe atunci noi, oamenii, stăteam împreună toată ziulica şi ne îndeletniceam cu acelaşi lucru. Trăiam în turmă. Ca atare, nu era nevoie de limbaj. Dacă apărea un leopard, nu era nevoie să spui, hei, mă, ce vine acolo, pe potecă? Un leopard! Toţi îl vedeau, toţi ţopăiau de mama focului şi ţipau, încercând să sperie lighioana. Dar ce se întâmplă când cineva se îndepărtează de grup ca să fie singur, să aibă un moment numai pentru sine? Când vede leopardul, află ceva de care ceilalţi habar n-au. Şi ştie că ăilalţi n-au habar. Aşadar, posedă ceva ce nu au ceilalţi, are un secret al lui, iar acesta este începutul individualităţii, al conştiinţei de sine. Dacă vrea să-şi împărtăşească secretul, să dea fuga pe potecă la vale şi să-şi prevină semenii, atunci trebuie să inventeze limbajul. Din care se dezvoltă posibilitatea de a avea o cultură. Sau, dimpotrivă, poate să se înfrâneze şi să spere că leopardul îl va papa pe şeful de trib, care i-a făcut zile fripte. De data asta vorbim de un plan secret, care înseamnă o individualizare şi mai mare, o conştientizare şi mai puternică.

Orchestra atacă un număr ritmat şi sonor. Glass trebui să strige ca să i se audă concluzia:

— Secretizarea a făcut posibilă existenţa noastră!

Russell ridică halba de bere, în semn de salut faţă de această teorie.

Un chelner aflat în imediata vecinătate interpretă greşit gestul, aşa că aduse încă un rând şi, în timp ce sirena se unduia luminos în faţa orchestrei şi ovaţiile se mai potoliră, la masa lor se auzi un răpăit aspru. Un recipient metalic ţâşni din tubul pneumatic, se lovi de marginea de alamă a mesei şi încremeni acolo. Se uitară lung la el. Niciunul nu schiţă vreun gest.

În cele din urmă Glass îl luă şi-i deşurubă capacul. Scoase o foaie de hârtie împăturită şi o netezi pe masă.

— Dumnezeule! strigă. Leonard, e pentru tine! într-un moment de zăpăceală, Leonard îşi spuse că primise o scrisoare de la maică-sa.

De mult trebuia să-i vină ceva corespondenţă din Anglia. Dar era târziu, se gândi el, şi nu lăsase vorbă unde putea fi găsit.

Toţi trei se aplecară asupra biletului. Capetele lor blocau lumina. Russell citi mesajul cu voce tare:

— „An. den jungen Mann mit der Blume im

Haar. Tânărului cu floare în păr. Mein Schoner, te-am urmărit de la masa mea. Mi-ar plăcea dacă ai veni să dansezi cu mine. În caz că nu se poate, aş fi fericită dacă te-ai întoarce şi mi-ai zâmbi, îmi pare rău că deranjez. A ta, masa 89".

Americanii erau în picioare şi-şi roteau privirile în căutarea mesei, în timp ce Leonard continuă să sadă, cu bileţelul în mână. Citi încă o dată cuvintele nemţeşti. N-ar fi putut spune că mesajul îl surprindea. Acum, că-l avea sub ochi, pentru el era mai mult o problemă de recunoaştere şi de acceptare a inevitabilului. Fusese sigur că lucrurile vor începe aşa. Dacă era să fie cinstit cu sine însuşi, trebuia să recunoască faptul că de fapt conştientizase asta dintotdeauna, la un nivel sau altul.

Îl ridicară cu forţa de pe scaun, îl obligară să facă stânga împrejur şi să străbată sala de dans.

— Uite-o, acolo e!

Peste toate capetele, prin fumul dens de ţigară care urca spre cer, luminat din spate de luminile rampei, tânărul reuşi să desluşească silueta unei femei singure la o masă. Glass şi Russell se prefăcură a fi extrem de interesaţi ca Leonard să arate prezentabil, scuturându-i praful de pe haină, îndreptându-i cravata, asigurându-se că trandafirul îi stă ţeapăn la ureche. Pe urmă îl împrânciră înainte, aşa cum împingi o barcă să se desprindă de debarcader.

— Hai! strigară. Aşa, băiatu'!

Plutea spre ea ca în vis, iar ea îl privea apropiindu-se. îşi ţinea un cot pe masă şi bărbia proptită în podul palmei. Sirena cânta Don't sit under zuh apple tree viz anyone else but me, anyone else but me. Leonard îşi spuse că viaţa sa era pe punctul de a se schimba – şi nu greşi.

după cum avea să se dovedească ulterior. Când mai avea zece paşi până la masa ei, femeia îi zâmbi. Ajunse la masă exact în clipa în care orchestra termină melodia. Rămase în picioare, clătinându-se uşor, cu mâna pe spătarul scaunului, şi aşteptă să se potolească aplauzele. Când se făcu linişte, Maria Eckdorf întrebă într-o engleză perfectă, dar cu o intonaţie adorabilă:

— Ce zici, dansăm?

Leonard îşi atinse uşor stomacul cu degetele, parcă voind să se scuze, înăuntru îi clipoceau trei lichide absolut incompatibile. Spuse:

— De fapt, te superi dacă stau jos?

Se aşeză, se luară imediat de mână şi se scurseră multe minute până ca el să fie în stare să mai scoată vreun cuvânt.

Se numea Maria Louise Eckdorf, avea treizeci de ani şi locuia pe Adalbertstrasse, la Kreuzberg, cale de douăzeci de minute cu maşina de la locuinţa lui Leonard. Lucra în Spandau, într-un mic atelier auto al armatei britanice, ca dactilografă şi traducătoare. Exista şi un fost soţ, pe nume Otto, care apărea imprevizibil de două sau trei ori pe an ca să-i ceară bani şi, uneori, să-i tragă câteva peste cap. Apartamentul în care locuia avea două camere şi o bucătărioară despărţită de rest printr-o perdea; ajungeai la el urcând cinci etaje pe o scară mohorâtă, din lemn. La fiecare etaj răzbăteau voci prin uşi. Apă caldă nu exista, iar robinetul de apă rece era lăsat iarna să picure constant, ca să nu îngheţe ţevile. Maria învăţase englezeşte de la bunica ei, care fusese institutoarea germană a unei şcoli engleze de fete din Elveţia, înainte şi după primul război mondial. Familia ei se mutase din Düsseldorf la Berlin în 1937, când tânăra avea doisprezece ani. Tatăl Mariei fusese reprezentantul zonal al unei firme ce producea cutii de viteză pentru camioane grele. Părinţii ei locuiau acum la Pankow, în sectorul sovietic. Tatăl devenise controlor de bilete pe linia ferată, iar mama reuşise recent să-şi facă rost şi ea de o slujbă: ambala becuri într-o fabrică, încă mai erau supăraţi pe fiica lor fiindcă se căsătorise la douăzeci de ani, împotriva voinţei părinteşti, dar împlinirea celor mai pesimiste previziuni ale lor nu le produsese nici cea mai mică satisfacţie.

Nu era normal ca o femeie fără copii să se mulţumească să locuiască singură într-un apartament cu un dormitor. Dar în Berlin era criză de locuinţe. Vecinii de la etajul Mariei şi cei de dedesubt păstrau distanţa, însă cei de la etajele inferioare, care aflaseră mai puţine lucruri despre ea, erau măcar politicosi. Avea câteva prietene bune printre tinerele muncitoare din ateliere. În seara când făcuse cunoştinţă cu Leonard, fusese însoţită de prietena ei" Jenny Schneider, care dansase fără întrerupere cu un sergent francez. Maria era membră a unui club de ciclism, al cărui casier de cincizeci de ani o iubea fără speranţă, în luna aprilie cineva îi furase bicicleta din subsolul blocului. Avea ambiţia să-şi perfecţioneze engleza şi să ia într-o bună zi examenul de interpret pentru serviciul diplomatic.

Leonard aflase o parte din aceste informaţii după ce se mobilizase să-şi mute scaunul în aşa fel încât să nu-i mai vadă pe Glass şi Russell şi comandase un Pimms şi limonada pentru Maria, iar pentru el încă o bere. Restul informaţiilor se acumulară lent şi greoi în următoarele câteva săptămâni.

În dimineaţa de după noaptea petrecută la Resi se plasă în faţa porţilor din Altglienicke la opt treizeci, cu o jumătate de oră mai devreme, după ce parcursese pe jos ultimii doi kilometri, din satul Rudow. Se simţea rău, era obosit, însetat şi încă uşor ameţit. La trezire, găsise pe noptieră o bucată de hârtie ruptă dintr-un pachet de ţigări.

Pe ea îşi scrisese Maria adresa; o avea acum în buzunar, în U-Bahn scosese bucăţica de hârtie de câteva ori, ca să o recitească. Maria împrumutase un pix de la prietenul lui Jenny, sergentul francez, şi scrisese folosind drept suport spinarea lui Jenny, în timp ce Glass şi Russell aşteptau în maşină. Leonard ţinea acum în mână permisul de acces la staţia radar. Santinela îl luă şi-i examina atent chipul.

Când ajunse la ceea ce considera a fi biroul său, Leonard găsi uşa deschisă şi înăuntru trei oameni care-şi strângeau uneltele. După cum arătau, lucraseră toată noaptea. Cutiile cu Ampex-uri erau stivuite în mijlocul încăperii. Pe toţi pereţii se montaseră rafturi prinse în buloane, suficient de late ca să pui pe ele un magnetofon despachetat. O scăriţă mobilă de bibliotecă îţi dădea posibilitatea să ajungi la

poliţele de sus. În tavan fusese tăiată o gaură circulară pentru o gură de ventilaţie, în care tocmai se înşurubase o grilă de metal. De undeva de deasupra plafonului se auzea huruitul unei instalaţii de evacuare a aerului. Când Leonard făcu un pas în lături, ca să-l lase să treacă pe un muncitor cu o scară, zări pe masa cu picioare încrucişate o duzină de cutii cu ştecăre şi câteva instrumente noi. Tocmai le examina, când apăru Glass, cu un cuţit de vânătoare într-o teacă verde de pânză. Lumina electrică făcea să-i strălucească barba.

— Desfă-le cu ăsta, zise el fără niciun preambul. Fă câte zece o dată, pune-le pe rafturi şi pe urmă du cutiile de carton în spate şi arde-le până se fac scrum. Orice ai face, nu ieşi cu ele prin faţă. Eşti ţinut sub observaţie. Nu lăsa vântul să care nimic. N-o să mă crezi, dar un cap

deştept a scris pe cutii seriile aparatelor. Când ieşi din încăpere, încuie uşa. Iată cheia. Răspunzi de ea. Semnează aici de primire.

Unul dintre muncitori reveni şi se puse pe căutat ceva. Leonard semnă şi zise:

— A fost o seară colosală. Mulţumesc.

Ar fi vrut ca Bob Glass să-l întrebe despre Maria, să arate că-i apreciază succesul. Dar americanul îi întorsese spatele şi examina rafturile.

— Imediat ce le stivuieşti, trebuie acoperite cu folii contra prafului. O să pun să-ţi trimită câteva.

Muncitorul stătea în patru labe şi cerceta podeaua. Cu bombeul, Glass îi indică o sulă.

— Localul ăla a fost grozav, insistă Leonard. De fapt, azi-dimineaţă eram cam ameţit.

Omul îşi luă unealta şi ieşi. Glass trânti uşa cu piciorul. După unghiul bărbii americanului, Leonard ştiu că avea să-i tragă un perdaf.

— Fii atent la mine. Poate crezi că nu-i o muncă importantă să deschizi cutii şi să arzi ambalaje. Crezi că-i ceva ce-ar putea face şi un îngrijitor. Ei bine, greşeşti. Tot, dar absolut tot ce ţine de acest proiect este important, până la cel mai mic detaliu. Poţi să-mi dai un motiv

valabil pentru care ai informa un muncitor că tu şi cu mine am băut aseară împreună? Gândeşte-te bine, Leonard! Ce naiba să caute în oraş un ofiţer de legătură de rang superior împreună cu un inginer tehnician de la Poşta Britanică? Muncitorul care a fost aici e soldat. S-ar putea să meargă la bar cu vreun camarad şi să discute despre asta din pură nevoie de bârfă, fără intenţii rele. Pe scaunul vecin şade un flăcău neamţ isteţ, care s-a învăţat să ciulească mereu urechile. Sunt sute din ăştia în tot oraşul. Se duce aţă la Cafe Prag sau altundeva, cu ceva de vânzare. O informaţie ce valorează cincizeci de mărci. Sau de două ori pe-atâta, dacă are baftă. Săpăm chiar sub tălpile lor. Am ajuns în sectorul lor. Dacă află ceva, trag fără somaţie. Şi au tot dreptul s-o facă.

Glass se apropie şi mai tare. Leonard nu se simţea în largul său, dar nu numai din cauza apropierii de celălalt, îi era ruşine pentru Glass. Prestaţia lui era exagerată, iar pentru Leonard calitatea de unic spectator deveni o povară. Iarăşi nu ştia ce mimică să adopte. Putea mirosi cafeaua solubilă din răsuflarea americanului.

— Vreau să iei o atitudine cu totul nouă faţă de asta. Când doreşti să te apuci de ceva, ia mai întâi o pauză şi gândeşte-te la consecinţe. Suntem în război, Leonard, iar dumneata eşti soldat.

După plecarea lui Glass, Leonard aşteptă puţin, deschise uşa şi se uită în dreapta şi-n stânga, apoi fugi până la ţâşnitoare. Apa refrigerată avea un gust metalic. Bău minute în şir. Când reveni în încăpere, Glass era din nou acolo. Clătină din cap şi ridică grăitor cheia lăsată de Leonard pe masă. I-o puse englezului în palmă, îi îndoi degetele peste ea şi plecă, fără să mai rostească un cuvânt.

Cu toată mahmureala, Leonard roşi. Ca să se liniştească, vârî mâna în buzunar şi scoase adresa. Se rezemă cu spatele de cutii şi o reciti încet. Erstes Hinterhaus, fiinfter Stock rechts, Adalbertstrasse 841. îşi plimbă mâna pe suprafaţa

1. Adalbertstrasse 84, prima casă din spate, etajul al cincilea, pe dreapta (germ.).

cutiilor. Cartonul palid avea o culoare apropiată de a pielii. Inima lui era ca o roată cu clichet – cu fiecare bătaie, îl încorda şi mai

strâns. Cum putea deschide atâtea cutii când se simţea aşa? îşi lipi obrazul de carton. Maria. Trebuia să se descarce cumva, altminteri cum să-şi limpezească mintea? Dar posibilitatea ca Glass să se mai întoarcă o dată, pe nepusă masă, era la fel de insuportabilă. Absurdul situaţiei, jena, problemele de securitate – nici nu ştia care aspect era cel mai rău.

Cu un geamăt, puse deoparte bucăţica de carton şi întinse mâna după o cutie din vârful grămezii, pe care o ridică şi o depuse pe podea. Scoase cuţitul de vânătoare din teacă şi înjunghie cutia. Cartonul cedă imediat, asemenea cărnii, şi simţi cum vârful cuţitului zdrobeşte ceva casant, îl străbătu un fior de panică, îndepărtă capacul tăiat, scoase din cutie pumni de talaş şi bucăţi comprimate de hârtie gofrată. După ce sfâşie învelişul de pânză subţire din jurul magnetofonului, văzu o lungă zgârietură diagonală în zona ce urma să fie bobinată. Unul dintre butoanele de control se crăpase în două. Tăie şi îndepărtă cu dificultate cartonul rămas. Ridică aparatul, îi montă un ştecăr şi, urcând pe scăriţa de bibliotecă, îl aşeză pe raftul cel mai de sus. Băgă în buzunar butonul rupt. Avea să completeze un formular pentru o piesă de schimb.

Întrerupând lucrul numai cât să-şi scoată sacoul, Leonard trecu la următoarea cutie. După o oră, pe raft stăteau încă trei aparate. Banda adezivă era uşor de tăiat, ca şi capacele, de altfel. Dar colţurile erau bine întărite cu straturi suplimentare de carton capsat, care opuneau rezistenţă cuţitului. Se hotărî să muncească fără pauză până când va fi despachetat primele zece aparate. La ora pauzei de prânz le avea pe toate aranjate pe rafturi. Lângă uşă se ridica o movilă de carton presat înaltă de un metru şi jumătate, iar alături de ea zăcea un morman de talaş care ajungea până la comutator.

Cantina era pustie, cu excepţia unei mese ocupate de nişte sergenţi negri de la tunel, care nu-l băgară în seamă. Comandă tot friptură de vită, cartofi prăjiţi şi limonada. De la masa sergenţilor îi parveneau numai murmure şi chicoteli. Leonard ciuli urechile. Distinse doar cu vârtul „puţ”, rostit de câteva ori, şi presupuse că se făceau vinovaţi de indiscreţia de a discuta probleme profesionale. Tocmai sfârşise de mâncat, când intră Glass, care se aşeză la masa lui şi-l

întrebă cum merge treaba. Leonard îi spuse în ce ritm lucra.

— Va dura mai mult decât spuneai dumneata, conchise el.

— Mie mi se pare că e bine, răspunse Glass. Poţi despacheta zece dimineaţa, zece după-amiaza şi zece seara. Treizeci pe zi. Care-i problema?

Inima lui Leonard o luase razna, fiindcă se hotărâse să spună ce avea pe suflet, îşi bău limonada dintr-o sorbitură.

— Păi, de fapt, aşa cum ştii, specialitatea mea sunt circuitele, nu despachetarea aparatelor, între limite rezonabile, sunt gata să fac orice, fiindcă ştiu că e important. Dar mă aştept să am şi eu puţin timp liber seara.

La început, Glass nu îi răspunse, iar pe faţă nu i se citea nimic. Nu-l slăbea din ochi pe Leonard şi aştepta să continue, în cele din urmă vorbi:

— Vrei să discuţi programul de lucru? Delimitarea îndatoririlor? Ce-i asta, retorica sindicalist-comunistă britanică despre care tot auzim? Din momentul în care ai obţinut autorizarea, treaba dumitale aici este să execuţi ceea ce ţi se cere. Dacă nu-ţi convine, telefonez la Dollis Hill să fii rechemat.

Se ridică în picioare şi expresia feţei i se îmblânzi, îl atinse pe Leonard pe umăr, spunându-i înainte de plecare: – Dă-i înainte, amice.

Aşa că, timp de mai bine de o săptămână, tot ce făcea Leonard era să înjunghie cutii, să ardă ambalaje şi să monteze câte un ştecăr la fiecare aparat, să-l eticheteze şi să-l urce pe rafturi. Ziua sa de muncă număra cincisprezece ore. Alte câteva ore le cheltuia cu drumurile. Din Platanenallee lua U-Bahn-ul până la Grenzallee, de unde lua autobuzul 46 până la Rudow. De acolo avea de mers pe jos douăzeci de minute, pe un drum de ţară total neinteresant. Mânca la cantină şi la un Schnellimbiss1 din Reichskanzlerplatz. Dar se putea gândi la ea în timp ce călătorea, scormonea cu o prăjină lungă focul în care ardeau cutiile de carton sau îşi mânca Bratwurstul în picioare, îşi dădea seama că dacă ar fi fost ceva mai liber şi mai puţin obosit, ar fi putut deveni obsedat. S-ar fi putut îndrăgosti. Simţea nevoia să stea jos fără să aţipească imediat şi să-i dedice acestei probleme toată energia sa

mentală. Avea nevoie de acel timp tivit cu plictiseală în care să-i poată înflori fantezia. Chiar şi munca propriu-zisă îl obseda: repetarea înjositoarelor mişcări de muncitor necalificat era fascinantă pentru un

1. Bistrou (germ.).

om ca el, ordonat din naştere, constituind o veritabilă distracţie.

Îmbrăcat ca Moş Vreme dintr-o piesă şcolară – cu o cască mare, colonială, împrumutată, o manta militară care-i cădea până la glezne şi galoşi – şi echipat cu o prăjină lungă de lemn, petrecea multe ceasuri supraveghind focul. Incineratorul devenise un fel de foc de tabără perpetuu, dar slab, prost apărat de vânt şi de ploaie, din trei părţi, de un zid scund de cărămidă, în apropiere se găseau două duzini de pubele, iar ceva mai încolo un atelier. O pistă noroioasă ducea la o rampă de încărcare, unde camioanele militare intrau şi ieşeau toată ziua, scrâşnind în treptele de viteză inferioare. Avea ordine stricte să nu plece de lângă foc până nu se transforma totul în scrum. Dar chiar şi cu ajutorul benzinei, unele folii nu voiau să ardă decât mocnit.

În camera de lucru se concentra asupra stivei tot mai mici de cutii de pe podea şi asupra aparatelor tot mai numeroase de pe poliţe. Reuşi să se convingă că golea cutiile de dragul Mariei. Acesta era un test de rezistenţă, o muncă pe care trebuia s-o ducă până la capăt ca să fie vrednic de ea. O trudă pe care i-o închina ei. De dragul ei sfâşia cartonul cu lama cuţitului de vânătoare, de dragul ei îl distrugea prin foc. Se gândea şi la faptul că încăperea va deveni mult mai spaţioasă după ce-şi va fi terminat treaba, şi la felul cum îşi va rearanja spaţiul de lucru. Plănuia să-i scrie Mariei bileţele vesele, s-o invite cu prefăcută nepăsare să se întâlnească la un birt de lângă blocul ei. Când ajungea acasă, în Platanenallee, nu cu mult înainte de miezul nopţii, era prea ostenit ca să-şi amintească ordinea precisă a cuvintelor, prea obosit ca s-o ia de la capăt.

Mulţi ani după aceea, Leonard putea reconstitui chipul Mariei fără nicio dificultate. Strălucea în amintirea lui, aşa cum strălucesc feţele în unele picturi vechi. De fapt, chipul Mariei avea ceva aproape bidimensional: părul începea să-i crească de foarte sus, aşa că avea o frunte înaltă, iar la capătul celălalt al ovalului prelung şi perfect al feţei,

bărbia ei era atât delicată, cât şi voluntară, astfel încât atunci când îşi înclina capul într-un fel caracteristic şi atrăgător, faţa ei lua conturul unui disc, fiind mai curând o figură geometrică plană decât o sferă, ceva ce un maestru al picturii ar fi putut desena cu o singură trăsătură inspirată a penelului. Părul îi era neobişnuit de fin, ca de bebeluş, şi deseori se elibera, sărea din clamele ca de fetişcană care erau la modă pe atunci. Ochii îi erau serioşi, dar nu melancolici – verzi sau gri, în funcţie de lumină. Nu era o faţă vioaie. Maria obişnuia să viseze cu ochii deschişi şi deseori cădea pe gânduri – gânduri pe care nu voia să le împărtăşească –, aşa că expresia ei cea mai caracteristică era cea de atenţie visătoare, cu capul uşor înălţat şi înclinat pe-o parte câţiva centimetri şi cu arătătorul mâinii stângi jucându-se cu buza inferioară. Dacă-i vorbeai după o perioadă de tăcere, riscai s-o faci să tresară. Avea tipul de faţă şi tipul de comportament asupra cărora, după toate probabilităţile, bărbaţii îşi proiectau propriile dorinţe. În tăcerea ei distrată puteai simţi forţa feminină; în atenţia ei tăcută puteai găsi o dependenţă copilărească. Pe de altă parte, poate că făptura Mariei chiar conţinea acele contradicţii. De exemplu, avea mâini mici, cu unghii tăiate scurt, pe care nu şi le dădea niciodată cu ojă, dar îşi vopsea întotdeauna cu grijă unghiile de la picioare într-un roşu livid sau în portocaliu. Avea braţe subţiri şi te surprindea că nu putea să ridice nici măcar greutăţi mici sau nu reuşea să deschidă nici ferestrele neînţepenite. Dar picioarele ei, deşi zvelte, erau musculoase şi puternice – poate datorită ciclismului pe care-l practicase până când o speriase casierul cel ursuz şi până când i se şterpelise bicicleta din subsolul comun.

Pentru Leonard cel de douăzeci şi cinci de ani, care n-o mai văzuse de cinci zile, care se lupta toată ziua cu talaşul şi cartonul şi al cărui unic zălog de la ea era bucăţica de hârtie cu adresa, chipul Mariei era amăgitor. Cu cât se concentra mai intens asupra lui, cu atât mai frustrantă era dezintegrarea acestuia. Nu avea decât un contur cu care-şi lăsa fantezia să se joace şi chiar şi acela se estompa în fierbinţeala meditaţiei. Existau scenete pe care ar fi vrut să le joace, moduri de abordare ce trebuiau testate, dar memoria nu-i restituia

decât o anumită prezenţă, dulce şi îmbietoare, însă invizibilă. Iar urechea lui interioară era surdă la modul cum intona ea o propoziţie în engleză, începea să se întrebe dacă o va putea recunoaşte pe stradă. Tot ce ştia sigur era faptul că nouăzeci de minute petrecute cu ea la o masă dintr-o sală de dans îl afectaseră profund. Se îndrăgostise de chipul acela. Acum însă chipul nu mai era şi tot ce-i rămânea era iubirea, dar prea puţine lucruri cu care s-o hrănească. Trebuia s-o revadă neapărat.

Glass îi acordă un răgaz abia după a opta sau a noua zi. Toate aparatele fuseseră despachetate şi douăzeci şi şase dintre ele fuseseră testate şi prevăzute cu dispozitive de activare la semnal sonor. Leonard petrecu două ore suplimentare în aşternut, moţăind într-un fel de toropeală erotică.

Apoi se bărbieri, se îmbăie şi, numai cu un prosop în jurul mijlocului, se plimbă prin apartament, redescoperindu-l cu mândrie de proprietar. Auzi hârşâitul scării mobile a decoratorilor care lucrau dedesubt. Pentru toţi ceilalţi era o zi de muncă, poate o zi de luni. Avea în sfârşit timp să facă o încercare cu cafeaua măcinată. Nu avu succesul scontat: cafeaua şi laptele praf începură să se învârtească la suprafaţă, odată cu lichidul ce se rotea în cană. Dar era fericit că-şi ia singur micul dejun, constând din ciocolată belgiană, şi că-şi poate vârî picioarele goale între elementii caloriferului fierbinte, plănuindu-şi campania. Primise şi o scrisoare de acasă. Tăie plicul cu o mişcare nonşalantă a cuţitului, de parcă ar fi primit scrisori în fiecare dimineaţă la micul dejun. Doar câteva rânduri, ca să-ţi mulţumim pentru scrisoarea ta şi să-ţi spunem că ne bucurăm că începi să te obişnuieşti…

Intenţionase să scrie chiar atunci bileţelul modest adresat Mariei, dar nu i se părea corect să înceapă înainte de a se fi îmbrăcat decent. Mai târziu, când era deja îmbrăcat şi scrisoarea fusese compusă (Ai fost drăguţă şi mi-ai dat adresa ta săptămâna trecută, când ne-am întâlnit la Resi, aşa că sper să nu te superi că primeşti rândurile astea de la mine şi că n-o să te simţi obligată să-mi răspunzi…), gândul de a aştepta răspunsul cel puţin trei zile i se păru insuportabil. Până atunci se va fi întors în lumea onirică a încăperii

sale fără geamuri şi a zilei de muncă de cincisprezece ore. îşi turnă a doua ceaşcă de cafea. Zaţul se lăsase în sfârşit la fund. Avea un alt plan. Îi va duce un bileţel pe care ea să-l găsească imediat ce venea de la lucru, în el va scrie că a trecut întâmplător pe acolo şi că la ora şase va fi într-o anumită Kneipe de pe o stradă apropiată. Putea umple ulterior spaţiile goale. Se apucă numaidecât de treabă. După şase ciorne, tot nu era satisfăcut. Dorea o formulare persuasivă, dar detaşată. Era important ca ea să creadă cu adevărat că mâzgălise biletul stând în faţa uşii, că trecuse pe acolo sperând s-o găsească acasă şi abia apoi îşi amintise că ziua era la lucru. N-ar fi vrut ca Maria să se simtă încolţită, nici – lucru şi mai important – ca el să pară excesiv de serios şi de naiv.

La ora prânzului era înconjurat de rebuturi, dar ţinea în mână versiunea finală. Din întâmplare, am trecut prin cartierul tău şi m-am gândit să intru şi să te salut. Puse biletul îndoit într-un plic pe care, din greşeală, îl lipi. Scoase cuţitul şi-l deschise, imaginându-şi că el este Maria, singură la masă, abia întoarsă de la lucru. Desfăcu scrisorica şi o citi de două ori, cum, poate, ar fi făcut şi ea. Era gândită perfect. Găsi un alt plic şi se ridică în picioare. Avea în faţă toate orele după-amiezii, dar simţea că nimic nu l-ar fi putut împiedica să plece de acasă imediat. Era în dormitor, unde se schimbă, îmbrăcând costumul cel mai bun. Scoase din pantalonii purtaţi ieri bucăţica mototolită de carton, cu toate că învăţase adresa pe dinafară. Avea harta străzilor deschisă pe patul nefăcut. Chibzui dacă să-şi pună sau nu cravata roşie, croşetată, îşi desfăcu trusa de călătorie pentru văcsuitul pantofilor şi-şi curăţă cea mai prezentabilă pereche de pantofi negri în timp ce studie traseul.

Ca să-şi omoare timpul şi să-şi savureze expediţia, merse pe jos până la staţia din Ernst-Reuter-Platz înainte de a lua U-Bahn-ul până la Kottbusser Tor, în Kreuzberg, dar tot ajunse pe Adalbertstrasse prea devreme. Până la numărul optzeci şi patru erau, poate, mai puţin de cinci minute de mers. Aici bombele făcuseră cel mai cumplit prăpăd din câte văzuse. Dar şi fără bombe, cartierul tot era destul de distrus de război. Se vedeau blocuri cu faţadele ciuruite de tirul armelor uşoare, în special în jurul uşilor şi ferestrelor. Tot a doua sau a treia clădire fusese eviscerată sau îşi pierduse acoperişul. Structuri întregi

se prăbuşiseră, iar molozul şi cărămizile zăceau acolo unde căzuseră. Din mormanele de dărâmături se iţeau capete de grinzi şi de conducte ruginite. După aproape două săptămâni petrecute în acest oraş, în timpul cărora făcuse cumpărături, mâncase, călătorise şi lucrase, mândria simţită la început faţă de proporţiile distrugerii i se părea puerilă şi respingătoare. Traversând Oranienstrasse, observă că pe o zonă curăţată se construia ceva, ceea ce-i făcu plăcere. Văzu şi un bar şi se îndreptă spre el. Se numea „Bei Tante Else" 1 şi era numai bun. Scoase bileţelul şi scrise, în spaţiile goale numele localului şi al străzii. Pe urmă, ca şi cum abia atunci s-ar fi hotărât, intră în bar. Se opri dincolo de draperia de piele ca să-şi obişnuiască ochii cu întunericul. Era un loc strâmt şi aglomerat – aproape un tunel. La o masă de dincolo de tejghea se afla un grup de femei care beau. Una dintre ele îşi duse degetele împreunate la baza gâtului, ca să atragă atenţia asupra cravatei lui Leonard, şi-l arătă cu degetul: – Keine Kommunisten hier! 2 Prietenele ei râseră. Pentru moment, Leonard îşi spuse că, judecând după comportamentul lor şi falsa lor strălucire, era posibil să fi poposit

1. La Tanti Else (germ.).
2. Comuniştii n-au voie aici! (germ.)

aici direct de la o agapă zgomotoasă de la birou. Abia mai târziu îşi dădu seama că erau dame de consumaţie. Prin colţuri, câţiva bărbaţi dormeau cu capetele pe mese. Ieşi cu spatele, în timp ce o altă femeie îi strigă ceva şi hohotele izbucniră iar.

Afară, pe trotuar, Leonard se simţi cuprins de îndoieli. Ăsta nu era un loc în care să-i dea rendez-vous Mariei. Nici nu avea chef să şadă singur înăuntru şi s-o aştepte. Pe de altă parte, nu mai putea interveni în bilet fără să strice impresia de spontaneitate. Luă deci hotărârea să o aştepte afară, în stradă, iar când Maria va veni, îşi va cere iertare şi-i va mărturisi că nu cunoaşte deloc zona. Ar fi un subiect de discuţie pe care ea l-ar găsi, poate, amuzant.

La numărul optzeci şi patru se înălţa un bloc de apartamente ca toate celelalte de pe stradă. O linie curbă formată din găuri de gloanţe pe deasupra ferestrelor de la parter fusese, mai mult ca sigur, trasată de o rafală de mitralieră. O poartă larg deschisă îi permise accesul

într-o curte interioară întunecată. Printre pietrele cubice de pavaj creşteau în voie bălăriile. Tomberoane de gunoi recent golite zăceau răsturnate într-o rână. Era linişte. Copiii nu se întorseseră încă de la şcoală, în locuinţe se găteau prânzuri târzii sau mese de seară. Mirosea a ceapă prăjită în untură încinsă. I se făcu brusc poftă de friptura zilnică şi de cartofii prăjiţi.

În partea opusă a curţii se afla ceea ce credea el că este o Hinterhaus. Se duse până acolo şi se strecură înăuntru printr-o intrare strâmtă. Se afla la piciorul unei scări înguste de lemn. Pe fiecare palier erau câte două uşi. Urcă prin plânset de bebeluşi, muzică de la radio, râsete şi, ceva mai sus, un om care chema, cu un accent

81

plângăreţ pe a doua silabă, „Papa? Papa? Papa?" Se simţea un intrus. Necinstea îndelung pregătită a misiunii sale începea să-l râcâie. Scoase plicul din buzunar, gata să-l strecoare pe sub uşă şi să coboare scările cât putea de repede. Apartamentul Mariei era chiar la ultimul etaj. Aici plafonul era mai jos, ceea ce-i spori dorinţa de a pleca. Spre deosebire de celelalte uşi, a ei fusese proaspăt vopsită în verde. Vârî plicul pe sub ea şi pe urmă făcu ceva inexplicabil, ceva ce nu-i stătea în caracter.

Educaţia sa îi insuflase credinţa neclintită în inviolabilitatea proprietăţii. Nu o lua niciodată pe scurtătură dacă asta însemna să intre pe proprietatea cuiva, nu împrumuta nimic fără să întrebe mai întâi şi nu furase niciodată din magazine, aşa cum mai făceau unii dintre amicii lui de la şcoală. Ori de câte ori nimerea peste nişte îndrăgostiţi care se sărutau într-un loc mai retras, simţea obligaţia să se uite în altă parte, deşi îl ardea dorul să se apropie şi să-i privească. Aşa că acum nimic raţional nu putea explica de ce, fără să stea măcar să se gândească o clipă, ba chiar fără să bată la uşă – aşa, din politeţe –, Leonard puse mâna pe clanţă şi o apăsă. Pesemne se aştepta ca uşa să fie încuiată. Poate că era una dintre acţiunile acelea mici şi fără sens care abundă în viaţa cotidiană. Uşa cedă şi se deschise larg, iar Maria era acolo, în picioare, chiar în faţa lui.

Apartamentele din dosul vechilor blocuri berlineze erau, prin

tradiţie, cele mai ieftine şi mai înghesuite dintre toate. Cândva fuseseră locuinţele servitorilor, ai căror stăpâni stăteau în odăile mai mari din faţă, cu geamurile la stradă. Ferestrele apartamentelor din dos dădeau fie spre curte, fie spre spaţiul îngust dintre clădiri. Prin urmare, era un mister – pe care Leonard nu se osteni să-l pătrundă – cum de soarele hibernal al după-amiezii reuşea să se reverse pe porţiunea de duşumea dintre ei, pornind de la uşa deschisă a băii, ca un stâlp înclinat de lumină roş-aurie, în care dansau firişoare de praf. Putea fi lumina reflectată de un geam din apropiere, dar n-avea nicio importanţă, în momentul respectiv părea de bun augur. Plicul zăcea pe podea, chiar în dreptul dârei luminoase. Dincolo de el stătea Maria, absolut nemişcată. Purta o fustă groasă, de stofă ecosez, şi un sveter roşu de caşmir, fabricat în America, cadou de la devotatul casier şi pe care nu era nici suficient de dezinteresată, nici destul de împietrită la inimă ca să-l înapoieze.

Se priviră lung prin stâlpul de lumină. Niciunul nu vorbi. Leonard se trudea să formuleze un salut sub formă de scuză. Dar cum să explici ceva ce presupunea atât de clar un act de voinţă.

83

ca deschisul uşii? Bucuria că frumuseţea femeii se confirma îi făcea reacţiile şi mai confuze. Avusese dreptate să fie atât de tulburat. În ceea ce o privea, în secundele de dinainte de a-l recunoaşte, Maria fusese paralizată de frică. Brusca lui apariţie îi deşteptase amintiri de la vârsta de zece ani, cu soldaţi care dădeau buzna înăuntru, de obicei câte doi şi neanunţaţi. Leonard interpretă greşit expresia de pe chipul ei ca fiind ostilitatea firească a proprietarului aflat faţă în faţă cu un intrus. Tot greşit interpretă şi zâmbetul ei scurt, abia schiţat, de recunoaştere şi uşurare, pe care-l crezu unul de iertare.

Încercându-şi norocul, făcu doi paşi înainte şi-i întinse mâna:

— Leonard Mamham. Mă mai ţii minte? De la Resi.

Cu toate că nu se mai simţea ameninţată, Maria se dădu un pas înapoi, îşi încrucişa braţele pe piept şi întrebă:

— Ce dorești?

Faptul că rămăsese interzis după o întrebare atât de simplă

acţiona în favoarea lui Leonard. Roşi, se fâstâci şi apoi, în loc de răspuns, ridică de jos plicul şi i-l întinse. Ea îl deschise, despături unica filă şi, înainte de a o citi, se uită repede pe deasupra scrisorii, ca să se asigure că el nu înainta. Ce fascinant sclipeau globurile albe ale ochilor ei serioşi! Leonard se simţea sleit de puteri. Trăia iar o senzaţie de odinioară, când tatăl său citea, în prezenţa sa, rapoarte despre prestaţia lui şcolară mediocră. Exact aşa cum îşi imaginase, Maria citi biletul de două ori.

— Ce vrei să spui prin „am trecut pe la tine”? Mi-ai deschis uşa. Asta înseamnă „a trece pe la cineva”?

El era gata să-i ofere o explicaţie, dar Maria pufni în râs.

— Şi ai vrea să vin la „Bei Tante Else”? La „Tante Else”, o Nuttenkneipe1?

Spre uimirea lui Leonard, începu să cânte. Era o melodie transmisă des la Vocea Americii: Take Back Your Mink.

— Ce te face să creezi că sunt una din aaalea? Să fii luat peste picior, cu incredibilă dulceaţă, de o tânără germană care se căzneşte să imite accentul de Brooklyn! Lui Leonard îi venea să leşine. Era nenorocit, dar şi fericit. Dorind cu disperare să-şi recapete stăpânirea de sine, se folosi de degetul mic pentru a-şi aşeza mai bine ochelarii pe şaua nasului.

— De fapt… începu el, dar se opri, fiindcă ea se strecură pe lângă el până la uşă şi zise, cu prefăcută severitate:

— Şi de ce vii să mă vezi fără floarea de la ureche?

Închise uşa şi o încuie. Era numai zâmbete şi-şi ţinea mâinile împreunate în faţă. Părea cu adevărat încântată de vizită.

— Ei, zise femeia, nu cumva e ora ceaiului? Camera în care se aflau avea aproximativ trei metri pe trei. Leonard şi-ar fi putut lipi palma de tavan fără să se înalţe pe vârfuri. De la fereastră se zăreau curtea şi un zid cu geamuri identice. Dacă te apropiai mai mult şi-ţi aplecai privirea în jos, puteai să vezi tomberoanele de gunoi răsturnate. Maria luase o gramatică engleză de pe unicul său scaun confortabil, ca să-l poată lăsa să se aşeze, în timp ce ea trebăluia în zona mascată

1. Bordel (germ.).

de perdea. Văzându-şi aburul răsuflării, Leonard nu-şi scoase pardesiul. Se obişnuise cu interioarele americane supraîncălzite de la depozit, iar în apartamentul său fiecare cameră avea un calorifer feroce, reglat de undeva din subsol. Acum dârdâia, dar până şi frigul era plin de posibilităţi. Prin faptul că-l împărţea cu Maria. Lângă fereastră sta o masă cu un cactus într-un ghiveci. Lângă cactus se vedea o lumânare înfiptă în gâtul unei sticle, în încăpere mai erau două scaune de bucătărie, o bibliotecă micuţă şi un covor persan pătat, întins pe duşumeaua de scânduri. Prinsă în pioneze pe perete, lângă ceea ce Leonard bănui a fi uşa dormitorului, stătea o reproducere alb-negru a picturii lui Van Gogh „Florile-soarelui", decupată dintr-o revistă. Nimic altceva nu-ţi atrăgea privirea, în afară de o grămăjoară de pantofi dintr-un colţ, de lângă un calapod de cizmărie, din fier. Locuinţa Mariei nu putea fi mai deosebită de aglomeraţia lustruită şi ordonată din camera de zi a familiei Mamham din Tottenhani, cu radioul lor mare în carcasă de mahon şi setul de Encyclopaedia Britannica pus într-o vitrină specială, încăperea asta nu avea personalitate. O puteai părăsi mâine fără niciun regret, fără să iei nimic din ea. O cameră care reuşea să fie în acelaşi timp spartană şi dezordonată. Urâtă şi intimă. Era totuşi posibil să defineşti exact ceea ce simţeai aflându-te în ea. Dar trebuia să porneşti iarăşi de la tine însuţi. Pentru cineva crescut într-un loc unde trebuise să se ferească să atingă figurinele de porţelan ale mamei ori să aibă mereu grijă să nu mânjească pereţii cu degetele, era ciudat şi minunat că odaia asta goală şi nepretenţioasă aparţinea unei femei.

Maria golea un ceainic într-o chiuvetă mică din bucătărie, în care două tigăiţe stăteau în echilibru pe o stivă de farfurii murdare. Aşezat la masă, el privea materialul gros al fustei femeii, care parcă se deplasa cu încetinitorul, se uita la caşmirul cald ce abia acoperea începutul pliurilor, la şosetele sport purtate de Maria în papucii de pânză. Atâta lână groasă îl liniştea pe Leonard, uşor de intimidat de o femeie îmbrăcată provocator. Lâna îi sugera o intimitate modestă,

căldură corporală, un trup ascuns pudic, dar şăgalnic, între falduri. Prepara ceaiul după tipicul englezesc. Avea o cutie de ceai „Coronation" şi încălzea în prealabil ceainicul de porţelan. Totul îl făcea pe Leonard să se simtă ca acasă.

Ca răspuns la întrebarea lui, îi povesti că atunci când începuse să lucreze la Atelierele Unităţii de Blindate 12, REME1, avusese misiunea de a prepara ceaiul de trei ori pe zi pentru comandant şi adjunctul acestuia. Puse pe masă două căni albe din dotarea armatei, identice cu cele din apartamentul lui Leonard. Fusese tratat cu ceai de nenumărate ori de diverse tinere, dar nu mai întâlnise până acum vreuna care să nu se sinchisească să strecoare laptele într-o căniţă.

Şedea în faţa lui şi-şi încălzeau amândoi mâinile pe cănile mari. Leonard ştia din experienţă că, dacă nu făcea un efort formidabil, un anumit tipic se va impune de la sine: o întrebare politicoasă va pretinde un răspuns politicos, urmat de o nouă întrebare. Locuieşti de mult aici? Ai mult de mers până la lucru? Asta-i după-amiaza l. Royal Electricul and Mechanical Engineers (engl.) – trupele de blindate şi mecanizate britanice.

ta liberă? Aşa ar fi început catehismul, înlănţuirea inexorabilă a întrebărilor şi răspunsurilor ar fi fost întreruptă doar de câteva tăceri. Ar fi comunicat de la depărtări imense, de pe vârfuri de munte învecinate, în cele din urmă el ar fi umblat disperat după uşurarea dată de plecare şi de şansa de a rămâne singur cu gândurile sale, după un bun-rămas fâstâcit. După intensitatea reîntâlnirii, acum făcuseră deja câţiva paşi înapoi. El se interesase cum pregătea ea ceaiul. Încă o întrebare de genul ăsta şi totul va fi pierdut. Maria aşezase cana pe masă şi-şi vârâse adânc mâinile în buzunarele fustei. Răpăia nervoasă pe covor cu piciorul încălţat în papucul de pânză. Ţinea capul înclinat, poate aşteptând o reacţie sau poate ascultând melodia din capul ei, cea după care bătea ritmul. Să fi fost oare tot Take Back Your Mink, „ia-ţi înapoi vizonul, cu perii lui uzaţi…"? Nu mai cunoscuse femei care să bată din picior, dar ştia că nu are voie să intre în panică. Presupunerea cuibărită adânc în creierul lui, dincolo de nivelul conştient, unde ar fi putut fi examinată, era că el purta întreaga răspundere pentru ceea ce

se petrecea. Dacă nu reuşea să găsească expresiile fireşti care i-ar fi apropiat, înfrângerea va fi a lui şi numai a lui. Ce să spună ca să nu pară nici banal, nici indiscret? Ea luase din nou cana în mână, privindu-l cu un zâmbet abia conturat, care nici nu-i întredeschidea buzele. „Nu ţi-e urât să locuieşti aici singură?" părea o întrebare prea linguşitoare şi prea sugestivă. Ar fi putut crede că se oferea să se mute la ea.

Nemaiputând să îndure tăcerea, opta pentru o conversaţie superficială şi începu prin a întreba:

— Locuieşti de mult aici?

Dar ea, însufleţită brusc, vorbi mai tare decât el şi-l întrebă:

— Cum arăţi fără ochelari? Arată-mi, te rooog! Prelungise ultimul cuvânt până dincolo de limita pe care un vorbitor nativ ar fi considerat-o rezonabilă, declanşând în stomacul lui Leonard un fior delicat, ca o aripă de fluture. Bărbatul îşi smulse ochelarii de pe nas şi clipi spre ea. Vedea destul de bine până la un metru de el şi trăsăturile feţei Mariei nu se dizolvaseră decât parţial.

— Aşa deci, zise ea încet. Nu m-am înşelat. Ai ochi frumoşi, dar îi ţii tot timpul ascunşi. Nu ţi-a mai spus nimeni că sunt frumoşi?

Parcă maică-sa îi spusese ceva de genul ăsta când avea cincisprezece ani şi se procopsise cu prima pereche de ochelari, dar asta nu conta absolut deloc. Avea senzaţia că începe să plutească uşor prin încăpere.

Ea întinse mâna după ochelari, le îndoi braţele şi-i aşeză lângă cactus.

Propria-i voce îi răsună lui Leonard straniu în urechi:

— Nu, nu mi-a spus-o nimeni.

— Nicio altă fată? El clătină din cap.

— Aşadar, eu sunt prima care te descoperă?

Privirea ei era plină de umor, dar nu şi batjocoriteire. Faptul că zâmbea atât de deschis la complimentul ei îl făcea să se simtă prost, imatur, dar nu se putu stăpâni.

Ea adăugă:

— Şi cum zâmbeşti!

Îşi îndepărtă o şuviţă de păr din ochi. Fruntea Mariei, înaltă şi

ovală, îi aminti lui Leonard de

presupusul chip al lui Shakespeare. Nu ştia sigur cum să-şi formuleze ideea. Preferă s-o prindă de mână imediat ce ea îşi sfârşi gestul şi petrecură aşa, în tăcere, un minut sau două, ca la prima întâlnire. Ea îşi împleti degetele într-ale lui şi acea clipă – nu cele de mai târziu, din dormitor, nici cele deşi mai târziu, când fiecare se destăinui celuilalt fără nicio reţinere – a fost cea în care Leonard s-a simţit legat irevocabil de Maria. Ce bine li se potriveau mâinile: strânsoarea era complexă, indestructibilă, cu atât de multe puncte de contact, în lumina slabă, fără ochelari, nici nu mai ştia care sunt degetele lui. Cum sta acolo, în camera rece şi întunecoasă, îmbrăcat în pardesiu şi ţinându-se de mâna ei, avea senzaţia că-şi dăruieşte viaţa. Abandonul era delicios. Ceva se scurgea din el, trecând din palma sa într-a ei, dar totodată ceva se răspândea de-a lungul braţului său, peste piept, provocându-i o contractare a gâtlejului, în minte i se repeta mereu un singur gând: „Deci asta este, aşa este, deci asta este…" în cele din urmă ea îşi retrase mâna, îşi încrucişa braţele pe piept şi-l privi întrebător. Fără alt motiv decât seriozitatea privirii Mariei, Leonard începu să se scuze:

— Trebuia să vin mai demult, dar am muncit zi şi noapte, oră de oră. De fapt, nici nu ştiam dacă vrei să mă mai vezi sau dacă mă vei recunoaşte măcar.

— Ai o prietenă în Berlin?

— O, nu, nimic de felul acesta.

Nu-i contestă dreptul de a pune o astfel de întrebare.

— Dar în Anglia ai avut iubite?

— Nu multe.

— Câte?

El şovăi înainte de a risca să-i spună adevărul:

— Păi, de fapt, niciuna.

— N-ai avut niciodată una măcar?

— Nu.

Maria se aplecă spre el:

— Vrei să spui că niciodată n-ai…? Neputând suporta gândul că o s-o audă rostind termenul pe care intenţiona să-l folosească, el o întrerupse:

— Nu, niciodată.

Ea îşi astupă gura cu mâna, ca să-şi înăbuşe un râs ascuţit, în 1955 nu era atât de extraordinar ca un bărbat cu educaţia şi temperamentul lui Leonard să nu fi avut niciun fel de experienţă sexuală până la împlinirea vârstei de douăzeci şi cinci de ani. Remarcabilă era însă mărturisirea. Leonard o regretă imediat. Ea reuşise să-şi stăpânească râsul, dar se îmbujorase. Degetele împletite îi dăduseră lui Leonard iluzia că va putea vorbi fără prefăcătorii, în odăiţa asta mică şi goală, cu grămăjoara de pantofi asortaţi aparţinând unei femei singure care nu se preocupă de cănile cu lapte şi de şerveţelele de pe tava de ceai, ar fi trebuit să poţi să rosteşti adevăruri neînfrumuseţate.

Şi, de fapt, chiar era posibil, îmbujorarea Mariei fusese provocată de ruşinea de a fi râs, căci ştia că Leonard îi va interpreta greşit râsul. Pentru ea fusese un râs de uşurare nervoasă. Fusese brusc cruţată de presiunile şi ritualurile seducţiei. Nu trebuia să joace un rol convenţional şi să fie judecată în funcţie de el. N-avea să fie comparată cu alte femei. Teama că va fi molestată îi dispăruse. Nu va fi obligată să facă ceva dacă nu voia. Era liberă, amândoi erau liberi să-şi inventeze propriile condiţii ale legăturii lor. Puteau fi inventivi şi puteau colabora. Şi ea era într-adevăr prima care-l descoperise pe englezul ăsta timid, cu privirea fermă şi gene lungi, ea îl cucerise prima şi îl va păstra numai pentru ea. Maria îşi formulă aceste gânduri abia mai târziu, în solitudine. Deocamdată ele ţâşniseră în acel ţipat unic de uşurare şi ilaritate, pe care apoi şi-l reprimă, reducându-l la un scâncet. Leonard sorbi lung din ceai, aşeză cana pe masă şi zise „Ah”, pe un ton cordial şi neconvingător, îşi puse ochelarii şi se ridică. După strângerea aceea de mână, nimic nu-i părea mai trist decât să plece, să parcurgă Adalbertstrasse în sens invers, să coboare la U-Bahn, să ajungă acasă în întunericul amurgului şi să vadă pe masă ceaşca de cafea de la micul dejun şi ciornele bileţelului împrăştiate pe podea. Vizualiza toate astea

acut, în timp ce-şi aranja cordonul pardesiului, dar ştia că, prin mărturisirea lui, comisese o greşeală tactică umilitoare şi că era obligat să plece. Faptul că Maria roşise de ruşinea lui făcea din ea o fată şi mai dulce, dar indica, totodată, amploarea gafei sale.

Însă acum se ridicase şi ea şi-i bloca drumul spre ieşire.

— Pe cuvânt că trebuie să mă întorc acasă, explică Leonard. Am atâta de lucru şi alte alea.

Cu cât se simţea mai prost, cu atât vorbea mai degajat, încercă s-o ocolească, spunând:

— Grozav ceai faci.

— Vreau să mai stai, zise Maria.

Tocmai asta dorea el să audă, dar era prea deprimat ca să-şi poată schimba dispoziţia, prea fascinat de propria-i înfrângere. Ajunsese aproape de uşă.

— Am o întâlnire la şase.

Era o minciună prin care îşi accepta, neputincios, supliciul. Chiar în timp ce vorbea, se minuna de felul cum reacţiona. Dorea să rămână, ea voia ca el să rămână şi iată-l susţinând că trebuia să plece. Era comportamentul unui străin şi nu putea face nimic. Nu izbutea să se orienteze în direcţia propriului său interes. Autocompătimirea îi obliterase meticulosul bun-simţ ce-l caracteriza. Se găsea într-un tunel având ca unică ieşire fascinaţia propriei anihilări.

Umblă stângaci la încuietoarea uşii, cu care nu era obişnuit. Maria stătea chiar în spatele lui. Deşi continua să o surprindă, delicateţea orgoliului masculin îi era cunoscută într-o oarecare măsură. Chiar dacă la suprafaţă păreau siguri pe ei, bărbaţii se simţeau imediat jigniţi. Predispoziţiile lor se puteau schimba abrupt. Prinşi în vâltoarea unor emoţii necunoscute, încercau să-şi mascheze nesiguranţa prin agresiune. Neavând decât treizeci de ani, Maria nu poseda o experienţă cuprinzătoare şi îşi baza deducţiile mai mult pe fostul ei soţ şi pe doi sau trei militari violenţi cu care avusese de-a face. Bărbatul care zgâria la uşa ei, încercând s-o deschidă, semăna mai puţin cu alţi bărbaţi cunoscuţi şi mai mult cu ea însăşi. Maria îi intuia perfect sentimentele. Când ţi-e milă de propria persoană, doreşti să-ţi

aprofundezi nefericirea, îl atinse uşor pe spinare, dar el nu simţi nimic prin stofa pardesiului. Leonard socotea că folosise o scuză plauzibilă şi că acum era liber să plece, cu tristeţea lui cu tot. Pentru Maria, care trecuse prin eliberarea Berlinului şi o căsătorie cu Otto Eckdorf, orice etalare a vulnerabilităţii unui bărbat îi sugera o personalitate abordabilă.

El reuşi în sfârşit să deschidă uşa şi se învârti pe călcâie ca să-i spună la revedere. Credea cu adevărat că se lăsase prostită de politeţea lui şi de pretextul inventat sau că disperarea lui nu era vizibilă? Acum îi spunea că-i pare rău, dar că trebuie s-o ia repejor din loc, îi mulţumea a nu ştiu câta oară pentru ceai şi-i întindea mâna – o strângere de mână! –, drept pentru care ea se înălţă pe vârfuri, îi smulse ochelarii de pe nas şi fugi cu ei în cameră. Până ca Leonard să se pornească pe urmele ei, îi şi ascunsese sub o perniţă a fotoliului.

— Ascultă aici! zise el şi, lăsând uşa să se închidă în urma lui, făcu un pas în apartament, apoi încă unul.i.

Şi asta a fost. Se întorsese. Dorise să mai rămână, iar acum n-avea de ales.

— Zău că trebuie să plec.

Stătea nehotărât în mijlocul odăiţei, continuând să încerce ezitant un simulacru de indignare englezească.

Ea se ţinea aproape, ca el să o vadă clar. Ce minunat era să nu-ţi fie frică de un bărbat! I se oferea astfel o şansă de a-l plăcea, de a avea dorinţe ce nu erau simple reacţii la dorinţele masculului, îi luă mâinileîntrale ei.

— Dar n-am terminat să-ţi contemplu ochii, zise ea.

Apoi, cu francheţea fetelor berlineze, lăudată de Russell, adăugă:

— Du Dummer îl Wenn es fur dich das erste Mal ist, bin ich sehr ghicklich. Dacă asta este prima dată pentru tine, atunci sunt o fată foarte norocoasă.

Pe Leonard îl reţinu cuvântul „asta”. Se întorsese la „asta”. Ceea ce se întâmpla aici făcea parte din „asta”, din această premieră a sa. îşi aplecă ochii spre faţa ei, spre acel disc înclinat mult în spate, ca să reducă diferenţa de înălţime, de zece – cincisprezece centimetri. De pe

treimea superioară a ovalului ei perfect, părul de copilită al Mariei cădea în cârlionţi şi bucle dezordonate. Nu era prima femeie pe care o sărutase, dar era prima căreia se părea că-i place, încurajat, Leonard îşi împinse limba în gura ei, aşa cum socotea că se procedează în astfel de ocazii.

Maria îşi trase capul înapoi.

— Langsam2, zise ea. Avem timp berechet. Aşa că schimbară săruturi chinuitor de uşoare.

Nu li se atingeau decât vârfurile limbilor, dar plăcerea era mult mai intensă. Apoi Maria îl ocoli şi scoase de sub grămada de pantofi un radiator electric.

— Avem timp berechet, repetă. Putem petrece o săptămână îmbrăţişaţi uite-aşa.

Se îmbrăţişa singură, demonstrativ.

— Ai dreptate, o aprobă el. O putem face. Glasul i se piţigăiase. O urmă în dormitor. Acesta era mai spaţios decât încăperea din care ieşiseră. Pe podea era întinsă o saltea dublă – încă o noutate. Un perete era acoperit de un dulap de haine urât, din lemn lăcuit. Lângă fereastră

1. Prostuţule! (germ.)
2. Încet (germ.).

stăteau un scrin pictat şi o ladă pentru lenjeria de pat. Se aşeză pe ladă şi o privi cum pune radiatorul în priză.

— E prea frig să ne dezbrăcăm. Ne culcăm aşa.

Era adevărat: li se vedeau aburii respiraţiei. Ea îşi aruncă pantofii din picioare, el îşi desfăcu şireturile şi-şi scoase pardesiul. Se cuibăriră sub plapumă, îşi încolăciră braţele unul pe după altul, aşa cum sugerase ea, şi începură iar să se sărute. Nu după o săptămână, ci după numai câteva ore, imediat după miezul nopţii, Leonard putu să se definească – în termenii cei mai stricţi – drept un iniţiat, un adult în sfârşit cu adevărat maturizat. Totuşi linia de demarcaţie dintre inocenţă şi cunoaştere era neclară, voluptuos de neclară. Pe măsură ce patul şi – într-o măsură mult mai mică – încăperea se încălzeau, se ajutară reciproc la dezbrăcat. Cum grămăjoara de pe podea sporea – cu jersee, cămăşi groase, lenjerie de lână şi şosete sport –, patul şi însuşi

timpul deveneau din ce în ce mai încăpătoare. Maria, desfătându-se cu posibilitatea de a da evenimentului forme corespunzătoare plăcerilor ei, declară că sosise momentul să fie sărutată şi linsă pe tot corpul, de la degetele picioarelor în sus. Astfel se întâmplă că Leonard, la jumătatea unei trebuşoare întreprinse cu meticulozitatea-i caracteristică, o penetra pentru prima oară cu limba. Neîndoielnic, acel moment marcă o cumpănă în viaţa sa. Dar la fel de important a fost şi momentul ce veni peste o jumătate de oră, când ea i-o luă în gură, o linse şi o supse şi o muşcă uşurel cu dinţii. Ca senzaţie fizică pură, acela a fost punctul culminant al celor şase ore, ba poate chiar al întregii sale vieţi. Urmă un lung interludiu în care zăcură nemişcaţi, iar el, răspunzând la întrebările Mariei, îi povesti despre părinţii lui, despre şcoală şi despre cei trei ani de singurătate de la Universitatea din Birmingham. Ea îi vorbi – mult mai reţinută – despre munca ei, clubul de ciclism şi casierul amorezat şi despre fostul ei soţ, Otto, cândva sergent în armată, azi doar un beţivan. Acesta reapăruse acum două luni, după o absenţă de un an, o pocnise de două ori peste cap cu palma şi-i ceruse bani. Nu fusese prima lui manifestare de violenţă faţă de ea, dar poliţiştii de la secţie refuzau să se amestece. Ba uneori chiar îi cumpărau băutură. Otto îi convinsese că era erou de război.

Povestea ei le alungă o vreme dorinţa. Galant, Leonard se îmbrăcă şi coborî pe Oranienstrasse să cumpere o sticlă de vin. Pietonii şi maşinile circulau ca de obicei, ignorând marile transformări petrecute acolo. La întoarcere, o găsi în picioare, lângă plită, într-un halat de casă bărbătesc şi cu şosetele sport în picioare, gătind o omletă cu ciuperci şi un cartof copt. Mâncară bunătăţile în pat, cu pâine neagră. Vinul de Mosela era siropos şi aspru, îl sorbiră din cănile de ceai, insistând că era foarte bun. Ori de câte ori îşi punea o bucăţică de pâine în gură, Leonard adulmeca mirosul Mariei pe degetele lui. Ea adusese în dormitor lumânarea înfiptă în gâtul sticlei şi acum o aprinse. Peste simpatica neorânduială a hainelor şi farfuriilor unsuroase căzură umbre. Izul de fosfor al chibritului persistă în aer, amestecat cu mirosul de pe degetele lui. Încercă să-şi amintească şi să reproducă hazliu o predică auzită cândva la şcoală, despre diavol,

ispită şi trupul femeiesc. Dar Maria îl înţelese greşit – mai bine zis, nu pricepu din ce motiv îi povestea asemenea chestii şi le mai şi socotea amuzante –, aşa că amuţi, supărată. Stăteau aşa, în penumbră, proptiţi în coate, şi sorbeau din căni. După un timp, el îi atinse dosul palmei şi-i şopti:

— Îmi pare rău. A fost o istorioară cretină. Ea îi arătă că-l iertase întorcându-şi palma şi strângându-i degetele în ea.

Se ghemui pe braţul lui şi dormi o jumătate de oră. El petrecu acest interval zăcând pe spate şi simţindu-se grozav de mândru, îi studie faţa – cât de rare îi erau sprâncenele, cum i se umflase buza de jos în somn – şi se gândi cum ar fi să aibă un copil, o fetiţă care să adoarmă aşa pe braţul lui. La trezire, Maria se simţi înviorată. Dorea ca el să se culce peste ea. Leonard se ghemui deasupra şi-i supse sfârcurile. Se sărutară şi de data asta ea acceptă ca el să-şi folosească limba. Turnară restul de vin şi ea – şi ciocni cana de a lui. Din ceea ce urmă avea să-şi amintească numai două lucruri. Primul era că parcă fusese la un film discutat de toată lumea. Era greu să-ţi imaginezi ce se va întâmpla pe ecran, dar, odată instalat confortabil, unele lucruri te surprindeau, altele îţi erau familiare. Strânsoarea catifelată şi umedă, bunăoară, era exact cum sperase, ba chiar şi mai plăcută, dar nimic din lecturile sale vaste nu-l pregătise pentru gâdilitura produsă de părul pubian al unei alte persoane apăsat pe al tău. Cel de-al doilea lucru era mai jenant. Citise mult despre ejacularea precoce, se întrebase dacă va păţi şi el ruşinea, iar acum i se părea că o va păţi. Nu mişcarea ameninţa s-o declanşeze, ci simpla contemplare a chipului femeii. Ea zăcea pe spate, căci erau în poziţia pe care îl învăţase s-o numească aufăltdeutsch. Transpiraţia îi rearanjase părul în şuviţe umede şi şerpuitoare, iar braţele şi le zvârlise până peste cap, cu palmele în afară, ca un semn de capitulare dintr-un roman de benzi desenate, în acelaşi timp, îl măsura cu o privire blândă şi înţelegătoare. Tocmai combinaţia aceasta de abandon şi atenţie iubitoare era prea mişcătoare ca s-o poată privi, prea perfectă pentru el, aşa că trebuia să-şi ferească privirea, să închidă ochii, să se gândească la… la… da, la diagrama unui circuit, una de mare complexitate şi foarte simpatică, pe

care o memorase în timpul montării dispozitivelor de activare prin sunet la magnetofoanele Ampex.

99

I – au fost necesare patru săptămâni ca să testeze toate magnetofoanele şi să le monteze unităţile de activare la semnalul sonor. Leonard lucra mulţumit în camera sa fără ferestre, însuşi caracterul repetitiv al muncii îl absorbea. De fiecare dată când termina un set de zece aparate, un tânăr venea şi le încărca pe un cărucior cu roţi de cauciuc, apoi o pornea în josul coridorului, ca să le ducă la sala de înregistrări. Acum lucrau şi mai mulţi oameni, unii chiar englezi. Dar, nefiindu-le prezentat, Leonard îi evita, în momentele libere prefera să moţăie, iar la cantină se aşeza singur la masă. Glass venea să-l vadă o dată sau de două ori pe săptămână şi întotdeauna era grăbit. Ca toţi ceilalţi americani, mesteca gumă, dar cu o frenezie inimitabilă. Mestecatul neîntrerupt şi cearcănele livide de sub ochi îl făceau să semene cu un rozător nocturn înfricoşat. Barba sa părea mai puţin neagră, deşi nu puteai distinge în ea firişoare cărunte. I se făcuse ţepoasă şi diformă.

Stilul însă nu i se schimbase.

— Ne înscriem în grafic, Leonard! îi striga din prag, prea ocupat ca să intre. Aproape că am trecut de Schönefelder Chaussee. Primim ajutoare noi în fiecare zi. Treaba zbârnâie!

Şi dispărea, înainte ca Leonard să fi avut timp să lase din mână ciocanul de lipit.

Era adevărat că se înmulţeau, începând cu mijlocul lui februarie, devenise tot mai greu să găseşti o masă liberă la cantină, în vacarmul vocilor din jur distingea accente englezeşti. Acum, când îşi comanda friptura, primea automat şi o ceaşcă de cafea, în care se amestecaseră două sau trei linguriţe de zahăr. Pentru derutarea celor din Vopo, care-i supravegheau prin binocluri, mulţi britanici purtau uniforme americane, cu petliţele Corpului de Transmisiuni. Sosiseră şi săpătorii pe verticală, specialişti care ştiau cum să foreze tunelul în sus, până la cablurile telefonice, prin pământul moale, fără să le cadă plafonul în cap. Sosiseră şi cei din Trupele Regale de Transmisiuni, care urmau să

instaleze amplificatoare aproape de capătul tunelului. Printre ei erau şi feţe cunoscute lui Leonard de la Dollis Hill. Vreo doi dintre aceştia dădură din cap în direcţia sa, dar nu încercară să-l abordeze. Poate că respectau cu scrupulozitate regulile de securitate, dar era mai probabil că socoteau sub demnitatea lor să se adreseze unui tehnician. Nici la Londra nu-i vorbiseră niciodată.

La cantină, securitatea nu era strictă. Hărmălaia creştea odată cu numărul celor ce luau masa acolo. Glass ar fi avut de ce să se revolte. Grupuri mici, provenite din tot complexul, discutau chestiuni profesionale, apropiindu-şi capetele. Leonard, care mânca de unul singur, învăluit în gândurile lui despre Maria şi încă uluit de schimbările survenite în viaţa sa, era uneori atras, împotriva voinţei sale, de ce se povestea la câte o masă învecinată. Universul său se restrânsese.

limitându-se la o încăpere fără geamuri şi la patul împărţit cu Maria. Celelalte spaţii ale locuinţei femeii erau pur şi simplu prea reci. Aici se trudise să fie un marginal şi iată că devenea unul care trăgea neintenţionat cu urechea. Un spion. Auzi cum doi dintre săpătorii pe verticală de la masa alăturată depanau amintiri, înăbuşindu-şi râsul, în faţa colegilor americani. Se părea că tunelul avusese un precedent la Viena. Acela fusese săpat în o mie nouă sute patruzeci şi cinci de către MI61 şi se întindea la douăzeci şi cinci de metri adâncime, de la o casă particulară din suburbia Schwechat până sub o şosea, unde se conecta la cablurile ce legau cartierul general al forţelor de ocupaţie sovietice de la Hotel Imperial cu sediul comandamentului de la Moscova.

— Ştiţi, aveau nevoie de o acoperire, explică unul dintre săpători.

Un comesean îi puse mâna pe braţ şi primul vorbitor continuă în şoaptă, aşa încât Leonard trebui să ciulească urechile:

— Aveau nevoie de o acoperire pentru toată foiala aia până instalau interceptoarele. Aşa că au deschis un magazin în care se vindea tweed Harris2 de import. Socoteau că aşa ceva nu va interesa pe nimeni în Viena. Când colo, nu i-au mai putut sătura pe băştinaşi de

tweed marca Harris. Stăteau la coadă ca să cumpere stofa şi primul transport s-a epuizat în doar câteva zile. Aşa că amărâţii care lucrau acolo a trebuit să-şi petreacă ziua de lucru completând formulare de

1. Military Intelligence 6 (sau SIS) – Serviciul Secret de Informaţii.

2. Stofă aspră de lână, iniţial de provenienţă scoţiană.

comandă şi răspunzând la telefon, în loc să-şi vadă de tunel. Până la urmă au fost nevoiţi să închidă magazinul şi să-şi alunge muşteriii.

— Iar apoi, zise americanul după ce râsetele se mai potoliră, compatriotul meu a dat drept peste ei.

— Aşa este, zise englezul. E vorba de Nelson, Nelson…

Şi numele acela, pe care Leonard avea să-l mai audă, îi făcu pe comeseni să conştientizeze faptul că erau indiscreţi. Schimbară subiectul şi discutară despre sport.

Altă dată, un alt grup de tunelişti, atât dintre cei ce săpau pe orizontală, cât şi dintre cei ce forau vertical, îşi comparau experienţele. Scopul aproape tuturor snoavelor auzite de Leonard era să distreze. Americanii povestiră cum avuseseră de lopătat prin propriul rahat. Iarăşi hohotiră şi o voce englezească adăugă, stârnind o nouă salvă de râs:

— Să sapi prin propriul tău căcat, iată cea mai bună definiţie a lucrului cu care ne îndeletnicim!

Apoi unul dintre sergenţii americani relată cum el şi ceilalţi cincisprezece camarazi ai săi, aleşi pe sprânceană, fuseseră puşi să sape un tunel de antrenament în New Mexico înainte de a fi trimişi la Berlin.

— Pe ideea că solul era acelaşi. Voiau să calculeze adâncimea optimă şi să verifice dacă se vor produce surpări la suprafaţă. Aşa că am săpat…

— …şi-am săpat şi-am săpat, interveniră în cor tovarăşii săi.

— După vreo cincisprezece metri, aveau toate informaţiile necesare despre adâncimea optimă şi terenul nu se lăsase deloc. Dar credeţi că ne-au dat voie să ne oprim? Vreţi o ilustrare a zădărniciei?

Să sapi un tunel în deşert, de nicăieri până nicăieri, lung de o sută cincizeci de metri. O sută cincizeci de metri!

O conversaţie pe care mesenii o purtau frecvent pornea de la întrebarea legată de timpul care le va trebui ruşilor sau est-germanilor ca să-şi facă drum cu forţa până la camera de interceptări şi ce se va întâmpla în momentul respectiv. Vor apuca operatorii să spele putina, vor trage în ei cei din Vopo, va fi timp suficient pentru închiderea uşilor de oţel? Existase cândva un plan de instalare a unor dispozitive incendiare pentru distrugerea aparaturii secrete, dar riscul unui incendiu fusese considerat mult prea grav. Asupra unei singure probleme erau cu toţii de acord, iar Glass o confirmă la rându-i. Existase chiar şi un studiu al probabilităţilor, comandat de CIA. Dacă ruşii descopereau vreodată şmecheria, vor trebui să-şi ţină gura. Altminteri ar fi murit de ruşine că li se interceptaseră liniile vitale de comunicaţie militară.

— Sunt tăceri şi tăceri, îi spuse Glass lui Leonard. Niciuna nu se compară cu marea tăcere rusească.

Mai era încă o poveste pe care Leonard o auzise de câteva ori. Forma de bază nu i se schimba semnificativ când era repovestită şi avea efectul cel mai profund asupra nou-veniţilor, a celor ce nu-l cunoşteau încă pe George. Aşa că ea a fost auzită des la cantină pe la mijlocul lunii februarie. Leonard stătea la coadă când o auzise prima oară. Bill Harvey, şeful bazei CIA din Berlin, un tip distant şi puternic, pe care Leonard nu-l zărise niciodată nici măcar de la distanţă, vizita uneori tunelul ca să evalueze stadiul lucrărilor. Fiind prea cunoscut la Berlin, venea numai noaptea. O dată, cum sta pe bancheta din spate a maşinii, îşi auzise şoferul şi pe soldatul de lângă el plângându-se de viaţa lor socială.

— Nu progresez deloc, zise unul, şi, Doamne, cât sunt de pregătit!

— Şi eu la fel, spuse tovarăşul său. George e singurul care iese şi şi-o trage toată seara dincolo de gard.

— Băftosul de George!

În teorie, oamenii de la depozit trebuiau izolaţi. Nu puteai şti

ce-ar fi divulgat vreunei Fräulein într-un moment de slăbiciune. Manifestările mâniei lui Harvey, când ajunsese la destinaţie în seara respectivă, variau în funcţie de povestitor, în unele versiuni ceruse doar să stea de vorbă cu ofiţerul de serviciu, în altele intrase ca o furtună în clădire, pradă unei furii amplificate de alcool, şi-l făcuse pe ofiţerul de serviciu să se scape pe el.

— Să mi-l găsiţi pe nemernicul ăsta de George şi să-l daţi imediat afară!

Cercetările relevaseră faptul că George era de fapt un câine, o corcitură locală adoptată drept mascota depozitului, în variantele elaborate ulterior, la aflarea acestei veşti, Harvey răspundea cu un calm menit să-i salveze prestigiul:

— Puţin îmi pasă ce este! Stârneşte invidia oamenilor. Daţi-l afară!

La capătul a patru săptămâni, marea misiune a lui Leonard fusese îndeplinită. Ultimele patru magnetofoane cărora le montase dispozitivul de activare la semnal sonor fuseseră împachetate în două cutii anume construite, cu încuietori cu

105

arc şi chingi de pânză, pentru un plus de securitate. Aceste aparate urmau să fie folosite pentru monitorizare chiar la capătul tunelului. Cutiile au fost încărcate pe cărucior şi transportate jos, la subsol. Leonard îşi încuie biroul şi se duse la plimbare până la sala de înregistrări. Luminată de lămpi fluorescente cu abajurul îngust, aceasta era mare, dar nu suficient de încăpătoare pentru a asigura spaţiul necesar pentru cele o sută cincizeci de aparate şi oamenii care lucrau cu ele. Magnetofoanele erau stivuite câte trei pe rafturi de metal şi aranjate pe cinci rânduri. Pe intervale, oamenii umblau de-a buşi-lea, identificând cordoanele de alimentare sau alte circuite. Alţii, cu role de bandă izolatoare, tăviţe de primire şi expediere a actelor, numere de inventar şi etichete autocolante, păşeau peste ei sau îi ocoleau. Doi muncitori dădeau găuri în perete cu burghie electrice, pregătind montarea unui set de căsuţe poştale lung de şapte metri. Un altul lipea deja bucăţele de carton cu numere de cod sub fiecare compartiment.

Lângă uşă se afla o stivă înaltă cât un stat de om, cu articole de papetărie şi bandă de magnetofon virgină, în cutii simple, albe. De cealaltă parte a uşii, chiar în colţ, se vedea o gaură în podea. Cablurile coborau prin ea la subsol, apoi în puţ şi în tunelul unde urma să se instaleze amplificatoarele.

Leonard începuse să priceapă sistemul operaţional din sala de înregistrări abia după ce petrecuse la depozit aproape un an. Săpătorii pe verticală îşi croiau drum în sus până într-un şanţ de pe cealaltă parte a Schönefelder Chaussee, unde fuseseră îngropate trei cabluri. Fiecare conţinea o sută şaptezeci şi două de circuite, adică cel puţin optsprezece canale. Cele douăzeci şi patru de ore de trăncăneală de pe reţeaua comandamentului sovietic constau din convorbiri telefonice şi mesaje telegrafice cifrate, în sala de înregistrări nu se monitorizau decât două sau trei circuite. Mişcările celor de la Vopo şi ale echipelor est-germane de întreţinere a liniilor de transmisiuni erau probleme de interes imediat, în caz că tunelul avea să fie descoperit, în caz că „Fiara" – cum îşi numea uneori Glass adversarul – avea să dea peste ei şi să ameninţe vieţile oamenilor, primele semnale de avertizare urmau să le parvină pe liniile astea, în rest, înregistrările convorbirilor telefonice erau trimise cu avionul la Londra, iar mesajele telegrafice erau expediate pentru decodare la Washington, cu avioane militare şi sub pază strictă. Zeci de interpreţi, majoritatea emigranţi ruşi, trudeau în chiliile din Whitehall1 şi în barăcile efemere ce urâţeau peisajul dintre Washington Monument şi Lincoln Memorial.

În ziua în care-şi terminase treaba, Leonard stătea lângă intrarea în sala de înregistrări şi îl preocupa numai gândul de a-şi găsi ceva nou de făcut. Formă o echipă cu unul dintre oamenii lui Gehlen – neamţul mai în vârstă pe care-l văzuse în prima zi conducând un motostivuitor. Pentru el, nemţii încetaseră să mai fie foşti nazişti. Erau compatrioţii Mariei. Aşa că el şi Fritz – care avea pregătire de electrician şi pe care-l chema de fapt Rudi – scoteau izolaţia de pe fire ca să facă legături la cutiile de branşament sau izolau

1. Zona clădirilor guvernamentale din Londra.

fire electrice şi le fixau pe podea, ca să nu se împiedice în ele

cineva. După ce se hotărâră să se tutuiască, lucrau într-o tăcere tovărăşească, trecându-şi unul altuia patentul şi scoţând icnete de încurajare ori de câte ori terminau vreo trebuşoară. Leonard considera un simptom al noii sale maturizări faptul că putea lucra atât de bine cu un om descris cândva de Glass drept un ins îngrozitor. Degetele mari ale lui Rudi, cu vârfurile teşite, erau extrem de îndemânatice şi de iuţi. După-amiază târziu se aprinseră lămpile: venea pauza de cafea. În timp ce englezul se aşeză pe jos, cu spatele la perete, şi-şi aprinse o ţigară, Rudi îşi văzu de lucru, refuzând cafeaua. Spre seară, lumea începu să dispară. Pe la şase, Leonard şi Rudi rămaseră singuri şi-i dădură ghes, ca să isprăvească ultimul set de branşări. În cele din urmă Leonard se ridică în picioare şi se destinse. Acum îşi putea permite să se gândească din nou la Kreuzberg şi la Maria. Avea nevoie de mai puţin de o oră ca să ajungă acolo. Tocmai îşi lua sacoul de pe spătarul scaunului, când îşi auzi numele rostit din uşă. Un bărbat prea slab pentru costumul la două rânduri de pe el înainta cu mâna întinsă. Rudi, care dădea să plece, făcu un pas lateral şi-i spuse lui Leonard Gute Nacht, peste umărul străinului. Leonard, cu sacoul îmbrăcat pe jumătate, îi răspunse la salut şi, concomitent, îi strânse mâna nou-venitului. În timpul agitaţiei, Leonard făcu o estimare automată, aproape inconştientă, a înfăţişării, ţinutei şi vocii străinului, prin care orice englez determină statutul altei persoane.

— John MacNamee. Mi s-a îmbolnăvit un om şi săptămâna viitoare voi avea nevoie de încă o pereche de braţe la capătul tunelului. Am vorbit şi cu Glass. Dacă vrei să-ţi arăt, am acum o jumătate de oră liberă.

MacNamee avea dinţi de iepure – oricum, foarte puţini, nişte cârlige scurte, cu mari goluri între ele, şi cam maronii –, de unde-i venea şi rostirea peltică, din care accentul cockney nu dispăruse cu totul. Tonul era aproape camaraderesc. Nu presupunea un refuz. MacNamee ieşi primul din sala de înregistrări, direcţionându-l astfel pe Leonard, dar îşi purta autoritatea destul de degajat. Leonard presupuse că era un om de ştiinţă cu experienţă, aflat în slujba guvernului. Doi dintre cei de teapa lui îl instruiseră la Birmingham şi

încă unul sau doi se aţineau pe la laboratorul de cercetare al GP01 de la Dollis Hill. Formau o generaţie excepţională de oameni talentaţi şi modeşti, propulsaţi în anii patruzeci de cerinţele războiului ştiinţific modern în posturi guvernamentale de prestigiu. Leonard avea mult respect pentru cei pe care îi cunoscuse. Nu-l făceau să se simtă ridicol ori să aibă sentimentul unor deficienţe de vocabular, cum i se întâmpla în faţa absolvenţilor şcolilor particulare, a celor care nu i se adresau la cantină şi care erau hotărâţi să-şi croiască drum până în vârful ierarhiei numai fiindcă posedau cunoştinţe rezonabile de latină şi greacă veche.

Jos, în subsol, se văzură nevoiţi să aştepte în picioare în dreptul puţului, în faţa lor, cineva nu-şi găsea legitimaţia ca s-o prezinte santinelei.

1. General Post Office (engl.) – Biroul Central al Poştei şi Telecomunicaţiilor.

Aproape de ei, movila de pământ înaltă până-n tavan degaja o putoare rece. MacNamee bătea din picior pe cimentul înnoroiat, încleştându-şi şi descleştându-şi mâinile albe şi osoase. La plecare, Leonard luase din cuier o manta grea, de care-i făcuse rost Glass, dar MacNamee purta numai costumul gri.

— Va fi suficient de cald acolo jos când vom porni amplificatoarele. S-ar putea să fie chiar o problemă, zise el. Îţi place munca?

— Proiectul este extrem de interesant.

— Dumneata ai adaptat toate magnetofoanele. Probabil că te-ai plictisit cumplit.

Leonard ştia că n-ar fi fost diplomatic să se plângă unui superior, chiar dacă i se sugera s-o facă. MacNamee îşi arătă legitimaţia şi semnă pentru invitatul său.

— N-a fost chiar aşa de rău, zise Leonard. Apoi intră în puţ, coborând scara pe urmele bărbatului mai vârstnic. Aproape de gura tunelului, MacNamee îşi sprijini piciorul pe o şină de vagonet şi se aplecă să-şi lege şiretul. Vocea-i era înfundată, aşa că Leonard trebui să se îndoaie de mijloc ca să-l audă.

— Ce nivel de autorizare ai, Mamham? Santinela de la marginea puţului îi privea de sus. Era posibil să creadă că păzeşte un depozit sau, poate, o instalaţie radar, ca paznicii de la poartă?

Leonard aşteptă ca MacNamee să-şi îndrepte spatele şi să intre în tunel. Şirul de lămpi fluorescente abia dispersa bezna. Acustica era inexistentă. Propria-i voce îi răsuna dogită în urechi:

— Practic, sunt la nivelul trei.

MacNamee mergea în faţa lui, cu mâinile vârâte adânc în buzunare, ca să se încălzească.

— Mda, s-ar putea să trebuiască să-l ridicăm la patru. Mă ocup mâine de asta.

Păşeau printre linii şi coborau o pantă uşoară. Sub tălpi erau bălţoace, iar pe pereţi, acolo unde plăcile de oţel fuseseră nituite ca să formeze un tub continuu, strălucea condensul. Se auzea bârâitul constant al unei pompe de evacuat apa. Pe ambele părţi ale tunelului, până la înălţimea umerilor, fuseseră stivuiţi saci de nisip, care susţineau cablurile şi ţevile. Câţiva saci plesniseră şi tot conţinutul se scurgea din ei. Pământul şi apa presau din toate părţile, nerăbdătoare să-şi recucerească teritoriul.

Ajunseră într-un punct în care colaci de sârmă ghimpată fuseseră plasaţi lângă grămezi de saci de nisip. MacNamee aşteptă ca Leonard să-l ajungă din urmă.

— Intrăm acum în sectorul rusesc. Când vor da peste noi – ceea ce, inevitabil, se va întâmpla într-o bună zi –, trebuie să întindem sârma pe măsură ce ne retragem. Să-i obligăm să respecte graniţa.

Micuţa sa ironie îl făcu să zâmbească, dezgolindu-şi dinţii jalnici. Erau înclinaţi în toate unghiurile posibile, ca nişte străvechi pietre funerare. MacNamee surprinse privirea lui Leonard. îşi ciocni gura cu vârful arătătorului şi vorbi exact când Leonard se simţi în culmea ruşinii:

— Dinţi de lapte. Al doilea set nu mi-a mai crescut. Presupun că am refuzat să mă maturizez.

Urmă o porţiune dreaptă. Cam la o sută de metri în faţă, un grup de oameni trecură printr-o uşă de oţel şi se apropiară de ei. Membrii

grupului păreau adânciţi în conversaţie. Dar când se apropiară, Leonard îşi dădu seama că nu făceau niciun zgomot. Destrămau şi iarăşi refăceau un şir indian. Când ajunseră la zece metri de el, Leonard desluşi consoanele şuierătoare din vorbirea lor. Dar şi acelea conteniră când cele două grupuri trecură unul pe lângă celălalt, înghesuindu-se şi dând din cap a lehamite.

— Regula generală este să nu faci zgomot, mai ales dincolo de graniţă.

Vocea lui MacNamee se auzea un pic mai tare decât o şoaptă.

— După cum ştii, frecvenţele joase, ca, de pildă, vocile bărbăteşti, se propagă foarte bine.

— Da, şopti Leonard, dar răspunsul i se pierdu în duduitul pompelor.

Pe culmile zidurilor paralele de saci de nisip erau întinse cablurile electrice, circuitele de aer condiţionat şi firele de la sala de înregistrări, izolate în teci de plumb. Ici şi colo se vedeau, montate pe perete, telefoane, extinctoare, tablouri de siguranţă, comutatoare electrice de avarie. La anumite intervale erau plasate lumini de avertizare verzi şi roşii, ca nişte semafoare miniaturale. Era un oraş-jucărie, plin de inventivitate băieţească. Lui Leonard îi aminti de taberele secrete şi de tunelele croite cândva prin lăstăriş, cu prietenii, într-o pădurice de lângă casa părintească. Şi de giganticul tren-jucărie de la Hamleys, cu lumea sigură a oilor şi vacilor nemişcate care păşteau pe dealurile verzi ivite brusc în peisaj, de fapt simple pretexte pentru tunele. Tunelele erau ceva sigur şi tainic. Băieţii şi garniturile de tren se târau prin ele, feriţi de priviri şi de griji, şi apăreau nevătămaţi la capătul celălalt.

MacNamee îi murmură din nou în ureche:

— Să-ţi spun ce-mi place mie la proiectul ăsta. Atitudinea. Când se hotărăsc să facă un lucru, americanii îl fac temeinic şi-i doare-n cot de cheltuieli. Am primit tot ce am solicitat, fără cârtire. N-am auzit nicio măgărie de genul „nu-vă-puteţi-descurca-numai-cu-o-jumătate-de-ghem-de-sfoară?”

Încrederea pe care i-o arăta acest străin îl flata pe Leonard. Se

strădui să-şi pigmenteze răspunsul aprobator cu puţin umor:

— Uitaţi-vă câtă osteneală îşi dau şi cu mâncarea! îmi place cum prepară cartofii prăjiţi…

MacNamee privi în altă parte. Observaţia puerilă parcă pluti în urma lor prin tunel, până ajunseră la uşa de oţel.

Dincolo de ea, instalaţiile de aer condiţionat erau clădite una peste alta, pe ambele laturi, ca să lase loc unui coridor îngust pentru şinele de cale ferată. Trecură pe lângă un tehnician american absorbit de muncă şi deschiseră o a doua uşă.

— Ei, întrebă MacNamee, închizând-o după el. Ce zici?

Secţiunea tunelului în care pătrunseseră era bine luminată, curată şi ordonată. Pereţii erau căptuşiţi cu placaj vopsit în alb. Şinele dispăruseră sub podeaua de ciment acoperită cu linoleum. Deasupra se auzea uruitul circulaţiei de pe Schönefelder Chaussee. Între rafturile cu echipament electronic erau plasate puncte de lucru ordonate şi platforme de placaj subţire, acoperite cu seturi de căşti şi magnetofoane pentru monitorizare. Pe podea, frumos clădite, stăteau cutiile trimise chiar astăzi de Leonard. Nu i se ceru să admire amplificatorul. Cunoştea modelul de la

Dollis Hill. Era masiv, puternic şi cântărea sub douăzeci de kilograme. Era, probabil, obiectul cel mai costisitor din laboratorul în care lucra. Nu maşinăria în sine îl impresiona, ci pur şi simplu numărul lor covârşitor, precum şi cablurile de conectare întinse pe o întreagă latură a tunelului, poate pe o lungime de vreo treizeci de metri, şi stivuite până la înălţimea capului, ca în interiorul unei centrale telefonice. MacNamee se împăuna şi el cu cantitatea, cu capacitatea de manevră, cu puterea de amplificare şi cu splendidele circuite pe care aceasta le presupunea. Lângă uşă, cablurile în teci de plumb se desfăceau în fire multicolore, înaintând în evantai până la punctele de branşament, din care ieşeau apoi în mănunchiuri mai subţiri, strânse în cleme de cauciuc. Acolo lucrau trei oameni de la Trupele Regale de Transmisiuni, îl salutară din cap pe MacNamee şi-l ignorară pe Leonard. Cei doi merseră prin mijlocul acestui şir de obiecte în pas maiestuos, de parcă ar fi trecut în revistă garda de onoare. MacNamee

explică:

— Valorează aproape un sfert de milion de lire sterline. Nu putem capta decât o mică fracţiune din ceea ce transmit ruşii, aşa că avem nevoie de tot ce e mai bun.

De când cu remarca despre cartofii prăjiţi, Leonard se mulţumea să-şi arate aprecierea prin oftaturi şi înclinări ale capului. Se gândea ce întrebare inteligentă să pună şi abia dacă-l asculta pe MacNamee, care enumera caracteristicile tehnice ale circuitelor. Prea multă atenţie nici nu era necesară. Mândria cu care MacNamee descria sala de amplificare, albă şi luminoasă, era una impersonală, îi făcea plăcere să-şi mai vadă o dată realizările prin ochii unui nou-venit şi orice alţi ochi ar fi fost la fel de buni. Leonard tot se mai gândea ce întrebare să pună, când ajunseră la următoarea uşă de oţel. MacNamee se opri:

— Asta-i o uşă dublă. Camera de interceptări va fi tot timpul presurizată, ca să nu avem scurgeri de azot.

Leonard dădu iarăşi din cap. Cablurile sovietice erau izolate în azot, ca să îndepărteze umezeala şi să permită monitorizarea. Dacă ţineai aerul din jurul lor sub presiune, puteai să le tai fără să fii detectat. MacNamee împinse uşile şi Leonard intră în urma lui. Parcă ar fi pătruns într-o tobă mare, bătută de un sălbatic. Zgomotul şoselei umplea tunelul vertical şi reverbera în camera de interceptări. MacNamee păşi peste sacii goi de izolatori fonici, aruncaţi grămadă pe podea, şi luă o lanternă de pe o masă. Erau la baza tunelului de acces. Chiar deasupra lor, în acoperişul acestuia, prinse în raza subţire de lumină, erau cele trei cabluri, fiecare gros de opt-zece centimetri, cu noroi întărit pe ele. MacNamee tocmai voia să vorbească, dar duruielile se amplificară, devenind frenetice, şi trebui să aştepte. Când zgomotul se mai domoli, spuse:

— Cai şi căruţe. Astea fac cel mai năprasnic tărăboi. Când terminăm, folosim cricul hidraulic ca să tragem în jos cablurile. După aceea vom avea nevoie de o zi şi jumătate pentru cimentarea acoperişului. Nu vom trece la interceptare până când sistemul alternativ devine funcţional. Mai întâi legăm circuitele, după care pătrundem şi ne conectăm. Probabil că există peste o sută cincizeci de

circuite în fiecare cablu. Un tehnician de la MI6 va face interceptarea propriu-zisă, iar alţi trei vor sta lângă el, în caz că nu merge ceva. Unul dintre oamenii noştri e bolnav, aşa că s-ar putea să trebuiască să intri în grupul rezervelor, în timp ce vorbea, MacNamee îşi odihnea mâna pe umărul lui Leonard. Se îndepărtară de puţ ca să iasă din zona cu cel mai puternic zgomot.

— Aş avea o întrebare, zise Leonard, dar probabil că n-o să vreţi să-mi răspundeţi.

Omul de ştiinţă de la guvern ridică din umeri. Leonard constată că dorea să-l audă aprobându-l.

— E clar că tot traficul de informaţii militare importante va fi codificat. Noi cum le vom citi? Cifrurile moderne sunt concepute în aşa fel încât să fie virtual indescifrabile.

MacNamee extrase o pipă din buzunarul sacoului şi-i muşcă muştiucul. Fireşte, nici nu se punea problema să fumeze.

— Exact despre asta voiam să-ţi vorbesc. Sper că n-ai discutat problema cu nimeni?

— Nu.

— Ai auzit de un anume Nelson, Carl Nelson, care lucra pentru Biroul de Comunicaţii al CIA?

— Nu.

MacNamee o luă primul înapoi, trecând prin uşa dublă. O zăvori înainte de a-şi continua drumul.

— Ceea ce-ţi spun ţine deja de nivelul patru. Cred că o să-ţi ridicăm nivelul de autorizare. Vei deveni membrul unui club exclusivist.

Se opriră din nou, de data asta în dreptul primului raft cu amplificatoare. La capătul opus, cei trei oameni lucrau în tăcere, prea departe ca să poată auzi ceva. În timp ce vorbea, MacNamee îşi plimba degetul de-a lungul unui amplificator, poate ca să dea impresia că discutau despre aparatură.

— Să-ţi comunic versiunea simplificată. S-a descoperit că atunci când un mesaj este codificat electric şi transmis în acelaşi mod, se produce un vag ecou electronic, o umbră a originalului, a textului

necodificat, care călătorește odată cu el. Ecoul este atât de slab, încât se pierde cu desăvârșire după circa treizeci de kilometri. Dar cu tehnologia potrivită și cu condiția să-l interceptezi înainte de-a fi parcurs treizeci de kilometri, poți obține un mesaj lizibil direct pe teleimprimator, indiferent cât de bine a fost codificat materialul. Pe asta se bazează toată operațiunea noastră de aici. Nu ne-am fi lansat într-o lucrare de asemenea proporții numai ca să tragem cu urechea la o discuție telefonică având un grad mic de confidențialitate. Descoperirea îi aparține lui Nelson, care a inventat și aparatura. Se plimba prin Viena, căutând un loc potrivit pentru testarea ei pe liniile telefonice rusești, când a intrat drept într-un tunel construit de noi ca să interceptăm exact aceleași convorbiri. Așadar noi, mărinimoși, i-am lăsat pe americani să intre în tunelul nostru, le-am creat condiții și le-am pus la dispoziție echipamentul nostru de interceptare. Știi ce-a urmat? Nici măcar nu ne-au informat despre invenția lui Nelson. Expediau totul la Washington și citeau textele necodificate, în vreme ce noi ne storceam creierii să le decriptăm. Nu uita, vorbim despre niște aliați. De necrezut, ce spui?

Făcu o pauză, așteptând aprobarea lui Leonard.

— Acum însă, cum lucrăm împreună la proiectul ăsta, ne-au împărtășit și nouă secretul. Dar, atenție, numai în linii mari. Nu în detaliu. Uite de ce nu pot să-ți ofer decât o explicație extrem de simplistă.

Doi dintre militarii transmisioniști britanici se apropiau. MacNamee îl împinse pe Leonard înapoi, înspre sala de interceptări.

— Conform regulii „Să știi doar atât cât este necesar", n-ar trebui să afli nimic despre toate astea. Probabil că te întrebi ce anume urmăresc. Ei bine, ne-au promis că ne vor comunica și nouă absolut tot ce află. Trebuie să-i credem pe cuvânt. Dar nu avem de gând să ne hrănim numai cu firimiturile de la prânzul american. Nu așa înțelegem relația dintre noi. Lucrăm la o versiune proprie a tehnicii lui Nelson și am găsit deja niște locșoare splendide pentru aplicarea ei. Americanilor nu le suflăm o vorbă. Rapiditatea este esențială, fiindcă mai devreme sau mai târziu Ivan va face aceeași descoperire, moment

în care o să-şi modifice tot echipamentul. O echipă de la Dollis Hill lucrează la asta, dar ne-ar prinde bine dacă şi cineva de aici ar deschide bine ochii şi urechile. Bănuim că aici s-ar putea să fie un american sau doi care au cunoştinţă despre echipamentul lui Nelson. Avem nevoie de cineva cu pregătire tehnică şi cu o poziţie nu prea importantă. Ăştia, cum mă văd pe mine, o iau la fugă şi se opresc numai după un kilometru. Ceea ce ne trebuie sunt detaliile, micile bârfe de electronişti, tot ce ne-ar putea ajuta să progresăm. Doar ştii cât de neatenţi pot fi yankeii. Pălăvrăgesc, lasă lucrurile pe unde apucă…

Se opriră lângă uşa dublă de oţel.

— Ei, ce crezi? Pronunţase aproape „clezi".

— Grozav le mai umblă gura la cantină, răspunse Leonard. Chiar şi băieţilor noştri.

— Atunci te prinzi s-o faci? Bun! mai vorbim. Acum hai să urcăm şi să bem un ceai. Mi-a îngheţat şi sufletul din mine.

Făcură cale întoarsă prin tunel, prin sectorul american şi apoi pe pantă în sus. Era cu neputinţă să nu fii mândru de tunel. Leonard îşi aminti cum, înainte de război, tatăl său construise din cărămizi o mică prelungire a bucătăriei. Copil fiind, dăduse şi el, simbolic, o mână de ajutor, întinzându-le mistria sau ducându-se la fierărie cu lista de cumpărături. Când treaba fusese terminată, înainte de a muta în noua încăpere masa şi scaunele de bucătărie, stătuse în mijlocul spaţiului nou clădit, cu pereţii tencuiţi, instalaţii electrice proaspete şi fereastra construită cu mâna şi aproape că intrase în delir, de bucurie că realizase aşa ceva.

Ajunşi înapoi în depozit, Leonard se scuză că nu poate merge la ceai la cantină. Acum, că avea aprobarea – chiar recunoştinţa – lui MacNamee, se simţea sigur pe sine şi liber. Mergând spre ieşire, aruncă o privire în biroul său. Lipsa magne-tofoanelor de pe poliţe era în sine o mică victorie, încuie uşa şi duse cheia la postul ofiţerului de gardă. Traversă incinta, trecu pe lângă santinela de la poartă şi porni spre Rudow. Drumul era cufundat în beznă, dar îl cunoştea deja pas cu pas. Mantaua nu-i prea ţinea de cald. Simţea cum îi îngheaţă firişoarele de păr din nări. Când respira pe gură, aerul îi intra în piept ca nişte

pumnale. Simţea câmpiile întinse şi îngheţate din jur. Trecu pe lângă barăcile în care se aciuaseră refugiaţii din Republica Democrată. Câţiva copii

se jucau pe întuneric şi, la auzul paşilor lui, făcură „psst!" şi-l aşteptară să treacă. Cu fiecare pas cu care se îndepărta de depozit, se mai apropia puţin de Maria. Nu vorbise despre ea cu nimeni de la serviciu şi cu ea nici nu putea discuta despre ceea ce făcea. Nu era sigur dacă în intervalul de timp pe care îl petrecea navetând între cele două lumi secrete era cu adevărat el însuşi, adică dacă acela era timpul când reuşea să menţină cele două lumi în echilibru, ştiind că sunt separate de el, sau dacă, dimpotrivă, era unicul răstimp în care el nu însemna absolut nimic, în care nu era decât un gol ce tranzita între două puncte. Abia la sosire, la un capăt sau la celălalt, îşi va asuma sau i se va da un ţel şi atunci va putea fi din nou el însuşi sau una dintre ipostazele lui. Era însă absolut sigur că astfel de speculaţii vor începe să pălească pe măsură ce se va apropia de staţia Kreuzberg şi că, atunci când va străbate în fugă curtea interioară şi va urca treptele celor cinci etaje, sărindu-le câte două sau chiar trei o dată, ele vor fi dispărut definitiv.

S-a întâmplat ca iniţierea lui Leonard să coincidă cu săptămâna cea mai friguroasă a iernii. Vechii locuitori erau de acord că temperatura de minus douăzeci şi cinci de grade era excepţională, chiar şi după standardele dure ale Berlinului. Nu erau nori şi ziua chiar şi ruinele provocate de bombe păreau aproape frumoase în scânteietoarea lumină portocalie. Noaptea, condensul de pe interiorul geamurilor Mariei îngheţa, formând desene fanteziste. Dimineaţa, stratul superior de învelitori de pe pat – de obicei, mantaua lui Leonard – era ţeapăn de frig. În tot acest timp n-o văzu goală pe Maria decât rareori – nu goală în totalitate, nu în acelaşi moment, îi zărea luciul pielii când se îngropa în întunericul umed de sub învelitori. Patul lor hibernal, îngreuiat de pături subţiri, haine, prosoape de baie, o husă de fotoliu şi o plăpumioară de copil, stătea într-un echilibru precar, asigurat numai de greutatea propria. Nu exista nimic suficient de mare

ca să-i unească toate elementele. Era de ajuns o mişcare neatentă şi obiectele autonome o porneau la vale, iar ansamblul se dezagrega imediat. Când se întâmpla aşa ceva, se pomeneau faţă în faţă, în picioare, tremurând şi despărţiţi de saltea. După aceea se apucau de reconstrucţie.

121

Astfel învăţă Leonard căile tăinuite – cufundându-se în aşternut. Vremea te solicita să dai atenţie detaliilor, îi plăcea să-şi lipească obrazul de burta cu muşchi fermi a Mariei – efect al mersului pe bicicletă –, să-şi introducă vârful limbii în ombilicul ei plin de volute complicate, ca pavilionul unei urechi. Acolo jos, în semiîntuneric – cuverturile nu erau prinse sub saltea şi pe margini se infiltra întotdeauna lumina –, în spaţiul acela închis şi înghesuit, învăţă să iubească mirosurile: cel de sudoare, ca al fânului proaspăt cosit, şi umezeala emanată de excitaţia femeii, cu cele două elemente ale sale, înţepătoare, dar blânde, picante, dar clare: fructe şi brânză, cele două gusturi ale dorinţei înseşi. Sinestezia aceasta era un fel de delir. De-a lungul degetelor mici de la picioarele Mariei erau fâşii înguste de piele întărită. Asculta pocnetul carti-lagiilor din interiorul genunchilor ei. În scobitura spatelui, aproape de şale, femeia avea o aluniţă din care ieşeau două firişoare lungi de păr. Abia la mijlocul lui martie, când în cameră se făcuse ceva mai cald, putu să vadă că aveau culoarea argintie. Sfârcurile femeii se întăreau şi se ridicau atunci când sufla peste ele. Pe lobii urechilor se vedeau urmele lăsate de clemele cerceilor. Când îşi trecea degetele prin părul ei de bebeluş, vedea cum i se dezvăluie rădăcinile de pe creştet într-o spirală cu trei braţe, iar scalpul ei părea prea alb, prea vulnerabil.

Maria accepta aceste Erkundungen, explorări. Zăcea visând cu ochii deschişi, de cele mai multe ori tăcută, uneori îmbrăcând un gând răzleţ în cuvinte şi urmărind ascensiunea spre tavan a răsuflării ei îngheţate.

— Maiorul Ashdown – ce omuleţ caraghios… îmi place, pune-ţi degetele de la mână între degetele picioarelor mele… ah, da… în fiecare zi la ora patru e la birou, bea o ceaşcă de lapte fierbinte şi mănâncă un

ou fiert. Vrea pâinea tăiată în una, două, trei, patru, cinci bucăţi şi ştii cum le spune militarul ăsta?

— Soldăţei, zise vocea înăbuşită a lui Leonard.

— Exact! Soldăţei! Aşa se câştigă războiul? Cu asemenea soldaţi?

Leonard ieşi la suprafaţă ca să ia aer şi ea-l înlănţui cu braţele.

— Mein Dummerchen, micuţul meu inocent, azi ce-ai aflat acolo înăuntru?

— Azi ţi-am ascultat stomacul. Trebuie să fie ora cinei.

Maria îl trase mai aproape şi-l sărută pe faţă. Nu se sfia să-i pretindă orice şi-i dădea libertatea de a fi curios, înduioşată de curiozitatea lui. Uneori explorările lui erau simple tachinări, forme ale seducţiei. „Spune-mi de ce-ţi place numai până la jumătate", şoptea el, iar ea protesta: „Dar îmi place s-o bagi adânc, foarte adânc", „îţi place până la jumătate, uite, ca acum. Spune-mi de ce".

Prin însăşi natura sa, Leonard înclina spre o existenţă ordonată şi igienică. Iar acum, la patru zile de la debutul primei aventuri romantice din viaţa lui, nu-şi mai schimbase şosetele sau lenjeria, nu mai avea o cămaşă curată şi abia dacă se spăla. Petrecuseră prima lor noapte în patul Mariei, povestind şi moţăind. Spre cinci dimineaţa se trataseră cu brânză, pâine neagră şi cafea, auzind prin perete cum un vecin care se pregătea să plece la lucru horcăia urât, ca să-şi cureţe bronhiile de flegmă. Făcuseră din nou dragoste, Leonard fiind încântat de rapiditatea cu care se revigora. Totul avea să fie bine, se gândise atunci, iar el nu era cu nimic mai prejos decât alţii. După actul sexual căzuse într-un somn fără vise, din care-l trezise, după o oră, deşteptătorul. Ieşise de sub ţoalele de pe pat într-un frig ce-i contractase craniul, îndepărtă mâna Mariei de pe coapsa lui şi, tremurând în întuneric, gol, în patru labe, îşi găsi hainele care lângă scrumieră, care sub farfuriile din care mâncaseră omleta, care sub farfurioara cu lumânarea consumată. În mâneca de la cămaşă spânzura o furculiţă rece ca gheaţa. Se gândise să-şi pună ochelarii într-un pantof, ca să-i protejeze cumva. Sticla de vin se răsturnase şi resturile de pe fund se scurseseră în indispensabilii săi. Haina îi era întinsă pe pat. O luase şi aranjase iar cuverturile în jurul Mariei. Când îi căută

capul şi i-l sărută, femeia nu se clinti…

Cu haina pe el, se opri la chiuveta de bucătărie, scoase tigaia din ea şi o puse pe podea, apoi îşi împroşcă faţa cu apa înţepător de rece. îşi aminti că, la urma urmelor, exista şi o baie. Aprinse lumina şi intră. Folosi pentru prima oară în viaţă periuţa de dinţi a altcuiva. Niciodată nu-şi mai periase părul cu peria unei femei. Se examina în oglindă. Iată-l pe omul nou. Barba nerasă de o zi era prea rară ca să arate ca o perie neîngrijită şi pe o parte a nasului se zărea un coş proaspăt, roşu şi tare. Dar îşi spuse că acum, deşi era surmenat, avea privirea mai fermă. Toată ziua îşi purtă onorabil oboseala. Aceasta era doar o latură a fericirii sale. Uşoare şi îndepărtate, fragmentele zilei plutiseră pe lângă el:

călătoria cu U-Bahn-ul şi autobuzul, drumul pe jos pe lângă un iaz încremenit şi printre miriştile îngheţate, orele petrecute în singurătate, cu magnetofoanele, friptura cu cartofi prăjiţi mâncată de unul singur la cantină, alte ore alături de circuitele familiare, întoarcerea pe întuneric la gară, călătoria, pe urmă iarăşi Kreuzberg. N-ar fi avut sens să-şi irosească preţioasele ore de nemuncă lăsând în urmă cartierul unde locuia ea şi îndreptându-se spre al său. În seara aceea, când ajunse la uşa Mariei, ea tocmai se întorsese de la serviciu, în apartament domnea acelaşi haos. Se vârâseră iarăşi în pat, ca să le fie cald. Noaptea se repetă, cu mici variaţiuni; dimineaţa se repetă şi ea, fără variaţiuni. Asta a fost marţi dimineaţa. Zilele de miercuri şi joi se scurseră la fel. Glass se interesă, cam glacial, dacă-şi lăsa barbă. Dacă ar fi avut nevoie de dovezi ale pasiunii sale, Leonard le-ar fi putut găsi în şosetele gri, întărite de transpiraţie, sau în mirosul rânced de unt, fluide vaginale şi cartofi prăjiţi ce se ridica de pe pieptul său când se descheia la cămaşă. Interioarele depozitului, încălzite excesiv, eliberau din cutele îmbrăcăminţii sale un miros de haine de pat murdare şi-i inspirau, în încăperea lipsită de geamuri, reverii paralizante.

Leonard nu s-a întors la apartamentul ce-i fusese repartizat decât vineri seara. Avea senzaţia că lipsise câţiva ani. Trecu din cameră în cameră şi aprinse peste tot luminile, intrigat de semnele prezenţei unui eu mai tânăr – cel care şezuse la masă şi desenase aceste planuri

nervoase şi inteligente împrăştiate pe podea, inocentul strălucind de curăţenie care lăsase spumă neagră şi fire de păr pe marginile vanei şi

prosoape şi haine pe podeaua băii. Iată şi urmele nepriceputului ce voise să-şi prepare o cafea. Acum o urmărise pe Maria şi stăpânea perfect această artă. Uite şi batonul de ciocolată pentru copii şi, lângă el, scrisoarea de la mama. O reciti repede şi constată că temerile mărunte, provocate de grija pentru el, erau sentimentale, ba chiar de-a dreptul supărătoare, în timp ce cada se umplea, lipăi cu picioarele goale prin tot apartamentul, numai în chiloţi, răsfăţându-se din nou la căldură şi într-un spaţiu generos. Fluieră şi fredona frânturi de cântece. La început nu reuşi să găsească melodia neîmblânzită care să-i exprime în mod adecvat sentimentele. Toate cântecele de iubire languroase pe care le ştia erau prea politicoase şi cu perdea. Ceea ce s-ar fi potrivit cu starea lui de spirit de acum erau şlagărele americane răguşite şi fără de noimă pe care crezuse că le dispreţuieşte, îşi aminti câteva fragmente, dar textele îi scăpau. „Fă nu ştiu ce cu oale şi cratiţe. Scutură, învârteşte şi bate! Scutură, învârteşte şi bate!” Shake, rattle and roii! în acustica măgulitoare a băii, răcni respectiva incantaţie de câteva ori. Lălăită cu accent englezesc, suna groaznic, dar era exact ceea ce-i trebuia. Veselă, incitantă şi mai mult sau mai puţin ilogică. Niciodată în viaţa lui nu trăise o fericire atât de puţin complicată. Pentru moment se bucura de singurătate, fără să fie totuşi singur. Era aşteptat. Dar, înainte de a pleca, avea timp să se spele şi să facă ordine în apartament. „Scutură, învârteşte şi bate!” După două ore, deschise iar uşa de la intrare. De data asta luă cu el o mică valijoară cu strictul necesar şi nu mai reveni acasă o săptămână.

La începutul idilei, Maria refuză să vină şi ea la Leonard, în ciuda descrierilor lui exagerate ale luxului de acasă. Se temea că dacă va începe să-şi petreacă nopţile altundeva, vecinii o vor bârfi că-şi găsise un bărbat şi un mod de viaţă mai decent. Zvonul avea să ajungă la urechile autorităţilor, care o vor da afară. La Berlin, până şi cererea pentru o garsonieră fără apă caldă însemna ceva enorm. Lui Leonard i se păru normal ca Maria să prefere să stea pe teritoriul ei. Se cuibăreau

în pat şi făceau scurte incursiuni la bucătărie, ca să prăjească în grabă câte ceva de mâncare. Ca să se spele, trebuiau să umple o oală şi să adaste în pat până când apa fierbea, apoi să dea fuga în baie şi să toarne apa opărită în chiuveta îngheţată. Dopul chiuvetei nu era etanş, iar presiunea apei reci de la robinet era imprevizibilă. Pentru Leonard şi Maria slujba era locul unde le era cald şi mâncau aşa cum se cuvine. Acasă nu se putea sta decât în pat.

Maria îl învăţă pe Leonard cum să fie un amant energic şi calin şi cum să o aducă şi pe ea la orgasm înainte de a ejacula. Acesta i se păru lui Leonard un act de politeţe, ca atunci când dai întâietate unei doamne la intrarea într-o clădire, învăţă cum să facă dragoste in der Hundestellung, în poziţia câinelui, modalitatea cea mai rapidă de a face să zboare învelitorile de pe pat; apoi pe la spate, când ea stătea întinsă pe o parte, cu fundul la el, gata să adoarmă; pe urmă faţă în faţă, sprijiniţi pe câte un cot, strâns înlănţuiţi şi abia deranjând aşternutul. El descoperi că nu exista un set fix de procedee prin care s-o pregătească pentru actul sexual. Uneori era suficient să o privească într-un anume fel şi ea era gata.

127

Alteori lucra răbdător, ca un băieţel cu un joc Mecano, şi chiar atunci Maria venea cu propunerea să mănânce brânză cu pâine şi să mai bea un ceai. Învăţă că Mariei îi plăcea să i se murmure la ureche vorbe drăgăstoase, dar nu şi după un anumit moment, nu şi după ce începea să-şi dea ochii peste cap. Atunci nu mai dorea să fie distrasă, învăţă să ceară Prăservative la Drogerie. Află de la Glass că avea dreptul la prezervative gratuite, prin US Army. La un moment dat aduse acasă, cu autobuzul, câteva zeci de duzini, într-o cutie mare din carton albastru pal. Stătea cu pachetul pe genunchi, conştient de privirile călătorilor şi convins că acea culoare deconspira conţinutul. O dată, când Maria se oferi dulce să-i pună ea prezervativul, o refuză brutal. Mai târziu se întrebă ce anume îl deranjase.

Aceasta a fost prima manifestare a unei trăsături noi şi tulburătoare. Era greu de descris. În relaţia lor se furişa un element ce ţinea de gândire, fragmente din psihicul lui, frânturi ce nu-i prea

plăceau. O dată ce trecuse de elementul de noutate, o dată ce devenise sigur că putea să facă şi el ceea ce făceau toţi bărbaţii, când devenise sigur că nu va ejacula precoce, după ce trecuse peste toate astea şi era absolut convins că Maria îl plăcea şi îl dorea cu adevărat şi că va continua să-l dorească, atunci când făceau dragoste începură să-i vină gânduri pe care nu le putea izgoni. Curând, ele şi pofta sexuală deveniră inseparabile. Fanteziile erau de fiecare dată tot mai clare şi de fiecare dată proliferau sau luau forme noi. La început fuseseră nişte imagini adunate la marginea gândului; acum veneau cu pas întins către centru, către el. Toate erau versiuni ale sinelui propriu şi era perfect conştient că nu le va putea rezista.

Totul începuse la a treia sau a patra lor acuplare, cu o simplă percepţie. O privise de sus pe Maria, care-şi ţinea ochii închişi, şi-şi amintise că era nemţoaică. Cuvântul nu fusese deocamdată curăţat de toate conotaţiile. îi revenise în memorie prima zi petrecută la Berlin. Neamţ. Inamic. Inamic mortal. Inamic învins. Ultima conotaţie îi produse un fior şocant. Pe moment se sustrase, gândindu-se la impedanţa totală a unui anumit circuit electric. Dar apoi: ea era cea învinsă, îi aparţinea de drept prin cucerirea făcută cu inimaginabilă violenţă, cu eroism şi sacrificiu. Ce sentiment înălţător! Să fii victorios, să ai toate drepturile, să fii răsplătit, îşi admiră braţele întinse în faţă şi proptite pe saltea, în punctul unde fârisoarele arămii de păr erau mai dese, imediat sub cot. Era puternic şi magnific. Pompă mai repede şi mai tare, aproape sărind de pe femeie. Era victorios şi bun şi puternic şi liber. Acum, când îşi amintea, formulările acestea îl ruşinau şi încerca să le alunge. Erau străine de firea lui respectuoasă şi blândă şi îi agresau simţul raţiunii. Era suficient s-o priveşti pe Maria ca să-ţi dai seama că nu avea nimic dintr-un învins. Pe ea invazia din Europa o eliberase, n-o înfrânsese. Şi nu era ea cea care dădea tonul, cel puţin în jocul în care se prinseseră?

Dar gândurile reveniseră şi data următoare. Erau irezistibil de excitante, iar el era neputincios în faţa formelor complexe pe care le luau. De data asta ea îi aparţinea prin dreptul cuceritorului şi fiindcă nu avea cum să i se opună. Nu voia să facă dragoste cu el, dar n-avea

încotro.

129

Încercă să se gândească la circuitele lui. Mintea nu le mai reproduse. Femeia se zbătea să scape. Se zvârcolea sub el şi avu impresia că o aude ţipând „Nu!” îşi mişca iute capul dintr-o parte în alta şi îşi ţinea ochii închişi, ca să nu vadă necruţătoarea realitate. Iar el o ţintuise pe somieră: era a lui, nu putea face absolut nimic, n-avea să-i scape niciodată. Şi cu asta basta: pentru el acesta a fost sfârşitul. Terminase, se golise. Cu mintea limpezită, se întinse pe spate. Cu mintea clară, se gândi la mâncare, la cârnaţi. Nu la Bratwurst sau Bockwurst sau Knackwurst, ci la un cârnăcior englezesc gras şi nepiperat, rumenit pe margini, cu piure de cartofi şi mazăre făinoasă.

În zilele care urmară ruşinea i se mai estompă. Acceptă adevărul evident că nimic din ceea ce se petrecea în capul lui nu putea fi cunoscut de Maria, chiar dacă ea stătea doar la câţiva centimetri de el. Gândurile erau ale lui şi numai ale lui – n-aveau ab solut nimic de-a face cu ea.

În cele din urmă se închegă o viziune mult mai dramatică, care refolosea toate elementele anterioare. Da, ea era învinsă, cucerită, îi aparţinea de drept, nu putea scăpa, numai că acum el era un soldat, epuizat, marcat de bătălii şi cu răni însângerate, dar un erou, nu un invalid. Pusese mâna pe femeia asta şi o obliga să-i facă pe plac. Ea, pe jumătate moartă de frică, pe jumătate din admiraţie, nu îndrăznea să crâcnească. Lui Leonard îi pria când trăgea mantaua ceva mai sus pe pat, în aşa fel încât, întorcând capul la stânga sau la dreapta, vedea un crâmpei de verde cazon, îndărătnicia ei şi inviolabilitatea lui constituiau premisele unor dezvoltări ulterioare ale temei. Când se ducea la treburi, în oraşul plin de militari, fantezia soldăţească i se părea rizibilă, dar şi-o putea alunga din minte fără efort.

Întâmpină însă mult mai multe greutăţi când încercă să-i comunice Mariei aceste renghiuri ale imaginaţiei. La început se mulţumise s-o strângă mai tare, s-o muşte cu reţinere considerabilă, să-i pironească pe pat braţele întinse şi să-şi închipuie că o împiedică să fugă. O dată o plesni peste fese. Niciunul dintre gesturile astea nu

părea să însemne ceva pentru Maria. Nu observa nimic sau se prefăcea că nu observă. Dar plăcerea lui Leonard sporea în intensitate. Ideea devenea irezistibilă: dorea acum ca ea să recunoască lucrurile din mintea lui, chiar dacă erau nişte tâmpenii. Nu putea crede că nu vor avea asupra ei acelaşi efect afrodiziac. O mai plesni o dată, o muşcă şi o strânse mai tare. Ea trebuia să-i ofere ceea ce i se cuvenea.

Teatrul său privat devenise insuficient. Dorea ceva la care să participe amândoi, ceva real, nu doar o fantezie. Următorul pas inevitabil era găsirea unei modalităţi prin care să-i comunice asta Mariei. Voia să-i fie recunoscută puterea şi Maria sa sufere de pe urma ei, dar numai puţin, în cel mai plăcut mod cu putinţă. Nu-i venea greu să-şi ţină gura după săvârşirea actului sexual. După aceea se simţea ruşinat. Dar ce era această putere pe care o dorea recunoscută? Nimic altceva decât o poveste dezgustătoare din capul lui. După o vreme însă, se întrebă dacă n-ar fi excitat-o şi pe Maria. Firește, nu era nimic de discutat. Nu era în stare, nu îndrăznea să exprime nimic în cuvinte. Nu se punea problema să ceară permisiunea partenerei. Trebuia s-o surprindă, să-i arate, să lase pasiunea să învingă obiecţiile ei

131

raţionale. Gândindu-se la toate astea, ştia că inevitabilul avea să se întâmple.

Spre mijlocul lui martie, bolta se acoperi cu nori albi, informi, iar temperatura crescu brusc. Peticele de zăpadă murdară se topiră în trei zile. Pe poteca dintre satul Rudow şi depozit ţâşniră din noroaie mlădiţe verzi, iar pomii de la margine de drum se umplură de muguri graşi şi lipicioşi. Leonard şi Maria ieşiră din hibernare. Abandonară patul şi dormitorul şi mutară radiatorul electric în camera de zi. Mâncau împreună la Schnellimbiss şi mergeau la un Kneipe local, la bere. Văzură un film cu Tarzan pe Kurfürstendamm. Într-o seară de sâmbătă se duseră la Resi şi dansară pe muzica unui big bând german, care alterna melodii de dragoste americane, romantice, cu cântece bavareze săltăreţe, pe un ritm clar de orchestră cu alămuri. Cumpărară Sekt1 ca să închine pentru prima lor întâlnire. Maria spuse că voia să stea singuri şi să trimită mesaje prin posta pneumatică, dar nu mai, era

nicio masă liberă. Mai comandară o butelie de Sekt şi rămaseră numai cu atâţia bani cât să ia autobuzul pe jumătate din distanţa până acasă. Mergând pe Adalbertstrasse, Maria căscă sonor şi-l luă de braţ pe Leonard, ca să se sprijine, în cele trei zile precedente muncise zece ore în plus, fiindcă una dintre colegele ei de birou avea gripă. Iar în noaptea de dinainte ea şi Leonard stătuseră treji până în zori. Chiar şi atunci trebuiseră să mai facă o dată patul înainte de a se culca.

— Ich bin mude, miide, mude2, şopti ea când începură să urce scările.

1. Marcă de vin spumos, şampanie.

2. Sunt obosită, obosită, obosită (germ.).

Intrând în apartament, se duse direct în baie, ca să se pregătească de culcare. Aşteptând-o în camera de zi, Leonard termină sticla de vin alb. Când reapăru, făcu doi paşi în întâmpinarea ei, blocându-i intrarea în dormitor. Ştia că dacă acţiona ferm şi-şi expunea sincer sentimentele, nu putea da greş.

Ea încercă să-l ia de mână:

— Hai la culcare. Avem destul timp mâine dimineaţă.

El îşi retrase mâna şi şi-o plantă pe şold. Maria mirosea ca un copil – a pastă de dinţi şi a săpun. Ţinea în mână agrafa cu care îşi strânsese părul. Leonard îi spuse cu voce calmă şi, credea el, inexpresivă:

— Dezbracă-te.

— Da, dar numai în dormitor, încercă să-l ocolească.

El o prinse de cot şi o împinse înapoi.

— Aici.

Maria se enervă. Leonard anticipase reacţia ei. Ştia că va trebui să treacă prin asta.

— În seara asta sunt prea obosită. Vezi şi tu. Rostise ultimele cuvinte pe un ton conciliant şi Leonard trebui să facă un efort de voinţă ca să întindă mâna şi să-i prindă bărbia între două degete.

Ridică vocea:

— Fă cum îţi spun. Acum. Aici.

Ea îl plesni peste mână. Era într-adevăr surprinsă, dar şi puţin

amuzată.

— Eşti pilit. Ai băut prea mult la Resi şi te crezi Tarzan.

Râsul femeii îl enervă. O pironi cu spatele la perete, mai violent decât intenţionase. Izbitura îi scoase femeii aerul din plămâni. Maria făcu ochii mari. îşi recapătă suflarea şi zise:

— Leonard…

El ştia că femeii s-ar putea să i se facă frică şi că trebuia să treacă peste acest moment cât putea de repede.

— Fă cum zic eu şi totul va fi bine, rosti el pe un ton liniştitor. Scoate toate hainele de pe tine, că, dacă nu, ţi le scot eu.

Ea se lipi cu spatele de perete şi scutură din cap. Ochii i se întunecaseră şi păreau grei. Leonard îşi spuse că ăsta putea fi primul indiciu al izbânzii. Când i se va supune, va înţelege că toată panto-mima asta nu avea alt scop decât de a produce plăcere – atât lui, cât şi ei. Atunci spaima îi va dispărea complet.

— Faci ce zic eu.

Reuşi să suprime intonaţia interogativă.

Ea scăpă agrafa din mână şi apăsă cu degetele peretele din spate, îşi ţinea capul nemişcat şi puţin înclinat. Inspiră adânc şi spuse:

— Acum mă duc în dormitor.

Accentul ei german era mai apăsat decât de obicei. Maria nu apucă să se desprindă de perete mai mult de câţiva centimetri, căci Leonard o împinse înapoi.

— Nu!

Maria ridică ochii spre el. Maxilarul îi căzu. Buzele îi erau întredeschise. Se uita la el de parcă nu-l mai văzuse niciodată. Ceea ce i se citea pe faţă putea fi uluire, dar şi o admiraţie uimită. Expresia avea să i se schimbe cât de curând, înlocuită de acceptare bucuroasă, de transfigurare, îşi introduse degetul încârligat în încheietura fustei şi trase tare. Nu mai putea da înapoi. Ea ţipă şi-i rosti numele de două ori, dintr-o suflare. Cu o mână îşi ţinu fusta să nu cadă, iar pe cealaltă o ridică pe jumătate, cu palma în afară, ca pentru a se apăra. Doi nasturi negri zăceau pe podea. Leonard îşi umplu pumnul cu stofă şi smuci puternic în jos. În momentul acela ea încercă să fugă de-a curmezişul

camerei. Fusta se desfăcu în lungul unei cusături şi Maria se împiedică în ea, se rezemă şovăitoare de podea şi căzu. El o întoarse pe spate şi-i pironi umerii pe duşumeaua de scânduri, în mod normal, ar trebui să se strice amândoi de râs, îşi spuse Leonard. Doar era un joc, un joc distractiv. Maria greşea când dramatiza. Stătea în genunchi lângă ea, ţinând-o cu amândouă mâinile. Pe urmă îi dădu drumul. Se întinse greoi alături de ea, proptit într-un cot. Cu mâna liberă trase de desuurile Mariei şi-şi descheie prohabul.

Ea rămase nemişcată, cu privirea aţintită în tavan. Nici măcar nu clipea. Acesta era punctul de cotitură. Erau pe drumul cel bun. Ar fi vrut să-i zâmbească, dar îşi spuse că un zâmbet ar fi putut ştirbi impresia pe care şi-o făcuse femeia despre supremaţia lui. îşi păstră mina severă şi se aşeză cum trebuie. Era un joc, dar unul serios. Acum se plasase aproape cum trebuia. Dar ea îşi ţinea picioarele strânse. Leonard avu un şoc când o auzi vorbindu-i atât de calm. Nu-şi mută privirea din tavan, iar vocea îi era rece:

— Te rog să pleci. Vreau să pleci acasă.

— Ba rămân aici, răspunse Leonard, şi cu asta basta.

Nu avea glasul atât de ferm pe cât şi-ar fi dorit.

— Te rog… repetă Maria.

Ochii i se umplură de lacrimi. Continua să se uite în tavan, în cele din urmă clipi, eliberând un firişor de lacrimă, îi curse pe tâmplă în jos, dispărându-i în părul de după ureche. Lui Leonard îi amorţise cotul. Maria îşi supse buza de jos şi mai clipi o dată. De data asta nu-i mai ţâşniră lacrimi şi ea avu din nou îndrăzneala să-i spună:

— Pleacă şi gata.

El o mângâie pe faţă, de la pomeţi până la părul ud. Ea îşi ţinu răsuflarea, aşteptând ca el să înceteze.

Leonard se ridică în genunchi, îşi masă braţul amorţit şi se încheie la şliţ. În jurul lor zumzăia tăcerea. Femeia asta îl nedreptăţea cu acuzaţia ei nerostită. Leonard se adresă unui tribunal imaginar. Dacă ar fi fost altceva decât o joacă, dacă ar fi vrut să-i facă rău, nu s-ar fi oprit, nu, nici măcar în momentul când înţelesese cât de supărată

era. Ea interpreta totul ad litteram, folosea incidentul împotriva lui, ceea ce era o nedreptate crasă. Nu ştia cum să înceapă să-i explice toate acestea. Maria nici nu se mişcase de pe podea. Leonard era supărat foc pe ea Dorea cu disperare să fie iertat, dar îi era cu neputinţă să vorbească. Ea îşi lăsă mâna moale atunci când el i-o luă şi i-o strânse. Cu nicio jumătate de oră în urmă se plimbaseră fericiţi, braţ la braţ, pe Oranienstrasse. Cum puteau reveni la starea aceea de lucruri? îi veni în minte imaginea unei locomotive albastre cu cheiţă, un cadou primit la împlinirea vârstei de opt sau nouă ani. Trăgea după ea un şir de vagonete de cărbuni pe o cale ferată în formă de opt, până când, într-o după-amiază, din prea multă curiozitate ştiinţifică, exagerase cu răsucitul cheii.

În cele din urmă Leonard se ridică în picioare şi făcu doi-trei paşi înapoi. Se sculă şi Maria şi-şi aranja fusta, acoperindu-şi genunchii. Trăia şi ea o amintire, dar nu mai veche de zece ani şi mult mai greu de suportat decât cea a unui trenuleţ de jucărie stricat. Era amintirea unui adăpost antiaerian dintr-o suburbie estică a Berlinului, aproape de podul Oberbaum. Era pe la sfârşitul lui aprilie, cu o săptămână înainte de capitulare. Avea aproape douăzeci de ani. O unitate de avangardă a Armatei Roşii îşi instalase tunurile grele în apropiere şi bombarda centrul oraşului, în adăpost erau cam treizeci de persoane, femei, copii şi bătrâni, cu capetele vârâte între braţe, ca să se apere de zgomot. Maria era cu unchiul ei Walter. Tirul conteni şi cinci soldaţi intrară agale în buncăr – primii ruşi văzuţi vreodată de Maria. Unul dintre ostaşi îndreptă o puşcă spre grup, iar altul le indică nemţilor, în limbajul semnelor: ceasuri, bijuterii. Le-au strâns repede şi fără proteste. Unchiul Walter o împinse pe Maria mai adânc în beznă, până la punctul de prim ajutor. Se ascunse acolo într-un colţ, înghesuită între perete şi un dulap gol. Pe o saltea zăcea o femeie de vreo cincizeci de ani, împuşcată în ambele picioare. Gemea, cu ochii închişi. Emitea un sunet înalt şi continuu, pe o singură notă. Sunetul atrase atenţia unuia dintre militari. Acesta îngenunche lângă femeie şi scoase un cuţit cu mânerul scurt. Ochii femeii erau în continuare închişi. Soldatul îi ridică fusta şi-i sfâşie lenjeria cu lama cuţitului.

Privind peste umărul unchiului ei, Maria crezu că rusul era pe cale să facă o operaţie primitivă de campanie, să scoată glonţul cu vârful cuţitului nesterilizat.

137

În momentul următor rusul era întins peste femeia rănită şi pătrundea în ea cu mişcări bruşte, spasmodice.

Vocea femeii scăzu până la un mârâit. Dincolo de ea, în buncăr, oamenii se întorseseră cu spatele. Nimeni nu scotea un cuvânt. Pe urmă se stârni agitaţie şi un alt rus, o matahală în straie civile, îşi croi drum până la punctul de prim ajutor. Era un comisar politic, avea să afle Maria ulterior. De mânie, obrajii i se împurpuraseră şi un rictus îi dezgolea dantura. Cu un strigăt, îl înşfacă pe ostaş de spatele tunicii şi-l trase de pe femeie. Penisul acestuia se văzu clar în semiîntuneric, mai scurt decât şi-l imaginase Maria. Comisarul îl puse pe soldat în mişcare, trăgându-l de ureche şi răcnind la el în ruseşte. Pe urmă liniştea se înstăpâni din nou. Cineva îi dădu rănitei puţină apă. După trei ore, când puteau fi siguri că unitatea de artilerie plecase mai departe, ieşiră din adăpost afară, în ploaie. Soldatul sovietic zăcea cu faţa în jos, la marginea drumului. Primise un glonţ în ceafă.

Maria rămase în picioare, nemişcată, ţinându-şi cu o mână fusta sfâşiată. Trase de pe masă mantaua lui Leonard, făcând-o să cadă la picioarele acestuia. El ştia că va pleca, fiindcă nu se putea gândi ce să spună. Mintea i se blocase. Trecând pe lângă ea, îi puse o mână pe antebraţ. Ea se uită la mâna lui şi-şi întoarse privirea.

Rămas fără niciun ban, Leonard se văzu nevoit să meargă pe jos până pe Platanenallee. A doua zi, după program, veni la ea cu flori, dar n-o găsi acasă. În ziua următoare află de la vecini că plecase la părinţi, în sectorul rusesc.

Dar Leonard nu avea timp pentru gânduri negre. La două zile după plecarea Mariei, la gura tunelului a fost adus un vinci hidraulic care să tragă cablurile jos. L-au amplasat sub puţul vertical şi l-au fixat cu buloane. Uşa dublă a fost etanşată şi încăperea presurizată. Erau prezenţi John MacNamee, Leonard şi încă cinci tehnicieni. Mai era şi un american în costum, care tăcea mâlc. Ca să-şi adapteze timpanele la

presiunea crescândă, oamenii erau nevoiţi să înghită din greu în sec. MacNamee îi servi cu jeleuri. Americanul lua câte o înghiţitură de apă dintr-o ceaşcă de ceai. Zgomotul circulaţiei de afară reverbera în încăpere. Din când în când se auzea mugetul unui camion de mare tonaj şi tavanul vibra.

Când luminiţa telefonului de campanie se pornea să clipească, MacNamee ridica receptorul şi asculta. Se primiseră deja confirmări de la sala de înregistrări, de la operatorii amplificatoarelor şi de la inginerii ce răspundeau de generatoare şi de ventilaţie. Ultimul apel veni de la observatorii instalaţi pe acoperişul depozitului, care ţineau sub observaţie, cu binoclul, Schönefelder Chaussee. Stătuseră acolo sus tot timpul cât se forase tunelul. Dădeau semnalul să înceteze lucrul ori de câte ori cei din Vopo ajungeau chiar deasupra săpăturilor. MacNamee puse receptorul

jos şi le făcu un semn din cap celor doi de lângă vinci. Unul îşi aruncă o curea lată de piele peste umăr şi urcă pe scară până la cabluri. Trecură cureaua pe după cabluri şi o legară de un lanţ cauciucat, care nu zornăia. Omul de la piciorul scării prinse lanţul de vinci şi privi spre MacNamee. După ce primul tehnician coborî şi dădură scara la o parte, MacNamee ridică iarăşi receptorul. Pe urmă îl puse la loc, încuviinţă din cap şi omul porni vinciul.

Era tentant să mergi sub gura puţului şi să stai acolo, ca să vezi cum sunt trase în jos cablurile. Calculaseră cu exactitate cât aveau să se destindă şi cât din lungimea lor se putea derula fără riscuri. Totuşi nu era nimic sigur. Ar fi fost însă o lipsă de profesionalism să te arăţi prea curios. Omul care manevra vinciul avea nevoie de spaţiu. Ceilalţi aşteptau tăcuţi, sugând bomboanele. Tensiunea creştea. Aerul era cald şi lipicios. Americanul stătea mai la o parte. Se uită la ceas şi-şi însemnă ceva într-un carneţel. MacNamee nu-şi lua mâna de pe telefon. Omul care muncea îşi îndreptă spatele şi se uită la el. MacNamee se deplasă până la puţ şi privi în sus. Se ridică pe vârfuri şi întinse braţul. Când lăsă mâna jos, era plină de noroi. Zise:

— Cincisprezece centimetri şi-atât.

Apoi îşi reluă locul lângă telefon.

Cel care urcase pe scară reveni cu o găleată de apă şi o cârpă. Colegul său desurubă buloanele vinciului din podea. Pe locul vinciului se puse o platformă joasă, de scânduri. Omul duse găleata la MacNamee, care-şi clăti mâna. După aceea o duse înapoi la puţ, o ridică pe platformă şi spălă cablurile care, estimă Leonard, erau suspendate la numai vreo doi metri de la sol. Un prosop de baie trecu din mână în mână şi ajunse la muncitorul care se apucă să şteargă cablurile cu el. Apoi unul dintre tehnicienii din apropierea lui Leonard luă locul celui cu găleata, lângă platformă. Avea în mână un cuţit de electrician şi un patent. MacNamee vorbea din nou la telefon.

— Presiunea este bună, le şopti el celor din încăpere, după care murmură câteva instrucţiuni în receptor.

Înainte de a efectua prima tăietură, făcură o pauză ca să savureze momentul. Pe trepte abia dacă încăpeau trei persoane, îşi puseră palmele pe cabluri. Acestea aveau grosimea unui braţ de om, erau reci, de un negru stins şi alunecoase din cauza umezelii. Leonard aproape că simţea cu buricele degetelor sutele de convorbiri telefonice şi mesaje cifrate ce vâjâiau prin cablu până la Moscova şi înapoi. Americanul se apropie ca să arunce o privire, dar MacNamee nu-i cedă locul, în cele din urmă tehnicianul cu cuţitul rămase singur pe platformă şi se puse pe treabă. Pentru cei care stăteau să-l privească nu era vizibil decât de la talie în jos. Purta pantaloni gri de flanelă şi pantofi maro, lustruiţi. Nu peste mult timp, le înmâna celor de jos un dreptunghi de cauciuc negru. Primul cablu fusese dezgolit. După ce or să le taie şi pe celelalte două, se puteau cupla interceptoarele. MacNamee vorbea din nou la telefon şi, până nu dădu el semnalul, nu se mai întâmplă nimic. Se ştia că est-germanii verificau regulat integritatea circuitelor de mare prioritate, expediind pe linie un impuls care, dacă întâlnea o întrerupere, revenea la sursă. Stratul subţire de beton de deasupra camerei de interceptări putea fi spart fără probleme. Leonard şi toţi ceilalţi învăţaseră procedura de evacuare. Ultimul ieşit trebuia să închidă şi să zăvorască toate uşile în urma lui. În punctul în care tunelul trecea pe sub graniţă, sârma ghimpată şi

sacii de nisip trebuiau puşi la loc, împreună cu anunţul scris de mână pe o scândură, care-i avertiza sever pe intruşi, în germană şi rusă, că intrau în sectorul american.

De-a lungul placajului de pe perete, fixate cu scoabe metalice, se întindeau sutele de circuite, în mănunchiuri multicolore, ordonate, care aşteptau să fie conectate la cablul principal. Leonard şi încă un om stăteau sub ele şi le înmânau celor de sus sârmele pe măsură ce li se solicitau. Munca nu se desfăşura după tipicul anunţat de MacNamee. Acelaşi tehnician rămânea sus, pe platformă, lucrând cu o viteză de care Leonard nu se simţea capabil. La fiecare oră lua zece minute de pauză. De la cantină li se aduseră sandvişuri cu brânză, şuncă şi cafea. Un tehnician şedea la o masă cu un magnetofon şi un set de căşti. După scurgerea a trei sau patru ore, el ridică mâna şi se întoarse către MacNamee, care se duse la el şi-şi lipi urechea de cască. Pe urmă i-o trecu şi americanului de alături. Interceptaseră circuitul folosit de inginerii est-germani. De acum încolo aveau să fie preveniţi din timp despre orice alarmă.

După încă o oră, li se ordonă să evacueze încăperea. Umezeala din aer era suficient de mare ca să se condenseze pe pereţi şi MacNamee se temea să nu pericliteze contactele electrice. Un singur om rămase să monitorizeze circuitul inginerilor, iar ceilalţi aşteptară în spatele uşii duble să scadă procentul de umiditate. Stăteau acolo, în segmentul scurt de tunel dintre amplificatoare, cu mâinile în buzunare şi străduindu-se să nu bată din picioare. Aici, afară, frigul era mult mai muşcător. Toţi ar fi vrut să iasă din tunel ca să fumeze. Dar MacNamee, care-şi rodea muştiucul pipei goale, nu făcu nicio propunere în acest sens şi niciunul dintre ceilalţi nu se simţea în stare să întrebe dacă era voie. În următoarele şase ore evacuară încăperea de cinci ori. Americanul plecă fără să fi rostit vreun cuvânt, în cele din urmă MacNamee se dispensă de unul dintre tehnicieni. După încă o jumătate de oră, îi dădu liber şi lui Leonard.

Leonard străbătu neobservat atmosfera de entuziasm tăcut din jurul rafturilor cu amplificatoare şi merse agale de-a lungul şinelor, întor cându-se la depozit. Era singurul om care trecea acum pe

porţiunea aceea destul de lungă a tunelului şi ştia că amâna cu bună ştiinţă ieşirea de acolo, nedorind să lase în urmă drama şi să se întoarcă la ruşine. Acum două seri stătuse în faţa uşii Mariei cu florile în mână, incapabil să plece. Se autosugestionase că Maria era la cumpărături. De fiecare dată când auzise paşi la etajele inferioare, privise peste balustradă, pregătindu-se sufleteşte pentru întâlnirea cu ea. După încă o oră, vârâse florile – garoafe de seră, foarte scumpe – pe sub uşă, una câte una, şi coborâse scările în fugă. A doua zi revenise, de data asta cu bomboane de ciocolată umplute cu marţipan, într-o cutie ce avea pe capac nişte căţeluşi într-un coş de nuiele. Bomboanele şi florile îl costaseră aproape cât leafa pe o săptămână. Pe palierul de sub etajul Mariei se întâlni cu vecina acesteia, o femeie slabă şi neprietenoasă

143

din al cărei apartament răzbătea, prin uşa deschisă, un miros de fenol. La vederea lui Leonard, femeia scutură din cap şi din mână. Ştia că era străin.

— Fort! Nicht da! Bei ihren Eltern! 1 Leonard îi mulţumi. Femeia repetă cuvintele cu voce tare în timp ce el urcă restul de scări, apoi îl aşteptă să coboare. Cutia nu încăpea pe sub uşă, aşa că introduse bomboanele una câte una. La coborâre, trecând din nou pe lângă vecină, îi oferi cutia goală. Ea – şi încrucişa braţele pe piept şi-şi muscă buza. Refuzul ceru însă un efort serios din partea ei.

Cu cât trecea mai mult timp, cu atât mai incredibilă şi mai greu de iertat devenea încercarea de a o viola pe Maria. Probabil că în mintea lui existase o anumită logică, un raţionament în trepte pe care nu-l mai putea reconstitui. Avusese sens, dar tot ce-şi mai amintea acum era certitudinea lui din acel moment, convingerea că femeia va fi în „cele din urmă de acord. Nu-şi amintea etapele care duseseră la această certitudine. Era ca şi cum ar fi rememorat acţiunile altcuiva sau ale sale, dar transformate în vis. Acum, că se întorsese în lumea concretă, trecuse peste linia imaginară a graniţei subterane, începea să urce panta şi aplica standarde lumeşti, faptele sale de atunci îi păreau nu doar jignitoare, ci şi total idioate. El singur o alungase pe Maria. Iar

ea era cel mai bun lucru ce i se întâmplase. Trecu mental în revistă diferite bucurii din copilărie, aniversări, vacanţe, Crăciunuri, intrarea la universitate, transferul la Dollis Hill.

1. Pleacă! Nu-i aici! La părinţii ei! (germ.) 144

Nu găsea nicio întâmplare măcar pe jumătate atât de fericită. Imagini ale ei, răsărite spontan în minte, amintiri despre cât fusese de bună şi de îndrăgostită de el îl făcură să scuture din cap şi să tuşească pentru a îneca sunetul interior al agoniei. N-avea să se întoarcă niciodată la el. Dar trebuia să o aducă înapoi.

Urcă pe scară şi, la ieşirea din puţ, dădu din cap către santinelă. Continuă să urce până la următorul etaj, unde era sala de înregistrări. Atmosfera era evident sărbătorească, deşi niciun om nu ţinea un pahar de şampanie în mână şi nici măcar nu zâmbea nimenea. Setul de probă – primele douăsprezece magnetofoane ce aveau să fie conectate – capta deja semnalul. Leonard se alătură grupului care supraveghea aparatele. Patru maşini funcţionau, pe urmă porni şi a cincea, pe urmă a şasea, pe urmă una dintre primele patru se opri, urmată imediat de a doua. Unităţile de activare la semnal, cele instalate de el, funcţionau. Fuseseră testate în prealabil, dar nu de o voce rusească sau de un cod rusesc. Leonard suspină şi pentru moment Maria trecu pe un alt plan, mai îndepărtat.

Un neamţ de lângă Leonard puse mâna pe umărul lui şi-l strânse tare. Un alt om al lui Gehlen, un alt Fritz, întoarse capul şi le zâmbi amândurora. Duhneau a bere – băuseră la prânz, în alte părţi ale încăperii se efectuau conectări şi modificări de ultimă oră. O mână de oameni cu blocnotesuri formau un grup plin de importanţă. Doi tipi de la Dollis Hill şedeau foarte aproape de un altul, care ţinea la ureche receptorul, ascultând atent – probabil instrucţiunile lui MacNamee.

Apoi intră Glass, care-şi ridică mâna în direcţia lui Leonard şi veni direct spre el. De săptămâni de zile nu mai arătase atât de bine. Avea un costum nou şi un alt fel de nod la cravată. În ultima vreme Leonard îl evitase, dar fără convingere. Din cauză că lucra pentru MacNamee, îi era ruşine să stea prea mult în compania unicului american pe care-l putea considera prieten. Ştia totuşi că Glass era o

sursă bună de informaţii. Trăgându-l de rever, Glass îl duse într-o parte relativ pustie a încăperii. Barba lui era din nou repezită înainte şi capta lumina.

— Un vis împlinit, zise Glass. Setul de testare merge perfect. Peste patru ore va fi pornită toată treaba.

Leonard dădu să spună ceva, dar Glass continuă:

— Ascultă-mă, Leonard, n-ai fost chiar sincer cu mine. Credeai că n-o să ştiu când mă lucrezi pe la spate?

Glass surâde a; Lui Leonard îi veni în cap ideea că tunelul putea să fie împânzit de microfoane cât era el de lung. Dar MacNamee ar fi fost, desigur, informat.

— La ce te referi?

— Haide, nu face pe prostul! Oraşul e mic. Aţi fost văzuţi. Russell era sâmbătă la Resi şi te-a pârât. Concluzia sa bine cântărită a fost că ai mers până la capăt, ba chiar de mai multe ori. E adevărat?

Leonard zâmbi. Nu-şi putea înfrâna o mândrie caraghioasă. Glass adoptă o mină prefăcut severă.

— E aceeaşi fată, aia cu bileţelul? Aia cu care te plângeai că n-ai avut niciun spor?

— La început n-am avut.

— Uluitor!

Glass îşi pusese mâinile pe umerii lui Leonard şi-l ţinea la o lungime de braţ. Admiraţia şi încântarea lui păreau atât de intense, încât Leonard aproape că uită de evenimentele mai recente.

— Voi, englezii ăştia flegmatici, nu vă pierdeţi timpul! Nu suflaţi un cuvânt, dar mergeţi repede drept la ţintă.

Leonard simţea nevoia să râdă tare. Era – fusese – un adevărat triumf. Glass îi dădu drumul:

— Ascultă, ţi-am telefonat seară de seară la numărul de acasă. Te-ai mutat la ea sau ce?

— Într-un fel, da.

— Mă gândisem să bem ceva împreună, dar, dacă tot ai mărturisit, de ce să nu ne întâlnim în patru? Am o prietenă simpatică, Jean, de la Ambasada Americană. E din acelaşi oraş cu mine, Cedar

Rapids. Ştii cumva pe unde vine asta?

Leonard se uită stânjenit la bombeuri.

— Păi… de fapt, ne-am cam certat. Chiar ne-am certat straşnic. S-a mutat la părinţii ei.

— Unde anume?

— Undeva în Pankow, cred.

— Şi când a plecat?

— Alaltăieri.

La jumătatea răspunsului, Leonard îşi dădu seama că Glass fusese tot timpul pe urmele sale. Nu era pentru prima oară de când se cunoşteau şi când americanul îl apucase de cot şi-l dirija în altă direcţie. Cu excepţia Mariei şi a mamei sale, nimeni nu-l atinsese în viaţă mai mult decât Glass. Ieşiră pe coridorul tăcut. Glass extrase din buzunar un carnet.

147

— I-ai dezvăluit ceva?

— Bineînţeles că nu.

— Fă bine şi dă-mi numele şi adresa femeii. Accentul pus pe ultimul cuvânt eliberă în sufletul lui Leonard un val de enervare.

— Numele ei e Maria! Iar adresa ei nu te priveşte.

Glass păru înviorat de mica izbucnire pasională a englezului, închise ochii şi inspiră adânc, de parcă ar fi inhalat parfum. Apoi zise pe un ton împăciuitor:

— Dă-mi voie să recapitulez faptele şi apoi spune-mi dacă poziţia mea îmi dă dreptul să le ignor. O fată pe care n-ai mai văzut-o niciodată te agaţă într-un mod neconvenţional într-o sală de dans. Ajungi în cele din urmă în pat cu ea. Ea te-a ales pe tine, nu invers. Corect? Lucrezi cu informaţii secrete. Te muţi în apartamentul ei. Cu o zi înainte de a începe noi interceptările, ea dispare în sectorul rusesc. Ce să le raportăm superiorilor noştri, Leonard? Că ţi-a plăcut foarte mult de ea şi ca atare am luat hotărârea să nu investigăm? Hai, dă-mi adresa.

Pe Leonard îl fulgeră un junghi de durere la gândul că Glass ar fi putut găsi un motiv legitim ca să rămână singur cu Maria la un

interogatoriu. Junghiul porni din coşul pieptului şi se răspândi în jos, spre intestine. Zise:

— Maria Eckdorf, Adalbertstrasse numărul 84, Kreuzberg. Erstes Hinterhaus, funfter Stock, rechts.

— O odăiţă din aia de la mansardă, numai cu apă rece? Mai puţin şic decât Platanenallee. Să fi refuzat ea să se mute la tine?

— N-am vrut eu să vină.

— Înţelegi – Glass vorbea ca şi când Leonard nu i-ar fi răspuns –, era normal să te vrea în apartamentul ei, dacă este împănat cu microfoane.

Pe durata unei singure bătăi a pulsului său amplificat, Leonard se văzu înşfăcând cu amândouă mâinile barba lui Glass şi rupând-o, sfâşiindu-i totodată bucăţi de carne de pe faţă, aruncând pe jos mizeria aia brun-roşcată şi călcând-o în picioare. Se mulţumi să-i întoarcă spatele şi să plece, fără să ştie încotro. Reveni în sala de înregistrări. Acum funcţionau mai multe aparate. Magnetofoanele se opreau sau porneau pretutindeni în încăpere. Toate verificate şi montate de el, toate produsul muncii sale singuratice şi oneste. Glass îi sufla în spate. Leonard vru să se plimbe de-a lungul unui şir de aparate, dar doi tehnicieni îi blocară drumul. Se întoarse în punctul de unde plecase.

Glass se apropie şi-i zise:

— Ştiu că ţi-e greu. Am mai văzut situaţii ca a ta. Probabil că nu s-a întâmplat nicio nenorocire. Dar suntem obligaţi să respectăm procedura, încă o întrebare şi te las în pace. Lucrează în timpul zilei?

Leonard nu se gândi deloc înainte de a acţiona. Trase aer în plămâni şi răcni.

— Dacă lucrează ziua? răcni Leonard. Ziua? Vrei să spui, pe lângă misiunea ei nocturnă? Ce încerci să insinuezi?

Era aproape un urlet. Aerul din încăpere se învârtoşa. Toţi încetară lucrul şi întoarseră capetele spre el. Doar rolele magnetofoanelor continuau să se învârtească.

Glass îşi împinse palmele cu faţa în jos, cerând o reducere a decibelilor. Când vorbi, glasul i se

auzi doar puţin mai tare decât o şoaptă. Buzele abia i se mişcau.

— Te ascultă toţi, Leonard, inclusiv nişte mari mahări de-ai voştri de acolo, de lângă telefon. Nu le da motive să creadă că ai căpiat. Nu le da prilejul să te concedieze.

Era adevărat. Doi funcţionari importanţi de la Dollis Hill îl ţintuiau cu privirile lor reci. Glass continuă cu vocea de ventriloc:

— Fă exact ce-ţi spun eu şi vom rezolva situaţia. Bate-mă pe umăr şi să ieşim de aici împreună, ca doi prieteni buni.

Cu toţii aşteptau să se întâmple ceva. Altă scăpare nu avea. Glass era unicul său aliat. Leonard îl lovi destul de tare cu pumnul în umăr, iar americanul izbucni imediat într-un râs sonor şi convingător, înconjură umerii lui Leonard cu braţul şi-l mai conduse o dată spre uşă. Între hohote, murmură:

— Acuma-i rândul tău, pui de căţea. Râzi ca să-ţi aperi piele al

— He, he, orăcăi englezul şi apoi. mai tare: Ha, ha, ha! Misiune nocturnă, asta a fost bună. Misiune nocturnă!

Glass îşi uni râsul cu al lui, iar în spatele lor murmurul scăzut al conversaţiei se umflă ca un talaz prietenos şi-i împinse spre ieşire.

Se aflau iarăşi pe culoar, dar de data asta nu se mai opriră. Glass ţinea din nou blocnotesul şi creionul în mână.

— Spune-mi numai unde lucrează, Leonard, şi apoi mergem la mine să bem ceva.

Lui Leonard îi era imposibil să-i dezvăluie totul dintr-o răsuflare. Trădarea ar fi fost enormă.

— La un atelier mecanic pentru vehicule militare. Adică maşini ale armatei britanice.

Îşi continuară drumul. Glass aştepta.

— Cred că-i spune REME. E la Spandau. Pe urmă, chiar în faţa camerei lui Glass, adăugă:

— Comandantul e un anume maior Ashdown.

— Perfect, ajunge, zise Glass şi descuie uşa, poftindu-l înăuntru. Vrei o bere? Sau ce zici de puţin whisky?

Leonard opta pentru whisky. Mai fusese o singură dată aici. Masa de scris era acoperită cu hârtii. Se strădui să nu pară prea curios,

dar era clar că o mare parte din material era de natură tehnică. Glass turnă în pahare şi zise:

— Vrei să aduc gheaţă de la cantină? Leonard aprobă din cap şi Glass ieşi. Leonard făcu un pas spre birou. Socoti că avea la dispoziţie ceva mai puţin de un minut.

151

Seară de seară, în drum spre casă, Leonard se oprea la Kreuzberg. De cum punea piciorul pe palierul Mariei, intuia că ea nu era acasă. Cu toate acestea, mergea şi-i ciocănea la uşă. După bomboanele de ciocolată, renunţase să-i mai aducă daruri. Nu-i mai scria nici bileţele – asta după cel de-al treilea. Doamna din apartamentul cu miros de fenol de dedesubt crăpa uneori uşa ca să-l vadă coborând. La sfârşitul primei săptămâni, părea mai mult compătimitoare decât ostilă. El îşi lua cina în picioare la Schnellimbiss, în Reichskanzlerpiatz, şi aproape în fiecare seară mergea la barul acela de pe uliţa îngustă, ca să-şi amâne întoarcerea pe Platanenallee. Ştia de acum destulă germană ca să-şi dea seama că localnicii cocârjaţi peste pahare nu discutau despre genocid. Era bombăneala obişnuită din crâşme: despre primăvara târzie, despre guvern, despre calitatea cafelei.

Odată întors acasă, rezista tentaţiei de a se adânci în fotoliu şi de a cugeta alene. N-avea de gând să se lase pradă depresiei, îşi căuta câte ceva de lucru, îşi spăla cămăşile în baie, frecându-le gulerele şi manşetele cu o perie de unghii. Călca rufe, îşi văcsuia pantofii, ştergea praful şi împingea scârţâitorul aspirator vechi prin toate camerele. Le scria părinţilor, în ciuda numeroaselor schimbări petrecute cu el, Leonard era incapabil să renunţe la tonul lui plat şi la efectul adormitor produs de sărăcia informaţiilor. Dragă mamă şi tată, vă mulţumesc pentru scrisoare. Sper că sunteţi bine şi că v-a trecut răceala. Eu am fost foarte ocupat cu lucrul, care merge bine. Vremea… Vremea. Nu dădea deloc atenţie vremii decât atunci când le scria părinţilor. Se opri din scris ca să-şi amintească: Vremea a fost foarte umedă, dar acum s-a mai încălzit.

Gândul ce începea să-l chinuiască, teama pe care treburile

gospodăreşti n-o puteau reduce la tăcere, era că s-ar fi putut ca Maria să nu revină la apartamentul ei. În cazul ăsta trebuia să se intereseze de adresa unităţii maiorului Ashdown. Trebuia să se ducă la Spandau şi s-o prindă la ieşirea din tură, până nu se urca în trenul de Pankow. Sigur că Glass vorbise deja cu ea. Maria presupunea, fără îndoială, că Leonard urmărea să-i facă probleme. Probabil că era furioasă. Şansele de a o recuceri afară, pe stradă, în faţa santinelei, sau în înghesuiala din staţia de U-Bahn erau reduse. Avea să treacă hotărâtă pe lângă el sau să-i strige în germană cuvinte obscene, pe care le va înţelege toată lumea, cu excepţia lui. Ca să o înfrunte, avea nevoie de câteva ore şi de un colţişor retras, în cazul acesta ea s-ar putea să fie mai întâi mânioasă, apoi acuzatoare, pe urmă tristă şi în cele din urmă iertătoare. El i-ar fi putut reproduce diagrama circuitului său emoţional. Cât despre sentimentele proprii, ele începeau să se simplifice, graţie caracterului curat al iubirii sale. Când ea va afla cât de mult o iubea, îi va fi imposibil să nu-l ierte, în rest, se străduia să nu se gândească la fapta comisă, la

vinovăţia lui, la evadarea ei. Tot nu putea rezolva nimic, încerca să se facă invizibil în faţa propriei persoane. Curăţa cada de baie, freca duşumelele din bucătărie şi adormea imediat după miezul nopţii, consolat întrucâtva de senzaţia că era neînţeles.

Într-o seară, cam la două săptămâni după dispariţia Mariei, Leonard auzi voci în apartamentul gol de dedesubt. Lăsă din mână fierul de călcat şi ieşi pe palier să asculte. Prin puţul liftului îi parvenea zgomot de mobilă târâtă pe podea, sunet de paşi; apoi auzi iarăşi voci. Dimineaţa devreme, când cobora cu liftul, acesta se opri la etajul de dedesubt. Un bărbat intră în lift, îl salută cu o înclinare a capului şi privi în altă parte. Avea în jur de treizeci de ani şi ducea în mână o servietă diplomat. Barba îi era tăiată elegant, în stil marinăresc, şi insul emana un miros uşor de colonie. Până şi Leonard îşi dădea seama cât de bine croit îi era costumul bleumarin. Cei doi merseră cu liftul în tăcere. Necunoscutul îl invită pe Leonard să iasă primul din ascensor, cu o mişcare economicoasă a palmei.

După două zile se reîntâlniră la parter, la intrarea în lift. Încă nu se întunecase. Leonard venea de la Altglienicke, via Kreuzberg, după cei doi litri de bere lager pe care-i bea de obicei, în hol luminile nu fuseseră încă aprinse. Când Leonard ajunse în dreptul celuilalt, liftul tocmai pornise spre etajul cinci. În timpul scurs până la întoarcerea acestuia, bărbatul îi întinse mâna şi-i spuse fără să zâmbească şi, din cât putu să-şi dea seama Leonard, fără să-şi schimbe deloc expresia feţei:

— George Blake. Soţia mea şi cu mine locuim chiar sub dumneavoastră.

Leonard îşi spuse numele şi întrebă:

— Fac cumva prea mult zgomot?

Sosi liftul şi intrară în el. Blake apăsă pe butoanele cu numerele patru şi cinci şi, când se puseră în mişcare, îşi mută privirea de la Leonard la vârfurile pantofilor săi, zicând pe un ton neutru:

— Nişte papuci de pâslă ar fi bine veniţi.

— Îmi cer iertare, răspunse Leonard pe cel mai agresiv ton pe care îndrăzni să-l adopte. O să-mi fac rost de o pereche.

Vecinul dădu din cap şi strânse din buze, ca şi cum ar fi spus „Aşa te vreau". Uşa lunecă într-o parte şi bărbatul ieşi din lift fără să mai zică altceva.

Ajuns în apartament, Leonard luă hotărârea să tropăie pe podea mai tare decât de obicei. Dar nu se îndură să treacă la fapte. Nu putea suporta să se ştie vinovat. Străbătu cu pas greu holul, dar în bucătărie îşi scoase pantofii, în lunile următoare se întâlni de câteva ori prin clădire şi cu doamna Blake. Era drăguţă la faţă şi-şi ţinea spatele drept, dar, deşi îi zâmbi şi-i spuse „Hello", Leonard o evită, îl făcea să se simtă prost îmbrăcat şi neîndemânatic. O auzi vorbind în hol şi-şi spuse că avea darul de a intimida oamenii. Pe parcursul verii, soţul ei deveni ceva mai prietenos, îi spuse că lucra pentru Foreign Office la Stadionul Olimpic şi arătă un interes politicos când Leonard îl informă că el era angajatul Poştei şi instala linii de comunicaţie internă pentru armată. După aceea nu uita niciodată să-l întrebe, în puţinele daţi când se intersectau în hol sau urcau împreună cu ascensorul, „Cum o mai duc

liniile interne?", cu un zâmbet care-l făcea pe Leonard să se întrebe dacă nu cumva era luat peste picior.

155

La depozit, interceptarea fusese declarată o mare izbândă. Zi şi noapte, o sută cincizeci de magnetofoane porneau şi se opreau, activate de semnalele ruseşti amplificate. Locul se goli rapid de oameni. Săpătorii pe orizontală, sergenţii de tunel, dispăruseră de mult. Săpătorii tunelului vertical, britanici, plecară tocmai când entuziasmul ajunsese la apogeu, dar nimeni nu le simţi lipsa. Feluriţi alţi oameni, specialişti al căror domeniu le era cunoscut doar lor, dispărură şi ei, ca şi ofiţerii superiori de la Dollis Hill. MacNamee venea o dată sau de două ori pe săptămână. Au rămas numai cei care monitorizau aparatele şi distribuiau materialul strâns, iar aceştia erau inşii cei mai ocupaţi şi mai puţin comunicativi. Rămăseseră şi câţiva ingineri şi tehnicieni, care asigurau funcţionarea sistemului, precum şi oamenii de la pază. Uneori Leonard mânca singur, într-o cantină goală. Avea instrucţiuni să rămână în serviciu pe o durată nedeterminată. Făcea verificări" de rutină asupra integrităţii circuitelor şi mai înlocuia piesele defecte ale magnetofoanelor.

Glass se ţinea departe de depozit şi la început Leonard se simţi uşurat. Atâta timp cât nu izbutea să se împace cu Maria, nu voia să afle noutăţi despre ea de la Glass. Nu dorea ca Glass să dobândească asupra sa puterea unui mijlocitor. Mai târziu însă începu să caute pretexte ca să treacă de câteva ori pe zi pe lângă biroul americanului. Petrecea mult timp la cişmea. Era sigur că Maria va fi găsită nevinovată, dar avea îndoielile sale cu privire la Glass. Era clar că interogatoriile puteau deveni prilejuri de seducere. Dacă Mariei nu-i trecea supărarea, iar Glass era suficient de îndrăzneţ, acolo se puteau întâmpla cele mai groaznice lucruri chiar în timp ce Leonard aştepta în faţa uşii încuiate. De câteva ori fusese cât pe-aci să-i telefoneze lui Glass de acasă. Dar ce l-ar fi putut întreba? Cum ar fi suportat confirmarea bănuielior? Cum ar fi putut crede într-o dezminţire? Poate că tocmai întrebările sale l-ar fi aţâţat pe Glass.

În mai, când vremea se îmbunătăţi, americanii care nu erau de

serviciu organizară meciuri de softball pe terenul viran dintre depozit şi gardul împrejmuitor. Aveau instrucţiuni stricte să poarte însemne de operatori radar. De lângă cimitir, cei de la Vopo le urmăreau jocul prin binocluri, iar când o minge lungă trecea peste graniţa dintre sectoare, se repezeau, serviabili, s-o arunce înapoi. Jucătorii izbucneau în urale şi Vopo le făceau semne cu mâna, bine dispuşi. Leonard nu juca; stătea cu spatele proptit de zid şi urmărea meciul. Unul dintre motivele din care nu li se alătura celorlalţi era că softball-ul părea un fel de turcă pentru adulţi. Altul, că nu se pricepea la niciun joc cu mingea. La ăsta aruncările erau puternice, pe jos şi foarte precise, iar prinderile se efectuau obligatoriu ca şi cum ceva mai uşor nici nu se putea imagina.

Acum nu exista zi fără ore de trândăvie. Leonard stătea deseori la soare, rezemat de zid, sub câte o fereastră deschisă. Unul dintre funcţionarii militari punea un aparat de radio pe pervaz, ca jucătorii să asculte Vocea Americii. Când se transmitea câte o melodie mai săltăreaţă, se întâmpla ca jucătorul de la serviciu să bată ritmul pe genunchi înainte de aruncare, iar cei de pe poziţii pocneau din degete şi unduiau

157

din şolduri. Leonard nu luase niciodată atât de în serios muzica uşoară. Un singur solist putea opri temporar jocul: Bill Haley cu formaţia The Comets, în special atunci când interpretau Rock Around the Clock. Atunci jucătorii se repezeau spre fereastră şi strigau să se dea volumul mai tare. Timp de două minute şi jumătate, niciun participant la joc nu putea fi lovit. Lui Leonard plăcerea lor de a dansa neinhibaţi ore întregi i se părea puerilă. Era ca o numărătoare intonată pe terenul de joacă de nişte fete care sar coarda. Era ăla, bala, portocala, era unu, doi, trageţi uşa după voi. Dar, prin repetare, ritmul bubuitor şi insistenţa virilă a chitarei începură să-l mişte şi progresă de la a urî cântecul la a se preface doar că-l urăşte.

Nu trecu mult până ce începu să se bucure atunci când, la anunţul crainicului, furierul venea din adâncul biroului său şi da radioul mai tare. Mai bine de o jumătate de duzină de jucători se

adunau în cerc lângă locul ocupat de Leonard. Majoritatea erau militari de la pază, sub douăzeci de ani, uriaşi şi curaţi, cu părul tuns perie. Toţi îl ştiau pe numele mic şi erau întotdeauna prietenoşi. Pentru ei cântecul părea că înseamnă mai mult decât simpla lui importanţă muzicală. Era un imn, un ritual care-i lega pe jucători, deosebindu-i de cei mai în vârstă, care aşteptau pe teren. Această stare de lucruri dură numai trei săptămâni, după care cântecul îşi pierdu atracţia magică. Continua să fie pus tare, dar nu mai provoca întreruperea jocului. Pe urmă îl ignorară complet. Trebuia înlocuit cu altceva, dar asta nu s-a întâmplat decât în luna aprilie a următorului an.

Într-o după-amiază John MacNamee veni să-şi caute spionul tocmai în momentul culminant al succesului lui Bill Haley la depozit, când tinerii americani se îmbulzeau în faţa geamului deschis. Leonard îl văzu venind dinspre birourile administraţiei şi apropiindu-se de sursa de zgomot. Cum MacNamee nu-l reperase încă, ar fi avut timp să se disocieze de ceea ce ştia că omul de ştiinţă al guvernului nu putea decât să dispreţuiască. Avea însă poftă să-l sfideze şi simţea o anumită loialitate faţă de grup. Era şi el membru onorific. Făcu un compromis, ridicându-se în picioare şi croindu-şi drum spre marginea mulţimii. De cum îl văzu, MacNamee se îndreptă spre el şi porniră împreună într-o lungă plimbare de-a lungul perimetrului bazei.

MacNamee îşi ţinea pipa aprinsă între dinţii de lapte. Se aplecă asupra pupilului său:

— Presupun că n-ai avut prea mult noroc.

— Nu prea, răspunse Leonard. Am fost în cinci birouri diferite şi-am şi avut timp să mă uit. N-am observat nimic. Am descusut diferiţi indivizi cu însărcinări tehnice. Toţi erau cât se poate de vigilenţi. Nu era cazul să insist.

Adevărul era că avusese doar un minut de ghinion în biroul lui Glass. Nu-i venea uşor să înceapă o conversaţie cu străinii. Mai încercase câteva uşi încuiate şi atât. MacNamee întrebă:

— Dar cu individul ăla, Weinberg, ai încercat? Leonard ştia la cine se referea: un american cu înfăţişare de ogar şi cu o tichie lipită de creştet, care juca şah cu el însuşi la cantină.

— Da. N-a vrut să stea de vorbă cu mine. Se opriră şi MacNamee spuse:

— Aşa deci…

Se uitau spre Schönefelder Chaussee, cam pe linia urmată de tunel.

— Mare păcat.

Era neobişnuit de laconic, se gândi Leonard, cu o încetineală care ascundea mai mult decât dezamăgire. Tânărul zise:

— Eu m-am străduit…

MacNamee nu se uită la el când vorbi:

— Avem, firește, şi alte căi, dar să te mai străduieşti.

Accentul pus pe ultimul cuvânt, un ecou al celui folosit de Leonard, sugera scepticism, acuzându-l într-un fel.

Cu un mormăit de rămas-bun, MacNamee porni spre clădirile administraţiei. Leonard avu o viziune în care Maria se îndepărta şi ea de el, pe acelaşi teren denivelat. Maria şi MacNamee întorcându-i spatele. Ceva mai departe, americanii îşi reluaseră partida, îşi simţea insuccesul ca pe o slăbiciune a picioarelor. Se gândi să se întoarcă la locul său de la fereastră, dar deocamdată nu avea chef, aşa că rămase acolo unde era, lângă gardul de sârmă.

A doua zi, când ieşi din lift, Maria îl aştepta pe palierul său, la uşă. Stătea acolo în colţ, cu pardesiul încheiat până sus, cu amândouă mâinile pe cureaua poşetei atârnate pe piept şi care-i acoperea genunchii. Poziţia ei ar fi putut fi interpretată drept pocăinţă, dar femeia îşi ţinea capul ridicat şi-l privea drept în ochi. îi impunea ideea pe care o voia ea: că îl căutase fiindcă îl iertase. Amurgul se apropia şi foarte puţină lumină naturală mai ajungea pe palier, prin fereastra orientată spre est. Ca să aprindă becul pe palier, Leonard apăsase pe butonul comutatorului cu decuplare automată de lângă cotul său, iar acesta începu să ticăie. Sunetul semăna cu bătăile iuţi de inimă ale unei vieţuitoare mici şi speriate. Uşile se închiseră cu un fâsâit în spatele său şi liftul se cufundă în podea. Leonard rosti numele femeii, dar nu încercă să se apropie. Unicul bec de deasupra capetelor lor proiecta umbre adânci sub ochii şi nasul Mariei, conferindu-i o înfăţişare

severă. Ea încă nu vorbise. Nici măcar nu se clintise, îl privea ţintă, aşteptând să-l audă ce va spune. Pardesiul încheiat şi strânsoarea fermă a poşetei indicau că era gata să plece dacă vorbele lui n-o mulţumeau.

Leonard era nervos. Prea multe jumătăţi de propoziţie i se îngrămădeau deodată în minte. I se făcuse un cadou pe care, despachetându-l, putea să-l distrugă mult prea uşor. Mecanismul comutatorului din spatele său bâzâia moale, astfel că-i era şi mai greu să se oprească la un gând bine definit, îi mai rosti o dată numele – sunetul îi ieşi din gâtlej cu de la sine putere – şi schiţă o jumătate de pas înspre ea. Din puţ venea zgomotul cablurilor care-şi ridicau povara, suspinul liftului oprit la etajul de dedesubt, zgomotul uşilor deschise, urmat de vocea domnului Blake, repezită, dar şoptită. Pocnetul uşii ce se închidea o reteză brusc.

Pe faţa Mariei nu se clinti niciun muşchi, în cele din urmă el întrebă:

— Ai primit scrisorile?

Ea încuviinţă cu un clipit. Dar cele trei scrisori de iubire cu înfocate rugăminţi de iertare, florile şi bomboanele nu puteau fi pomenite acum. El zise:

— Ce-am făcut eu a fost o măgărie mare. Maria clipi diii nou. De data asta atingerea genelor dură cu o fracţiune de secundă mai mult, sugerând o îmblânzire, o formă de încurajare. Găsise tonul potrivit: cel al simplităţii. Nu era chiar atât de greu.

— Am stricat totul. De când ai plecat, sunt disperat. Am vrut să merg să te caut la Spandau, dar mi-a fost ruşine. Nu ştiam dacă ai putea să mă ierţi vreodată. Mi-era ruşine şi să te opresc pe stradă. Te iubesc mult, mult de tot, şi m-am gândit tot timpul la tine. Dacă nu mă poţi ierta, voi înţelege. A fost o tâmpenie oribilă…

De când era el pe lume, Leonard nu vorbise în astfel de termeni despre sine şi despre gândurile sale. Nici nu gândise în stilul acesta. Pur şi simplu nu identificase niciodată în sufletul său o emoţie puternică. Nu ajunsese mult mai departe de a-şi spune că-i plăcuse filmul de aseară ori că nu putea suferi gustul laptelui călduţ. De fapt,

s-ar fi zis că până acum sentimentele serioase îi fuseseră necunoscute. Abia acum, când ajunsese să le numească – ruşine, disperare, iubire –, putea să le considere cu adevărat personale şi să le trăiască. Iubirea pentru femeia din dreptul uşii era reliefată clar de cuvânt, ascuţind tăişul ruşinii care-l copleşea la gândul că încercase s-o posede cu forţa. Primind un nume, nefericirea ultimelor trei săptămâni se limpezea. Bărbatul se simţea mai masiv şi uşurat de-o povară. Acum, că putea da un nume ceţii prin care bâjbâise, devenise în sfârşit vizibil în propriii săi ochi.

Dar situaţia nu se clarificase. Maria nu-şi modificase nici poziţia, nici privirea. După încă o pauză, Leonard spuse: – Te rog să mă ierţi.

În acea clipă mecanismul comutatorului de pe hol făcu „clic" şi lumina se stinse. O auzi pe Maria inspirând profund. După ce ochii i se obişnuiră cu întunericul, distinse luciul geamului din spate reflectat pe poşeta ei şi în albul ochilor, care parcă priveau într-o parte. Riscă să plece de lângă comutator fără a mai apăsa pe el. Înflăcărarea îl făcea îndrăzneţ. Se purtase mizerabil, dar acum avea să îndrepte totul. Ceea ce i se cerea era adevăr şi simplitate. N-avea să-şi mai colinde nefericirea ca un somnambul, ci avea să-i rostească numele şi astfel o va risipi. Folosindu-se de avantajul acestui întuneric aproape ideal, avea să restabilească, prin atingere, vechea legătură dintre ei, relaţia lor cea simplă şi adevărată.

Cuvintele n-aveau decât să vină mai târziu. Deocamdată era convins că nu trebuia decât să se ţină de mână şi, poate, să se sărute uşor.

Cum se apropia de ea, în cele din urmă Maria se mişcă, retrăgându-se şi mai mult spre colţul palierului, şi mai în umbră. Ajuns în dreptul ei, Leonard întinse mâna, dar ea nu era chiar acolo, îi atinse doar mâneca, întrezări din nou albul ochilor femeii când ea păru că-şi fereşte capul, îi nimeri cotul şi i-l prinse cu delicateţe, îi şopti numele. Ea îşi ţinea braţul îndoit ferm şi nu cedă. Femeia tremura – o simţea prin stofa pardesiului. Acum era aproape, îi auzea răsuflarea, precipitată şi superficială, în aer plutea un gust dulceag. Crezu pentru o clipă că femeia ajunsese repede în culmea excitaţiei sexuale, gând

transformat repede în blasfemie când îşi mută mâna mai sus, pe umărul ei, şi Maria scoase un sunet nearticulat, aproape un ţipăt, urmat de Jdach das Licht an. Bitte!" – „Aprinde lumina" şi apoi „Te rog, te rog!" îi puse şi cealaltă mână pe umăr. O scutură blând, liniştitor. Tot ce dorea era să o trezească din coşmar. Trebuia să-i amintească cine era el de fapt: tânărul inocent pe care ea îl ademenise şi-l excitase cu vorbe dulci. Ea mai ţipă o dată, de data asta din toate puterile, pătrunzător. El se dădu înapoi. La etajul de jos se deschise o uşă. Pe scările ce descriau o spirală în jurul liftului se auziră paşi grăbiţi.

Leonard apăsă pe întrerupător exact în momentul în care domnul Blake făcea colţul pe palierul dintre etaje. Acesta urcă ultimele scări câte trei o dată. Era în cămaşă, fără cravată şi cu banderole argintii peste bicepşi. Faţa lui încruntată emana o pricepere militară feroce, iar mâinile încordate îi erau deschise, gata de luptă. Era pregătit să facă zob pe cineva. Trăsăturile feţei nu i se îndulciră nici când, ajuns în capul scărilor, îl văzu pe Leonard. Maria îşi lăsase poşeta să cadă pe podea şi-şi acoperise gura şi nasul cu palmele. Blake se interpuse între Leonard şi Maria, îşi ţinea mâinile în şolduri. Ştia deja că nu va trebui să lovească pe nimeni, ceea ce-i sporea îndârjirea.

— Ce se petrece aici? îl întrebă pe Leonard şi, fără să aştepte răspunsul, se întoarse nerăbdător spre Maria, iar vocea i se îmblânzi: Aţi păţit ceva? A încercat să vă facă vreun rău?

— Evident că nu, zise Leonard.

— Gura! strigă Blake peste umăr, apoi se întoarse iar spre Maria, cu vocea imediat îmblânzită: Ei?

Leonard îşi zise că Blake semăna cu un actor din comediile radiofonice, genul care vorbeşte pe toate vocile cerute în piesă. Pentru că nu-i plăcea cum stătea între ei, ca un arbitru, traversă palierul, apăsând în drum pe butonul întrerupătorului, ca să mai obţină nouăzeci de secunde de lumină. Blake aştepta ca Maria să vorbească, dar păru să-şi dea seama că Leonard se apropia de el pe la spate, întinse braţul ca să-l împiedice să treacă şi să ajungă la Maria. Ea spusese ceva ce-i scăpase lui Leonard şi Blake îi răspundea într-o germană fluentă, devenindu-i şi mai antipatic. Oare din loialitate faţă

de Leonard Maria îi răspunsese în englezește?

— Îmi pare rău că am făcut atâta zgomot și v-am scos din locuință. Avem niște conturi de reglat între noi, nimic mai mult. Putem să ne purtăm mai frumos.

Își luă mâinile de pe față și își ridică poșeta de pe jos. Cu ea în mână, parcă deveni mai stăpână pe sine.

— Acum mă duc înăuntru.

Leonard scoase cheia și păși pe lângă salvatorul Mariei, ca să descuie ușa. Se aplecă înăuntru și aprinse lumina din holul apartamentului.

Blake nu se clintise. Nu era satisfăcut.

— Dacă vreți, telefonez după un taxi. Puteți sta cu soția mea și cu mine până sosește.

Maria păși peste prag și se întoarse să-i mulțumească.

— Sunteți foarte amabil. Dar acum sunt OK, vedeți și dumneavoastră. Vă mulțumesc.

Străbătu cu pas ferm holul apartamentului pe care nu-l vizitase niciodată, intră în baie și trase ușa după ea.

Blake stătea în capul scărilor, cu mâinile în buzunare. Leonard se simțea prea vulnerabil și prea enervat de prezența vecinului ca să mai ofere explicații. Stătea nehotărât în ușă, fără a îndrăzni să intre înainte de plecarea celuilalt. Blake remarcă:

— De obicei, femeile țipă astfel când se tem că vor fi violate.

Caraghioasa convingere cu care fusese rostită fraza cerea o replică tăioasă și elegantă. Leonard căută replica vreo câteva secunde. Faptul că fusese confundat cu un violator, când nu lipsise mult ca să devină unul, îl bloca, în cele din urmă zise:

— Nu și de data asta.

Blake își arătă scepticismul înălțând din umeri și o porni pe scări în jos. Din acel moment, ori de câte ori se întâlneau la lift, cei doi aveau să păstreze o tăcere de gheață.

Maria încuiase ușa de la baie și se spăla pe față. Coborî capacul closetului și se așeză pe el. Fusese ea însăși surprinsă când se auzise țipând. Nu credea cu adevărat că Leonard avusese de gând să o

brutalizeze încă o dată. Rugăminţile lui de iertare, stângace, dar sincere, constituiau o garanţie suficientă. Dar bezna bruscă şi faptul că se apropiase tiptil de ea, posibilităţile şi asociaţiile de idei fuseseră prea greu de suportat. Echilibrul fragil dobândit în cele trei săptămâni petrecute în apartamentul sufocant al părinţilor, în Pankow, se dezagregase la atingerea mâinii lui Leonard. Teama că un bărbat care pretindea că o iubeşte voia s-o rănească era ca un fel de nebunie. Ca şi faptul că o răutate de neînţeles pentru ea putea împrumuta formele exterioare ale intimităţii sexuale. Bătăile pe care i le trăgea din când în când Otto, deşi erau teribile, nu-i inspirau atâta groază şi greaţă. Violenţa lui Otto era doar o manifestare a urii lui impersonale, a neputinţei lui alcoolice. El nu dorea să o facă să sufere şi, în acelaşi timp, să tânjească după ea. Voia să o intimideze şi să-i ia banii. Nu urmărea să pătrundă în conştiinţa ei. Nici măcar nu-i pretindea să aibă încredere în el.

Braţele şi picioarele încetară să-i tremure. Maria simţea că se purtase prosteşte. Vecinul avea s-o dispreţuiască. La Pankow ajunsese, treptat, la concluzia că Leonard nu era nici rău, nici brutal, şi că un fel de prostie inocentă îl determinase să se poarte cu ea aşa cum se purtase. Avea o viaţă interioară atât de intensă, încât nici nu-şi dădea seama cum apăreau acţiunile lui în ochii altora. Acesta era verdictul mai blând la care ajunsese după evaluări mult mai aspre şi după hotărârea fermă de a nu mai da în veci ochii cu el. Acum, când ţipase în întuneric, pesemne că instinctele îi fuseseră mai puternice decât dorinţa de a-l ierta. Dar dacă nu mai putea avea încredere în el şi dacă şi neîncrederea ei era iraţională, ce căuta în baia lui Leonard? De ce nu acceptase propunerea vecinului de a-i chema un taxi? Continua să-l dorească pe Leonard – îşi dăduse seama de asta la Pankow. Dar ce soi de bărbat este acela care se apropie de tine tiptil, pe întuneric, ca să-ţi ceară iertare că te-a siluit?

După zece minute, când ieşi din baie, se hotărâse deja să mai aibă o discuţie cu Leonard, ca să înţeleagă ce se întâmplase. Nu se hotărâse încă nici să plece, nici să rămână. Rămase cu pardesiul pe ea, încheiat până la ultimul nasture. El era în camera de zi. Luminile din

tavan erau aprinse, ca şi lămpile suplimentare şi veiozele standard din dotarea armatei. El stătea în picioare, în centrul camerei, arătând – îşi spuse Maria – ca un băieţel bătut de curând cu cravaşa. Bărbatul îi făcu semn către un scaun. Maria refuză, clătinând din cap. Cineva trebuia să vorbească primul. Maria nu vedea de ce ar fi ea aceea, iar Leonard se temea să nu mai facă vreo gafă. Ea înainta mai mult în cameră, iar el făcu nişte paşi înapoi, cedându-i inconştient mai mult spaţiu şi mai multă lumină.

Leonard răsucea în minte rezumatul unei declaraţii, nefiind sigur de cum va fi ea primită. Dacă Maria l-ar fi scutit de răspunderea unor noi explicaţii, răsucindu-se pe călcâie, ieşind şi trântind uşa după ea, s-ar fi simţit uşurat, cel puţin la început. Când era singur, înceta – într-un anumit sens – să existe. Trebuia să preia controlul situaţiei aici şi acum, fără să distrugă ceea ce dobândise. Maria stătea în expectativă, îi mai oferea o şansă. Ochii îi străluceau. Leonard se întrebă dacă plânsese în baie.

— N-am vrut să te sperii, zise el.

Pronunţă cuvintele ezitant, aproape interogativ. Ea însă nu avea niciun răspuns pentru el. Deocamdată. Nu-i adresase niciun cuvânt de când se întâlniseră. Nu vorbise decât cu domnul Blake. Leonard urmă:

— N-am vrut să… să fac nimic. Doream numai să…

Cuvintele lui sunau neconvingător. Era încurcat. Asta era tot ce dorise: să se apropie de ea în întuneric şi s-o ţină de mână. Să comunice prin vechiul limbaj al atingerii. Presupunerea lui neverificată fusese că era mai în siguranţă dacă rămânea în umbră. Nu-i putea spune – abia dacă înţelegea el însuşi – că întunericul întâmplător de la etaj era echivalentul beznei de sub pături din săptămâna cea mai friguroasă a iernii, din timpurile acelea atât de familiare, când totul i se păruse nou. Pielea întărită de pe degetul ei mic de la picior, aluniţa cu două fire de păr, lobii urechilor, cu minusculele lor indentări. Dacă Maria dispărea, ce avea să facă el cu aceste lucruri iubite, cu aceste detalii obsedante? Dacă nu era cu el, cum putea să îndure toate câte le ştia doar despre ea? Forţa gândurilor extrase din el cuvintele, care-i veniră pe buze la fel de natural ca răsuflarea:

— Te iubesc, zise, apoi o repetă.

O mai spuse o dată, în germană, până când nimici şi ultima lui umbră de stânjeneală, şi stupiditatea rizibilă a formulei, până când combinaţia de cuvinte deveni limpede şi răsunătoare, de parcă n-ar mai fi rostit-o nimeni înaintea lui, nici în viaţă, nici în filme.

Pe urmă îi povesti cât de trist fusese fără ea, cum se gândise tot timpul la ea, cât de fericit fusese înainte de plecarea ei, câtă fericire socotea că împărtăşiseră ei doi, cât de minunată şi frumoasă era ea, ce cretin ignorant şi egoist fusese el când o speriase. Niciodată nu mărturisise atâtea dintr-o răsuflare. Când se poticnea, bâjbâind după expresiile nefamiliare, intime, îşi împingea ochelarii mai sus pe nas sau şi-i scotea, îi examina atent şi şi-i punea la loc. îşi simţea înălţimea ca pe un handicap. S-ar fi aşezat dacă ar fi făcut-o ea mai întâi.

Era aproape insuportabil să asişti la eforturile făcute de acest englez stângaci şi reticent, atât de ignorant în privinţa sentimentelor, ca să-şi deschidă sufletul. Era ca un inculpat dintr-o parodie de proces de-al sovieticilor. Maria l-ar fi rugat să înceteze dacă n-ar fi fost fascinată, ca pe vremuri, în copilărie, când tatăl ei scosese capacul din spate al aparatului de radio ca să-i arate lămpile şi plăcuţele lucioase de metal care zămisleau voci omeneşti. Nu scăpase definitiv de teamă, deşi ea dispărea tot mai mult cu fiecare nouă mărturisire şovăitoare. Aşa că asculta, fără ca expresia feţei ei să trădeze ceva, cum Leonard îi declara iarăşi şi iarăşi că nu ştie ce l-a apucat, că nu dorise să-i facă rău, că aşa ceva nu se va mai întâmpla niciodată, niciodată.

În sfârşit şuvoiul de vorbe conteni. Nu se mai auzea decât bârâitul unui scuter pe Platanenallee. Ascultară cum scuterul încetineşte la capătul străzii şi accelerează din nou. Tăcerea ei îl făcu pe Leonard să se socotească pierdut. Nu avea curajul să i se uite în ochi. îşi scoase ochelarii şi-i şterse cu batista. Spusese prea multe. Peroraţia lui sunase fals. Dacă Maria va pleca acum, îşi spuse, el va face o baie. Nu se va îneca. Ridică privirea. La marginea petei ceţoase şi alungite care o reprezenta pe Maria în câmpul său vizual se distingea clar o mişcare, îşi puse ochelarii înapoi pe nas. Maria îşi descheia pardesiul, după care traversă camera, apropiindu-se de el.

Leonard înainta pe coridor de la cişmeaua cu apă potabilă spre sala de înregistrări, itinerar care trecea pe lângă biroul lui Glass. Uşa era deschisă, iar Glass şedea la masă. Sări imediat în picioare, făcându-i lui Leonard semne energice să intre.

— veşti bune. Am verificat-o pe fătuţa ta. E
curată. E OK.

Îi indică un scaun, dar Leonard rămase rezemat de canatul uşii.

— Ţi-am spus-o de la bun început.

— O apreciere subiectivă. Acum e oficial. Şi-l are pe vino-ncoace. Comandantului şi adjunctului său de la atelierul auto li s-au aprins călcâiele după ea. La modul britanic. Dar ea menţine distanţa cuvenită.

— Înseamnă că ai cunoscut-o.

Leonard aflase deja de la Maria despre cele trei întrevederi ale ei cu Glass. Subiectul nu-i plăcea. De fapt, îl enerva cumplit. Dar nu putea să nu asculte.

— Bineînţeles. Mi-a spus că voi doi aveţi o problemă şi că se ţine departe de tine. Eu i-am zis „Ce pastele mă-sii, risipim timpul preţios al oamenilor verificându-te fiindcă ieşi în oraş cu unul de-al nostru, un soi de geniu nerecunoscut, lua-o-ar dracu' de treabă, care prestează o muncă de maximă importanţa pentru ţara lui şi a mea". Când i-am spus astea, ştiam deja că e OK. I-am zis „Trebuie să-ţi mişti poponeţul înspre apartamentul lui şi să vă împăcaţi. Herr Mamham nu e soiul de om cu care se glumeşte. E cel mai bun din câţi avem, aşa că, Frau Eckdorf, consideră-te o femeie privilegiată!" S-a întors la tine?

— Alaltăieri.

Glass slobozi un „Ura!" şi râse teatral.

— Aşa, vezi? Ţi-am făcut un mare serviciu. Ţi-am clădit reputaţia. Ţi-ai recuperat femeia. Suntem chit.

Ce copilărie, se gândi Leonard. Viaţa tratată ca în vestiarele şcolare.

— Cum a fost cu interogatoriile? întrebă el. Rapiditatea cu care Glass trecu de la ilaritate la seriozitate era în sine un fel de zeflemea.

— Mi-a spus că ai început s-o brutalizezi şi a trebuit să fugă de tine. Ascultă, Leonard, se pare că te subestimez mereu. În dumneata se

ascunde ceva impresionant! La lucru eşti domnul Blându, blajinul. Te duci acasă şi… bum!, ai devenit King Kong!

Glass râdea din nou, de data asta cu poftă. Leonard se enervă.

Cu o seară înainte, Maria îi povestise totul despre verificare, care o impresionase. Acum Glass se aşezase la loc în spatele mesei, dar Leonard nu reuşea să-şi alunge îndoielile. Oare putea avea încredere în omul ăsta? Era de netăgăduit că, într-un fel sau altul, Glass se strecurase între ei în pat.

Când hohotele încetară, Leonard spuse:

— Nu-i ceva cu care să mă mândresc.

172

După care adăugă, cu ceea ce i se păru o doză potrivită de ameninţare:

— De fapt, am intenţii serioase cu fata asta. Glass se ridică şi se întinse după haină.

— Şi eu as proceda la fel. E o scumpă, cu adevărat o scumpă.

Leonard aşteptă în dreptul uşii până ce Glass o încuie.

— Cum l-am auzit pe un compatriot de-al tău zicând o dată? O drăguţă cumsecade?

Glass se sprijini de umărul englezului şi-l însoţi pe coridor. Imita accentul cockney cu o vădită lipsă de chef, dând vorbelor o rezonanţă deliberat grotescă:

— Hai, fruntea sus! Să bem o ceaşcă d ăguţă dă ceai.

Leonard şi Maria îşi reluară legătura în alţi termeni. Pe măsură ce vara lui 1955 se scurgea, îşi împărţiră mai echitabil timpul între apartamentul ei şi al lui. îşi sincronizară sosirile de la lucru. Maria gătea, Leonard spăla vasele, în zilele de lucru se plimbau seara până la Stadionul Olimpic, unde înotau în bazin, sau de-a lungul canalului, la Kreuzberg, ori beau bere la o masă din faţa vreunui bar din Mariannenplatz. Maria împrumuta biciclete de la o prietenă de la clubul de ciclism, în weekend mergeau cu bicicleta până în satele Frohnau şi Heiligensee, înspre nord, sau la Gatow, în vest, ca să exploreze periferiile oraşului pe cărările din livezile pustii. Acolo, afară, se simţea în aer mirosul apei. Făceau un picnic lângă

Gross-Glienicker See, sub culoarul de zbor al avioanelor RAF, şi înotau până la geamandurile roş-albastre ce marcau graniţa dintre sectoarele britanic şi sovietic. Se duceau şi la Kladow, lângă enormul lac Wannsee, ca să ia feribotul până pe malul celălalt, la Zehlendorf, de unde se înapoiau cu bicicletele, printre ruine şi şantiere, în inima capitalei.

În serile de vineri şi sâmbătă se duceau la cinema, pe Ku'damm. După aceea se luptau cu gloata ca să obţină o masă pe terasă la Kempiński sau mergeau la localul lor favorit, barul elegant de la Hotel am Zoo. Deseori îşi sfârşeau seara cinând foarte târziu la Aschinger, unde lui Leonard îi plăcea să se umfle cu supă galbenă de mazăre. La cea de-a treizeci şi una aniversare a Mariei s-au dus la Maison de France, să cineze şi să danseze. Leonard a comandat totul în germană, în aceeaşi noapte, ceva mai târziu, au mers la Eldorado să vadă un spectacol de cabaret dat de transsexuali, în care femei pentru a căror autenticitate ai fi băgat mâna în foc intonau obişnuitele şlagăre nepieritoare, acompaniate de pian şi contrabas. Ajunşi acasă, Maria, încă ameţită, i-a cerut lui Leonard să se îmbrace cu una dintre rochiile ei strâmte. El nici n-a vrut să audă.

În serile petrecute acasă – la el sau la ea – ţineau radioul pe Vocea Americii, să audă ultimele melodii rhythm and blues americane. Mureau după cântecul lui Fats Domino Ain't That a Shame, după Maybelline al lui Chuck Berry şi după Mystery Train al lui Elvis Presley. Şlagărele dea de st tip îi făceau să se simtă liberi. Uneori îl ascultau pe prietenul lui Glass, Russell, dizertând câte cinci minute despre instituţiile democratice ale Occidentului, despre felul cum funcţiona cea de-a doua cameră a Parlamentului în diferite ţări, despre importanţa unei puteri legislative independente, despre toleranţa religioasă şi rasială şi aşa mai departe. Nu găseau nimic de obiectat la ceea ce spunea, dar de fiecare dată reduceau volumul, în aşteptarea următoarei melodii.

Erau şi seri mai liniştite, ploioase, când rămâneau acasă, aşezaţi la distanţă unul de celălalt, şi nu-şi vorbeau câte o oră sau mai mult. Maria se cufunda într-unul dintre romanele ei sentimentale, iar Leonard buchisea un exemplar din Times vechi de două zile. Niciodată

nu izbutea să citească ziarul – mai ales Times – fără să aibă senzaţia că imită pe cineva sau că se antrenează pentru a fi adult. Urmări articolele despre întâlnirea la vârf Eisenhower-Hrusciov, iar mai târziu îi prezentă Mariei problemele discutate şi desfăşurarea convorbirilor cu înflăcărarea unuia care răspundea personal de rezultat. Era extrem de satisfăcut la gândul că-şi putea vedea iubita doar coborând puţin foile ziarului. A-i ignora prezenţa era un adevărat lux. Se simţea în sfârşit un om aşezat, mândru, cu adevărat matur.

Nu discutau niciodată despre munca lui Leonard, dar el ştia că Maria era impresionată. Cuvântul „căsătorie" nu fusese rostit niciodată, dar se vedea clar că Maria încetinea pasul când trecea pe lângă o vitrină cu piese de mobilier de pe Ku'damm, iar Leonard meşterise o poliţă rudimentară în baia apartamentului din Kreuzberg, ca trusa lui de bărbierit să aibă loc lângă crema ei emolientă, iar periuţele de dinţi ale amândurora să stea alături, înclinate, într-o căniţă. Totul era intim şi prietenos, îmboldit de Maria, Leonard îşi perfecţiona germana. Greşelile lui îi provocau femeii pufnete de râs. Se tachinau, râdeau mult şi uneori îi trăgeau câte o partidă de gâdileală pe pat. Făceau dragoste cu voioşie, rareori scăpând câte o zi. Leonard îşi ţinea gândurile din scurt. Simţeau că sunt îndrăgostiţi unul de altul. Când ieşeau la plimbare, se comparau indulgenţi cu tinerele perechi întâlnite pe drum. În acelaşi timp, le făcea plăcere să-şi spună că semănau în multe privinţe cu ele, că făceau parte cu toţii din acelaşi proces molcom, tihnit.

Însă, spre deosebire de majoritatea cuplurilor întâlnite pe malurile lacului Tegeler într-o duminică după-amiaza, Leonard şi Maria trăiau deja de câtăva vreme împreună şi suferiseră deja o pierdere la care, nefiind prea bine definită, nu se refereau niciodată. Nu izbuteau să regăsească starea de spirit din februarie şi de la începutul lunii martie, când li se păruse posibil să-şi impună regulile proprii şi să se bucure de viaţă independent de convenţiile discrete, dar puternice, care-i ţineau pe bărbaţi şi pe femei pe făgaşuri prestabilite. Trăiseră de pe o zi pe alta într-o abjecţie boierească, în culmea încântării fizice, fericiţi ca doi porci, nesacrificând nici măcar

un gând ordinii domestice şi curăţeniei corporale. Răzgâiala lui Leonard – acesta fusese cuvântul folosit într-o seară de Maria într-o aluzie piezişă prin care-i acordase iertarea ei definitivă –, Unartigkeitul lui pusese capăt acestei stări de lucruri, obligându-i să revină cu picioarele pe pământ. Se mulţumeau acum cu 6 normalitate fericită, înainte se izolaseră de lume şi sfârşiseră prin a deveni nefericiţi. Acum savurau disciplina plecării şi venirii de la muncă, a păstrării curăţeniei acolo unde trăiau şi a cumpărării unui scaun de la Trodelladen pentru camera de zi a Mariei, disciplina de a merge la braţ pe stradă şi de a sta la o coadă interminabilă ca să vadă Pe aripile vântului a treia oară.

Două evenimente marcară vara şi toamna lui 1955. Într-o dimineaţă, pe la mijlocul lunii iulie, Leonard mergea prin tunel spre sala de interceptări, unde urma să execute o verificare de rutină a instalaţiei. Pe ultimii douăzeci de metri, înainte de uşa blindată care izola încăperea, se pomeni că drumul îi este blocat. Un nou-venit, fără îndoială american, supraveghea scoaterea prizelor din căptuşeala plăcilor de oţel. Lucra cu încă doi oameni şi amplificatoarele nu mai lăsau loc de trecere. Leonard îşi drese zgomotos glasul şi aşteptă răbdător. După ce una din prize a fost scoasă, cei trei bărbaţi se dădură la o parte. Salutul lui Leonard, „Bună dimineaţa”, îl îndemnă pe nou-venit să constate pe un ton amical:

— Domnule, da’ ştiu c-aţi dat-o-n bară! Leonard îşi continuă drumul până în sala de interceptări presurizată, unde petrecu o oră verificând aparatele şi legăturile, înlocui, după cum i se ceruse, microfonul instalat în plafonul puţului vertical, cel care ar fi dat alarma la depozit în cazul unei intervenţii a celor de la Vopo. Făcând cale întoarsă pe lângă amplificatoare, văzu ca muncitorii găureau cu burghie manuale cimentul introdus în spaţiile dintre plăci în timpul construcţiei. Mai sus, în tunel, fuseseră extrase încă vreo şase prize. De data asta, când trecu pe-acolo, nu-i mai vorbi nimeni.

Întors la depozit, îl găsi pe Glass în cantină. Leonard aşteptă până când omul cu care Glass împărţea masa plecă, apoi îi povesti toată tărăşenia.

— Domnul MacNamee al vostru e de vină. Toate calculele lui

sunt greşite. Ne-a dat mai demult un teanc de socoteli tâmpite, prin care demonstra că instalaţia de aer condiţionat va anihila căldura produsă de amplificatoare. Se pare că a dat-o rău în bară. Aşa că am apelat la un specialist din Washington. Măsoară temperatura solului la diferite adâncimi.

— La ce strică dacă se încălzeşte niţel pământul? se interesă Leonard.

Întrebarea îl enervă pe Glass.

— Iisuse! Amplificatoarele sunt chiar sub drum, chiar sub Schönefelder Chaussee! Primul îngheţ de toamnă se va topi şi va forma o băltoacă tare drăguţă. Veniţi încoa, băieţi, ceva se întâmplă aici dedesubt şi vrem să vedeţi şi voi!

Se instala tăcerea, după care:

— Zău dacă înţeleg de ce v-am lăsat pe voi, englezii, să vă băgaţi nasul! Nu sunteţi nici pe departe atât de serioşi ca noi!

— Vorbeşti prostii, îndrăzni Leonard. Glass nu-l auzi.

— Clovnul ăsta, MacNamee, ar fi trebuit să stea acasă şi să se joace cu trenuleţul electric. Ştii pe ce a scris calculele legate de gradul de încălzire? Pe dosul unui plic! Al unui plic! Noi am fi pus la treabă trei echipe independente. Dacă rezultatele n-a! r fi coincis, am fi fost curioşi să ştim de ce. Cum poate gândi corect un individ cu dinţi că ai lui?

— Este un matematician eminent, se supără Leonard. A lucrat la radiolocaţia marină şi la radare.

— Comite greşeli. Nimic altceva nu contează. Trebuia să calculăm singuri. Colaborarea naşte erori, scurgeri de informaţii şi alte belele. Avem şi noi amplificatoare. De ce ne-au trebuit ale voastre? V-am cooptat din motive politice, în urma vreunei negocieri idioate despre care nu vom afla niciodată nimic.

Lui Leonard i se încălzi capul, împinse ham-burgerul cât colo.

— Am fost cooptaţi fiindcă este dreptul nostru! Nimeni nu i-a ţinut piept lui Hitler atâta timp ca noi1. Noi am luptat fără pauză pe toată durata războiului. Am fost unica şi cea mai bună şansă a Europei. Am jertfit totul, aşa că avem dreptul să participăm la tot, inclusiv la

securitatea europeană. Dacă nu înţelegi asta, aparţii taberei adverse.

Glass ridică mâna. Râdea în timp ce se scuza:

— Hei, n-o lua ca pe ceva personal!

Dar o notă personală exista. Pe Leonard continua să-l obsedeze ideea că Glass rămăsese între patru ochi cu Maria, dar şi declaraţia lui îngâmfată cum că el i-ar fi trimis-o înapoi pe femeie. Cât despre Maria, ea nega cu tărie existenţa unui astfel de îndemn. Susţinea că ea nu se referise la despărţirea lor decât în termenii cei mai generali şi că Glass se mărginise să ia notiţe. Dar Leonard nu era chiar atât de sigur, iar nesiguranţa îl scotea din minţi.

— Leonard, nu mă înţelege greşit, spuse Glass. Când zic „voi", mă refer la guvernul vostru. Prezenţa ta aici mă bucură. Iar ceea ce spui este adevărat: aţi fost nemaipomeniţi în război. Aţi fost formidabili. A fost momentul vostru de glorie. Tocmai asta voiam să subliniez.

Puse mâna pe braţul lui Leonard.

— Acela a fost momentul vostru, ăsta-i al nostru. Cine altcineva decât noi îi poate înfrunta pe ruşi?

1. Între prăbuşirea Franţei, din mai 1940, şi declanşarea războiului împotriva Uniunii Sovietice, în iunie 1941, Marea Britanie a fost unica ţară care a luptat împotriva Germaniei naziste.

Leonard îşi întoarse privirea de la el.

Al doilea eveniment a avut loc la Oktoberfest1. Se duseră la Tiergarten duminică şi în următoarele două seri. Văzură un rodeo texan, trecură pe la toate atracţiile festivalului, băură bere şi se uitară îndelung cum se prăjea la proţap un porc întreg. Un cor de copii cu cravate albastre intona cântece tradiţionale. Maria se încruntă, spunând că-i aminteau de Tineretul Hitlerist. Dar cântecele erau languroase şi frumoase, aprecie Leonard, iar copiii se descurcau de minune cu armoniile dificile, în următoarea seară căzură de acord să stea acasă. După o zi de lucru, mulţimile erau greu de suportat, în plus, cheltuiseră deja şi banii de distracţii pentru săptămâna viitoare.

De fapt, în seara respectivă Leonard trebui să petreacă o oră în plus la depozit. Opt magneto-foane din sala de înregistrări se

defectaseră brusc. Era, evident, vorba de o defecţiune a sistemului de alimentare, a cărei identificare le luă – lui şi unui angajat american cu experienţă – o jumătate de oră, după care le mai trebui o jumătate de oră pentru reparaţie. Aşa că ajunse în Adalbertstrasse abia pe la şapte şi jumătate. Deja urca penultimul şir de trepte, când îşi dădu seama că aici ceva nu era în regulă. Liniştea era prea adâncă. Domnea atmosfera aceea tăcută, încordată, pe care o simţi după o erupţie. O femeie ştergea scările cu o cârpă udă; mirosea neplăcut. La etajul de sub Maria, un băieţaş îl văzu şi dădu fuga în apartament, ţipând „Vine, vine!"

1. Festival autumnal al berii în Germania. 182

Leonard urcă ultimele trepte în fugă. Uşa Mariei era întredeschisă. Un covoraş din apartament, de lângă uşă, stătea strâmb. Pe podeaua camerei de zi văzu cioburi de porţelan. Maria era în dormitor, pe saltea, şi stătea în întuneric. Avea faţa orientată în direcţia opusă lui şi-şi ţinea capul în mâini. Când Leonard aprinse lumina, scoase un sunet de protest şi scutură din cap. Bărbatul stinse lumina, se aşeză lângă ea şi-i puse mâinile pe umeri, îi şopti numele şi încercă s-o întoarcă spre el. Ea se opuse. Leonard se întinse uşor peste saltea, ca s-o vadă din faţă. Maria îşi îngropa faţa în mâini şi se întoarse iarăşi cu spatele. „Maria?" zise el din nou, trăgând-o de încheietură. Mâna femeii era plină de muci şi de sânge. Observă asta cu greu, în lumina ce se strecura din camera de zi. Ea îi îngădui să-i apuce mâinile. Plânsese, dar acum încetase. Avea ochiul stâng închis şi umflat. Obrazul stâng îi era o masă de carne şi i se tumefiase. La colţul gurii avea o rană, o tăietură de aproape un centimetru. Mâneca bluzei îi era sfâşiată până la umăr.

Ştiuse că într-o bună zi va trebui să se ocupe şi de problema asta. Maria îi povestise despre raidurile lui Otto. Venea o dată, poate de două ori pe an. Deocamdată se mulţumise să strige la ea, să-i ceară bani şi ultima oară o plesnise peste cap. Dar nimic nu-l pregătise pentru o scenă ca asta. Otto o lovise cu pumnul în faţă, cu toată puterea, o dată, de două ori, apoi iar şi iar. Căutând vata şi un vas cu apă, Leonard, în greaţa produsă de şoc, se gândi că nu ştia nimic

despre oameni. Habar n-avea de ce erau ei în stare să facă, cum puteau acţiona, îngenunche în faţa Mariei şi-i spălă mai întâi rana de la gură. Ea închise şi ochiul nevătămat şi-i şopti JSitte, schau mich nicht an". Te rog, nu te uita la mine. Dorea ca Leonard să-i vorbească.

— Beruhige dich.1 Ich binja bei din sunt aici, cu tine.

Apoi, amintindu-şi cum se purtase cu ea acum câteva luni, cuvintele i se opriră în gât. Apăsă mai tare tamponul de vată pe obrazul Mariei.

1. Linişteşte-te (germ.). 184

De Crăciun, Leonard se duse acasă, în Anglia, fără să fi reuşit s-o convingă pe Maria să-l însoţească. Ea socotea că o nemţoaică divorţată, mai vârstnică decât Leonard şi nici măcar logodită cu el, ar fi fost prost primită de mama acestuia. Leonard era de părere că-şi făcea prea multe scrupule. Nu putea afirma deschis că părinţii săi trăiau după nişte principii atât de precise şi de exclusiviste. Dar, după o zi şi-o noapte petrecute acasă, îşi dădu seama că Maria avusese dreptate. I-ar fi fost greu. Camera lui, cu patul pentru o persoană şi certificatul înrămat care-l proclama câştigătorul olimpiadei de matematică pentru clasa a şasea, era o odăiţă de copil. El se schimbase, se transformase, dar îi era imposibil să-şi facă părinţii să priceapă asta. Ghirlande de hârtie creponată străbăteau salonul, iar vâscul fusese plasat la locul lui, încadrând oglinda de pe şemineu. În prima seară petrecută acasă îi ascultară relatarea entuziastă. Le povesti despre Maria despre munca ei, le-o descrise, le descrise apartamentul ei şi al lui, le vorbi despre Resi, despre Hotel am Zoo, despre lacuri, despre asprimea şi romantismul oraşului pe jumătate distrus. În onoarea sa, ai lui gătiseră friptură de pui şi mai mulţi cartofi la cuptor decât ar fi putut mânca în toate zilele de concediu, întrebările lor erau plate, superficiale: mama voia să ştie cum se descurca el cu lenjeria de corp, tatăl se interesă de „fata aia cu care te vezi". Numele Mariei stârni o ostilitate abia perceptibilă, ca şi cum, de vreme ce tot n-aveau s-o cunoască vreodată, nu era nevoie să-l reţină. Leonard evită să se refere la vârsta ei sau la starea ei civilă. Altminteri, observaţiile lor avură efectul de a macină diferenţa dintre aici şi acolo. Nimic din ceea ce le spunea nu le stârnea

curiozitatea, mirarea sau dezgustul, iar Berlinul ajunse repede să fie deposedat de stranietate, devenind nimic mai mult decât o periferie îndepărtată a Tottenhamului, limitată, cunoscută şi interesantă în sine, dar nu pentru multă vreme. Părinţii săi nu pricepură că era îndrăgostit.

Iar Tottenham şi întreaga Londră erau cufundate în toropeala duminicală. Lumea se sufoca în banal. Pe strada sa, zidurile paralele ale imobilelor victoriene marcau punctul terminus al oricărei schimbări. Aici nu se putea întâmpla niciodată ceva semnificativ. Nu exista tensiune, nu exista un sentiment al mobilizării în vederea unui ţel. Tot ce-i interesa pe vecini era posibilitatea de a cumpăra sau închiria un televizor. Pe toate acoperişurile răsăreau antene în formă de H. Vineri seara părinţii lui mergeau cu două case mai încolo ca să se uite la televizor şi făceau economii crâncene. Evident, hotărâseră că nu era rentabil să-şi cumpere unul în rate. Deja identificaseră televizorul dorit, iar mama îi arătase colţul de salon unde obiectul avea să se lăfăie nu peste mult timp. Lupta acerbă dusă pentru salvgardarea libertăţii Europei era pentru ei la fel de îndepărtată ca şi canalele de pe Marte. La pub-ul frecventat de tatăl său, niciunul dintre clienţii regulaţi nu auzise de Pactul de la Varşovia, a cărui ratificare produsese atâta vâlvă la Berlin. Leonard plăti un rând de halbe, apoi, îmboldit de un prieten al tatălui său, le descrise, exagerând uşor, distrugerile produse de bombardamente, le povesti despre banii fabuloşi câştigaţi din contrabandă şi despre răpiri, despre oamenii târâţi în maşini mari în timp ce ţipau şi se zbăteau, apoi duşi în sectorul rusesc, unde dispăreau pentru totdeauna. Toate acestea mai bine nu s-ar fi întâmplat, comentau la unison cei de faţă. Apoi conversaţia revenea la fotbal.

Lui Leonard îi era dor de Maria şi aproape la fel de dor de tunel, îl parcursese zilnic, timp de aproape opt luni, veghind ca umezeala să nu pătrundă în circuite. Ajunsese să-i placă mirosul de pământ reavăn, de apă şi oţel, ca şi tăcerea profundă, învăluitoare, deosebită de orice tăcere de la suprafaţă. Acum, că se afla departe de tunel, îşi dădea seama cât de îndrăzneţ era proiectul, ce joc extravagant era să smulgi secretele de sub picioarele soldaţilor est-germani. Tânărului îi lipseau

perfecţiunea construcţiei, înzestrarea tehnică performantă, de ultimă oră, sistemul de securitate al locului şi micile ritualuri care îl însoţeau. Se gândea cu nostalgie la camaraderia calmă de la cantină, la ţelul comun şi competenţa oamenilor de acolo, la porţiile generoase de mâncare, croite parcă după dimensiunile întregii operaţiuni.

Îşi făcu de lucru la radioul din camera de zi, încercând să găsească muzica pentru care făcuse o pasiune. Rock Around the Clock era omniprezent, dar pentru el încetase să mai fie o noutate. Gusturile i se rafinaseră, îi voia pe Chuck Berry şi pe Fats Domino. Simţea nevoia să-l audă pe Little Richard cântând Tutti Frutti sau pe care Perkins cu Blue Suede Shoes. Muzica asta îi răsuna în cap ori de câte ori era singur, amintindu-i dureros de lucrurile de care era departe. Demontă capacul din spate al carcasei radioului şi descoperi cum să mărească puterea circuitelor receptorului. Prin vaietul perturbărilor şi pârâitul paraziţilor, răzbi până la el Vocea Americii şi crezu că recunoaşte glasul lui Russell. Nu ştia cum să-i explice agitaţia de care era cuprins mamei sale, care asista disperată la dezmembrarea parţială a aparatului Grandvox al familiei.

Pe stradă ciulea urechea să prindă voci americane, dar nu auzi niciuna. Văzu pe cineva care semăna cu Glass coborând dintr-un autobuz, dar când persoana veni spre el, se simţi dezamăgit. Nici măcar în culmea dorului de Berlin nu se amăgea cu gândul că Glass i-ar fi fost cel mai bun prieten, dar îl socotea un fel de aliat şi-i era dor de lipsa de politeţe cu care vorbea americanul, de intimitatea dură ca o lovitură de baros a cuvintelor sale, lipsite de nuanţările şi ezitările care se presupunea că-l evidenţiază pe englezul bine crescut, în întreaga Londră nu exista nimeni care să vrea să-l apuce pe Leonard de cot şi să-l strângă tare ca să sublinieze o idee. Nu exista nimeni în lume – cu excepţia Mariei – care să dea mai mult de o ceapă degerată pe gândurile sau faptele lui Leonard.

Glass mersese până într-acolo încât îi făcuse un dar de Crăciun. Chestia se întâmplase la petrecerea de la cantină, desfăşurată în jurul unei colosale ciozvârte de vită şi a câtorva duzini de sticle de Sekt, care, după cum se anunţase, reprezentau contribuţia personală de

sărbători a lui Herr Gehlen însuşi. Glass îi pusese în palmă lui Leonard o cutiuţă împachetată în hârtie de cadouri, înăuntru găsise un pix placat cu argint. Leonard mai văzuse asemenea instrumente de scris, dar încă nu avusese unul.

— Concepute pentru piloţii militari, îi explicase Glass. Stilourile cu rezervor nu funcţionează la mare altitudine. Unul dintre produsele durabile ale industriei de război.

Leonard tocmai voise să-i mulţumească, dar, fără veste, Glass îl îmbrăţişase şi-l strânsese la piept. Era pentru prima oară când îl îmbrăţişa un bărbat. Erau cu toţii destul de aproape de starea de ebrietate. Glass propusese un toast, „Pentru iertare", privindu-l în ochi pe Leonard, care, spunându-şi că americanul se referea la interogarea Mariei, băuse paharul până la fund.

Russell intervenise:

— Îi facem lui Herr Gehlen onoarea de a-i bea vinul. Iertare mai desăvârşită nu există.

Leonard şedea pe muchia patului, sub fotografia înrămată a absolvenţilor din 1948 de la Tottenham Grammar School, şi-i scria Mariei cu pixul primit de la Glass. Pasta curgea splendid, ca şi cum o panglică miniaturală, de un albastru viu, s-ar fi aşternut pe pagină. Ceea ce ţinea în mână făcea parte din instrumentarul construcţiei tunelului. Era un rod al războiului. Expedia zilnic câte o epistolă. Scrisul în sine era o încântare, iar de data asta şi compunerea scrisorii îi plăcea. Dispoziţia sa predominantă era o tandreţe jucăuşă: Mi-e dor să-ţi sug degeţelele de la picioare şi să cânt pe clavicula ta. Avu mare grijă să nu se plângă de Tottenham. Într-o bună zi s-ar fi putut să vrea s-o ademenească încoace, în primele patruzeci şi opt de ore petrecute acasă, descoperise că despărţirea de Maria era insuportabilă. La Berlin se îndrăgostise de ea atât de tare, devenise atât de dependent – dar în acelaşi timp se simţise extrem de matur. Acum viaţa veche, bine cunoscută, îl împresura. Brusc devenise din nou fiu, nu amant. Era iarăşi copil. Iată vechea sa cameră, iat-o pe mama, îngrijorată de starea şosetelor lui. În cea de-a doua zi se trezise foarte matinal dintr-un coşmar în care viaţa sa berlineză aparţinea unui trecut îndepărtat.

N-are niciun sens să te mai întorci în oraşul ăla, auzise pe cineva spunând, e cu totul altfel de cum era. Şezuse pe marginea patului, lăsând transpiraţia să se răcească pe el şi plănuind să facă ceva ca să fie rechemat urgent la depozit printr-o telegramă, în ziua a patra era deja mai calm. Acum putea medita la calităţile Mariei, gândindu-se cu bucurie că o va revedea peste ceva mai mult de o săptămână. Renunţaseră încercarea de a-şi face părinţii să înţeleagă în ce măsură îi schimbase ea cursul vieţii. Maria era un secret pe care-l purta pretutindeni cu el. Perspectiva de a o revedea la Tempelhof îi dădea puterea să îndure orice, în perioada aceasta de dor plăcut şi aşteptare înfrigurată, luase hotărârea de a o cere în căsătorie. Atacul brutal al lui Otto îi apropiase şi mai mult. Le făcuse vieţile mai puţin aventuroase, mai dependente una de cealaltă. Acum Maria nu mai rămânea niciodată singură în apartament. Dacă se înţelegeau să se întâlnească acolo după program, Leonard se străduia să ajungă primul. Cât timp el era în Anglia, ea urma să locuiască pe Platanenallee câteva zile, după care, de Crăciun, avea să se mute la Pankow. Stăteau spate în spate, gata să înfrunte inamicul comun. Când ieşeau împreună, umblau mereu la braţ, lipiţi unul de celălalt, iar în baruri şi restaurante stăteau aproape, mereu cu faţa spre uşă. Chiar şi după ce vânătăile de pe faţa Mariei se vindecaseră şi încetaseră să-l mai pomenească pe Otto, el îi însoţea pretutindeni. Uneori Leonard chiar se supăra pe ea pentru că se măritase cu Otto.

— Ce crezi că e de făcut? o întrebase. Nu putem s-o ţinem aşa o veşnicie.

Frica Mariei era împuţinată de dispreţ:

— Otto e un laş. Dacă te vede, o s-o rupă la fugă. Şi băutura o să-l ucidă. De-ar face-o cât mai repede! Tu de ce crezi că-i dau de fiecare dată bani?

De fapt, precauţiile deveniseră un obicei, o părticică din viaţa lor intimă. Această cauză comună avea şi părţile ei plăcute, în unele momente Leonard îşi spunea că era reconfortant când o femeie frumoasă se baza pe protecţia ta. Avea intenţii vagi de a se ocupa de condiţia sa fizică. Aflase de la Glass că avea dreptul să folosească sălile

de sport ale armatei americane. Poate că halterele sau un pic de judo i-ar fi fost de folos, deşi în apartamentul Mariei nu era loc suficient să dai cu Otto de pământ. Dar nu-i stătea în fire să facă sport şi, de cum venea seara, i se părea mai normal să se ducă acasă.

Uneori visa cu ochii deschişi confruntări care-i iuţeau insuportabil bătăile inimii. Se vedea ca pe un actor de cinema, în rolul unui dur paşnic, greu de provocat, dar care, odată stârnit, devenea de o violenţă diavolească, îi expedia vrăjmaşului o lovitură în plexul solar cu un fel de graţie tristă.

Îl dezarma pe Otto de şiş şi, din aceeaşi mişcare, îi rupea cu mult regret braţul, spunându-i „Te-am avertizat să nu sari la bătaie". O altă fantezie de-a sa se revendica de la puterea irezistibilă a limbajului, îl lua pe Otto la o discuţie între patru ochi, poate la o Kneipe, cucerindu-l cu raţionamente blânde, dar imbatabile. Era o discuţie de la bărbat la bărbat şi în cele din urmă Otto pleca înmuiat, acceptându-şi înfrângerea şi recunoscând demn corectitudinea poziţiei lui Leonard. Poate că Otto va deveni un prieten de familie, naşul unuia dintre copiii lor, iar Leonard va uza de influenţa sa recent dobândită pentru a-i face rost beţivanului reformat de o slujbă la o bază militară, în alte scenarii imaginare, Otto pur şi simplu dispărea din viaţa lor, fie căzând dintr-un tren în mers, fie murind de pe urma patimii sale, fie întâlnindu-şi jumătatea cu adevărat predestinată şi recăsătorindu-se.

Toate aceste reverii erau impulsionate de certitudinea că Otto se va întoarce şi că tot ceea ce se va întâmpla atunci urma să fie imprevizibil şi neplăcut. Leonard asistase de câteva ori la încăierări în baruri şi cârciumi, la Londra şi Berlin. Adevărul era că la vederea violenţei i se înmuiau braţele şi picioarele, întotdeauna îl uimise nesăbuinţa bătăuşilor. Cu cât se băgau mai în faţă, cu atât mai năprasnice erau loviturile primite, dar s-ar fi zis că nu le păsa. Pentru ei, a-i trage cuiva un şut părea să merite riscul de a petrece restul vieţii într-un cărucior sau de a rămâne chior.

Otto acumulase ani de experienţă în caftelile din taverne. N-avea nicio reţinere să lovească tare, cu pumnul în faţă, o femeie. Ce i-ar fi făcut oare lui Leonard? Relatarea Mariei arătase limpede că Leonard

devenise pentru Otto o obsesie. Otto venise la ea acasă după-amiaza, proaspăt băut, de la Oktoberfest. Terminându-i-se fondurile, trecuse pe la fosta lui nevastă ca să facă rost de câteva mărci şi să-i amintească Mariei că-i ruinase viaţa şi-l deposedase de tot ce avusese pe lume. Vizita s-ar fi limitat la extorcare şi la răcnete dacă Otto n-ar fi intrat în baie să se uşureze şi n-ar fi descoperit acolo pământuful şi briciul lui Leonard. După ce urmase, ieşise suspinând şi vorbind despre trădare. Se năpustise în dormitor, trecând pe lângă Maria, şi văzuse pe scrin o cămaşă împăturită de-a lui Leonard. Aruncase pernele de pe pat şi găsise şi pijamaua celuilalt. Suspinele i se transformaseră în urlete. Mai întâi o îmbrâncise pe Maria prin tot apartamentul, făcând-o curvă. Pe urmă o apucase de păr cu o mână şi o pălmuise peste faţă cu cealaltă. La ieşire aruncase câteva căni pe podea. Cu două etaje mai jos vomitase pe scări. Coborâse clătinându-se şi zbierându-şi insultele pe casa scărilor, ca să-l audă toţi vecinii.

Otto Eckdorf era berlinez. Crescuse în cartierul Wedding şi era fiul proprietarului unei Eckkneipe locale – unul dintre motivele pentru care părinţii Mariei se opuseseră cu atâta îndârjire căsătoriei lor. Maria nu ştia precis ce făcuse Otto în război. Bănuia că fusese încorporat în 1939, la optsprezece ani. Credea că luptase o vreme ca infanterist şi că luase parte la intrarea triumfătoare a trupelor germane în Paris. Pe urmă fusese rănit, dar nu în bătălie, ci într-un accident de circulaţie, când un amic de-al său, beat, răsturnase un camion al armatei. După două luni petrecute într-un spital din nordul Franţei, fusese transferat la trupele de transmisiuni. Fusese pe frontul de răsărit, dar întotdeauna departe de prima linie. Maria spusese:

— Când vrea să-ţi demonstreze cât este de curajos, îţi povesteşte despre luptele la care a fost martor. Dar când se îmbată şi vrea să ştii cât e de isteţ, îţi spune cum a evitat luptele, aciuindu-se pe lângă comandamentul de campanie, ca telefonist.

În 1946, revenit la Berlin, Otto o cunoscuse pe Maria, care lucra în sectorul britanic, la un centru de distribuire a alimentelor. La întrebarea lui Leonard, ea spuse că-l luase de bărbat fiindcă pe vremea aceea toate se prăbuşeau în jurul ei şi nu o prea interesa ce făcea,

deoarece se certase cu părinţii. Iar Otto i se păruse chipeş şi cumsecade. Pe atunci, o femeie tânără şi nemăritată era vulnerabilă, iar Maria căutase protecţie.

În zilele cenuşii de după Crăciun, Leonard se plimbă mult de unul singur, gândindu-se la căsătoria cu Maria. Merse până în Finsbury Park şi de acolo, prin Holloway, până în Camden Town1. Era important să ia o decizie raţională, îşi spunea el, să nu se lase influenţat de distanţă şi de dor. Trebuia să se concentreze asupra argumentelor împotriva căsătoriei şi să decidă cât de importante erau. Exista Otto, firește. Mai exista şi bănuiala legată de Glass, dar fără îndoială că ea era produsul propriei sale gelozii. Maria îi dezvăluise lui Glass mai mult decât trebuia, atâta tot. Un alt argument era că Maria era o străină – poate că acesta constituia un obstacol. Dar Leonard

1. Zone şi străzi din nordul Londrei. 194

vorbea cu plăcere nemţeşte, chiar făcea progrese, încurajat de ea, şi prefera Berlinul oricărui alt oraş cunoscut. Poate că părinţii lui n-o vor primi cu braţele deschise. Tatăl lui Leonard, rănit în timpul debarcării din Normandia, afirma întruna că-i detesta în continuare pe nemţi. După o săptămână petrecută acasă, Leonard ajunse la concluzia că nu era problema sa, ci a lor. În momentele când tatăl lui zăcuse într-o scobitură a dunelor, cu un glonţ în călcâi, Maria fusese un civil înspăimântat, dârdâind de frica bombardamentelor nocturne.

În realitate, nu exista niciun obstacol serios şi, când ajunse la canalul din Regent’s Park şi se opri pe pod, renunţă la procedura riguros ştiinţifică şi-şi lăsă mintea invadată de tot ce avea Maria mai atrăgător. Era îndrăgostit şi urma să se căsătorească. Nimic mai simplu, mai logic şi mai satisfăcător. Dar nu o putea spune nimănui până nu-i cerea Mariei mâna. Nu se putea destăinui nimănui. Când va veni momentul să rupă taina, singurul prieten care îşi imagina că va fi sincer încântat şi care nu va pregeta s-o arate avea să fie Glass.

Pe suprafaţa canalului se observau urme slabe de agitaţie a apei. Semn de ploaie. Gândul de a bate încă odată cu pasul atâta cale până acasă, în nord, refăcând itinerarul de-a lungul căruia meditase, îl descurajă. Era mai bine să ia autobuzul de pe Camden High Street. Se

întoarse şi o apucă grăbit într-acolo.

Săptămânile şi lunile lui Leonard şi ale Mariei erau marcate acum de melodii americane, în ianuarie şi februarie 1956 cântecele lor favorite au fost I Put a Speli on You de Screamin Jay Hawkins şi Tutti Frutti. Cel de-al doilea, cântat de Little Richard cu maximum de forţă şi de dăruire, îi determină să înceapă să danseze jive1. Mai era şi Long Tall Sally. Mişcările le erau cunoscute. Militarii americani mai tinerei şi fetele lor dansau de multă vreme la Resi în acel stil. Până acum Leonard şi Maria îi priviseră dezaprobator. Dansatorii de jive ocupau prea mult loc şi se ciocneau spate în spate cu ceilalţi de pe ring. Maria spunea că era prea bătrână pentru aşa ceva, iar Leonard considera stilul copilăresc şi demonstrativ, tipic american. Preferaseră să danseze, lipiţi unul de altul, quickstep şi vals. Dar astea nu se potriveau cu Little Richard. După ce muzica lui îi cuceri, nu mai avură încotro: trebuiră să dea mai tare sonorul la aparatul de radio al lui Leonard şi să exerseze paşii, zvâcnirile, schimbul de mâini şi piruetele, nu înainte de a se fi asigurat că familia Blake nu era acasă.

1. Stil american de dans pe muzică swing, numit şi jitterbug, în care bărbatul îşi ridică în aer partenera, aplecându-i corpul pe genunchii lui.

Era un exerciţiu înviorător, prin care citeai gândurile partenerului, îi ghiceai intenţiile. La primele încercări se izbiră dureros de mai multe ori. Pe urmă, încetul cu încetul, se constitui o continuitate a mişcărilor, neplanificată conştient de niciunul din ei şi care nu era atât produsul a ceea ce făceau, cât a ceea ce erau. Se înfiripase şi un acord tacit ca Leonard să conducă, iar Maria, prin mişcările ei, să-i indice cum să o facă.

Curând se simţiră în stare să iasă pe ring. La Resi sau în celelalte săli de dans nu puteai auzi nimic de genul Long Tall Sally. Orchestrele cântau In the Mood sau Take the A Train, dar deja mişcările în sine le erau suficiente. Dincolo de excitaţia produsă de dans, pe Leonard îl satisfăcea faptul că dansa într-un stil pe care părinţii lui şi prietenii lor nu l-ar fi putut practica şi nici n-ar fi vrut, că-i plăcea un gen muzical pe care ei l-ar fi detestat, că se simţea în largul său într-un oraş pe care ei

nu aveau să-l vadă niciodată. Era liber.

Luna aprilie sosi cu o melodie care-i copleşi pe toţi, marcând în acelaşi timp începutul sfârşitului şederii lui Leonard la Berlin. Nu puteai dansa jive pe cântecul acela. Vorbea numai de singurătate şi de o disperare fără leac. Melodia era insinuantă, iar tristeţea îi era îngroşată comic. Lui Leonard îi plăcea totul: pulsaţiile solitare, joase, ale contrabasului, sunetul dur al chitarei, picuratul rar al unui pian de tavernă şi, mai presus de toate, morala bărbătească de la sfârşit: „Dacă iubita te-a lăsat şi vrei să-ţi spui povestea, fă o plimbare pe Strada Singurătăţii…" O vreme, Heartbreak Hotel se transmise la Vocea Americii din oră în oră. Autocompătimirea degajată de şlagăr ar fi trebuit să fie caraghioasă, în loc de asta, îl făcea pe Leonard să se simtă oarecum mai mare şi mai înţelept, îi insufla un sentiment tragic.

Acest cântec formă fundalul aranjamentelor pentru petrecerea de logodnă pe care Leonard şi Maria intenţionau s-o dea în locuinţa din Platanenallee. Răsuna în capul lui Leonard în timp ce cumpăra băutură şi arahide de la Naafi1. În raionul de cadouri dădu peste un tânăr ofiţer aplecat apatic peste o tejghea de sticlă, unde erau expuse ceasuri, îi trebuiră câteva secunde ca să-l recunoască pe Lofting, locotenentul care îi dăduse numărul de telefon al lui Glass în prima lui zi acolo. Nici Lofting nu ştiu imediat de unde să-l ia pe Leonard. Când înţelese despre cine era vorba, deveni mult mai vorbăreţ şi mai prietenos. Fără vreun alt preambul, îi povesti cum în cele din urmă identificase un loc de construcţie nerevendicat, convinsese un contractor civil să-l cureţe şi să-l niveleze şi, – cu ajutorul cuiva de la primaria Berlinului, îl însămânţase cu iarbă, astfel că acum putea fi folosit drept teren de cricket.

— Ce iute creste iarba! Am aranjat să stea cineva de pază douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, ca să nu dea iama copiii în el. Să vii neapărat să-l vezi.

Lofting se simţea singur, hotărî Leonard şi, fără a se gândi prea mult, îi povesti că se logodeşte cu o nemţoaică şi-l invită la petrecere. La urma urmei, tot nu prea aveau invitaţi.

1. Navy, Army and Air Force Institute (engl.) – serviciul de

catering al armatei.

Târziu, în după-amiaza de dinaintea agapei (Cocteiluri între 6 şi 9), Leonard ducea un sac de gunoi de bucătărie la pubelele din dosul clădirii, pe jumătate fredonând, pe jumătate cântând Heartbreak Hotel. Liftul era defect. La întoarcere, urcând pe scări, se ciocni de domnul Blake. Nu-şi mai vorbiseră de la scena petrecută la etajul lui Leonard cu un an înainte. Pesemne trecuse destul timp ca supărarea să dispară, fiindcă domnul Blake îi zâmbi şi-i spuse „Hello" când Leonard îl salută înclinând capul. Tot pe negândite, fiindcă se simţea generos, Leonard zise:

— N-aţi vrea să treceţi pe la noi cu soţia, să bem ceva? Oricând după şase.

Blake încerca să-şi descopere cheia în buzunarul paltonului. O scoase şi o privi lung, după care răspunse:

— Mulţumesc. Mi-ar face plăcere.

În timp ce Leonard şi Maria îşi aşteptau primul musafir, la radio se transmitea Heartbreak Hotel. Aveau arahide aranjate pe farfurioare şi, pe o masă împinsă la perete, sticle de bere şi de vin, limonada, Pimms, apă tonică şi un litru de gin, toate cumpărate duty free. Erau şi scrumiere suficiente pentru toată lumea. Leonard îşi dorise bucăţi de ananas şi de caşcaval pe scobitori, dar Maria răsese atât de tare de această combinaţie ciudată, încât o lăsase baltă. Se ţineau de mână, verificând dacă totul era în ordine, conştienţi că iubirea lor avea să-şi înceapă existenţa publică. Maria purta o rochie înfoiată, care foşnea la fiecare mişcare, şi pantofiori de dans de un albastru pal. Leonard îşi îmbrăcase cel mai bun costum şi – într-o notă îndrăzneaţă – arborase o cravată albă.

„… E de atâta vreme pe Strada Singurătăţii…" Se auzi soneria şi Leonard se duse să deschidă. Era Russell, de la Vocea Americii. Leonard nu înţelese de ce se simţi ruşinat că radioul era fixat tocmai pe postul respectiv. Dar Russell nici nu băgă de seamă. Luase mâna Mariei şi o reţinea mult prea mult. Însă prietenele ei de la lucru, Jenny şi Charlotte, sosiră şi ele brusc, râzând şi întinzându-i cadourile. Russell se dădu înapoi, în timp ce nemţoaicele o luară practic pe sus pe

logodnică, potopind-o cu îmbrăţişări şi exclamaţii în dialectul lor berlinez, apoi aterizară toate trei pe canapea. Leonard prepară un gin tonic pentru Russell, Pimms şi limonada pentru fete. Russell se interesă:

— E cea care a trimis mesajul prin tubul pneumatic?

— Da.

— Se vede că ştie ce vrea. Nu mă prezinţi prietenelor ei?

Sosi şi Glass, urmat la scurt timp de Lofting, a cărui atenţie a fost atrasă de un hohot de râs feminin de pe canapea. Leonard termină de combinat băuturile şi-i conduse pe locotenent şi pe crainicul de la radio în partea cealaltă a camerei. După prezentări, Russell începu un flirt şăgalnic cu Jenny, spunându-i că era sigur că o mai văzuse, feţişoara ei dulce fiind de neuitat. Lofting, mai apropiat de stilul lui Leonard, o angaja pe Charlotte într-un dialog chinuitor pe teme banale. Când zise „Ce fascinant! Şi cam cât îţi trebuie să ajungi la Spandau dimineaţa?", Charlotte şi prietenele ei izbucniră într-un acces de chicoteli.

Glass acceptase să ţină un scurt discurs. Pe Leonard îl mişcă faptul că prietenul său îşi dăduse osteneala să şi-l scrie frumos pe nişte fişe. Ceru linişte, lovind cu tirbuşonul metalic în sticla de gin. Apoi începu cu o descriere amuzantă: Leonard, cu un trandafir la ureche, primind mesajul prin poşta pneumatică. Spera ca într-o bună zi să fie şi el mântuit de burlăcie într-un chip la fel de dramatic, de o fată la fel de splendidă şi de minunată în toate privinţele ca Maria. Russell strigă „De acord! De acord!" Maria făcu „Psst!"

Glass se opri puţin, ca să marcheze o schimbare de ton. Tocmai trăgea aer în piept ca să reia, când sună soneria. Erau soţii Blake. Aşteptară cu toţii până când Leonard le turnă ceva de băut. Doamna Blake se aşeză într-un fotoliu. Soţul ei rămase în picioare, lângă uşă, privindu-l inexpresiv pe Glass, care, cu o înclinare a bărbii, arătă că, în ceea ce-l privea, intermezzo-ul se terminase. Vorbi apăsat:

— Toţi cei din această cameră, nemţi, englezi, americani, lucrători în diferite domenii, ne-am luat angajamentul să construim un nou Berlin. O nouă Germanie. O nouă Europă. Sunt conştient că, deşi

exprim lucruri adevărate, acesta e felul pompos de a vorbi al politicienilor. Știu că iarna, la șapte dimineaţa, când mă îmbrac să plec la lucru, nu mă gândesc prea mult să clădesc o nouă Europă.

Se auzi un murmur de râs înăbușit.

— Știm cu toţii ce fel de libertăţi iubim şi ne dorim. Știm cu toţii de ce anume sunt ameninţate aceste libertăţi. Cu toţii ştim şi că locul, unicul loc de unde putem porni la construirea unei Europe libere şi neameninţate de război, este aici, chiar aici unde suntem noi, în inimile noastre. Leonard şi Maria sunt cetăţenii a doua ţări aflate cu câţiva ani în urmă în conflict. Logodindu-se, ei aduc în felul lor pacea între cele două patrii. Căsătoria lor, ca şi altele asemănătoare vor lega cele două ţări mai strâns decât ar putea-o face orice tratat. Căsătoriile ce nu ţin seama de frontiere sporesc înţelegerea între naţiuni, făcând să le fie tot mai greu să pornească la război una împotriva celeilalte!

Glass îşi ridică ochii de pe fişe şi surâse, renegându-şi brusc propria seriozitate.

— Iată de ce casc şi eu bine ochii să găsesc o fetişcană din Rusia pe care s-o duc acasă, la Cedar Rapids. Pentru Leonard şi Maria!

Paharele se înălţară, iar Russell, cu mâna pe talia lui Jenny, strigă:

— Hai, Leonard! Un toast!

Leonard luase cuvântul în public o singură dată, la şcoală, unde, ca monitor pentru clasa a şasea, în ultimul an, îi venea rândul din două în două săptămâni să citească anunţurile la adunarea de dimineaţă. La început constată că avea respiraţia scurtă şi prea rapidă. Trebuia să vorbească în combinaţii de numai două-trei cuvinte.

— Îţi mulţumesc, Bob. În ce mă priveşte, eu nu pot garanta că voi reconstrui Europa. Cam tot ce sunt în stare să fac este să montez o poliţă în baie.

Gluma i-a fost bine primită. Până şi Blake zâmbi, în capătul opus al încăperii, Maria îşi întoarse faţa radioasă spre el – sau era şi ea gata să plângă? Leonard se îmbujora. Succesul îi dădea senzaţia că plutește. Ar fi vrut să-i mai vină în minte măcar vreo zece glumite, îşi reluă discursul:

— În numele amândurora, tot ce vă putem promite – vouă, dar şi nouă înşine – este că vom fi fericiţi. Vă mulţumesc mult că aţi venit.

Izbucniră aplauze şi, încurajat tot de Russell, Leonard traversă camera şi-şi sărută logodnica. Russell o sărută pe Jenny şi toţi duseră paharele la gură.

Blake se apropie să-i strângă mâna lui Leonard şi să-l felicite, întrebă:

— Americanul cu barbă. Cum se face că-l cunoşti?

— Lucrează în acelaşi loc cu mine, răspunse Leonard după o ezitare.

— Nu ştiam că lucrezi pentru americani.

— A, da. E o colaborare între sectoare. Comunicaţii telefonice.

Blake îl privi lung. îl trase pe Leonard într-un colţ mai liniştit al încăperii.

— Vreau să-ţi dau un sfat. Individul ăla – Glass, nu-i aşa? – e în slujba lui Bill Harvey. Dacă îmi spui că lucrezi cu Glass, implicit îmi spui ce anume faci. Altglienicke. Operaţiunea Aurul. Eu nu trebuie să aflu lucruri din astea. Comiţi o încălcare a regulamentului privind securitatea.

Leonard ar fi vrut să spună că şi Blake comitea o încălcare a securităţii indicându-i că făcea şi el parte din serviciile de informaţii. Blake zise:

— Nu ştiu ce hram poartă ăştilalţi. Tot ce ştiu este că din acest punct de vedere oraşul e mic de tot. Un sătuc. Nu e bine să fii văzut în public cu Glass. Te dai de gol. Te sfătuiesc să-ţi delimitezi net viaţa profesională de cea socială. Acum am să-i urez cele bune logodnicei dumitale, după care plecăm.

Soţii Blake părăsiră petrecerea. Leonard rămase o vreme singur, cu paharul lui. O parte din el – cea răutăcioasă, îşi spuse – dorea să constate dacă se va petrece ceva între Maria şi Glass. Însă cei doi se ignorau complet. Iar Glass a fost următorul care a plecat. Lofting băuse mai mult şi cucerirea lui Charlotte progresa. Jenny se aşezase pe gemmehii lui Russell. Toţi patru luară hotărârea să se ducă la un restaurant şi după aceea la un club de dans. Încercară să-i convingă pe

Leonard şi pe Maria să-i întovărăşească. Văzând că nu izbutesc, plecară, cu pupături, îmbrăţişări şi strigăte de rămas-bun ce reverberară în casa scărilor.

Pe fiecare palmă de loc drept se găsea câte un pahar abandonat, iar fumul de ţigară plutea în aer ca o perdea, în apartament era linişte.

Maria îşi încolăci braţele goale pe după gâtul lui Leonard.

— Ce splendid toast ai rostit! Nu mi-ai spus că eşti un orator atât de bun.

Se sărutară.

— Îţi va trebui mult timp ca să afli la câte mă pricep, se împăuna Leonard.

Ţinuse un discurs în faţa unei mulţimi formate din opt oameni. Se simţea alt om. Se simţea în stare de orice.

Se îmbrăcară şi ieşiră. Voiau să ia masa în Kreuzberg şi să-şi petreacă noaptea pe Adalbertstrasse, ca ambele locuinţe să fie cuprinse în sărbătoare. Maria pregătise dormitorul de la ea acasă cu cearşafuri proaspăt spălate şi călcate, lumânări noi înfipte în gâtlejuri de sticle şi un pot pourri aromat, pus în două boluri pentru supă.

Cinară cu Rippenchen mit Erbsenpuree, costiţă şi sufleu de mazăre, într-un bistrou de pe Oranienstrasse, care devenise de ceva vreme localul lor favorit. Ştiind de logodnă, patronul le oferi o sticlă de Sekt din partea casei. Locul unde se aflau era ca un dormitor, ba chiar aproape ca un pat. Stăteau chiar în fundul localului, la o masă de lemn pătată, groasă de cinci centimetri, într-un separeu cu pereţi înalţi şi cu lambriuri lustruite de spinările ce se frecaseră de ele. Faţa de masă, din brocart gros, le cădea grea pe genunchi. Peste ea, chelnerul întinsese un pătrat de pânză albă, apretată. Un felinar roşu, atârnând din tavan pe un lanţ masiv, împrăştia o lumină moale, difuză. Un aer cald şi umed îi învăluia şi mai strâns într-o zăpuşeală compusă din fum de trabucuri braziliene, arome de cafea şi de carne prăjită. Circa şase bărbaţi şedeau la Stammtisch, masa clienţilor fideli, bând bere şi Korn1, şi undeva mai înspre ei doi se desfăşura un joc de Skat2.

Trecând pe lângă masa lor, unul dintre bătrâni se opri din mersul lui şovăielnic, îşi privi teatral ceasul de mână şi spuse:

— AufZur Ollen!

După plecarea lui, Maria îi explică. Era o veche vorbă berlineză:

— Înapoi la bătrâna. Aşa vei arăta şi tu peste cincizeci de ani?

Leonard ridică paharul:

— Pentru Oile a mea.

1. Aici, rachiu de secară (germ.).

2. Joc de cărţi pentru trei jucători, bazat pe licitaţii.

Venea la rând o altă sărbătorire, una despre care nu-i putea povesti Mariei. Peste trei săptămâni tunelul avea să împlinească un an, calculând – aşa cum se căzuse de acord – de la data primei interceptări. Se mai convenise că trebuia făcut ceva pentru a marca evenimentul, ceva care să nu încalce normele de securitate, dar să fie totuşi extravagant şi simbolic. Se formase un comitet ad-hoc, iar Glass se autoproclamase preşedintele lui. Comitetul era constituit dintr-un sergent al armatei americane, un ofiţer de legătură german şi Leonard. Ca să sublinieze efortul comun al celor trei naţiuni, contribuţiile acestora urmau să oglindească ceva specific fiecărei culturi naţionale. Felul în care Glass împărţise sarcinile i se păruse uşor nedrept lui Leonard, care îşi ţinuse însă gura. Americanii trebuiau să se îngrijească de mâncare, nemţii de băutură, iar englezii să ofere o distracţie surpriză, ca să transforme aniversarea în petrecere.

Având un buget.de treizeci de lire sterline, Leonard examinase afişierele de la YMCA1, Naafi şi de la cluburile Toc H2, căutând programul care ar fi făcut onoare ţării sale. Află despre soţia unui caporal din RAOC3, care ghicea în frunzele de ceai. Mai exista un câine cântăreţ – mai degrabă de vânzare decât de închiriat –, proprietatea unui manager din AKC4, şi o echipă incompletă

1. Young Men's Christian Association (engl.) – Asociaţia Tinerilor Creştini.

2. Club creştin al soldaţilor britanici, înfiinţat în 1915, care şi-a luat numele de la Talbot House.

3. Royal Army Ordnance Corps (engl.) – trupele de artilerie britanice.

4. Associates of King's College din Londra.

de dansuri morris1, produs colateral al clubului de rugby al RAF. Mai găsise şi o Mătuşă Universală, care se oferea să aştepte copiii şi rubedeniile senile la gară şi la aeroport, precum şi un vrăjitor „clasa-ntâi", numai pentru ţâncii sub cinci ani.

Chiar în dimineaţa zilei când dăduse petrecerea de logodnă, Leonard urmărise o pistă şi luase legătura cu un sergent din regimentul Scots Grey, care-i făgăduise că, în schimbul unei contribuţii de treizeci de lire la fondul pentru popota sergenţilor, îi va pune la dispoziţie un cimpoier în uniformă regimentală completă, cu tartan, pene, sporran2 şi toate celelalte marafeturi. Aceasta, ca şi scurtul său toast cu gluma reuşită, Sektul şi ginul dinainte, noua limbă pe care începea s-o stăpânească, acest Gaststätte unde se simţea ca acasă, dar mai presus de toate frumoasa logodnică cu care ciocnea acum pahare, toate îl făceau pe Leonard să reflecteze că nu se cunoscuse deloc până acum şi că, evident, era o persoană mult mai interesantă şi, da, mai civilizată decât îndrăznise vreodată să spere.

În cinstea evenimentului, Maria îşi făcuse un permanent. Buclele îi atârnau pe fruntea ei înaltă, shakespeariană, într-o dezordine artistică şi chiar sub creştet îi apăruse o nouă şuviţă albă, nota copilărească la care n-ar fi renunţat în ruptul capului. Ea îl privea acum cu răbdare amuzată, cu aceeaşi privire posesivă şi totuşi distrată care-l

1. Dansuri populare din nordul Angliei, în care dansatorii poartă costume înfăţişând personaje din legendele despre Robin Hood. Se dansează în cadrul festivităţilor de întâi Mai.

2. Pungă mare de blană suspendată, în portul scoţian, în faţa kilt-ului.

obligase, în primele zile ale idilei lor, să se concentreze asupra diagramelor circuitelor şi asupra aritmeticii mentale. Purta inelul de argint cumpărat de la un arab de pe Ku'damm. Lipsa lui de valoare era, în sine, o celebrare a libertăţii. În faţa vitrinelor marilor bijutieri, tinere perechi admirau inele de logodnă mai costisitoare decât salariul pe trei luni. După ce Maria se târguise la sânge – iar Leonard, prea jenat ca să asculte, o aşteptase la o depărtare de câţiva paşi –, dăduseră pe acest inel mai puţin de cinci mărci.

Cina era tot ce-i mai despărţea de locuinţa Mariei, de dormitorul pregătit şi de consumarea logodnei. Simţeau nevoia să vorbească despre sex, aşa că discutau despre Russell. Leonard încerca să adopte un ton de prudenţă responsabilă. Nu era tocmai tonul adecvat pentru dispoziţia în care se afla, dar forţa obişnuinţei îşi spunea cuvântul. O rugă pe Maria să-i transmită prietenei sale Jenny un avertisment. Russell era un tip eficace, un operator – cum l-ar fi numit Glass – care, în cei patru ani petrecuţi la Berlin, îşi înscrisese pe răboj peste o sută cincizeci de victime feminine. Leonard continuă în germană:

— Pe lângă faptul că are cu certitudine blenoragie, den TYipper – învăţase recent cuvântul de pe un afiş dintr-un W.C. public –, n-o s-o ia deloc în serios pe Jenny. Cred că trebuie prevenită.

Maria, cu palma pe gură, răsese de cuvântul Tripper.

— Şei nicht doof! Eşti un… schiichtern. Cum se zice pe englezeşte?

— Pudibond, cred, răspunse Leonard, deşi nu-i plăcea s-o spună.

— Jenny ştie să se păzească. Ştii ce-a spus când a intrat Russell? „Eu pe ăsta îl vreau. Nu primesc bani până săptămâna viitoare şi m-aş duce la restaurant. Am chef să dansez. Şi", a adăugat ea, „are bărbia frumoasă, ca a lui Superman". Aşa că s-a pus pe treabă, iar Russell se amăgeşte că a cucerit-o singur.

Leonard aşeză cuţitul şi furculiţa lângă farfurie şi-şi frânse mâinile, mimând îngrijorarea:

— Doamne, Doamne! De ce-oi fi atât de ignorant?

— Nu ignorant, ci inocent. Uită-te la tine! Te însori cu prima şi singura femeie pe care ai cunoscut-o vreodată. Perfect! Femeile trebuie să se împerecheze cu cei virgini, nu bărbaţii cu virgine. Vă vrem proaspeţi…

Leonard împinse farfuria mai încolo. Era imposibil să mănânci în timp ce erai sedus.

— Vă vrem neiniţiaţi, ca să vă arătăm cum să ne produceţi plăcere.

— Vrem? o îngână Leonard. Vrei să spui că nu eşti numai tu?

— Sunt numai eu. Să te gândeşti numai la mine.

— Am nevoie de tine, zise Leonard.

Îi făcu un semn cu mâna chelnerului. Nu era o exagerare convenţională. Se temea că dacă nu se va culca numaidecât cu ea, se va îmbolnăvi, deoarece simţea o presiune ce-i apăsa de jos în sus stomacul şi sufleul de mazăre dinăuntrul lui.

Maria ridică paharul. Niciodată nu i se păruse mai frumoasă.

— Pentru inocenţă!

— Pentru inocenţă! Şi pentru cooperarea anglo-germană.

— Groaznic toast, zise Maria, deşi, judecând după înfăţişarea ei, Leonard n-o credea sinceră. Oare îşi închipuie că sunt al Treilea Reich? Cu ăsta crezi că te însori? Chiar crede că oamenii reprezintă ţările de unde provin? Până şi domnul maior ţine un discurs mai bun la masa de Crăciun.

Dar, după ce achitaseră nota, se îmbrăcaseră şi ieşiseră pe Adalbertstrasse, ea îşi reluă ideea pe un ton mult mai serios:

— De tipul ăsta nu-mi place. Nu mi-a plăcut nici când m-a luat la întrebări. Gândeşte prea rudimentar şi are mintea prea îmbâcsită. Indivizii de teapa lui sunt periculoşi. După el, ori iubeşti America, ori eşti spionul ruşilor. Tipii ca el vor să declanşeze un nou război.

Lui Leonard îi făcea plăcere să audă că Mariei nu-i era simpatic Glass, dar nu voia să înceapă o discuţie. Cu toate acestea, spuse:

— Se ia foarte în serios, dar de fapt nu-i chiar atât de rău. Mi-a fost bun prieten la Berlin.

Maria îl trase mă i aproape.

— Iarăşi inocenţa ta! Ţi-e simpatic oricine se poartă frumos cu tine. Dacă Hitler ţi-ar face cinste cu un pahar, l-ai socoti un băiat de treabă!

— Iar tu te-ai îndrăgosti de el dacă s-ar declara virgin!

Râsetele lor răsunau tare pe strada pustie. Cum urcau scările de la numărul 84, veselia lor reverbera pe lemnul gol. La etajul patru cineva crăpă o uşă câţiva centimetri şi o închise imediat, trântind-o. îşi încheiară urcuşul aproape la fel de zgomotos, făcându-şi reciproc semne să tacă şi chicotind.

Ca apartamentul să fie mai primitor, Maria lăsase toate luminile

aprinse. Radiatorul electric din dormitor funcţiona, în timp ce ea era în baie, Leonard destupă sticla de vin, gata pregătită pe masă. În aer plutea un miros indefinibil. Poate de ceapă, dar cu încă ceva. O combinaţie care-i scăpa. Umplu paharele şi porni radioul. Avea chef de o nouă doză de Heartbreak Hotel, dar nu prinse decât muzică simfonică şi jazz, genuri pe care le antipatiza.

Când Maria ieşi din baie, uită s-o întrebe despre miros, îşi luară paharele cu ei în dormitor, aprinseră ţigări şi discutară liniştiţi despre reuşita petrecerii lor. Mirosul, care se simţea şi în această odaie, ca şi mireasma pot powrz-ului, au fost înecate de fumul de ţigară. Le reveni nerăbdarea de la cină şi, vorbind, începură să se dezbrace, să se atingă şi să se sărute. Excitaţia acumulată şi familiaritatea fără restricţii făceau ca totul să pară uşor. Când rămaseră în pielea goală, vocile nu le mai erau decât şoapte. De dincolo de ziduri se auzea zumzetul tot mai surd al oraşului care se pregătea de culcare. Se vârâră sub cuverturi, mai uşoare acum, că venise primăvara. Cinci minute se desfătară cu luxul unei lungi îmbrăţişări, amânând împreunarea. „Logodită", şopti Maria. „Verlobt, verlobt". 1 Cuvântul era, în sine, un fel de invitaţie, de aţâţare. Începură să facă dragoste, leneş. Ea era întinsă sub el. Obrazul lui drept era lipit de al ei. În câmpul vederii lui intrau perna şi urechea Mariei, într-al ei, peste umărul bărbatului, unduirea muşchilor mici de pe spatele lui şi, mai încolo, camera întunecată de dincolo de cercul de lumină al lumânării, închizând ochii, Leonard văzu o întindere calmă

1. Logodită, logodită (germ.).

de apă. Putea fi Wannsee vara. Cu fiecare mişcare era tras mai adânc pe curba descendentă a suprafeţei, tot mai afund şi mai departe, până când suprafaţa deveni argint lichid, undeva departe, deasupra capului. Când Maria se mişcă şi spuse ceva, cuvintele picurară ca bobiţele de mercur, însă uşoare ca fulgii. El icni. Când ea îi repetă în ureche ceea ce spusese, Leonard deschise ochii, deşi el, unul, nu auzise nimic. Se ridică pe un cot. Să fi fost ignoranţa sau inocenţa cea care îl îndemnă să creadă că pulsaţia accelerată a inimii ei, simţită pe braţ, însemna excitaţie sexuală sau că privirea disperată din ochii femeii, perlele de sudoare de pe buza ei de sus, greutatea cu care-şi mişca

limba ca să repete cuvintele îi erau toate închinate lui? îşi aplecă şi mai mult capul. Maria încerca să-i spună ceva, cu cea mai slabă şoaptă imaginabilă. Buzele ei îi atingeau urechea. Silabele îi erau moi. El clătină din cap. îi auzi limba descleindu-se când încercă să reia propoziţia. O auzi spunând, în sfârşit, următoarele: – Este cineva în dulapul de haine. Şi-atunci inima începu să-i bată la fel de nebuneşte ca şi a ei. Stăteau strâns lipiţi unul de altul, piept lângă piept, şi simţeau, fără să-l audă, tropăitul aritmie, asemănător unor copite de cal. Leonard se străduia să asculte, în ciuda faptului că atenţia îi era distrasă. Auzi o maşină îndepărtându-se, nişte zgomote pe ţevile de apă, iar dincolo de ele nimic, nimic decât linişte, întuneric impenetrabil şi o tăcere tensionată, sondată prea în pripă. Reluă procesul de scanare, căutând frecvenţe şi vreun indiciu pe chipul Mariei. Dar toţi muşchii îi erau deja încordaţi, iar degetele ei i se înfipseseră în braţ. Ea continua să audă ceva şi făcea un efort de voinţă ca să-i dirijeze şi lui atenţia înspre sunetul respectiv, îl forţa să asculte banda asta de tăcere, sectorul îngust în care se situau, înăuntrul vaginului ei, penisul i se chircise. Iarăşi erau două fiinţe separate. Locul unde li se atingeau burţile era umed. Era oare beată sau nebună? Oricare alternativă ar fi fost acum de preferat, îşi ciuli şi mai tare urechea, aplecând capul, şi dintr-odată auzi zgomotul şi-şi dădu seama că-l percepuse mereu. Căutase altceva – sunete, intensitate, fricţiunea obiectelor solide. Ceea ce se auzea era numai aer, aer tras şi împins, o răsuflare tăcută într-un spaţiu închis. Se ridică pe coate şi genunchi şi se răsuci. Dulapul era aproape de uşă, lângă comutator, îşi regăsi ochelarii pe podea. Nu ajutau deloc la limpezirea masei mari şi negre. Instinctul îi spunea că nu putea face nimic, nu putea înfrunta nimic, nu se putea supune la nimic până nu era îmbrăcat, îşi găsi indispensabilii şi şi-i trase pe el. Maria se ridicase în capul oaselor, îşi acoperise gura şi nasul cu palmele.

Lui Leonard îi veni ideea – poate în urma vreunui obicei dobândit la depozit – că ar fi fost de preferat să nu trădeze prin nimic faptul că erau conştienţi de prezenţa aceea străină. Să se prefacă adânciţi în conversaţie ar fi fost peste puterile lui. Aşa că se ridică în

picioare, în beznă, numai cu pantalonii pe el, şi începu să fredoneze, cu o voce gâtuită, cântecul său favorit, gândindu-se în acelaşi timp, înspăimântat, la ce-ar fi putut face.

Maria se întinse după fustă şi bluză. Mişcarea făcu lumânarea să pâlpâie, dar flacăra nu se stinse de tot. Leonard îşi luă pantalonii de pe un scaun. Mărise ritmul fredonatului, transformându-l într-o melodie veselă, cu ritmuri sincopate. Unicul lui gând era acum să se îmbrace. După ce-şi puse pantalonii, simţi că bustul gol îl furnică în întuneric. După ce-şi puse şi cămaşa, îşi simţi picioarele vulnerabile, îşi dibui pantofii, dar nu şi şosetele, încetă să mai fredoneze când se legă la şireturi. Stăteau în picioare de o parte şi de cealaltă a patului – o pereche logodită. Foşnetul ţesăturilor şi melodia-îngânată de Leonard acoperiseră zgomotul respiraţiei, însă acum se auzea din nou. Slab, dar profund şi regulat. Lui Leonard îi sugera un scop urmărit cu încrâncenare. Corpul Mariei bloca razele lumânării, proiectând o umbră gigantică înspre uşă şi dulapul de haine, îl ţintea cu privirea pe Leonard. Ochii ei îl trimiteau la uşă. Se duse repede într-acolo, străduindu-se să calce pe scânduri fără zgomot. Avu nevoie de patru paşi. Întrerupătorul era chiar lângă dulap. îi era imposibil să nu perceapă o prezenţă, să nu simtă, cu degetele şi scalpul, câmpul de forţă al unei prezenţe umane. Erau pe punctul de a se da de gol, de a lăsa să se vadă că ştiu. Când se repezi la comutator, degetele i se frecară de suprafaţa netedă a dulapului de haine. Maria era în spatele lui, îi simţea mâna la scobitura spatelui. Explozia de lumină avu, indubitabil, o intensitate de peste şaizeci de waţi. îşi miji ochii, ca să vadă ceva în acea lumină. Mâinile îi luaseră poziţie de luptă. Uşile dulapului aveau să se dea brusc în lături. Acum.

Dar nu se întâmplă nimic. Dulapul avea două uşi. În spatele uneia, acum închisă bine, era un şir de sertare. Cealaltă uşă, care închidea spaţiul destinat hainelor, suficient de încăpător ca să conţină un om în picioare, era uşor întredeschisă, încuietoarea nu prinsese. Era un inel mare de aramă, care răsucea o tijă uzată. Leonard întinse mâna spre inel. Auzeau respiraţia. Cu neputinţă să se înşele. N-aveau să se amuze, peste două minute, de spaima pe care o trăseseră. Era cu

adevărat vorba de o respiraţie, de o respiraţie omenească. Leonard apucă inelul între degetul mare şi arătător şi-l ridică fără pic de zgomot. Ţinând de inel, făcu un pas înapoi. Orice avea să se întâmple, dorea să aibă spaţiu suficient. Cu cât distanţa era mai mare, cu atât beneficia de mai mult timp. Aceste gânduri geometrice îi veneau în pacheţele tari, strâns legate. Timp pentru ce? Şi întrebarea era împachetată strâns. Apăsă mai tare inelul şi trase de uşă, deschizând-o larg.

Nimic. Doar pata neagră a unei jachete de serj şi un miros, o miasmă de alcool şi murături, suptă afară din dulap de către uşa deschisă. Pe urmă chipul, omul aşezat pe podeaua dulapului, cu genunchii sub bărbie, adormit. Somn de beţiv. Trăsnea a bere, a Korn1 şi ceapă sau

1. Aici, cereale (germ.).

Sauerkraut1. Gura îi era deschisă, iar bărbia îi atârna. Pe buza inferioară se vedea o dâră orizontală, alburie, de bale, întreruptă la mijloc de un bob mare şi negru de sânge coagulat. O degerătură sau o lovitură peste buză, încasată de la vreun alt beţiv. Se dădură înapoi, ca să iasă din raza de acţiune a dulcegei putori. Maria şopti:

— Cum o fi intrat?

Şi îşi răspunse singură:

— O fi şterpelit cheia de rezervă data trecută când a fost aici.

Îl contemplară îndelung. Senzaţia de pericol iminent se diminua. Locul fricii era luat de dezgust, de sentimentul că se comisese o spargere, o violare de domiciliu. Ceea ce nu îmbunătăţea situaţia. Nu aşa se aşteptase Leonard să se măsoare cu duşmanul. I se oferea acum ocazia să-l studieze. Otto avea capul mic, cu părul rărit în creştet, un păr cu aspect nisipos, pătat de tutun, aproape verzuliu pe la rădăcini, des întâlnit la berlinezi. Nasul îi era mare şi fleşcăit. Pe margini – capilare sparte sub o piele lucioasă, întinsă de plesnea. Doar mâinile – de un roşu carnal, osoase şi cu încheieturi mari – degajau o impresie de robusteţe. Umerii erau aidoma capului – mici. Era greu de spus când omul stătea aşa, prăvălit, dar lui Leonard începea să-i pară un fanfaron, un neisprăvit cu aere de dur. Ameninţarea pe care o reprezenta şi

modul cum o stâlcise în pumni pe Maria îi hiperbolizaseră proporţiile. Otto cel din gândurile lui fusese un militar demobilizat dur, trecut prin ciur şi prin dârmon, supravieţuitor al unui război în care Leonard nu avusese vârsta necesară ca să lupte.

1. Varză murată (germ.). 216

Maria împinse la loc uşa şifonierului. Stinseră lumina în dormitor şi se mutară în camera de zi. Erau prea nervoşi ca să şadă. Vocea Mariei parcă zgâria – avea în ea o amărăciune necunoscută:

— Şade pe rochiile mele. O să se pişe pe ele. Leonard nu se gândise la asta, dar acum, că ea adusese vorba, părea problema cea mai urgentă. Cum puteau împiedica acest nou ultragiu? Să-l ia pe sus şi să-l ducă la toaletă?

— Cum ne descotorosim de el? întrebă Leonard. Am putea chema poliţia.

Avu o imagine scurtă şi luminoasă cu doi poliţai îmbrâncindu-l afară pe Otto pe uşa principală şi cu restul serii petrecut în tihnă, după o băutură liniştitoare şi o porţie bună de râs.

Dar Maria clătină din cap:

— Ei îl cunosc, ba chiar îi fac cinste cu bere. N-ar veni.

Era dusă pe gânduri. Mai mormăi ceva pe nemţeşte şi se întoarse cu spatele. Apoi se răzgândi şi reveni la el. Era pe punctul să vorbească, dar renunţă.

Leonard se crampona în continuare de ideea de a-şi salva sărbătoarea. Tot ce aveau de făcut era să scape de un beţiv.

— Aş putea să-l scot afară, să-l trag pe scări în jos şi să-l las undeva pe stradă. Pariez că nici nu şir trezi…

Zăpăceala Mariei se transformă în furie.

— Ce naiba făcea în dormitorul meu, în dormitorul nostru? întrebă ea, ca şi cum Leonard l-ar fi plantat pe Otto acolo. La asta de ce nu te gândeşti? De ce se ascunde în dulapul de haine? Hai, zi şi tu ce crezi.

— Nu ştiu şi deocamdată nu-mi pasă. Tot ce vreau este să dispară…

— Nu-ţi pasă! Nu vrei să te gândeşti.

Se aşeză brusc pe un scaun de bucătărie. Se afla lângă mormanul de pantofi înălţat lângă calapodul cizmarului, înhaţă o pereche şi o încălţă.

Leonard îşi dădu seama că va izbucni un scandal. Era seara lor de logodnă. Nu avea nicio vină şi totuşi se certau. Sau cel puţin ea se certa.

— Mie îmi pasă! Am fost măritată cu vita asta! îmi pasă că în timp ce fac dragoste cu tine, porcul ăsta, căcatul ăsta de om se ascunde în dulap! îl cunosc bine. Poţi înţelege atâta lucru?

— Maria…

De data asta ea ridică vocea:

— Îl cunosc bine!

Încerca să-şi aprindă o ţigară şi nu izbutea. Leonard avea şi el chef să fumeze. Spuse ocrotitor:

— Ei, hai, Maria…

Ea îşi aprinse în sfârşit ţigara şi inhala. Gestul n-o linişti deloc şi continuă să strige:

— Mie să nu-mi vorbeşti aşa! Nu vreau să mă calmez! Şi tu de ce eşti atât de paşnic? De ce nu te înfurii? Un alt bărbat te spionează în dormitorul tău personal. Ar fi cazul să faci mobila ţăndări! Iar tu ce faci? Te scarpini în creştet şi propui cu drăgălăşenie să chemăm poliţia!

Leonard avea impresia că tot ceea ce spunea Maria era adevărat. Nu luase nicio atitudine, ba nici măcar nu se gândise să reacţioneze. Ştia prea puţine lucruri. Ea era mai în vârstă. Mai fusese căsătorită. Trebuia să te porţi cum spune ea când găseşti un alt bărbat în dormitor, în acelaşi timp, spusele femeii îl iritau, îl acuza că nu se poartă ca un bărbat adevărat. Pusese acum, în sfârşit, mâna pe ţigări. Extrase una. Maria continua să ţipe la el, pe jumătate în nemţeşte. Ţinea strâns bricheta în pumn şi abia dacă-şi dădu seama când el i-o luă.

— Ar trebui să fie invers, să ţipi tu la mine! îi spuse. Doar e vorba de soţul meu, nu? Nu eşti gelos, nici măcar un pic?

Sărea peste cal. Leonard îşi umpluse plămânii. Acum expulza

fumul cu un strigăt:

— Taci din gură! Pentru Dumnezeu, taci o clipă din gură!

Ea tăcu instantaneu. Tăcură amândoi, îşi fumară ţigările. Maria rămase pe scaun. El se îndepărtă cât îi permitea odaia micuţă şi rămase în picioare. Aproape imediat ea îl căută din ochi, zâmbindu-i a împăcare. Faţa lui rămase imobilă. Femeia îşi dorise ca el să se supere pe ea şi supărat avea să fie… o vreme.

Maria cheltui mult timp cu stingerea ţigării şi nici nu-şi ridică ochii de la această îndeletnicire când începu să vorbească:

— Hai să-ţi spun eu de ce se află aici. Să-ţi spun eu ce vrea Otto. Aş prefera să nu ştiu, urăsc faptul că o ştiu. Dar aşa…

Când îşi reluă explicaţia, vocea îi era mai vioaie. Avea o teorie.

— Otto, când faci cunoştinţă cu el, pare blajin. Aşa era acum şapte ani, până când s-a apucat de băut. De treabă. La început e blând. Face tot posibilul să placă. Aşa era când ne-am căsătorit. Pe urmă, încet-încet, constaţi că bunătatea lui înseamnă instinct al posesiunii. E posesiv, îşi închipuie că te uiţi tot timpul la alţi bărbaţi sau că ei te admiră cu obrăznicie. E gelos, începe să mă lovească, să născocească prostii, poveşti idioate despre încurcăturile mele cu ajţi ţipi pe care el îi cunoaşte sau cu indivizi de pe stradă, nu contează. E sigur că jumătate din Berlin a trecut prin patul meu şi cealaltă jumătate aşteaptă la rând. Cam tot acum i se agravează şi problema cu băutura. Şi, în sfârşit, după atâta vreme, văd şi eu cum stau lucrurile.

Întinse mâna după o altă ţigară, dar se înfiora şi se răzgândi.

— Chestia asta – eu cu un alt bărbat – chiar şi-o doreşte. Îl scoate din sărite, dar şi-o doreşte. Vrea să mă privească făcând dragoste cu altul sau să vorbească despre asta sau să-i povestesc eu. Îl excită.

— Dar atunci… e un pervers, zise Leonard. Nu mai folosise niciodată cuvântul. Dar se simţi bine rostindu-l.

— Exact. Descoperă că exişti şi mă bate. Pe urmă pleacă şi se gândeşte la asta şi nu-şi mai poate lua gândul de la noi. E ca şi cum i s-ar fi împlinit toate visele şi de data asta e de-adevăratelea. Se gândeşte şi bea şi tot timpul ăsta are de undeva o cheie, în seara asta

bea mai mult ca de obicei, urcă aici şi aşteaptă.

Pe Maria o podidi plânsul. Leonard traversă încăperea şi-i puse mâna pe umăr.

— Ne aşteaptă, dar noi sosim târziu şi el adoarme. Poate avea de gând să sară afară în timp ce… în timpul în care se întâmpla chestia şi să mă învinuiască… Tot mai crede că-i aparţin, că o să mă simt vinovată…

Plângea prea tare ca să mai poată vorbi. Căută o batistă printre pliurile fustei. Leonard i-o oferi pe a lui, din buzunarul de la pantaloni, o batistă mare şi albă. Maria îşi suflă nasul şi inspiră profund. Leonard dădu să vorbească, dar ea i-o luă înainte:

— Îl urăsc! Urăsc faptul că ştiu ce fel de om este!

Pe urmă rosti şi el cuvintele pe care intenţionase să le spună:

— Mă duc să mă uit.

Intră în dormitor şi aprinse lumina. Ca să deschidă dulapul, trebui să închidă uşa de la dormitor, îi aruncă o privire voyeur-ului. Poziţia lui Otto era neschimbată. Maria îl strigă din camera vecină. Leonard crăpă uşa un centimetru şi zise:

— Nu-ţi fie frică. Mă uit doar la el.

Îşi continuă examinarea. Maria îl alesese pe bărbatul ăsta de soţ. Cam la atâta se reducea totul. Acum zice că-l urăşte, dar a fost alegerea ei. Tot ea l-a ales şi pe el, pe Leonard. Aceeaşi judecată de gust. El şi Otto i se păruseră amândoi atractivi. Aveau acest lucru în comun – prin unele aspecte ale personalităţii, prin înfăţişare, prin destin, cine ştie. Abia acum se supără cu adevărat pe Maria. Prin opţiunile ei, îl legase de insul acesta, pe care pretindea că-l repudiază. Prezenta faptele ca şi cum ar fi fost un accident, ca şi cum ea n-ar fi avut niciun amestec. Dar, din cauza opţiunilor ei, voyeur-ul se afla la ei în dormitor, în dulapul lor, beat criţă şi horcăind, gata să facă pipi pe haine. Da, acum era cu adevărat supărat. Otto era greşeala Mariei, responsabilitatea ei. Era al ei. Iar ea mai avea tupeul să se răstească la el, la Leonard!

Stinse lumina din dormitor şi reveni în camera de zi. Ar fi avut chef să plece. Maria fuma. îi zâmbi nervos.

I

— Iartă-mă că am ţipat.

El întinse mâna după ţigări. Mai rămăseseră trei. Când aruncă pachetul înapoi pe masă, acesta lunecă pe podea, lângă pantofi.

— Nu fi supărat pe mine, îl rugă ea.

— Credeam că tocmai asta ţi-ai dorit. Ea ridică ochii surprinsă:

— Chiar eşti supărat! Hai, stai jos. Spune-mi şi mie de ce.

— Nu vreau să stau jos.

Acum îi făcea plăcere să joace această scenă.

— Mariajul dintre tine şi Otto continuă. În dormitor. De asta sunt supărat. Ori discutăm cum să scăpăm de el, ori mă duc acasă şi voi doi n-aveţi decât să-i daţi drumul înainte.

— Să-i dăm drumul înainte?

Accentul Mariei conferea o cadenţă stranie expresiei uzuale. Ameninţarea pe care intenţionase s-o exprime nu se mai simţea.

— Ce vrei să spui?

Îl enerva că-i răspundea mânioasă, în loc să-l lase să joace rolul principal. El îi îngăduise să-şi rostească replica.

— Încerc să spun că dacă nu vrei să scap de Otto, n-ai decât să-ţi petreci restul serii cu el. Să vă amintiţi de vremurile bune, să beţi vinul rămas, treaba voastră. Pe mine nu conta.

Ea îşi duse mâna la fruntea frumos boltită şi se adresă celuilalt capăt al camerei, ca unui martor imaginar:

— Nu pot să cred! E gelos! Apoi, către Leonard:

— Şi tu? Şi tu eşti ca Otto? Vrei să pleci acasă şi să mă laşi singură cu ăsta? îţi doreşti să fii acasă şi să te gândeşti la mine şi la

Otto? Poate că te întinzi pe pat şi te gândeşti cum noi doi…

Leonard era sincer indignat. Nu crezuse că era capabilă să-i vorbească astfel sau că ar exista vreo femeie în stare de aşa ceva.

— Nu mai îndruga prostii! mai înainte voiam să-l trag afară, în stradă, şi să-l las acolo. Dar tot ce vrei tu să faci este să şezi pe fund, să-i descrii drăgăstoasă caracterul şi să boceşti în batista mea!

Ea mototoli batista şi i-o aruncă la picioare:

— Na-ţi-o! Pute!

Leonard n-o ridică. Dădură amândoi să vorbească, dar Maria se

dovedi mai iute:

— Dacă asta vrei, să-l arunci în stradă, de ce n-o faci? Fă-o! De ce nu treci la fapte? De ce stai cu mâinile în sân şi aştepţi să-ţi spun eu cum s-o faci? Vrei să-l azvârli afară? Eşti bărbat, azvârle-l!

Iarăşi se punea problema bărbăţiei. Leonard străbătu camera din câţiva paşi mari şi o înhaţă de gulerul bluzei. Un nasture sări. Apropiindu-şi faţa de cea a Mariei, ţipă:

— Fiindcă-i omul tău! Tu l-ai ales, ţie ţi-a fost soţ, are cheia ta în buzunar, e răspunderea ta!

Mâna liberă i se încleştase. Maria era speriată, îşi scăpase ţigara în poală. Ardea, dar lui Leonard puţin îi păsa. Strigă iarăşi:

— Vrei să stai cu mâinile-n sân şi eu să-ţi dreg trecutul stricat…

Ea ţipă la rându-i drept în faţa lui:

— Exact! Bărbaţii au răcnit la mine, m-au lovit, au încercat să mă siluiască! Acum vreau unul care să aibă grijă de mine! Credeam că tu eşti acela. Mi-am închipuit că ai fi în stare de aşa ceva. Dar nu! Şi tu vrei să urli, să ţipi şi să violezi, ca el şi ca toţi ceilalţi…

Exact în momentul acela Maria luă foc.

Din locul în care ţigara arsese mocnit ţâşni i un deget de flacără care se răspândi instantaneu, unindu-se cu alte flăcări apărute din cutele ţesăturii albe. Flăcările se înmulţiră, năvălind spre exterior şi în sus înainte ca Maria să fi avut timp să tragă aer în plămâni ca să ţipe. Erau galbene şi albastre şi repezi. Ea sări în picioare, plesnindu-şi fusta cu palmele. Leonard apucă sticla de vin şi paharul de alături, pe jumătate plin. Turnă conţinutul paharului pe ea, dar fără niciun efect. Când femeia se ridică în picioare, cu un al doilea ţipăt prelung, încercă să verse pe ea vinul din sticlă. Dar lichidul nu se scurse destul de repede. Pentru o clipă, fusta femeii arătă ca a unei dansatoare de flamenco, numai nuanţe de portocaliu şi roşu, cu câte o irizare sinilie, iar ea se răsucea, se învârtea pe călcâie şi dădea din mâini, de parcă încerca să se ridice în aer şi să iasă din fustă. Toată treaba asta dură o clipă, o. frântură de secundă, până când Leonard îşi înfipse ambele mâini în betelie şi sfâşie fusta de pe ea. Veşmântul căzu într-o singură bucată şi continuă să ardă pe podea. El tropăi pe fustă, bucuros că era

încălţat, iar când flăcările dispărură într-un fum gros, se întoarse să se uite la Maria.

Pe chipul ei nu citi durere fizică, ci uşurare, o uşurare încremenită. Exista şi o căptuşeală, un jupon cusut sub fustă, din satin sau alt material natural, greu inflamabil. Acesta se afla acum sub tălpile sale, înnegrit, dar intact.

Nu se putea opri din ceea ce făcea. Trebuia să calce în continuare pe fustă până când se stingeau toate flăcările. Fumul gros era negru-albăstrui.

Trebuia neapărat să deschidă un geam, dar ceea ce-şi dorea era s-o ia în braţe pe Maria, care stătea împietrită, poate în stare de şoc, goală puşcă de la brâu în jos. Era cazul să-i aducă din baie capotul – primul lucru pe care-l va face după ce se va asigura că nu se va aprinde şi covorul. Dar când se simţi în sfârşit mulţumit de rezultatul tropăielii şi se dădu jos de pe fustă, ceea ce i-a venit să facă în modul cel mai natural a fost să se întoarcă spre femeie şi s-o îmbrăţişeze. Maria dârdâia, dar Leonard ştia că-şi va reveni, îi rostea numele întruna. La rândul lui, repeta şi el mereu „O, Doamne, Maria! O, Doamne!”

În cele din urmă se îndepărtară puţin unul de celălalt, dar numai la câţiva centimetri, şi se priviră. Tremuratul ei contenise. Se sărutară, o dată şi încă o dată, apoi ochii ei, desprinşi dintr-ai lui, se făcură mari. Leonard se răsuci. Otto stătea rezemat de uşa dormitorului, între ei – rămăşiţele fustei, încă mocnind. Maria se adăposti în spatele lui Leonard. Spuse ceva în germană, din care Leonard nu înţelese nicio iotă. Otto clătină din cap, parcă mai mult ca să-şi limpezească mintea decât ca să nege ceea ce auzise. Pe urmă ceru o ţigară, cu o formulă familiară, dar pe care Leonard abia o pricepu. Cu toate progresele în învăţarea germanei înregistrate în ultima vreme, avea să-i fie greu să urmărească schimbul de cuvinte dintre cei doi foşti soţi.

— Raus! strigă Maria. Afară!

Iar Leonard adăugă pe englezeşte:

— Şterge-o, până nu chemăm poliţia.

Otto păşi peste fustă, îndreptându-se, spre masă. Purta o tunică veche dintr-o uniformă militară englezească. Pe locul unde existase o

tresă de caporal se vedea o dungă mai închisă la culoare, în formă de V. Scormoni în scrumieră. Găsi cel mai lung chiştoc şi folosi bricheta lui Leonard ca să-l aprindă. Leonard nu izbuti să schiţeze niciun gest de împotrivire, fiindcă era încă pe post de scut în faţa Mariei. Pufăind, Otto îi ocoli şi o luă spre uşă. Nu le venea să creadă că va ieşi aşa uşor din seara lor. Ceea ce, de altminteri, el nici nu intenţiona. Ajuns la baie, intră. De cum închise uşa, Maria se repezi în dormitor. Leonard umplu o cratiţă cu apă şi o turnă pe fustă. Când aceasta se înmuie bine în lichid, o ridică şi o aruncă în coşul de gunoi. Din baie le parveni zgomotul unui horcăit teribil, urmat de o scuipătură, o expectoraţie groasă, copioasă, însoţită de strigarea unei obscenităţi. Maria reveni, complet îmbrăcată. Deschise gura să spună ceva când se auzi o bufnitură puternică. Ea zise:

— A dărâmat poliţa ta. O fi căzut peste ea.

— Ba a făcut-o dinadins, răspunse Leonard. Ştie că eu am instalat-o.

Maria clătină din cap. Leonard nu înţelegea de ce îl apăra.

— E beat, zise ea.

Uşa se deschise şi Otto li se înfăţişă din nou. Maria se trase înapoi până la scaunul de lângă moviliţa de pantofi, dar nu se aşeză. Otto se împroşcase cu apă pe faţă şi se ştersese neglijent. Pe frunte îi atârnau şuviţe de păr lins din care picura apă şi un strop îi spânzura de vârful nasului, îl îndepărtă cu dosul palmei. Poate erau muci. Se uită către scrumieră, dar Leonard îi bloca drumul. Englezul îşi încrucişase braţele pe piept şi stătea bine înfipt pe picioarele larg depărtate. Distrugerea poliţei ce-i aparţinea îl afectase, împingându-l la calcule strategice. Otto era mai scund cu vreo zece centimetri şi, poate, cu douăzeci de kilograme mai slab. Era fie beat, fie mahmur şi ieşit din formă. O fiinţă fragilă, cu umeri înguşti. Pe de altă parte, Leonard trebuia să-şi păstreze ochelarii pe nas şi nu ştia să se bată. Dar clocotea de mânie. Ăsta era un avantaj faţă de Otto.

— Cară-te imediat, zise Leonard, că, de nu, te arunc eu în stradă!

— Nu vorbeşte englezeşte, interveni Maria din spatele său.

Apoi traduse vorbele lui Leonard. Pe faţa păstoasă a lui Otto nu

se citea că ar fi receptat amenințarea. Din crăpătura buzei i se prelingea puțin sânge. O atinse cu vârful limbii și, concomitent, se căută mai întâi într-un buzunar al tunicii, apoi în altul. Scoase un plic maroniu îndoit, pe care-l flutură în aer.

Îi vorbi Mariei pe lângă Leonard. Avea o voce surprinzător de baritonală pentru statura sa.

— O am. Am chestia aia de la biroul așa-și-pe-dincolo, a fost tot ce-a înțeles Leonard.

Maria nu răspunse. Tăcerea ei avea o anumită calitate, o densitate care-l făcu pe Leonard să vrea să se răsucească pe călcâie. Dar nu avea de gând să-l lase pe neamț să treacă, iar Otto păşise deja înainte. Rânjea și o asimetrie musculară îi deplasa nasul într-o parte, în cele din urmă Maria replică:

— Es ist mir egal, was es ist. Mi-e totuna ce ai. Rânjetul lui Otto se lăți. Desfăcu plicul și scoase o singură foaie, frecată de multe mâini.

— Au cererea noastră din 1951. Au dat peste ea. Și chestia aia a noastră, semnată de amândoi. De tine și de mine.

— Toate astea țin de trecut, răspunse Maria. Las-o baltă.

Dar vocea îi era nesigură. Otto râse. Avea limba portocalie din pricina sângelui pe care și-l linsese.

Leonard întrebă, fără să se răsucească spre ea:

— Maria, despre ce-i vorba?

— Crede că are drepturi asupra apartamentului. Am făcut împreună cererea de locuință, când mai eram căsătoriți. De doi ani încearcă să mă ducă cu preșul.

Subit, lui Leonard i se păru că întrevede o soluție. Otto n-avea decât să ia apartamentul, iar ei doi vor locui în Platanenallee, unde el nu-i va mai găsi niciodată. Tot se vor căsători curând și nu vor avea ce face cu două locuințe. Nu-l vor mai vedea niciodată pe Otto. Perfect.

Dar Maria, parcă citindu-i gândurile sau încercând să-l avertizeze că nu erau bune, scuipă cuvintele:

— Are unde să stea. Are o cameră. Tot ce urmărește e zâzania, își închipuie că-i aparțin, asta-i explicația.

Otto asculta răbdător. Ochii nu i se dezlipeau de scrumieră,

pândind ocazia.

— Asta-i locuinţa mea, îi spuse Maria. A mea şi gata! Acum cară-te!

Şi-ar fi făcut bagajele în trei ore, se gândea Leonard. Lucruşoarele Mariei ar fi încăput în două taxiuri. Puteau fi în siguranţă, în apartamentul lui, până nu se crăpa de ziuă. Cu toată oboseala, aveau timp să-şi reia, biruitori, sărbătorirea.

Otto dădu un bobârnac cererii.

— Citeşte-o. Vezi şi tu.

Mai făcu un pas înainte. Leonard se proţăpi în faţa lui. Dar ar fi fost bine ca Maria s-o citească. Ea îi explică:

— Nu le-ai spus că am divorţat. De-aia cred că ai şi tu drepturi.

Otto deborda de satisfacţie răutăcioasă:

— Dar ei ştiu. Ştiu. Trebuie să ne prezentăm amândoi la aşa-şi-pe-dincolo, ca să determine cine are mai multă nevoie de locuinţă.

Îi aruncă o privire lui Leonard, apoi, pe lângă el, se uită din nou la Maria.

— Englezul are casa lui, tu ai un inel pe deget. Ăia de la aşa-şi-pe-dincolo vor vrea să ştie ce şi cum.

— El se mută la mine, i-o reteză Maria. Cu asta, basta.

De data asta Otto îi susţinu privirea lui Leonard. Neamţul devenea tot mai viguros, tot mai puţin ameţit sau dezorientat, tot mai stăpân pe situaţie. Credea că va învinge. Spuse zâmbind:

— Ne, ne. Die Platanenallee 26 wăre besser fur euch.1

Blake avusese dreptate. Berlinul era un oraş mic, un sătuc.

Maria ţipă ceva – o insultă, fără îndoială. Una care-şi nimeri ţinta în plin. Zâmbetul se şterse de pe faţa lui Otto. Răspunse tot cu un ţipăt. Leonard se pomeni la încrucişarea tirurilor unei certe conjugale, tirurile unui vechi război. Din toate salvele de cuvinte nu prinse decât două-trei

1. Nu, nu. Locuinţa din Platanenallee 26 ar fi mai bună pentru voi (germ.).

verbe, îngrămădite ca nişte tuburi de cartuşe trase la sfârşitul

propoziţiilor rostite în ritm staccato, precum şi urmele unor obscenităţi pe care le învăţase cândva, dar care luau acum inflexiuni noi, mai violente. Cei doi zbierau la unison. Maria era feroce: o felină angajată în luptă, o tigroaică. N-o crezuse capabilă de atâta patimă şi, pentru moment, se simţi ruşinat că el nu-i stârnise niciodată o asemenea pasiune. Otto se încorda, gata să se repeadă înainte. Leonard întinse mâna să-l oprească. Neamţul abia dacă observă atingerea, iar lui Leonard nu-i plăcu ceea ce simţi. La atingere, pieptul omului era tare şi greu ca un sac de nisip. Cuvintele rostite de el parcă urcară, vibrând, pe braţul lui Leonard. Actul adus de Otto o silise pe Maria să treacă în defensivă, dar vorbele grele pe care i le adresa acum îşi nimereau în mod clar ţinta. N-ai fost niciodată în stare… n-ai avut… nu eşti bun de nimic… încerca să-l lovească în punctele slabe – poate băutura ori sexul ori banii –, iar el tremura şi ţipa. Buza îi sângera şi mai rău. Picături de salivă aterizau pe faţa lui Leonard. Otto se împingea din nou înainte. Leonard îl apucă de braţ. Bicepsul lui Otto era tare, de neabătut din drum. Apoi Maria slobozi o sudalmă insuportabilă şi Otto, smulgându-se din strânsoarea lui Leonard, se năpusti asupra ei, apucând-o de gât şi înăbuşindu-i nu numai cuvintele, ci şi orice alt sunet, înălţase braţul liber, iar pumnul îi era încleştat. Leonard îi prinse pumnul cu ambele mâini tocmai când îşi începea traiectoria spre faţa Mariei. Traheea ei era prinsă ca într-o menghină, limba îi ieşise din gură, neagră-purpurie, ochii ei măriţi nici nu mai puteau implora. Lovitura îl smuci pe

Leonard înainte, dar el trase în jos cât putu de braţul lui Otto, pe urmă i-l răsuci la spate, din încheietura ce ar fi trebuit să se rupă. Otto se văzu nevoit să pivoteze spre dreapta şi, când Leonard îşi întări strânsoarea celor două mâini pe încheietura lui, împingându-i braţul tot mai sus pe coloana vertebrală, Otto îi dădu drumul Mariei şi descrise un semicerc, ca să-şi elibereze braţul şi să-şi aibă adversarul în faţă. Leonard îi dădu drumul şi făcu un pas înapoi.

Aşteptările îi erau confirmate. Momentul temut sosise. Avea să fie snopit în bătaie, nenorocit pe viaţă. Dacă uşa de la intrare ar fi fost deschisă, poate că ar fi încercat să fugă. Otto era scund, vânjos şi

incredibil de rău. Ura şi mânia lui, tot ce ar fi trebuit să simtă faţă de Maria, se concentraseră asupra englezului. Leonard îşi împinse ochelarii mai sus pe nas. Nu îndrăznea să şi-i scoată. Trebuia să vadă ce avea să i se întâmple. Ridică garda, cum văzuse că procedează boxerii. Otto îşi ţinea braţele îndepărtate de trup, ca un cowboy gata să scoată Colţul. Avea ochi roşii, de beţivan. Recurse la o acţiune simplă, îşi luă avânt cu bocancul drept şi-l lovi pe englez în fluierul piciorului. Leonard îşi descoperi faţa. Pumnul lui Otto îi porni drept spre mărul lui Adam. Leonard apucă să se răsucească puţin şi lovitura îl nimeri în claviculă, îl duru, îl duru foarte tare, inexplicabil de tare. Poate că-i fisurase osul. Venea la rând coloana vertebrală, îşi ridică ambele mâini, cu palmele în afară. Ar fi dorit să zică ceva, ar fi vrut ca Maria să zică ceva. O vedea peste umărul lui Otto stând în picioare, lângă moviliţa de pantofi. Puteau trăi împreună în Platanenallee. Ea ar fi acceptat dacă s-ar fi gândit mai bine. Otto îl pocni din nou, tare, foarte tare, peste ureche. Auzi o vibraţie puternică, un fel de clopoţel de sonerie electrică răsunând din toate colţurile camerei. Era o bătaie atât de veninoasă, atât de… inegală. Acesta a fost ultimul gând al lui Leonard înainte de a intra înclinei. Se prinseseră unul pe celălalt în braţe. Oare să tragă mai aproape de el trupul tare, încordat şi dezgustător, sau să-l împingă până la o distanţă de unde să poată lovi din nou? constată acum că înălţimea putea fi un dezavantaj. Otto se vârâse mult în el şi brusc înţelese de ce. Mâinile vrăjmaşe, pipăindu-l între picioare, îi găsiseră testiculele şi începeau să i le strângă. Aceeaşi strânsoare care-i zdrobise Mariei beregata. O pată de un ocru ars îi înflori în faţa ochilor şi se auzi un ţipăt. Cuvântul „durere” nu era suficient de cuprinzător. Parcă toată conştiinţa lui i se răsucea în cap ca un tirbuşon, dând să iasă. Ar fi fost în stare de orice, ar fi dat orice ca să fie lăsat în pace sau să moară, îşi îndoi spinarea, capul îi ajunse-Ta nivelul capului lui Otto, obrazul i se frecă de obrazul acestuia. Răsuci puţin capul şi muşcă zdravăn din faţa lui Otto. Nu era o simplă manevră de luptă. Agonia îl făcu să strângă fălcile până când şirurile de dinţi se întâlniră şi simţi că are gura plină. Auzi un muget ce nu avea cum să-i aparţină. Durerea se mai potoli. Otto se zbătea să scape din strânsoare. îi dădu drumul şi

scuipă din gură ceva ce avea consistenţa unei portocale pe jumătate mestecate. Nu simţea absolut niciun gust. Otto urla. Prin obraz i se întrevedea un molar îngălbenit. Şi sânge – cine-ar fi crezut că o faţă conţine atâta sânge? Otto se repezi iarăşi la el, iar Leonard ştiu că de data asta nu mai avea scăpare. Otto venea peste el cu faţa lui însângerată, dar mai era ceva, ceva ce apărea deasupra lui, ceva negru şi situat sus de tot, la marginea câmpului său vizual. Ca să se apere şi de acest lucru, Leonard ridică mâna dreaptă, iar timpul se scurse mai lent când degetele lui apucară un obiect rece. Nu putea să-i abată cursul, putea doar să se agaţe de el şi să participe, să-l lase să cadă în jos, ceea ce şi făcu – numai fier şi forţă, apoi semnul picioarelor care izbesc şi obiectul căzut la podea, ca justiţia, cu mâna lui pe el, dar şi cu mâna Mariei, greutatea deplină a judecăţii, calapodul de fier care izbise craniul lui Otto, îi străpunsese ţeasta cu vârful şi pătrunsese adânc, adânc de tot, doborându-l. Otto se prăbuşi fără un sunet, cu faţa în sus, rămânând întins pe podea cât era de lung.

Calapodul de cizmărie îi rămase înfipt în craniu şi întreg oraşul amuţi.

După petrecerea de logodnă, îndrăgostiţii nu dormiseră toată noaptea; stătuseră la taifas. Aşa încerca Leonard să-şi reprezinte lucrurile, la două ceasuri după ivirea zorilor, stând la coadă pentru autobuzul de Rudow, laolaltă cu lumea care se grăbea la serviciu. Simţea nevoia unei înşiruiri coerente, a unei naraţiuni. Simţea nevoia de ordine. De lucruri care să decurgă unul din altul, în autobuz găsi şi loc. Buzele lui formau cuvinte în timp ce trecea în revistă acţiunile. Se aşeză pe un loc liber. După bătaie, se spălase pe dinţi timp de zece minute. După aceea acoperiseră cadavrul cu o pă, tură. Sau poate întinseseră mai întâi pătura peste cadavru şi abia apoi intrase în baie ca să se spele pe dinţi zece minute? Sau douăzeci? îşi găsise periuţa pe podea, printre cioburi, sub poliţa smulsă. Pasta de dinţi căzuse în chiuvetă. Beţivanul dărâmase poliţa şi pasta de dinţi căzuse în chiuvetă. Pasta de dinţi ştiuse că va fi dorită, periuţa nu ştiuse. Pasta de dinţi era stăpână pe situaţie, pasta de dinţi era creierul… Nu extrăseseră calapodul – nu izbutiseră s-o facă. Forma o umflătură sub

pătură. Maria răsese. Rămăsese acolo. Acoperiseră calapodul, care era încă acolo. Cel iute de picior şi cel din urmă, ca un calapod. Cel iute de picior găsise un loc în autobuz, cel din urmă trebuia să rămână locului. Autobuzul se aglomera pe măsură ce înainta pe Hasenheide. Călătorii trebuiau să stea în picioare. Veni şi clipa când şoferul le strigă celor de pe trotuar că nu mai era niciun pic de loc. Ideea că nu se va mai urca nimeni îl liniştea, dar nu ştia de ce. Pentru moment era în siguranţă. Pe măsură ce goneau spre sud, în sens contrar fluxului de la ora de vârf, autobuzul se golea, în satul Rudow nu mai rămăsese decât Leonard, expus între banchetele goale.

Îşi începu familiara porţiune de mers pe jos. Nu-şi dăduse seama că se construia atât de mult. Nu mai fusese pe aici de ieri. De ieri dimineaţă, dinainte de logodnă. Smulseseră pătura de pe pat şi o întinseseră peste Otto. Nu era vorba de respect, de ce-o fi crezut că o făcuseră din respect? Trebuiau să se protejeze de vederea mortului. Ca să le funcţioneze mintea. El avea să încerce să scoată calapodul. Poate că în asta intra şi puţin respect. Sau necesitatea tăinuirii, îngenunchease şi pusese mâna pe unealtă. Aceasta se mişcase la atingerea sa, ca un băţ scufundat într-un nămol gros. Din cauza asta nu-l putuse trage afară. Oare va fi necesar să-l şteargă, să-l spele la robinetul din bucătărie?

Încercaseră să acopere totul şi rezultatul fusese caraghios: la un capăt un pantof uzat, la celălalt forma misterioasă, nedesluşită, care consuma porţiunea de pătură cuvenită pantofului. Maria izbucnise în râs – un râs oribil, cu accente de teamă, care o îndoia de sale. Ar fi putut să râdă şi el. Ea nu-i căutase privirea, cum fac cei ce râd sănătos. Era singură cu râsul ei. Nu încercase nici să şi-l înfrâneze. Dacă s-ar fi oprit din râs, ar fi podidit-o plânsul. Ar fi putut să râdă cu ea, dar nu îndrăznea. Situaţia ameninţa să devină incontrolabilă. În filme, când femeile râdeau în felul ăsta, le trăgeai o pereche de palme zdravene peste obraji. Tăceau imediat şi înţelegeau situaţia, după care se puneau pe plâns, iar tu le alinai. Dar Leonard era prea obosit. Pe deasupra, poate că ea ar fi protestat, l-ar fi alungat sau l-ar fi pălmuit, la rându-i. Orice s-ar fi putut întâmpla.

Deja se întâmplase, înainte sau după pătură, îşi frecase dinţii. Periuţa nu fusese mulţumitoare; se dovedise o unealtă insuficientă. La rugămintea lui, Maria îi adusese scobitori. Trebuise să le folosească pentru a îndepărta dintre incisiv şi canin o bucăţică de ţesut. Nu-i venise să vomeze. Se gândise la Tottenham, la prânzul de duminică şi la felul cum el şi tatăl său se scobeau amândoi între dinţi înainte de budincă. Mama lui nu folosea scobitori. Nu se ştie de ce, dar femeile nu aveau nevoie de ele. Nu înghiţise bucăţica, să nu-şi mai adauge un păcat.1 Orice flecuşteţ constituia acum un plus. O vârâse sub jetul de la robinet, să se ducă pe ţeava, şi abia dacă o văzuse – o zdreanţă micuţă, de rozul cel mai pal –, după care scuipase, mai scuipase o dată şi-şi clătise gura.

După aceea băuseră ceva. Sau băuse ceva înainte, să prindă puteri ca să scoată calapodul. Vinul se terminase. Bunul vin de Mosela se îmbibase în fustă. Tot ce mai aveau era ginul de la Naafi. Fără gheaţă, lămâie sau apă tonică. Se dusese cu ginul în dormitor. Ea atârna hainele în dulap. Nu era furioasă – încă un plus.

Îl întrebase Al meu unde-i?, aşa că-i dăduse paharul şi se dusese după altul. Era la masă

1. Al canibalismului.

şi-şi turna băutura, ferindu-şi ochii de ceea ce se afla în jur, dar dintr-odată se uitase. Cadavrul se mişcase. Acum se vedeau doi pantofi şi o şosetă neagră. Nu întorseseră trupul pe spate, nu se asiguraseră că Otto era mort. Privise atent pătura, să vadă dacă tresaltă odată cu respiraţia. Totul pornise de la auzul unei răsuflări. Surprinsese oare un tremur, o mică urcare şi coborâre? Dacă da, se va înrăutăţi situaţia? Vor trebui să cheme o ambulanţă înainte de a avea timp să discute, să se pună de acord. Sau să-l mai omoare o dată pe Otto. îşi concentrase privirea asupra păturii şi faptul că o privea intens o făcuse să se mişte.

Intrase în dormitor cu paharul în mână şi-i spusese şi Mariei. Ea refuzase să meargă şi să se uite. Nu avea nevoie de aşa ceva. Se hotărâse deja: era mort. Pusese toate rochiile la loc şi închisese uşa şifonierului. Se dusese în cealaltă cameră după ţigări, dar Leonard ştia că de fapt mersese ca să arunce o privire. Revenise, anunţând că nu

găsise ţigările. Se aşezaseră pe pat şi-şi sorbiseră ginul.

Când se aşezase, îl duruseră testiculele. Dar şi urechea şi clavicula. I-ar fi prins bine să fie oblojit. Dar trebuiau să vorbească şi, ca să poată vorbi, trebuiau să gândească. Pentru asta aveau nevoie de ceva de băut şi să stea jos, iar asta îl durea, şi îl durea şi urechea. Era neapărat nevoie să iasă din cercurile astea prea strâmte, prea rapide. Aşa că dăduse ginul pe gât. Se uitase la Maria, care contempla podeaua din faţa picioarelor ei. Era frumoasă, o ştia bine, dar acum n-o putea simţi. Frumuseţea ei nu-l afecta aşa cum şi-ar fi dorit. Voia să fie mişcat de ea, voia ca femeia să-şi aducă aminte ce simţea pentru el.

Atunci ar fi putut înfrunta situaţia împreună şi ar fi decis ce anume să le spună poliţiştilor. Numai că, privind-o, nu simţea nimic, îi atinsese braţul, dar Maria nu ridicase ochii.

Trebuia să se pună de acord, ca să fie siguri că vor fi crezuţi. Poliţiştii o vor considera, poate, frumoasă, poate chiar îi vor simţi frumuseţea. El doar o ştia, ca pe un dat. Dacă ei ar simţi-o, poate că ar înţelege şi aici s-ar putea ascunde salvarea lor. A fost legitimă apărare, le-ar spune ea şi totul ar fi în ordine.

Îşi luase mâna de pe braţul ei şi o întrebase Ce le spunem poliţailor? Ea nu-i răspunsese. Nici măcar nu ridicase ochii. Poate că el nici nu rostise cuvintele cu glas tare. Intenţionase să vorbească, dar nici el însuşi nu se auzise. Nu-şi mai amintea să fi rostit ceva.

Trecea acum pe lângă barăcile refugiaţilor.

Mersul îi provoca dureri. Clavicula îl durea numai când ridica braţul, urechea doar dacă o atingea, dar boaşele erau dureroase şi când mergea, şi când şedea. Când nu va mai putea fi văzut din barăci, se va opri şi va sta puţin nemişcat. Zări un puşti cu părul roşu, cu un cap ca morcovul.

Avea pantaloni scurţi şi genunchii juliţi. Arăta ca un mic bătăuş. Semăna cu puştii englezi. Leonard îl remarcase de multe ori când mergea la lucru.

Dar nu schimbaseră niciodată vreun cuvânt, nici nu-şi făcuseră cu mâna. Se priviseră doar lung, de parcă se cunoşteau din altă viaţă. Astăzi, ca să ademenească norocul, Leonard ridică mâna în semn de

salut şi schiţă un început de zâmbet.

Când ridică braţul, îl duru. Puştiul nu s-ar fi sinchisit nici dacă ar fi ştiut; el se mulţumea să privească. Omul matur încălcase regulile.

Merse mai departe până dădu colţul, apoi se opri şi se rezemă de un copac. Peste drum se construia un bloc de locuinţe. Nu peste mult timp, oraşul va ajunge până aici. Cei ce vor locui pe-aici nu vor avea habar cum arătase cândva zona. Se va întoarce ca să le-o descrie. Niciodată n-a arătat prea grozav, le va zice. Deci e bine. Totul e bine. Cu excepţia gândurilor care-l hărţuiau. Nu era nimic de făcut. Îi atinsese braţul din nou – sau poate pentru întâia oară. O întrebase din nou – sau poate pentru întâia oară –, având grijă ca vorbele să fie rostite cu adevărat.

Ştiu, spusese ea, ceea ce însemna îţi împărtăşesc îngrijorarea, şi eu mă gândesc la asta. Sau, poate, Deja m-ai întrebat, te-am auzit. Sau, poate, Adineauri ţi-am răspuns.

Ca să susţină discuţia, el continuase: A fost legitimă apărare. Legitimă apărare.

Ea oftase. După care spusese: Ei îl cunosc. Da, răspunsese el. Deci vor înţelege. Maria adăugase grăbită: Le plăcea de el. îl considerau un erou de război, nu ştiu ce poveste le-a îndrugat. Ei cred că s-a apucat de băutură din pricina războiului. Un beţivan care trebuie iertat. Când ieşeau din tură, poliţiştii îl tratau uneori cu bere. Mai credeau că se îmbăta şi din cauza mea. Aşa mi-au spus o dată, când i-am chemat aici. Voiam să mă apere, dar mi-au zis: „Doar tu eşti cea care l-a scos din minţi”.

El se ridicase de pe pat, ca să mai atenueze durerea. Voia să se ducă după gin. Voia să aducă sticla în camera unde se aflau. Voia să caute ţigările. Mai avea trei în pachet. Dar îl durea când umbla. Iar dacă intra acolo, poate avea să observe că iar se mişcase.

Se oprise lângă dulap şi spusese: Ăştia-s cei de la circumscripţia locală, Ordnungspolizei. Noi trebuie să discutăm cu Kriminalpolizei. Ăsta-i un alt serviciu. Spunea asta, dar, firește, nu exista niciun criminal, nicio crimă. Fusese legitimă apărare. Ea continuase: Poliţia locală va fi totuşi implicată. Trebuie să fie – e circumscripţia lor.

Aşa-i, o aprobase el. şi ce le zicem?

Maria clătinase din cap. Crezuse că dorea să indice că nu ştie. Dar ea avea cu totul altceva în minte, în momentul acela era abia ora două şi jumătate, dar ea se gândea deja la cu totul altceva.

Urmându-şi traseul cunoscut, Leonard putea pretinde că nu se întâmplase nimic. Era în drum spre serviciu, atâta tot. Avea să intre în tunel. Era nerăbdător să vadă tunelul. Ieşise din cameră după gin. Ţigările nu se vedeau nicăieri. Aruncase o privire spre pantofii de sub pătură. Nu încăpea îndoială, erau mai ieşiţi. Se vedeau ambele şosete şi o porţiune din piele, cu firişoare rare de păr. Se întorsese repede în dormitor ca s-o înştiinţeze, dar Maria nu-şi înălţase privirea spre el. îşi încrucişase braţele pe piept şi se uita la perete. El închisese uşa şi turnase gin pentru amândoi. Bând, se gândise la Naafi.

Mi-a venit o idee, spusese. Chemăm poliţia militară britanică. Sau pe americani. Sunt detaşat la ei, ştii, şi aşa trebuie să procedez.

Ea aproape îşi desfăcuse braţele, dar se răzgândise şi le strânsese şi mai tare: Sunt amestecată şi eu. Poliţia germană va trebui să afle.

Încă în picioare, el spusese: O să declar că am făcut-o eu singur. O ofertă nebunească.

Ea nu zâmbise, nici nu-şi îndulcise vocea când spusese: Eşti un dulce şi un drăguţ. Dar Otto e neamţ, apartamentul e al meu şi el mi-a fost cândva soţ. îi vor informa pe poliţiştii nemţi.

El se simţise uşurat că oferta nu-i fusese acceptată. Zise: Ne înnămolim tot mai tare. Or fi crezând ei că a fost un erou de război, dar ştiu şi că era violent, că era alcoolic, că era gelos. E vorba de cuvântul nostru contra cuvântului lui, iar dacă am fi premeditat omorul, nu i-am fi făcut zob ţeasta ca să chemăm după aia poliţia.

Ea întrebase: De ce nu, dacă am fi crezut că scăpăm cu faţa curată? Cum el, neînţelegând, nu-i răspunsese, Maria continuase: Totschlag, ăsta va fi verdictul. Omucidere.

Se apropia de santinele. La poartă se aflau Jake şi Howie. îl tachinară prietenoşi în legătură cu urechea umflată. Totuşi trebui să le arate permisul. Acesta se dovedi la fel de valabil ca în ajun. Nu se

schimbase totul, nu era totul rău. Intră pe alee pe lângă ghereta santinelei, pe drumul obişnuit. Nu întâlni pe nimeni până la biroul său.

Găsi un bilet de la Glass, prins cu o pioneză de uşă. Ne întâlnim la cantină, la orele 13.00. Încăperea era exact aşa cum o lăsase, cu bancul de lucru, cu ciocanele de lipit, ohmmetrele, voltmetrele, echipamentul de testare a lămpilor, colacii de cablu, cutiile cu piese de rezervă, o umbrelă stricată pe care intenţionase s-o repare cu ciocanul de lipit. Asta era tot ce deţinea, asta făcea el de fapt, absolut legal şi fără paravan. Sau în faţa unui paravan şi înapoia altuia, treaba nefiind chiar legală conform tuturor definiţiilor. Existau şi unele definiţii cu care se aflau în război, existau şi unele definiţii pe care erau hotărâţi să le elimine. Trebuie să-i pun capăt, îşi spuse, trebuie s-o iau mai domol.

Omucidere, spusese Maria. Simţise nevoia sa se aşeze pe pat, în pofida durerii. Suna mai groaznic decât crimă. Ucidere. Suna mai rău. Sunetul cuvântului se potrivea cu ceea ce se afla în camera alăturată.

Încercase pe altă cale: Să-ţi spun ceva. E cazul să mă duc imediat la doctor.

Ea întrebase, căscând: Chiar atât de rău îţi e? încă un lucru la care prefera să nu se gândească.

El precizase: Ar trebui să se uite un doctor la urechea şi la clavicula mea. De testicule nu pomenise, îl dureau de mama focului. Dar n-avea chef să i le examineze un doctor, să-l strângă de ele şi să-l pună să tuşească. Se încovoiase de durere acolo unde se aşezase şi zisese: Ar fi bine să mă duc. Nu pricepi? Ar fi o dovadă că am fost în legitimă apărare. Ar trebui să merg până mai doare tare şi se pot face radiografii.

Dar, îşi spusese în gând, nu şi ale coaielor.

Însă ea îl întrebase: Le vei spune că şi gaura din obrazul lui a fost tot legitimă apărare?

Cum stătea pe pat, lieonard aproape că leşinase.

Se duse pe coridor până la ţâşnitoare. Voia să-şi dea cu apă pe faţă. Trecând pe lângă biroul lui Glass, verifică uşa. Glass ieşise – încă un plus. Se simţea în stare să facă semn cu mâna puştilor, să salute santinelele, dar nu şi să stea de vorbă cu Glass. Luă câteva diode şi alte

flecuşteţe din birou şi încuie uşa. îi rămăsese o trebuşoară neterminată de ieri. Poate că i-ar calma pulsaţiile inimii. Un pretext pentru a intra în tunel, ca să ia de acolo lucrurile trebuincioase.

Dacă te duci la doctor, îl prevenise ea, va trebui să-i spui totul şi-i ca şi cum ai depune mărturie la poliţie.

Dar cel puţin vom dovedi că a fost o încăierare, o luptă. Că m-ar fi stâlcit în bătaie.

O, da. Dovada că a fost legitimă apărare, dar ce facem cu gaura din obraz?

Păi, ai putea să le spui tu de ce a trebuit să-l muşc.

Dar nu ştiu de ce. Spune-mi, de ce l-ai muşcat aşa de rău?

N-ai văzut? N-ai văzut ce-mi făcea?

Maria scuturase din cap, aşa că el îi explicase. N-am văzut, spusese ea după ce terminase. Eraţi prea vârâţi unul în celălalt.

Ai dreptate.

Ea sorbise din gin şi-l întrebase: Te-a durut atât de tare că a trebuit să-i rupi obrazul cu dinţii?

Bineînţeles. Va trebui să le declari că ai văzut tot. E important să le-o spui.

Dar ziceai că nu e bine să minţim, că n-am făcut nimic rău şi să nu le ascundem nimic.

Am spus eu aşa ceva? Vreau să zic că n-am făcut nimic rău, dar trebuie să-i convingem de asta. Trebuie să avem o poveste credibilă.

A, bun, spusese ea. Aşadar, dacă e să minţim, dacă tot o să ne prefacem, trebuie să avem o poveste credibilă. Apoi îşi coborâse braţele de la piept şi-l privise în ochi.

Trecu pe lângă resturile îngrămădite până la plafonul subsolului. Se zicea că pe pantele neluminate creşteau ciuperci, dar el nu văzuse încă vreuna. N-ar fi vrut să vadă una chiar acum. Stătea la marginea puţului şi se simţea ceva mai bine. Zumzetul generatoarelor, luminile orbitoare de la gura tunelului, cele difuze de aici, de sus, cablurile şi liniile de telefonie de campanie, ventilaţia, sistemele de răcire. Sistemele, se gândi, avem nevoie de sisteme, îşi arătă permisul şi-l informă pe soldatul de gardă că va aduce cu el câteva lucruri şi va

avea nevoie de lift.

E la dispoziţia dumneavoastră, domnule, răspunse soldatul.

Vechea scară de fier verticală dispăruse. Acum ajungeai jos pe un set de scări spiralate – câte o buclă şi jumătate pe ambele părţi ale puţului. Se gândesc la toate americanii ăştia, îşi spuse. Voiau să facă totul accesibil şi uşor. Voiau să-ţi poarte de grijă. Scara asta plăcută şi uşoară, cu trepte nealunecoase şi balustradă din lanţuri, automatele de Coca-Cola de pe coridoare, bifte-curile şi laptele cu ciocolată de la cantină. Văzuse oameni în toată firea sorbind lapte cu ciocolată. Britanicii ar fi păstrat scara de fier, fiindcă accesul dificil era parte integrantă din caracterul secret al operaţiunii. Americanii se gândiseră la Heartbreak Hotel şi la Tutti Frutti şi la jocul de-a prinsul mingii pe maidanul de afară: bărbaţi în floarea vârstei, cu mustăţi de lapte cu ciocolată, jucându-se cu mingea. Erau nişte inocenţi. Cum să furi secrete de la ei? Nu-i furnizase nicio informaţie lui MacNamee. Nici nu se străduise. Iată încă un plus.

Durerea se înteţi când coborî pe scară. Se bucură când ajunse jos. Nu aflase nimic despre tehnica lui Nelson, despre modul în care poţi separa ecourile mesajului transmis în clar de mesajele cifrate. Ei deţineau secretele astea şi mai deţineau şi laptele cu ciocolată. Iar el nu aflase nimic, încercase diferite uşi. Nu-l minţise pe MacNamee şi nu furase nimic, aşadar nu era nevoit să-l mintă pe Glass.

Maria repetase: Dacă le spunem minciuni… Lăsase fraza în suspensie şi fusese rândul lui Leonard să vorbească:

Trebuie să povestim acelaşi lucru, să avem o relatare clară, zisese el. Or să ne interogheze în camere separate, ca să vâneze contradicţiile. După o pauză, continuase: Dar nici măcar nu există vreo minciună pe care să le-o servim. Ce să le spunem, că a alunecat pe podeaua din baie?

Ştiu, îl întrerupsese ea. Ştiu. Asta însemna Ai dreptate, deci treci la concluzia inevitabilă. Dar el nu se clintise. Şedea şi se gândea să se ridice în picioare. Turnase din nou gin. Băutura asta călduţă parcă nu-l afecta deloc.

În tunel era un aer negru, catifelat, filtrat prin maşini, şi linişte

impusă de om, şi competenţă, ingeniozitate, şi discreţie oriunde privea. Ţinea diodele în mână; se afla în exerciţiul funcţiunii. Mergea între vechile şine pentru vagoneti, şinele pe care se evacuase pământul.

Bei prea mult, îi spusese ea. Trebuie să ne gândim.

Golise cana ca s-o poată aşeza pe pat. Dacă închidea ochii, gândea mai bine. Atunci urechea îl durea mai puţin.

Şi să-ţi mai spun ceva, continuase Maria. Mă asculţi? Să nu adormi! Cei de la Rathaus, de la primărie, ştiu că-şi revendica drepturile asupra apartamentului. Au corespondenţa, au toate actele.

Şi ce? protestase el. Nu ziceai chiar tu că pretenţiile lui sunt o cacealma?

Es macht nichts.1 El a făcut o plângere, deci aveam motiv de ceartă.

1. Nu contează (germ.).

Vrei să zici că ăsta-i un mobil? Susţii că ăsta ar fi mobilul nostru? Arătăm noi ca doi oameni care ar rezolva astfel o dispută pentru o locuinţă?

Cine ştie? spusese Maria. E greu să-ţi găseşti o locuinţă în oraş. Berlinezii s-au ucis între ei şi pentru mai puţin.

Tot ce reiese din asta, o calmase el, este că se considera nedreptăţit. A venit aici să se ia de piept cu noi şi noi eram în legitimă apărare.

Maria, văzând că nu ajungeau nicăieri, îşi încrucişase iarăşi braţele pe piept. Apoi zise: La birou am auzit de la maior cuvântul ăsta englezesc, „manslaughter", omucidere. El mi l-a explicat. Se întâmplase ceva cu un an înainte de a începe eu să lucrez acolo. Un mecanic de la ateliere, un civil neamţ, s-a încăierat într-o Kneipe cu alt bărbat, pe care l-a omorât. Era beat şi furios, dar nu intenţionase să-l omoare. S-a căit mult când şi-a dat seama ce-a făcut.

Şi ce-a păţit?

L-au băgat în închisoare pe cinci ani. Cred că-i încă acolo.

În tunel era o zi obişnuită. Nu se vedea ţipenie de om, totul era în ordine, treaba mergea strună. Era bine, era aşa cum ar fi trebuit să fie şi restul lumii. Se opri să privească. De extinctor era legat un

cartonaş pe care scria că verificarea săptămânală fusese efectuată în ziua precedentă, la ora 10.30. Erau acolo şi iniţialele mecanicului de întreţinere, numărul de telefon de la serviciu, data următoarei verificări. Iată perfecţiunea! Iar aici e un post telefonic, cu o listă cu numere lângă el: al ofiţerului de serviciu, al pazei, al unităţii de pompieri militari, al sălii pentru înregistrări, al sălii de interceptări. Mănunchiul de cabluri, făcut snop ca părul unei fetişcane cu ajutorul unei agrafe lucitoare, mergea de la amplificatoare până la sala de înregistrări. Acestea erau firele care duceau la camera de interceptări, acestea erau ţevile pe unde circula apa care răcea echipamentul electronic, acestea erau canalele de ventilaţie, cablul ăsta alimenta separat cu curent sistemele de alarmă, ăsta era un senzor cu o sondă vârâtă adânc în sol. Leonard întinse mâna şi le atinse. Funcţionau toate şi le iubea pe toate.

Deschisese ochii. Timp de cinci minute, niciunul din ei nu rostise vreun cuvânt. Poate că trecuseră în total cam douăzeci de minute. Leonard deschisese ochii şi începuse să vorbească. Ce s-a întâmplat aici nu seamănă cu o încăierare de crâşmă. El s-a repezit la mine. Puţin a lipsit să mă omoare. Făcuse o pauză, amintindu-şi. Mai întâi te-a atacat pe tine, te-a strâns de gât.

— Uitase de gâtul ei. Hai să mă uit. Cum te simţi? Femeia avea pete roşii pe tot gâtul, până sus, pe bărbie. Da, uitase de asta.

Mă doare când înghit, îi răspunsese Maria.

Ei, vezi? Ar trebui să vii cu mine la doctor. Asta va fi versiunea noastră şi e cea adevărată. Exact aşa s-au întâmplat lucrurile. Te-ar fi sugrumat.

Da, îşi spuse, eu l-am oprit.

E ora patru, observase Maria. Nu ne-ar primi niciun doctor. Chiar dacă ne-ar primi, îţi spun că… Se oprise, apoi îşi desfăcuse braţele, îţi spun că mă gândesc tot timpul la poliţie, la ce vor vedea agenţii când intră aici.

Mai întâi luăm pătura de pe el, îi spusese Leonard.

Pătura nu contează. Să-ţi spun eu ce or să vadă. Un cadavru mutilat.

Nu vorbi aşa, protestase el.

Cu craniul zdrobit, continuase Maria, şi cu o gaură în obraz. Iar noi doi, împreună, ce le putem arăta? O ureche înroşită, nişte vânătăi pe gât?

Şi coaiele mele, se gândise el, dar nu zisese nimic.

La amplificatoare lucrau doi tehnicieni. Nu trebui decât să dea din cap înspre ei. Apoi, la capătul rafturilor, se opri. Aici se afla o masă de lucru şi obiectele pe care le căuta erau stivuite sub ea, exact cum îşi amintea. Dar le putea lua la plecare. Acum trebuia să-şi facă munca, ceea ce avea să-i priască. Şi asta nu era totul. Chiar dorea să şi-o facă. Trebuia să se ţină tare. Trecu prin uşile presurizate în camera de interceptări. Şi aici se aflau doi bărbaţi, oameni cu care se salutase întotdeauna, dar cu care nu făcuse cunoştinţă. Unul avea căştile pe cap, celălalt scria, îi zâmbiră. Vorbitul era descurajat aici: aveai voie să şopteşti dacă trebuia neapărat să comunici ceva esenţial, dar nu mai mult. Cel care scria arătă cu stiloul spre urechea umflată a lui Leonard şi se strâmbă.

Unul din cele două magnetofoane, cel nefolosit, avea nevoie de o diodă nouă. Se aşeză ca s-o înlocuiască pe cea veche şi deşurubă fără grabă carcasa. Cu asta s-ar fi îndeletnicit azi şi dacă nu s-ar fi petrecut nimic. Dorea să prelungească trebuşoara asta cât mai mult. Înlocui dioda şi examina măruntaiele aparatului, verificând dacă acum curentul trecea prin conexiuni şi punctele de lipitură. Rămase pe loc, prefăcându-se că se gândeşte, şi după ce montă carcasa la loc.

Mai mult ca sigur că adormise. Era întins pe spate, lumina ardea, el era complet îmbrăcat şi nu-şi amintea nimic. Pe urmă îşi amintise. Ea-l scuturase de braţ şi el se ridicase în fund.

Nu poţi să dormi şi să laşi totul în seama mea, îi reproşase Maria.

Memoria începea să-i lucreze. Zise: Orice spun, tu eşti împotrivă. Zi tu ce să fac.

Nu vreau să-ţi spun. Vreau să vezi singur.

Ce să văd?

Ea se ridicase în picioare, pentru prima dată după cine ştie câte

ore. îşi pusese palma pe gât şi spusese: Nu vor crede că am fost în legitimă apărare. Nimeni nu o va crede. Dacă le spunem aşa ceva, ne paşte temniţa.

El căutase din ochi sticla de gin, care nu mai era unde o lăsase. Probabil că Maria o îndepărtase de lângă el, ceea ce nu-l supăra, fiindcă acuma îi era greaţă. Spusese: Nu cred că lucrurile stau neapărat aşa. Dar nu crezu nici el ce spune. Era adevărat, aveau să fie azvârliţi în închisoare, într-una germană.

Deci, zise Maria, hai s-o spun eu, că tot trebuie s-o spună cineva, aşa că de ce nu eu. Nu suntem obligaţi să le relatăm nimic. Nici nu deschidem gura. îl scoatem de-aici şi-l ducem undeva unde să nu poată fi găsit.

Dumnezeule mare! exclamase el.

Şi dacă totuşi îl găsesc într-o zi şi vin să-mi spună, am să le zic „Oh, e foarte trist, dar era un beţivan şi un erou de război şi şi-o căuta cu lumânarea".

Dumnezeule mare! exclamase el din nou, iar apoi: Dacă suntem surprinşi când îl scoatem din apartament, s-a zis cu noi. Va părea o crimă. Crimă.

Adevărat, recunoscuse ea. Trebuie să lucrăm atent. Se aşezase lângă Leonard.

Trebuie să lucrăm împreună, îşi dăduse el cu părerea.

Ea înclinase din cap, apoi se ţinuseră de mână şi nu mai vorbiseră o vreme.

În cele din urmă trebui să plece. Trebui să părăsească încăperea aceea plăcută, îi salută din cap pe cei doi, ieşi prin uşa dublă şi înghiţi de câteva ori în sec, ca să-şi adapteze urechile la presiunea mai scăzută. Îngenunche în dreptul mesei de lucru, unde se aflau cele două cufere goale. Se hotărî să le ia pe amândouă, în fiecare din ele încăpeau două magnetofoane Ampex mari, precum şi piese de schimb, microfoane, benzi şi cabluri. Erau negre, cu marginile întărite, cu închizători metalice şi curele late de pânză petrecute peste ele, pentru a le închide mai bine. Deschise un cufăr. Nicio inscripţie, înăuntru sau afară, niciun număr de inventar cazon, nici măcar numele

fabricantului. O chingă lungă, din pânză întărită. Ridică ambele cufere şi porni spre ieşirea din tunel, întâmpină o oarecare greutate când trecu pe lângă oamenii de lângă rafturile cu amplificatoare, dar unul dintre ei îi luă o valiză din mână şi i-o cară până în celălalt capăt al încăperii. De acolo rămase singur şi străbătu împleticit tunelul până la puţul principal.

Le-ar fi putut aburca pe scări, câte unul o dată, dar, văzându-l, tipul de sus scoase troliul şi porni vinciul electric. Aşeză cuferele pe platformă, astfel că acestea ajunseră sus înaintea sa. Făcu drumul înapoi pe lângă mormanele de pământ, până la suprafaţă, ieşi prin nişte uşi duble, greu manevrabile, şi se îndreptă, pe marginea drumului, spre santinelă. Trebui să deschidă cuferele pentru ca Howie să se uite înăuntru – o simplă formalitate – şi apoi ajunse pe şoseaua principală, intrând în vacanţă.

Erau suficient de late pentru a deveni o pacoste, bagajele astea noi. I se loveau de picioare şi-l obligau să desfacă prea tare braţele, din care pricină îl dureau umerii. Şi când te gândeai că erau două cufere goale! Nici urmă de tancul cu păr morcoviu. Ajuns în sat, descifra cu dificultate orarul autobuzului. Cifrele aveau tendinţa să fugă în sus, pe diagonală. Le citi, urmărindu-le în mişcare. Trebuia să aştepte patruzeci de minute, aşa că rezemă cuferele de un zid şi se aşeză pe ele.

El vorbise primul. Se făcuse ora cinci dimineaţa. Sugerase: L-am putea târî acum pe scări în jos, până la un crater de bombă. I-am pune sticla în mână, ca să pară că a păţit ceva, ca mai toţi beţivii. Exprimase acele idei ştiind totuşi că nu avea puterea să le ducă la îndeplinire, nu în acel moment.

Ea spusese: întotdeauna sunt oameni pe scări. Se întorc acasă din tura de noapte sau pleacă la lucru devreme. Unii dintre locatari sunt bătrâni şi n-au somn. Casa asta nu-i niciodată liniştită.

Cât timp vorbise Maria, Leonard încuviinţase întruna din cap. Fusese o idee, dar, evident, nu cea mai strălucită, şi era bucuros că se gândeau la consecinţe. Măcar erau de acord, măcar ajungeau la o concluzie, închisese ochii. Totul avea să se termine cu bine.

Se trezi când îl scutură de umăr şoferul autobuzului. Şedea tot acolo, pe cufere, iar şoferul, văzându-l, ghicise că aştepta autobuzul. Doar era capăt de linie. Nu uitase nimic – totul îi reveni în minte de cum deschise ochii. Şoferul înhaţă un cufăr, Leonard pe al doilea… Câteva locuri erau deja ocupate de mămici cu copii mici – mergeau în centru, la marile magazine. Acolo se ducea şi el. Nu uitase nimic, îi va spune Mariei că nu scăpase nicio clipă din vedere problema, îşi simţea braţele şi picioarele slăbite; încă nu i se dezmorţiseră. Se aşeză în faţă, punându-şi bagajele pe scaunul alăturat, în felul ăsta nu era obligat să stea mereu cu ochii pe ele.

Autobuzul, care mergea spre nord, se opri de câteva ori să mai ia mame cu copii şi cu sacoşe pentru cumpărături. Nu mai era vorba de punctualitatea clar direcţionată şi obstinată din orele de vârf. Acum lumea devenise veselă, vorbăreaţă, festivă. Cum stătea aşa, le auzea vocile distincte în spatele său: trăncăneala vioaie a mamelor, bazată pe consens şi întreruptă de râsete mici şi de oftaturi complice, cârâitul nesemnificativ al copiilor, exclamaţii însoţite de arătări cu degetul, liste de substantive germane, agitaţii bruşte. Şi el stătea aşezat în faţă, prea mare, prea rău ca să aibă cu el o mămică, amintindu-şi de călătoriile făcute cu mama lui din Tottenham până pe Oxford Street, cu el pe locul de lângă fereastră, strângând în pumn biletele, de autoritatea absolută a controlorului, a sistemului pe care-l reprezenta şi care era real, de anunţarea destinaţiei şi a preţului, de primirea restului, de sunetul soneriei, de felul cum te ţineai bine până când marele şi importantul autobuz, care vibra de sus până jos, încremenea.

Coborî, ca toţi ceilalţi călători, la Kurfürstendamm.

Ea – i spusese: Să nu te duci la Eisenwarenhandlung1. Du-te la un magazin universal, unde nu-şi vor aminti de tine.

Chiar peste drum se afla unul mare şi nou. Aşteptă, laolaltă cu gloata, ca un poliţist să oprească traficul şi să le facă semn pietonilor să traverseze. Era foarte important să nu încalce legea. Magazinul universal era nou-nouţ şi tot ce se găsea înăuntru era nou. Consultă o listă de pe un afişier. Ceea ce căuta se găsea la subsol. Puse piciorul pe scările rulante, în ţara învinşilor, nimeni nu trebuia să coboare scările

cu piciorul. Magazinul era eficient. După numai câteva minute, găsise tot ce-i trebuia. Fata care-l servise îi întinse restul şi-i spuse Bitte schön fără să-l privească, întorcând capul spre următorul client. Luă U-Bahn-ul de la Wittenbergplatz, iar de la Kottbusser Tor merse pe jos până la apartament.

Când bătu la uşă, Maria strigă:

— Wer ist da?

— Eu sunt, răspunse Leonard în engleză. Deschizându-i uşa, Maria aruncă o privire cuferelor pe care le căra, pe urmă îi întoarse spatele şi intră în apartament. Privirile nici nu li se întâlniseră. Nu se atinseră. Leonard o urmă înăuntru. Maria purta mănuşi de cauciuc şi toate ferestrele erau deschise. Făcuse ordine în baie. Peste tot domnea atmosfera unei mari curăţenii de primăvară.

Leşul era în acelaşi loc, sub pătură. Leonard se văzu obligat să păşească peste el. Maria luase totul de pe masă. Pe podea se afla un teanc de

1. Magazin de fierărie (germ.).

ziare şi pe un scaun, împăturiţi, cei şase metri de pânză cauciucată de care ea promisese să facă rost. Locuinţa era luminoasă şi rece. Puse cuferele jos, lângă uşa dormitorului. Ar fi vrut să intre în dormitor şi să se întindă pe pat.

— Am făcut cafea, anunţă ea.

O băură în picioare. Ea nu-l întrebă cum îi mersese în dimineaţa aceea şi nici el nu întrebă cum se descurcase ea. îşi făcuseră amândoi datoria. Maria îşi termină repede cafeaua şi se apucă să aştearnă ziarele pe tăblia mesei, câte trei foi o dată. El stătea alături şi o urmărea, dar când femeia se răsuci în direcţia lui, îşi feri privirea.

— Ei? întrebă ea.

Lumina era puternică, dar deveni şi mai intensă. Ieşise soarele şi, deşi nu-şi trimitea sclipirea direct în cameră, razele reflectate de uriaşii nori cumulus iluminau fiecare colţ al încăperii, fiecare detaliu: cana din mâna lui, un titlu mare, cu litere gotice, văzut de-a-ndoaselea pe masă, pielea neagră şi crăpată a pantofilor iţiţi de sub pătură.

Dacă toate astea ar dispărea, tot le-ar fi greu să se întoarcă în

punctul de unde porniseră cândva. Dar ceea ce aveau de făcut acum le va bloca pe vecie calea. De aceea – acest lucru părea evident –, de aceea tot ce aveau să întreprindă era ceva rău. Dar analizaseră lucrurile de-a fir a păr; îşi petrecuseră noaptea chibzuind. Cu spatele la el, Maria privea afară pe fereastră, îşi scosese mănuşile şi se sprijinea de masă cu buricele degetelor. Aştepta ca să vorbească el. Leonard îi rosti numele. Era vlăguit, dar se strădui să-l pronunţe ca pe vremuri, cu o blândă intonaţie urcătoare, de parcă ar fi fost o întrebare, ca atunci când se chemau reciproc la lucrurile esenţiale – la iubire, sex, prietenie, la viaţa petrecută împreună, la orice.

— Maria, zise el.

Ea recunoscu tonul şi se întoarse. Pe faţă nu i se citea nicio speranţă. Ridică din umeri şi el ştiu că avea dreptate. N-ar fi făcut decât să îngreuneze lucrurile, încuviinţă din cap, se răsuci şi îngenunche în dreptul unuia din cufere, pe care îl deschise. Scoase un cuţit de tăiat linoleum, un ferăstrău şi un satâr şi le aşeză într-o parte. Pe urmă cei doi, neatingându-se de pătură sau de calapod, cu Leonard la cap şi Maria la picioare, îl ridicară pe Otto pe masă.

Lucrurile merseseră prost de la bun început, de cum îl atinseseră. Acum, că se instalase rigor morţiş, corpul era, de fapt, mult mai uşor de ridicat. Picioarele îi rămâneau drepte şi nu se îndoia din mijloc. Când îl ridicară, cadavrul stătea cu faţa în jos, rigid ca o scândură. Modificarea îi luă prin surprindere. Leonard nu reuşi să-l apuce bine de umeri din prima clipă. Capul atârna. Calapodul, din cauza greutăţii proprii, ieşi din craniu şi-i pică lui Leonard pe picior.

Când acesta ţipă de durere, Maria strigă:

— Nu-i da drumul! Aproape că am reuşit. Mai rău decât durerea produsă de ceea ce credea el că ar fi putut fi un deget fisurat era faptul că de sub pătură, din creierul sau gura lui Otto, se scurgea un lichid rece, care îmbiba partea de jos a pantalonilor lui de flanelă.

— Iisuse! exclamă Leonard. Atunci să-l punem imediat pe masă. îmi vine să vomit!

Chiar pus pe diagonală, cadavrul abia încăpea pe masă. Cu partea de jos a pantalonilor lipită de ţurloaie, Leonard şchiopată până

la baie şi se frânse de mijloc deasupra scoicii closetului. Nu reuşi să vomite. Nu pusese nimic în gură din seara precedentă, când mâncase Rippenchen mit Erbsenpuree. Prefera să se gândească numai la denumirea germană a felului acela de mâncare.

Dar când privirea i se îndreptă sub genunchi şi observă pe stofa umedă, închisă la culoare, o pată dintr-o materie cenuşie, tivită cu sânge şi păr, îl străbătu un spasm violent. Concomitent, se zbătu să-şi scoată pantalonii. Maria îl urmărea din uşa băii.

— Am aceeaşi porcărie şi pe pantofi, se plânse Leonard. Şi mi-e rupt piciorul. Sunt sigur că-i rupt.

Îşi scoase pantofii, şosetele şi pantalonii şi le îndesă pe toate sub chiuvetă. Tot ce se vedea pe piciorul gol era o vagă pată roşie la baza degetului mare.

— Îţi fac o frecţie, se oferi ea.

Intră după el în dormitor. Leonard găsi în şifonier nişte ciorapi uscaţi şi o pereche de pantaloni mototoliţi de tăvăleala lui Otto. Papucii lui de pânză se aflau lângă pat.

— Poate că n-ar strica să-ţi pui un şorţ de-al meu, îi sugeră Maria.

Ideea i se păru grotescă. Femeile purtau şorţuri ca să frământe pâinea şi să coacă prăjituri.

— Mă descurc, zise el.

Se întoarseră în cealaltă încăpere. Pătura nu lunecase de pe cadavru. Era şi asta ceva. Pe covor, unde zăcuse Otto, se distingeau două pete umede. Geamurile erau larg deschise şi nu se simţea niciun miros. Dar lumina era neîndurătoare. Dădea corporalitate fluidului cu care se mânjise Leonard. Verzui la culoare, picura de pe masă pe podea. Stăteau aşa, incapabili să treacă la următoarea mişcare. Apoi Maria se duse la scaunul pe care-şi pusese cumpărăturile şi începu să le explice rostul. Inspira adânc la începutul fiecărei propoziţii. Se străduia să facă lucrurile să meargă.

— Asta este pânză… cum se spune wasserdicht?

— Impermeabilă.

Ridică în aer o cutie roşie:

— Clei, clei cauciucat, care se usucă repede. Pensulă de întins cleiul. Cu foarfecele astea de croitorie tai pânza.

Ca şi cum ar fi făcut o demonstraţie într-un magazin de textile, tăie, în timp ce vorbea, o bucată mare de pânză.

Detalierea metodologiei îi făcu bine lui Leonard. Duse şi uneltele lui la masă şi le aşeză ordonat. Rostul lor nu trebuia explicat.

— Bun, zise el, cam prea răstit. Acum încep. O să tai un picior.

Dar nu schiţă niciun gest. Se uita fix la pătură. Vedea fiecare fibră separată a ţesăturii, reproducerea infinită a unui model simplu.

— Mai întâi scoate-i pantoful şi ciorapul, îl sfătui Maria.

Ea îndepărtase capacul de pe cutia roşie şi amesteca în clei cu 6 linguriţă.

Sfatul era bine venit. Puse mâna pe glezna lui Otto şi trase pantoful de toc. Acesta ieşi uşor de pe picior. Nu avea şireturi. Şoseta era o porcărie îngroşată de jeg stratificat. O trase repede jos. Piciorul era negru. Bine că se afla lângă un geam deschis. Rulă pătura în sus, dezvelind picioarele până deasupra genunchilor. N-avea niciun chef să continue de unul singur, îi spuse femeii:

— Tu apucă-l de aici cu ambele mâini şi ţine-l bine.

Îi indică partea superioară a piciorului. Maria se supuse. Acum lucrau împreună, umăr la umăr. Leonard luă ferăstrăul. Avea zimţii fini şi – ca măsură de prevedere – era învelit într-o teacă de carton fixată cu o bandă de cauciuc, îndepărtă cartonul şi se holbă la îndoitura genunchiului lui Otto. Pantalonii negri ai acestuia erau de bumbac, lucioşi de prea multă purtare, în mâna dreaptă Leonard ţinea ferăstrăul, iar cu stânga apucă piciorul lui Otto, chiar deasupra gleznei. Era mai rece decât temperatura camerei. Absorbi toată căldura mâinii lui Leonard.

— Nu te gândi la ce faci. Taie şi gata, zise Maria şi mai inspiră o dată. Nu uita că te iubesc.

Nu putea fi adevărat, firește, dar ceea ce conta era că trăiau acest calvar împreună. Simţea nevoia unor declaraţii formale. I-ar fi jurat şi el iubire dacă nu i-ar fi fost gura atât de uscată.

Trase cu ferăstrăul peste adâncitura din spatele genunchiului lui

Otto. Lama se bloca imediat. De vină erau stofa şi, dedesubt, tendoanele aţoase. Scoase ferăstrăul şi, fără să-i controleze zimţii, îl poziţiona din nou şi încercă să-l tragă spre el. Lama se înţepeni iar.

— Nu pot! ţipă Leonard. Nu merge, nu reuşesc!

— Nu apăsa aşa tare, îl povăţui Maria. Lucrează uşor. Primele mişcări fă-le înspre tine. După aia poţi merge înainte şi înapoi.

Se vede că se pricepea la tâmplărie. Ar fi durat în baie o poliţă mai trainică decât a lui. Procedă conform indicaţiilor femeii. Ferăstrăul se mişca lin, ca uns. Pe urmă zimţii se poticniră din nou, de data asta în os, – iar apoi muşcară din el. Leonard şi Maria se văzură nevoiţi să strângă mai tare piciorul, ca să-l imobilizeze. Ferăstrăul scotea un fel de şuierat aspru, înăbuşit.

— Trebuie să mă opresc! strigă Leonard, dar nu se opri.

Continuă să tragă la ferăstrău. N-ar fi trebuit să dea de os. Ideea sa fusese să taie la încheietură. Dar avea o imagine prea vagă despre anatomia piciorului, bazată pe friptura de pui de la prânzurile duminicale. Schimba mereu înclinaţia ferăs-trăului şi trăgea tare, ştiind că, dacă s-ar opri, n-ar mai fi în stare s-o ia de la capăt. Lama trecu uşor prin ceva şi începu din nou să scrâşnească pe os. Încercă să nu se uite, dar lumina de aprilie expunea nemilos totul. Din partea de sus a piciorului izvora o zeamă aproape neagră, ce năclăia lama ferăstrăului. Chiar şi mânerul devenise alunecos. Dar tăiase piciorul şi dedesubt nu mai rămăsese decât pielea, pe care n-o putea tăia decât dacă tăia şi masa. Luă cuţitul pentru linoleum şi încercă s-o reteze dintr-o mişcare, dar pielea se plie sub lamă. Trebuia să ajungă la ea, trebuia să-şi vâre mâna în hăul încheieturii, în mizeria aia rece de carne neagră, sfâşiată, şi să taie pielea din câteva mişcări de cuţit.

— O, nu! strigă el. O, Dumnezeule!

Şi termină. Brusc, tot piciorul inferior deveni un obiect, ceva într-un cilindru de stofă, din care ieşea o labă goală. Maria era pregătită, înveli strâns piciorul în pătratul de pânză cauciucată gata pregătit. Pe urmă puse clei pe marginile pânzei, le pecetlui şi aşeză pachetul într-unul din cufere.

Ciotul sângera abundent şi toată masa era năclăită. Ziarele,

îmbibate, se dezintegrau. Sângele se prelingea pe picioarele mesei şi acoperise deja toată hârtia de pe duşumea. Foile li se lipeau de tălpi când călcau pe ele, lăsând să se vadă covorul de dedesubt. Antebraţele lui Leonard, de la buricele degetelor până la coate, erau brun-ruginii. Avea sânge şi pe faţă. îl mânca în locurile în care se uscase. Lentilele ochelarilor aveau buline de sânge. Mâinile şi braţele Mariei erau însângerate şi ele, iar rochia-i era pătată. Era o parte calmă a zilei, dar strigau unul la celălalt de parcă ar fi fost în pădure.

— Mă duc să mă spăl, anunţă ea.

— N-are rost, zise Leonard. Spală-te la sfârşit. Apucă iar ferăstrăul. În locurile unde fusese alunecos acum era lipicios. Asta îl va ajuta să-l ţină mai strâns. Apucară leşul de piciorul stâng. Maria stătea în dreapta lui, fixând partea de jos a piciorului cu ambele mâini. Normal ar fi fost să isprăvească mai repede cu ăsta, dar nu se întâmplă aşa. Leonard lucră cu destul spor, dar pe la jumătatea operaţiunii ferăstrăul nu se mai mişcă, înţepenindu-se cu totul în încheietură. Se văzu nevoit să apuce unealta cu amândouă mâinile. Maria trebui să se întindă peste el şi să ţină nemişcată şi partea de deasupra genunchiului. Chiar şi aşa, în timp ce Leonard se muncea cu ferăstrăul, cadavrul se bâţâia de pe o parte pe alta, dansând nebuneşte, cu faţa în jos. Când pătura alunecă de pe el, Leonard se feri să-i privească ţeasta. Rămânea la periferia câmpului său vizual. Va trebui să se ocupe imediat şi de ea. Acum erau amândoi năclăiţi de la brâu în jos, de unde se sprijineau cu trupurile de masă. Nu mai conta. Termină de retezat încheietura. Ajunsese iarăşi la piele şi trebui să-şi vâre mâna cu cuţitul pentru linoleum în despicătură. Oare i-ar fi fost mai uşor, se întrebă el, dacă ar fi tăiat în carne vie?

Cel de-al doilea pachet fusese pus în cufăr. Două cizme de gumă, una lângă alta. Leonard găsi ginul. Trase o duşcă din sticlă şi i-o întinse Mariei. Ea clătină din cap.

— Ai dreptate! strigă Leonard. Trebuie să mergem mai departe.

Fără să se fi înţeles, ştiau că urmau braţele, începură cu dreptul, pe care Leonard încercase să i-l frângă în luptă. Era îndoit şi rigid. Nu izbutiră să-l îndrepte. Era greu să-ţi faci loc între braţ şi trup ca să

găseşti poziţia din care să introduci lama ferăstrăului în umăr. Acum, că masa şi duşumeaua, hainele, braţele şi feţele lor erau pline de sânge, vecinătatea craniului nu mai era insuportabilă. Toată partea din spate a calotei se lăsase înăuntru. Nu se vedea decât puţin creier, împins spre suprafaţă de-a lungul fracturilor osului. După roşu, griul era o culoare cu care te acomodai uşor. Maria ţinea antebraţul. Leonard începu de la subsuoară, tăind prin tunica militară şi prin cămaşa de dedesubt. Ferăstrăul era bun, ascuţit, nu prea greu şi elastic exact cât trebuia. Lângă mâner „aproximativ un centimetru de lamă de oţel rămăsese nemânjit de sânge. Se zărea sigiliul fabricantului şi cuvântul „Solingen". Leonard trăgea de ferăstrău şi-l tot repeta. Nu omorau acum pe nimeni. Otto era deja mort. Solingen. îl dezmembrau. Solingen. Nimeni nu lipsea la apel. Solingen, Solingen. Otto este dezarmat. Solingen, Solingen.

Înainte de a trece la celălalt braţ, bău din gin. Era floare la ureche. Făceau ceva normal. O oră de porcărie din asta sau cinci ani de ocnă. Până şi sticla de gin era lipicioasă. Era sânge peste tot, iar el îl accepta. Asta trebuiau să facă, asta făceau. Solingen. O treabă de dus până la capăt. După ce-i întinse Mariei braţul stâng, nu mai făcu nicio pauză, îşi vârî mâinile sub gulerul cămăşii lui Otto şi-l trase în jos. Vertebrele cu care se termina coloana erau ideale pentru fixarea ferăstrăului. Trecu în câteva secunde prin os, prin măduvă, ţinând lama drept la baza craniului, cu eficacitate, poticnindu-se doar o clipă în tendoanele gâtului, în zgârciul laringelui, şi tăie până răzbi în partea opusă, fără ajutorul cuţitului. Solingen. Solingen.

Capul zdrobit al lui Otto se lovi de podea şi se rostogoli, oprindu-se între foile mototolite din Tagesspiegel şi Der Abend1, oferind vederii profilul său cu nas lung. Arăta aproape la fel ca atunci când îl descoperiseră în dulap: cu ochii închişi şi pielea de o paloare nesănătoasă. Buza de jos nu-i mai dădea însă de furcă. Ceea ce mai rămăsese pe masă nu era nimeni. Era doar câmpul de operaţiuni, un oraş acolo jos, departe, pe care i se ordonase să-l nimicească. Solingen. Iarăşi gin, lipiciosul Beefeater, apoi tăieturile cele mari, coapsele, un brânci puternic şi cu asta gata, acasă, o baie fierbinte, raportul.

Maria şedea pe taburetul de lemn, lângă cuferele deschise. Lua în poală fiecare secţiune din fostul ei soţ şi, răbdătoare, cu o grijă aproape maternă, o învelea, o lipea şi-i alegea grijulie locul lângă celelalte. Acum înfăşură capul. Era o femeie de nădejde, destoinică şi bună la suflet. Dacă treceau prin asta, însemna că puteau face orice împreună. Când terminau trebuşoara de acum, aveau s-o ia de la capăt. Doar se logodiseră. Vor relua sărbătorirea logodnei de unde se întrerupseseră.

1. Ziare germane – Oglinda zilei şi Seara.

Lama ferăstrăului se odihnea elegant în cuta dintre picior şi fesă. De data asta nu va căuta o articulaţie. Va răzbi drept prin os: o bucată solidă, de cinci pe cinci, şi un ferăstrău bun cu care s-o despice. Pantalon, piele, grăsime, carne, os, carne, grăsime, piele, pantalon. Pe ultimele două le rezolvă cu cuţitul. Bucata asta cântărea greu când i-o duse Mariei şi picura la ambele capete. Papucii de pânză îi deveniseră negri şi grei. Ginul, apoi celălalt picior. Aceasta era ordinea lucrurilor, ordinea de bătaie: totul de două ori, cu excepţia capului. Mai rămânea să înfăşoare în pânză bucata zdravănă rămasă, să-şi spele şi să-şi frece pielea, propria lor piele, să se descotorosească de unelte. Aveau un sistem – puteau să ia totul de la capăt dacă era nevoie.

Maria lipea pânza în jurul coapsei numărul doi. Îi porunci:

— Scoate-i tunica.

O altă sarcină uşoară, întrucât braţele nu-l mai încurcau. Haina se desprinse cu uşurinţă. Până acum totul intrase într-un singur cufăr. Torsul va merge în al doilea. Maria aşeză înăuntru cea de-a doua coapsă şi închise capacul. Avea la ea un metru de croitorie. Leonard îl prinse de un capăt şi-l aşezară de-a lungul rămăşiţei de cadavru de pe masă. O sută doi centimetri de la gâtul retezat până la cioturi. Ea îngenunche cu măsura lângă cufăr.

— Prea lung, zise. Nu intră. Va trebui să-l tai în două.

Leonard se dezmetici brusc, parcă trezit dintr-un vis.

— Nu se poate. Să mai măsurăm o dată.

Dar ea avea dreptate. Cuferele nu măsurau decât nouăzeci şi şapte de centimetri în lungime, îi smulse metrul şi măsură singur. Era

imposibil să nu găsească o metodă de a reduce diferenţa.

— Îl îndesăm, înveleşte-l şi-l îndesăm.

— Nu intră. Aici sunt omoplaţii, iar capătul celălalt este gros. Trebuie tăiat în două.

Ştia ce spune. Vorbea despre soţul ei.

Braţele şi picioarele, ba chiar şi capul, erau extremităţi uşor de retezat. Dar nu era cinstit să i se ceară să taie şi restul, încercă să dibuiască un principiu, un concept general de decenţă care să-i sprijine această certitudine instinctivă. Era atât de ostenit! Când închidea ochii, simţea că pluteşte. Aici era nevoie de o procedură, de câteva reguli esenţiale. Pur şi simplu nu este posibil, se auzi spunându-le lui Glass şi câtorva ofiţeri superiori, să abstractizezi şi să defineşti principiile generale chiar în toiul unei trebuşoare practice. La chestiile astea te gândeşti în prealabil şi le dai oamenilor posibilitatea să se concentreze asupra lucrului propriu-zis.

Maria se aşezase din nou. Rochia udă i se strânsese între picioare.

— Fă-o repede, îl îndemnă. După aceea trecem la curăţenie.

Găsise pachetul cu cele trei ţigări înăuntru. Aprinse una, inhala şi i-o trecu lui Leonard. Pe el nu-l deranjară petele roşii de pe foiţă. Chiar nu se sinchisea. Dar când voi să i-o înapoieze, ţigara i se lipi de degete.

— Păstreaz-o, zise Maria, şi hai să trecem la treabă.

Nu după multă vreme, se văzu nevoit să prindă ţigara din altă parte, ca să nu se ardă la degete.

Foiţa se rupse şi tutunul se risipi. Lăsă chiştocul să cadă pe jos şi-l calcă. Luă ferăstrăul şi trase cămaşa lui Otto afară din pantaloni, expunându-i spinarea chiar deasupra beteliei. Mortul avea o aluniţă mare exact pe şira spinării. Ideea de a tăia prin ea i se păru respingătoare, aşa că aşeză lama cu un centimetru mai jos. Ferăstrăul trebuia să cuprindă toată lăţimea spinării şi tot vertebrele îl ghidară şi de data asta. Răzbi destul de lesne prin os, dar, după ce mai intrase cam vreo doi centimetri în trup, simţi că nu tăia organele dinăuntru, ci mai degrabă le împingea într-o parte. Continuă totuşi să tragă la

ferăstrău. Pătrunsese în cavitatea ce conţinea tot ce nu dorea el să vadă. îşi ţinea fruntea sus, ca să nu fie nevoit să privească în despicătură. Se uită la Maria. Ea şedea pe scaun, pământie şi obosită, nedorind să-i urmărească efortul, îşi ţinea ochii aţintiţi pe fereastra deschisă, la imenşii nori cumulus ce goneau peste curtea interioară.

Se auzi un sunet cleios, care-l făcu să se gândească la un aspic extras din vasul său. Era o mişcare din adâncul trupului inert. Ceva se desprinsese şi lunecase peste altceva. Răzbise până în partea cealaltă, dar acum avea de rezolvat eterna problemă: nu putea tăia pielea de pe burtă fără să lase urme de ferăstrău pe masă. Era o masă bună, solid construită, din lemn de ulm. Iar de data asta nu avea chef să-şi bage mâna în trup. În loc de asta, răsuci carcasa cu nouăzeci de grade şi o trase spre sine de partea de sus, în aşa fel încât tăietura de ferăstrău să se suprapună cu muchia mesei. Ar fi trebuit să-i ceară ajutorul Mariei. S-ar fi cuvenit ca ea să întrevadă dificultatea şi să sară să-l salveze.

Ţinea acum cu ambele mâini de partea superioară a leşului. Partea inferioară rămânea pe masă. Dintr-o astfel de poziţie, cum să se folosească de cuţitul pentru linoleum ca să reteze pielea de pe burtă? Era prea epuizat ca să se oprească, deşi ştia că încearcă imposibilul, îşi ridică genunchiul drept, ca să sprijine pe el greutatea cadavrului, şi se întinse după cuţitul de pe masă. Stratagema ar fi avut şanse de reuşită. Ar fi putut să sprijine torsul pe genunchi, echilibrându-l cu o mână, să se întindă pe dedesubt şi să taie pielea cu mâna liberă. Dar era prea obosit ca să stea în echilibru într-un picior. Aproape că înhăţase cuţitul, când simţi că era gata să cadă într-o parte. Se văzu nevoit să pună jos piciorul stâng, încercă să prindă cât mai repede cadavrul cu mâna liberă. Dar masa de carne îi alunecă printre mâini. Partea de sus atârnă, ţinută de piele, deasupra podelei, expunând oroarea viu detaliată a tractului digestiv al lui Otto şi trăgând după ea partea inferioară. Ambele se prăbuşiră pe duşumea şi se deşertară pe covor.

Înainte de a ieşi din încăpere, existase un moment în care Leonard înţelesese brusc ce distanţă uriaşă parcurseseră ei doi, ce traiectorie îi purtase de la izbutita petrecere de logodnă la acest coşmar. Pricepuse că, pe parcurs, fiecare pas păruse absolut logic,

compatibil cu cel de dinainte, şi că nimeni nu era vinovat de nimic, înainte de a ţâşni în baie, văzu nişte umbre de roşu hepatic, un maţ lucitor, neregulat, de albeaţa vineţie a albuşului fiert, ceva stacojiu şi negru, toate lucitoare şi livide din pricina ultragiului intimităţii violate, a secretelor expuse, în pofida ferestrelor deschise, camera se umplu de putoarea aerului stătut, ea însăşi bună conducătoare de alte duhori: mirosul dulceag, ca de bălegar, cel al excrementelor sulfuroase şi cel de varză acră. Partea cu adevărat insultătoare, îşi spuse Leonard, păşind grăbit în jurul celor două părţi ale trupului rămase pe verticală, dar încă legate prin piele, era că aceeaşi materie se găsea şi în măruntaiele lui.

Ca pentru a dovedi acest lucru, prinse strâns marginile scoicii closetului şi vomită un pumn de bilă verde, îşi clăti gura la chiuvetă. Contactul cu apa curată îi aminti că mai exista şi un alt fel de viaţă. Chiar dacă nu isprăvise încă, de-acum trebuia să fie curat, îşi azvârli papucii din picioare, îşi scoase cămaşa şi pantalonii, sporind moviliţa de sub chiuvetă, şi intră în vană. Îngenunche şi se spălă cu apa ce ţâşnea din robinete. Sângele uscat nu se lăsa dus uşor de apa rece ca gheaţa. Cea mai eficace era piatra ponce, cu care-şi frecă pielea, fără să se mai gândească la nimic, multă vreme – o jumătate de oră ori, poate, de două ori pe-atât. Când termină, mâinile, braţele şi faţa i se înroşiseră de atâta frecat şi dârdâia de frig.

Hainele curate erau în dormitor. Uitase de toate, toate îi dăduseră pace pe timpul abluţiunii, dar acum va trebui să treacă din nou prin camera aia, să meargă, cu picioarele goale şi curate, pe lângă treaba neterminată.

Dar când ajunse în camera de zi, cu un prosop în jurul mijlocului şi încă ud, Maria tocmai ridica pachetul cel mai mare, gata ambalat, ca să-l pună în cufăr.

Îi vorbi ca şi cum nici nu s-ar fi mişcat de lângă ea şi tocmai i-ar fi adresat o întrebare:

— Repartizarea este următoarea: în cufărul ăsta – partea de jos a corpului, un braţ, partea de sus şi cea de jos a unui picior şi capul, în cufărul celălalt – partea de sus a corpului, celălalt braţ şi celălalt picior

cu partea de sus şi cea de jos.

Lângă masă stăteau o căldare şi un făraş. Tot restul intrase în cufere. O ajută să le închidă capacele şi apoi, în timp ce Maria şedea pe ele, strânse chingile de pânză tare cât putu de mult. Duse cuferele lângă perete. Acum mai rămâneau în cameră doar nişte bagaje şi o oarecare murdărie reziduală, uşor de curăţat. Observă că Maria pusese apă la încălzit pe plită, în ceainic şi cratiţe, ca să se spele. Intră în dormitor cu gândul să se îmbrace şi apoi, cât timp stătea ea în baie, să fure zece minute de somn. Pierdu vremea căutându-şi pantofii până când îşi aminti unde erau. Se lungi pe pat şi închise pleoapele.

Într-o clipită, Maria apăru lângă el, curată şi îmbrăcată în capot, căutându-şi haine potrivite în dulap.

— Să nu adormi, îi zise. N-ai reuşi să te trezeşti la timp.

Avea dreptate, firește. Se ridică în capul oaselor, îşi găsi ochelarii şi urmări mişcările femeii. Ea se întorcea întotdeauna cu spatele când se îmbrăca, un gest pudic care-l mişca de fiecare dată, ba chiar îl excita. Acum îl enervă, gândindu-se prin ce trecuseră amândoi şi că erau logodiţi. Coborî din pat, se strecură pe lângă ea fără s-o atingă şi intră în baie. îşi recupera pantofii de sub grămăjoara de haine murdare. Nu era, de fapt, prea greu să-i cureţe, îi şterse cu o bucată de flanelă pentru faţă, îi încălţă, iar cârpa o aruncă în vârful grămăjoarei. Se apucă apoi să facă ordine în camera de zi. Maria făcuse rost de câteva sacoşe de hârtie. Leonard îndesă în ele ziarele murdare, iar Maria îi dădu o mână de ajutor când ieşi din dormitor. Rulară covorul şi îl puseră lângă uşă. Mai târziu vor renunţa la el. Ca să frece masa şi duşumelele, aveau nevoie de căldare. Maria o goli în cratiţa cea mai pântecoasă, întorcând capul ca să nu vadă.

Leonard adusese peria de sârmă şi tocmai presăra praf de săpun pe masă, când ea îl opri:

— E o prostie să ne ocupăm amândoi de asta. De ce nu transporţi acum cuferele? Termin aici singură.

O spunea nu numai fiindcă era convinsă că va curăţa masa şi duşumelele mai temeinic decât el. Voia ca el să plece, iar ea să rămână singură. Pentru Leonard perspectiva de a pleca din apartament, de a

porni la drum de unul singur, fie şi cu două bagaje grele, era promiţătoare. Ca un soi de libertate. Dorea să plece de lângă ea la fel de mult pe cât voia Maria să fie lăsată singură. Iată cât de simplă şi de deprimantă era situaţia. Pentru că acum nu se mai puteau atinge. Nici măcar nu mai puteau să schimbe priviri. Chiar şi gesturile cele mai convenţionale – bunăoară, s-o prindă de mână – îi repugnau. Tot ce se petrecea între ei, orice amănunt, orice schimb, jena şi irita ca praful în ochi. Zări uneltele. Printre ele era şi satârul, rămas nefolosit, încercă să-şi aducă aminte de ce crezuse că va avea nevoie de el. Imaginaţia era chiar mai brutală decât realitatea.

— Nu uita să speli cuţitul şi ferăstrăul şi să cureţi toţi zimţii, îi spuse Mariei.

— Nu uit.

Îşi îmbrăcă paltonul, iar ea-i deschise uşa. Se plasă între cufere, îşi umflă pieptul, le ridică şi porni repede cu ele până pe palier. Acolo le puse jos şi se întoarse. Ea rămăsese în prag, cu o mână pe clanţă, gata să închidă uşa. Dacă ar fi simţit o dorinţă cât de mică, s-ar fi repezit la ea, ar fi sărutat-o pe obraz, i-ar fi atins braţul sau mâna. Dar spaţiul dintre ei nu era umplut decât de dezgust şi era imposibil să te prefaci.

— O să mă întorc.

Au fost unicele cuvinte pe care Leonard a reuşit să le scoată, dar chiar şi această promisiune i se păru extravagantă.

— Bine, zise ea, închizând uşa.

Rămase două minute între cufere, în capul scărilor comune. După ce va inaugura etapa următoare, nu va mai avea timp de reflectat. Dar acum nu-i veneau prea multe gânduri, în afară de faptul că i se învârtea capul de oboseală, era conştient că e bucuros să plece. Dacă se descotorosea de Otto, se descotorosea, într-un anumit sens, şi de Maria. Şi ea de el. Fără îndoială, situaţia era nemaipomenit de tristă, dar deocamdată tristeţea nu-l afecta. Pleca. Ridică bagajele şi porni pe scări în jos. Lăsând cuferele să se lovească de trepte, reuşi să le care pe amândouă o dată. Se oprea la fiecare etaj. ca să-şi tragă răsuflarea. Un bărbat întors de la lucru îl salută din cap în timp ce urca. Doi băieţi trecură val-vârtej pe lângă el când făcu o pauză de odihnă. Prezenţa lui

nu era ceva ieşit din comun. Tot Berlinul forfotea de bărbaţi cu bagaje grele.

Pe măsură ce cobora şi mărea distanţa dintre el şi Maria, pe măsură ce singurătatea îi sporea, durerile reveniră. Cea din umăr deveni o pulsaţie profundă, undeva în muşchi. Urechea îl durea acum şi dacă n-o atingea. Efortul de a coborî scările cu o greutate poate mai mare de optzeci de kilograme făcea să-l doară şi mai rău testiculele. Iar acum – lovitura de rămas-bun a lui Otto – îl străfulgera o durere electrică, un junghi ce mergea de la baza degetului mare la gleznă. Toate astea dureau din ce în ce mai intens pe măsură ce cobora. Ajuns jos, scoase cuferele afară, în curte, câte unul o dată, după care îşi permise o pauză mai lungă. Simţea că este tot numai carne vie, ca şi cum ar fi fost fiert în apă clocotită sau jupuit de primul strat de piele. Materialitatea lumii îl apăsa cu brutalitate. Râcâitul unei pietricele sub talpă îi produse un gol în stomac. Jegul de pe peretele din jurul comutatorului de la baza scărilor, pe urmă însuşi zidul masiv şi toate cărămizile alea lipsite de noimă îl îndurerară. Se prăvăliră peste el ca o boală. Să-i fi fost foame? Gândul de a alege bucăţele din lumea solidă, de a le vârî printr-o gaură din cap şi de a le stoca în maţe i se păru abominabil. Era trandafiriu, jupuit şi uscat. Stătea proptit de zidul din curte, holbându-se la nişte puşti care jucau o miuţă. Ori de câte ori mingea sărea şi ori de câte ori pantofii băieţilor frânau brusc, derapând, se producea o frecare care-l umplea de durere şi-i ascuţea simţurile de-i venea să urle. Pleoapele îi zgâriau ochii dacă le închidea.

Aici, în curte, pe teren drept şi în aer liber, putea face exerciţii de cărat cuferele. Nimeni, niciodată, nu se înhămase la bagaje atât de grele. Le ridică şi se aruncă înainte. Parcurse zece metri şi trebui să le lase jos. Nu-şi putea permite să se împleticească. Trebuia să se mişte dezinvolt, ca un călător oarecare. Nu-şi putea îngădui să se strâmbe sau să-şi examineze prea des palmele. Trebuia să parcurgă mai mult de zece metri o dată. îşi stabili o normă minimă de douăzeci şi cinci de paşi.

Străbătu curtea în trei etape şi ieşi în stradă, pe trotuar. Doar câţiva trecători. Dacă se oferea cineva să-l ajute, trebuia să-l refuze.

Trebuia să se poarte ca un bădăran. Dacă dădea impresia că nu avea nevoie de ajutor, nu se va oferi nimeni. Porni să străbată cei douăzeci şi cinci de paşi. Număratul era o modalitate de a atenua chinul produs de greutate. Trebui să facă un efort special ca să nu numere cu glas tare. Puse jos valizele şi se uită ostentativ la ceas. Şase fără un sfert. Deşi venise ora de vârf, Adalbertstrasse nu era prea circulată. Acum trebuia să ajungă la primul colţ. Aşteptă suficient de mult ca trecătorii din apropiere să se îndepărteze, smulse poverile de la pământ şi se avântă înainte, în toate etapele anterioare reuşise să facă douăzeci şi cinci de paşi, dar de data asta n-apucă să ajungă nici la douăzeci. Paşii îi deveniră mai mărunţi şi mai repeziţi, încheieturile mâinilor i se muiară. Degetele i se desfăcură fără veste şi scăpă cuferele pe caldarâm. Unul se răsturnă pe o parte.

Tocmai îl îndrepta, blocând trecerea, când o doamnă cu un câine îl ocoli, plescăind dezaprobator din buze. Poate că exprima părerea întregii străzi. Câinele, o corcitură ce dădea impresia că are chef de joacă, manifestă interes faţă de cufărul pe care-l ridicase Leonard. Amuşină de-a lungul lui, dădu din coadă, după care trecu pe partea cealaltă, devenind dintr-odată avid şi îndesându-şi botul în pânza cufărului. Era în lesă, dar femeia făcea parte din categoria de proprietari cărora le displăcea să-şi contrarieze animalele adorate. Aştepta răbdătoare, cu lesa destinsă în mână, ca potaia să-şi epuizeze interesul. Se afla la mai puţin de un metru distanţă, dar nu se uita la Leonard. Nu vorbea decât cu câinele, al cărui amusinat devenise frenetic. Ştia ce ştia câinele ăla.

— Komm schön, mein kleiner Liebling.1 Ist doch nur ein Koffer. Nu-i decât un cufăr.

Dar şi Leonard îi cânta în strună câinelui. Avea nevoie de un pretext ca să nu ridice iarăşi cuferele. Numai că acum jigodia se pornise să scâncească şi să mârâie, apoi iar să scâncească şi iar să mârâie, încerca să înhaţe între fălci un colţ de valiză.

— Gnädige Frâu2, o imploră Leonard, vă rog să vă stăpâniţi câinele!

Dar, în loc să smucească de lesă, femeia se mulţumi să sporească

torentul de alintări:

— Cine te crezi, prostuţule? Domnul e proprietarul bagajelor, nu tu! Hai să mergem, cârnăciorule…

Un alter ego calm şi detaşat îi spunea lui Leonard că dacă un ins voia să scape de ceva, existau variante şi mai proaste decât un câine flămând. Numai că ar fi avut nevoie de o haită. Căţelul găsise un loc propice pentru atac. îşi înfipsese colţii în muchia cufărului. Muşca, mârâia şi dădea violent din coadă.

În sfârşit, femeia i se adresă lui Leonard:

— Probabil că aveţi ceva de mâncare înăuntru. Wurst, mai mult ca sigur.

În voce i se distingea o notă acuzatoare, îl credea un contrabandist care aducea cârnaţi ieftini din Berlinul de Est.

— E un cufăr scump, o preveni Leonard. Dacă-l strică, dumneavoastră, gnädige Frau, răspundeţi.

1. Hai, iubiţelule (germ.).

2. Stimată doamnă (germ.).

Îşi roti privirea în jur, de parcă ar fi căutat un poliţist.

Femeia se simţi insultată. Smuci brusc şi dur de lesă şi o luă din loc. Căţelul schelălăi şi o urmă, dar păru că-şi regretă imediat obedienţa. În timp ce stăpâna lui se îndepărta, animalul trăgea de lesă, străduindu-se să se întoarcă. Prin ceţurile memoriei speciei, întrezărea şansa lui de o viaţă, aceea de a devora o fiinţă omenească fără a fi pedepsit şi de a-şi răzbuna astfel strămoşii lupi pentru cei vreo zece mii de ani de sclavie. După un minut, încă se mai uita înapoi şi trăgea ostentativ de lesă. Dar femeia se îndepărtă cu paşi mari şi capul sus, refuzând orice compromis. Pe cufăr rămăseseră urme de colţi şi pete de salivă, dar pânza nu fusese sfâşiată. Leonard se proţăpi între cele două poveri şi le ridică. Merse cincisprezece paşi şi trebui să se oprească. Dezaprobarea doamnei plutea în aer. îi contamina şi pe alţi trecători. Ce-o fi având el în valizele alea de erau atât de grele? De ce nu apelase la un prieten să-l ajute? Sigur era ceva ilegal – contrabandă, evident. Şi de ce era atât de tras la faţă omul ăsta cu bagaje grele? De ce nu se bărbierise? Era doar o problemă de minute până-l va depista o

maşină verde de Polizei. Agenţii erau foarte vigilenţi, ca să preîntâmpine necazurile. Berlinul era genul acela de oraş. Aveau puteri nelimitate, poliţiştii germani. Dacă-i cereau să deschidă cuferele, nu-i va putea refuza. Nu-şi putea permite să fie văzut stând ca un bleg lângă ele. Se hotărî să facă un efort disperat, pe porţiuni mai scurte, de zece – doisprezece paşi. Se strădui să-şi preschimbe rictusul tremurător al încordării într-un zâmbet de călător respectabil, abia ieşit de pe peroanele gării, care nu avea nevoie nici de ajutor, nici de supraveghere. Între etape, făcea pauze cât se poate de scurte. Ori de câte ori se oprea, privea în jur – de dragul trecătorilor – ca şi cum ar fi căutat o adresă sau s-ar fi rătăcit.

Lângă staţia U-Bahn de la Kottbusser Tor puse geamantanele pe marginea trotuarului şi se aşeză pe ele. Ar fi vrut să se ocupe de durerea din picior. Pentru asta trebuia să-şi scoată pantoful. Dar cuferele se lăsară în mod neplăcut sub greutatea sa, aşa că sări imediat în picioare. Dacă ar fi putut aţipi timp de zece, fie şi numai cinci minute – se gândi el –, le-ar fi venit de hac poverilor cu mult mai puţină agitaţie.

Era aproape de Eckladen, unde ei doi îşi făceau uneori cumpărăturile zilnice. Patronul, care aranja rafturile cu legume şi fructe, îl recunoscu pe Leonard şi-i făcu semn cu mâna.

— Concediu?

Leonard încuviinţă din cap, dar în acelaşi timp mormăi:

— Nu, încă nu.

Pe urmă, zăpăcit, adăugă pe englezeşte:

— De fapt, e o problemă de serviciu.

Era o afirmaţie pe care-şi dori imediat s-o retracteze. Ce faţă ar fi făcut dacă ar fi răspuns la întrebările de rutină ale unui agent curios de la Polizei?

Stătea lângă cufere, urmărind circulaţia. Vedea anumite obiecte care păreau că plutesc la periferia câmpului său vizual: o cutie poştală englezească, un cerb cu coarne rămuroase, o lampă de birou. Dacă se întorcea spre ele, dispăreau. Visurile îi începeau fără el. Trebuia să-şi învârtă capul ca să provoace destrămarea fiecărei năzăriri. Nimic

sinistru. Banane rotindu-se cu trei sute şaizeci de grade, o cutie de biscuiţi având pe capac imaginea unei căsuţe acoperite cu paie şi deschizându-se singură. Cum să se concentreze când trebuia să întoarcă întruna capul ca să ţină la respect vedeniile astea? Putea îndrăzni să le lase acolo unde erau?

Exista un plan, formulat atât de demult, încât se îndoia că mai era valabil. Dar, neavând altul, trebuia să se ţină de el. Şi totuşi îl ispitea un gând dulce şi bun. Se înnopta, maşinile îşi aprinseseră deja farurile, prăvăliile trăgeau roletele, oamenii se îndreptau spre casă. Deasupra sa, un bec de pe stradă, înşurubat strâmb în zid, se trezi la viaţă, pârâind. Trecură nişte puştani ce împingeau un cărucior. Taxiul pe care-l căuta tocmai trăgea la bordură. Nu-i făcuse semn să oprească, dar şoferul observase cuferele. Chiar şi pe întuneric, îşi dăduse seama că erau nefiresc de grele. Şoferul ieşi din maşină şi deschise portbagajul.

Era un Mercedes vechi, pe motorină. Leonard îşi închipui că va reuşi să aburce unul din cufere în portbagaj până nu-l atingea şoferul, în cele din urmă îl ridicară însă împreună.

— Cărţi, explică Leonard.

Taximetristul ridică din umeri. Nu era treaba lui. Instalară cel de-al doilea cufăr pe bancheta din spate. Leonard urcă în faţă şi ceru să fie dus la gara de la Zoo. Încălzirea funcţiona, scaunul era uriaş şi lucios; gândul cel dulce îl ispiti din nou. Nu trebuia decât să pronunţe cuvintele şi avea să ajungă acolo.

Dar nu-şi mai aducea aminte nici măcar de plecarea taxiului. Când se trezi, era deja oprit, cuferele stăteau cuminţi unul lângă celălalt pe trotuar, iar uşa din dreptul său era deschisă. Probabil că şoferul îl zgâlţâise zdravăn. Buimac, Leonard îi lăsă un bacşiş princiar. Omul ridică un deget la cozorocul şepcii şi se duse să se aşeze la rampa de unde taximetriştii îşi luau clienţii la ieşirea din gară. Leonard se afla cu spatele la el şi se ştia privit. De dragul lor făcu el efortul de a căra lin geamantanele pe o distanţă de vreo zece metri, de pe trotuar până la uşile înalte, duble, de la intrarea gării.

Le puse jos de cum intră. Acum se simţea mai puţin ameninţat.

La numai câţiva paşi, nişte soldaţi britanici se aliniau, cu propriile lor cufere regulamentare. Toate buticurile şi restaurantele erau deschise, iar aglomeraţia reziduală de după ora de vârf, cea pentru trenurile Stadtbahn de la nivelul superior, nu se subţiase încă. Dincolo de o prăvălioară cu lenjerie şi un stand de cărţi, o săgeată trimitea la dulăpioarele pentru bagaje. Peste tot plutea mirosul bunăstării germane: cafea şi fum de trabuc. Podeaua fiind netedă, izbuti să tragă cuferele după el. Trecu pe lângă tarabele cu fructe, un restaurant, un butic cu suveniruri turistice. Totul era vesel – ce mai succes! în sfârşit, devenise şi el un călător legitim, total anonim, ba mai mult – un călător care nu mai era obligat să-şi târască bagajele până sus, la tren.

Secţia de depozitare a bagajelor se afla într-unul dintre tunelele ce ieşeau din sala principală a gării. Era o suprafaţă circulară, cu dulăpioare metalice proaspăt instalate de jur-împrejur, iar la mijloc se afla o tejghea la care doi tipi în uniformă primeau bagaje şi le stivuiau pe rafturile din spatele lor. La sosirea lui Leonard, acolo mai erau doi sau trei călători care doreau să depună sau să recupereze valize, îşi trase cuferele cât mai departe de tejghea şi găsi două dulăpioare goale la nivelul podelei. Se mişcă cu grijă, aliniind cuferele şi îndreptându-se de spate ca să caute mărunţişul pregătit dinainte. Nu se grăbea. Avea un pumn de monede de zece pfenigi. Deschise un dulăpior şi împinse cu genunchiul un cufăr. Nimic. Puse mărunţişul în buzunar şi împinse mai tare. Aruncă o privire peste umăr. La tejghea nu se mai afla niciun client. Cei doi funcţionari discutau şi priveau în direcţia lui. Se aplecă să vadă care era piedica. Spaţiul era cam cu trei centimetri mai îngust, într-o doară, încercă să împingă cufărul cu forţa, după care renunţă. Dacă n-ar fi fost atât de obosit, poate că ar fi ştiut cum trebuia să procedeze corect. Ridicându-se, observă că unul din funcţionari, un bărbat cu barbă sură, îi făcea semn cu mâna să se apropie. Logic. Dacă bagajele nu-ţi încăpeau în dulăpior, le duceai la tejghea. Dar nu era pregătit pentru asta. Nu ţinea de planul lui. Făcea oare ceea ce trebuia? Vor dori să afle de ce cuferele erau atât de grele? Câtă putere le ofereau uniformele lor? îi vor ţine minte chipul?

Bărbosul stătea cu pumnul proptit pe tejgheaua de tablă,

aşteptându-l pe Leonard. Nu părea corect ca un angajat oarecare, nu mult mai important decât un hamal, să fie costumat ca un amiral. Pentru Leonard era important să nu se lase intimidat. Se uită ostentativ la ceas şi-şi ridică bagajele. Se strădui să se depărteze cu pas vioi. Alese unica direcţie ce nu trecea prin faţa tejghelei. Se aştepta să audă un strigăt, paşi alergând pe urmele lui. Se afla într-un coridor ce se îngusta, terminându-se cu o uşă dublă. Parcurse tot coridorul fără să se oprească. Ieşi cu spatele prin uşi şi se pomeni într-o stradă lăturalnică liniştită. Puse cuferele lângă zid şi se aşeză pe bordură.

Nu avea nicio intenţie clară. Dar trebuia neapărat să-şi odihnească piciorul dureros. Dacă amiralul s-ar fi luat după el, s-ar fi predat bucuros. Ceea ce-i devenise evident acum, că se aşezase, era faptul că trebuia să încropească un plan. Gândurile i se înfiripau greoi. Erau secretate de un organ pe care nu-l controla. Putea judeca produsul, dar nu-l putea declanşa. Ar fi putut încerca încă o dată să îndese cuferele în dulăpioarele acelea prea mici. Le-ar fi putut preda amiralului. Le putea lăsa chiar aici, în stradă. Să plece de lângă ele, pur şi simplu. Aveau cu adevărat nevoie de răgazul de o săptămână pe care li-l ofereau dulăpioarele cu cheie? în acel moment, gândul plăcut şi molâu îi reveni. Se putea duce la el acasă. Putea să încuie uşa, să facă o baie, să se simtă în siguranţă printre lucruşoarele sale, să doarmă ore în şir în patul personal, iar după aceea, complet refăcut, să ticluiască un plan nou şi, bărbierit, învigorat, îmbrăcat cu haine curate, deci mai presus de orice bănuială, să treacă la îndeplinirea lui.

Se gândi la apartamentul său. Camere mari ca nişte pajişti, instalaţii excelente, solitudine. Fântâna şi visa, dar în cele din urmă se ridică în picioare. Cel mai scurt drum până la un taxi era înapoi prin gară, pe lângă amiral. Se hotărî totuşi să ocolească gara prin exterior. Testiculele îl dureau mai rău decât piciorul. De pe palme i se jupuia un strat de piele. Pentru ocol avu nevoie de douăzeci de minute. Găsi un taxi la rampă, un alt Mercedes vechi, dar de data asta nu făcu nicio încercare de a ridica geamantanele în portbagaj, nici nu oferi vreo explicaţie. Nu încăpea îndoială: a te scuza pentru greutatea bagajelor era un semn de vinovăţie.

Lăsă un cufăr în stradă, în faţa intrării, la numărul douăzeci şi şase, iar pe celălalt îl transportă cu amândouă mâinile până la lift. Când reveni în stradă, cufărul era tot acolo, ceea ce nu-l surprinse mai puţin decât dacă ar fi dispărut. Dar de unde să mai ştie el ce lucruri erau cu adevărat surprinzătoare? Ascensorul ridică povara cu uşurinţă. Leonard descuie uşa din faţă şi puse bagajele jos imediat ce intră în hol. De unde se afla, vedea lumină în camera de zi şi auzea muzică. Păşi spre lumină, împinse uşa salonului şi dădu peste o agapă. Era băutură, erau arahide în boluri, scrumiere pline, perniţe mototolite şi Vocea Americii la radio. Dar toţi musafirii plecaseră. Opri radioul şi tăcerea se instala abrupt. S. Eaşeză pe scaunul cel mai apropiat, îl abandonaseră. Oaspeţii, vechiul Leonard şi logodnica sa, în rochia ei albă şi foşnitoare, toţi plecaseră, cuferele erau prea grele, dulăpioarele prea mici, amiralul ostil, iar mâinile, urechea, umărul, boaşele şi piciorul îi pulsau la unison.

Intră în baie şi bău îndelung apă de la robinet, în minutul următor era în dormitor şi zăcea pe spate sub cuverturi, cu ochii aţintiţi în tavan. Cu lumina din hol aprinsă şi uşa dormitorului întredeschisă, avea exact atâta penumbră cât îşi dorea. Dacă închidea ochii, îl cuprindea o oboseală sufocantă, dătătoare de greaţă. Trebuia să se salveze ca de la înec, luptându-se să vadă din nou tavanul. Nu-şi simţea ochii grei. Câtă vreme îi ţinea deschişi, reuşea să rămână treaz, încercă să-şi alunge gândurile. Tot trupul îl durea. N-avea cine să-l îngrijească, îşi ţinea mintea goală, concentrându-se asupra răsuflării. Petrecu astfel circa o oră, într-o transă uşoară, aproape de moţăiala. Telefonul sună şi Leonard se repezi la el înainte să se fi dezmeticit pe deplin. Străbătu holul, aruncând o privire în dreapta, ca să vadă cuferele de lângă uşă, şi intră în camera de zi fără să aprindă lumina. Telefonul era pe pervazul lat al ferestrei. Smulse receptorul, aşteptându-se să audă glasul Mariei sau pe cel al lui Glass, Dar auzi o voce de bărbat, iar înţelesul propoziţiei introductive, rostită cu o voce blândă, îi scăpă. Ceva despre un cimpoi pe targa. Pe urmă vocea zise:

— Telefonez în legătură cu pregătirile pentru zece mai, domnule.

Era o greşeală, dar Leonard nu dorea să lase vocea să dispară. Poate că interlocutorul său, oricine ar fi fost, îl putea ajuta. După voce, era genul care ar fi cărat cuferele fără să pună întrebări. Era important să-l facă să vorbească. Leonard zise:

— Ăăă… Ce propuneţi?

— Ei bine, domnule, zise vocea, aş putea începe de la distanţă, chiar din afara clădirii, când toţi stau pe scaune, şi să mă apropii tiptil. Vă imaginaţi scena, sper. Toţi beau şi vorbesc şi deodată unul sau doi, cu auzul mai bun, mă aud slab şi după aia, pe măsură ce mă apropii tot mai tare, mă aud toţi. După care intru drept în cameră.

— Înţeleg, spuse Leonard.

Se gândi că s-ar fi putut confesa acelui om. Trebuia doar să aştepte o frază potrivită pentru a începe.

— Şi, dacă nu vă deranjează, lăsaţi coloana sonoră pe seama mea, domnule. Câteva acorduri mai vesele, de joc, câteva de jale. După ce au dat de duşcă mai multe pahare, să nu vă fie cu bănat, domnule, dar nimic nu are un efect mai straşnic decât tânguielile.

— Adevărat, zise Leonard, sesizând ocazia. Uneori şi eu mă întristez îngrozitor.

Ce bine ar fi dacă vocea aceea blândă l-ar întreba de ce. Leonard continuă:

— Uneori mă simt copleşit de evenimente. După o scurtă ezitare, vocea spuse:

— Berlinul e cam departe de casă, domnule, pentru a-i noştri.

Încă o pauză, după care vocea continuă:

— CSM Steele zicea că o să aveţi nevoie de mine timp de o oră, domnule. Corect?

În felul acesta îl identifică pe cimpoierul regimentului Scots Grey, cimpoierul McTaggart. Leonard ajunse la o înţelegere cu el cât putu de iute. Apoi lăsă receptorul lângă furcă şi se întoarse în pat. Din mers, stinse lumina de pe hol. Discuţia îl înviorase. Tăişul oboselii se tocise şi îi veni mai uşor să adoarmă.

Se trezi după câteva ore, complet odihnit. Judecând după liniştea din jur, era între două şi trei noaptea. Se ridică în capul oaselor,

îşi dădu seama că se simţea mai bine pentru că se trezise cu o soluţie simplă în minte. Se lăsase copleşit de problemă când, de fapt, tot ce îi trebuia era să gândească limpede şi să acţioneze cu hotărâre. Putea să se pună pe treabă cât mai avea totul proaspăt în minte. După aceea putea să mai doarmă şi să se trezească cu problema gata rezolvată.

Ieşi din dormitor în hol. Apartamentul nu fusese niciodată atât de tăcut. Nu catadicsi să aprindă vreo lampă. Luna era destul de mare ca să emită o lumină incoloră, deşi Leonard nu era sigur în ce mod pătrundea acea lumină în apartament. Se duse în bucătărie şi căută un cuţit ascuţit. Revenind în hol, îngenunche lângă cufere şi desfăcu chingile amândurora. Pe unul îl deschise. Bucăţile erau toate la locul lor, aşa cum le aşezase Maria. Luă un pachet, sfâşie cu cuţitul materialul cauciucat, hidroizolant, şi puse uşor un braţ pe covor. Nici urmă de miros neplăcut – nu trecuse prea multă vreme, împinse ambalajul cât mai departe şi dezveli un picior, o coapsă şi pieptul. Curgea surprinzător de puţin sânge, în plus, covorul era oricum roşu. Aşeză bucăţile pe covorul din hol, în poziţia lor firească. Forma omenească reapărea. Deschise cel de-al doilea cufăr, despacheta partea inferioară a trunchiului şi mădularele şi iată în faţa sa un corp fără cap, întins pe spate. Luă în mâini capul mortului, îl învârti şi zări prin material forma nasului şi conturul imprecis al unei feţe.

În timp ce se folosea de vârful cuţitului ca să desfacă o lipitură, ceva îi atrase atenţia. Ţinea capul greu jos, pe podea, dar nu mai putea mişca lama cuţitului – nu fiindcă l-ar fi înspăimântat perspectiva de a vedea faţa lui Otto, nici fiindcă i-ar fi fost teamă de silueta completă care zăcea pe covor, în faţa sa. Dar ceea ce văzuse era peretele din dormitor şi propriul său pat. îşi forţase ochii să se deschidă un pic mai mult şi-şi văzuse sub cuverturi forma propriului trup. Timp de două secunde, auzise circulaţia maşinilor de afară, de pe stradă, circulaţia de noapte târzie, şi-şi văzuse propriul trup imobil. Pe urmă închisese ochii şi revenise la realitatea în care scormonea pânza cu vârful cuţitului.

Îl îngrijora conştiinţa faptului că tot ceea ce păruse atât de aievea nu fusese decât un vis. Asta însemna că se putea întâmpla orice. Nu existau reguli. El îl reconstituia pe Otto şi anula munca lui şi-a

Mariei din ziua aceea. Desprindea încet o fâşie de pânză cauciucată şi iată că apărea o latură a capului, cu un vârf de ureche la vedere. Ar trebui să se oprească, îşi spuse Leonard, ar trebui să-şi vină în fire până nu învia Otto. Cu o sforţare, deschise din nou ochii, îşi văzu o parte a mâinii şi adâncitura lăsată de propriile-i picioare sub pătură. Dacă ar fi putut să-şi mişte măcar o părticică a trupului sau să scoată un sunet, cel mai mic sunet, s-ar fi trezit la realitate. Dar trupul pe care-l ocupa era inert, încercă să-şi mişte degetul mare de la picior. Afară, pe stradă, auzi o motoretă. Dacă intra cineva în cameră şi-l atingea? încercă să ţipe, dar nu reuşi să-şi mişte buzele şi nici să-şi umple plămânii cu aer. Ochii grei îl trăgeau în jos şi iată că se afla din nou în hol. De ce se lipise materialul de partea asta a feţei lui Otto? Era muşcătura, vezi bine. Sângele din obraz se coagulase pe pânză. Ăsta era doar unul dintre motivele pentru care Otto avea să-l pedepsească. Trase de pânză, care se desprinse, pârâind uşor. Mai departe a fost simplu. Pânza se desprinse şi Leonard rămase cu capul în mâini. Ochii cu cearcăne roşii, de beţivan, îl fixau, aşteptând. Nu mai trebuia decât să proptească ţeasta pe gâtul hăcuit şi totul putea reîncepe. Ar fi trebuit să-l menţină pe Otto dezmembrat, dar acum era prea târziu. Chiar dinainte de a lipi corect capul la locul lui, mâinile neamţului se întindeau după cuţit. Otto se ridică în capul oaselor. Se uita la cuferele goale şi ţinea cuţitul în mână. Leonard îngenunche în faţa lui şi-şi dădu capul pe spate, oferindu-şi beregata. Otto va lucra repede. Dar va trebui să umple singur cuferele. îl va transporta pe Leonard la gara de la Zoo. Fiind berlinez, Otto era tovarăş de pahar cu amiralul. Iată iarăşi peretele din dormitor, pătura, dunga cearşafului, perna. Corpul său era de plumb. Otto nu va reuşi să-l care singur. Cimpoierul McTaggart îl va ajuta. Leonard încercă, fără chef, să ţipe. Era mai bine să se întâmple aşa. Auzi aerul şuierându-i printre dinţi, încercă să-şi îndoaie piciorul. Ochii i se închideau iarăşi şi avea să moară. Capul i se mişcă, întorcându-se într-o parte vreo trei-patru centimetri. Obrazul îi atinse perna şi atingerea dezlănţui toate celelalte senzaţii, iar el simţi greutatea păturii pe picior. Acum avea ochii deschişi şi-şi putea mişca mâna. Putea striga. Şedea în fund şi se întindea după comutator.

Chiar şi cu lumina aprinsă, visul rămânea pe loc, aşteptându-l să se reîntoarcă. Leonard se plesni peste faţă şi se ridică în picioare. Picioarele abia îl susţineau, iar ochii voiau să i se închidă. Intră în baie şi se stropi abundent cu apă pe faţă. La ieşire, aprinse lampa din vestibul. Cuferele aşteptau cuminţi şi închise lângă uşă.

Nu avea suficientă încredere în sine ca să se culce la loc. Petrecu restul nopţii aşezat în pat, cu genunchii traşi până sub bărbie, cu lumina din tavan aprinsă. Fuma un pachet întreg de ţigări. La trei şi jumătate se duse la bucătărie şi fierse o oală de cafea. Spre ora cinci se bărbieri. Apa îl ustura, pătrunzându-i în crăpăturile din pielea mâinilor. Se îmbrăcă şi se întoarse la bucătărie ca să mai bea cafea. Izvodise un plan simplu şi bun. Va căra cuferele la U-Bahn şi va călători până la capătul liniei. Acolo va găsi un loc pustiu, va lăsa povara jos şi-şi va lua pur şi simplu tălpăşiţa.

Prin oboseala covârşitoare, atinsese un nou soi de limpezime a minţii, îşi bău cafeaua, fuma şi-şi omorî timpul lustruindu-şi pantofii şi oblojindu-şi mâinile cu plasturi. Fluiera şi fredona Heartbreak Hotel. Pentru moment, se mulţumea cu faptul că scăpase de coşmar. La ora şapte îşi îndreptă cravata, îşi perie din nou părul şi-şi îmbrăcă haina, înainte de a deschide uşa de la intrare, încercă să ridice cuferele. Era în ele ceva mai mult decât greutate. Era o forţă care le trăgea în jos, o forţă naturală, telurică. Otto dorea să fie înhumat, se gândi. Dar nu era momentul. Nu încă.

Transportă cuferele până la lift, unul câte unul. Când acesta sosi, bloca uşa liftului cu un cufăr şi pe celălalt îl împinse înăuntru cu genunchiul. Apăsă pe butonul E pentru Etage, dar liftul coborî doar până la nivelul următor şi se opri. Uşa se deschise glisând ca să intre Blake. Purta un sacou bleumarin cu nasturi argintii şi avea în mână o valiză diplomat. Liftul se umplu de mireasma apei lui de colonie. Coborârea reîncepu. Blake dădu rece din cap.

— Izbutită petrecere. Mulţumesc.

— Ne-am bucurat că aţi putut veni, răspunse Leonard.

Liftul se opri şi uşile se deschiseră. Blake se uită la cufere.

— Nu-s geamantane MoD1?

1. Ministry of Defence (engl.) – Ministerul Apărării. 288

Leonard ridică unul, dar Blake i-o luă înainte cu celălalt şi-l scoase în vestibul.

— Sfinte Sisoe! Ce-ai înăuntru? întrebă el. Sigur nu un magnetofon.

Întrebarea nu era retorică. Stăteau lângă uşa deschisă a liftului, iar Blake dădea impresia că aşteaptă un răspuns. Leonard se fâstâci. Chiar intenţionase să spună că transporta magne-tofoane.

— Le duci la Altglâenicke, presupuse Blake. Mie poţi să-mi spui nu-i nicio problemă, îl cunosc pe Bill Harvey. Am acces la informaţii despre Aur.

— Este echipament de decodare, zise Leonard, după care, fiindcă îl străfulgera gândul că Blake l-ar putea însoţi la depozit ca să verifice, adăugă: împrumutat de la Washington, îl folosim în tunel şi-l înapoiem mâine.

Blake îşi privea ceasul.

— Bun, sper că te-ai asigurat de securitatea transportului. Eu trebuie să fug.

Străbătu vestibulul fără să mai spună vreun cuvânt şi ieşi în stradă, unde îi era parcat automobilul.

Leonard nu se apucă să urnească geamantanele din loc până nu-l văzu pe Blake demarând. Partea cea mai grea a zilei – drumul până la gara U-Bahn Neu-Westend, de la capătul îndepărtat al străzii – abia începea, iar întâlnirea cu Blake îi secătuise deja rezervele de energie. Scoase cuferele afară, pe trotuar, îl usturau ochii de la lumina zilei şi vechile dureri reîncepeau. Pe cealaltă parte a străzii se produse o agitaţie pe care socoti că era mai prudent s-o ignore. Erau o maşină cu un motor deosebit de zgomotos şi o voce. Pe urmă motorul se opri şi se mai auzi numai vocea:

— Hei, Leonard! La dracu'! Leonard! Glass ieşea din „Broscuţa" lui şi traversa

Platanenallee, îndreptându-se spre el. Barba lui de un negru bogat, strălucitor, era zburlită, radiind de energie matinală.

— Pe unde naiba umbli? Ieri am încercat toată ziua să dau de

tine. Trebuie să vorbim despre…

Deodată zări cuferele.

— Stai aşa. Astea-s de-ale noastre! Leonard, ce Dumnezeu ai în ele?

— Echipament, zise Leonard.

Glass îşi încleştase deja mâna pe mânerul unuia.

— Ce naiba faci cu el aici?

— Am lucrat. Toată noaptea, de fapt.

Glass ridică geamantanul în braţe. Se pregătea să traverseze strada cu el, dar trebui să lase să treacă o maşină. Strigă peste umăr:

— Doar am discutat despre toate astea, Mamham! Cunoşti regulamentul. Ceea ce faci e o nebunie. De fapt, ce crezi că faci?

Nu aşteptă răspunsul. Din câteva salturi, traversă, lăsă jos cufărul şi descuie portbagajul „Broscuţei". Era exact atâta loc cât trebuia. Neavând încotro, Leonard îl urmă cu celălalt cufăr. Glass îl ajută să-l împingă pe bancheta din spate. Se urcară în maşină şi Glass trânti tare portiera. Motorul gălăgios porni cu un răget.

Demarând cu scuturături, Glass strigă din nou:

— Lua-o-ar dracu', Leonard, cum ai putut să-mi faci una ca asta? N-o să mă liniştesc până nu duc chestiile astea înapoi, de unde aparţin.

În drum spre depozit, Leonard ar fi vrut să se gândească la santinelele care aveau datoria să percheziţioneze cuferele, pe când Glass, a cărui indignare se epuizase, voia să vorbească despre petrecerea aniversară. Aveau foarte puţin timp la dispoziţie. Glass alesese un traseu isteţ, aşa că în zece minute traversară Schoneberg şi trecură de aeroportul Tempelhof.

— Ieri ţi-am lăsat un bileţel în uşă, zise Glass. Mai întâi n-ai răspuns la telefon, apoi a sunat ocupat toată ziua.

Leonard se uita ţintă la gaura din podea, dintre picioarele sale. Era hipnotizat de curgerea alburie a asfaltului. Peste câteva minute, cuferele vor fi deschise. Era atât de obosit, încât gândul constituia aproape o uşurare. Vor începe ancheta legală, arestările, interogatoriile şi toate celelalte, iar el se va lăsa în voia lor. Nu va da nicio explicaţie nimănui până nu va fi perfect odihnit. Va fi unica sa

condiţie.

— Am scos receptorul din furcă, zise. Lucram, Deşi erau în viteza a patra, mergeau cu mai puţin de treizeci de kilometri pe oră. Acul vitezometrului tremura.

— Trebuie să discutăm, zise Glass. Ţi-o spun verde în faţă, Leonard. Nu sunt mulţumit.

Leonard avu viziunea unei celule curate, văruite, cu un singur pat, cu cearşafuri de bumbac, linişte desăvârşită şi un gardian în faţa uşii.

— Oh! zise el.

— Din mai multe puncte de vedere. Unu: ai avut peste o sută douăzeci de dolari de cheltuit pe distracţii pentru serbarea noastră, înţeleg că i-ai tocat pe un unic punct de program. Pentru numai o oră.

Poate că la poartă va fi unul dintre ăia prietenoşi, Jake sau Lee sau Howie. Vor scoate din cufăr un pachet. Domnule, ăsta nu-i echipament electronic, e un braţ de om l S-ar putea să-i vină rău cuiva. Poate chiar lui Glass, care tocmai trecea la punctul următor:

— Doi: ora asta de o sută douăzeci de dolari înseamnă un singur individ care cântă la cimpoi. Leonard, nu toată lumea consideră cimpoiul drept cea mai grozavă distracţie! De fapt, nimeni! Pentru numele lui Dumnezeu! Vrei să zici că va trebui să stăm cuminţi o oră întreagă şi să ascultăm căcatul ăla sonor?

Uneori prin gaura din podea fulgera o linie albă. Leonard mormăi către gaură:

— Am putea dansa.

Cu un gest teatral, Glass se plesni cu palma peste ochi. Leonard nu ridică ochii de la gaură. „Broscuţa" îşi vedea netulburată de drum.

— Trei: vor participa şi nişte mahări de la contrainformaţii, inclusiv de-ai voştri. Oare ai habar ce-or să zică?

— După ce va bea fiecare ceva, răspunse Leonard, nimic nu va fi mai potrivit decât un cântec de jale.

— Jale, ăsta-i cuvântul. Or să zică: Hmm, mâncare americană, vinuri nemţeşti şi distracţie scoţiană. Este Scoţia implicată în Operaţiunea Aurul? Avem vreo relaţie specială cu Scoţia? A intrat

Scoţia în NATO?

— Mai era şi un câine care ştia să cânte, murmură Leonard, fără să ridice fruntea. Ala era englez.

Glass nu-l auzi.

— Leonard, ai sfeclit-o! Şi vreau să repari ce-ai stricat chiar în dimineaţa asta, până nu-i prea târziu. Lăsăm echipamentul şi te duc cu maşina la cazărmile regimentului Scots Grey, la Spandau. Vorbeşti cu sergentul, anulezi comanda pentru cimpoier şi ceri banii înapoi. Ne-am înţeles?

Tocmai atunci îi depăşi un convoi de camioane, aşa că Glass nu observă că pasagerul său chicotea.

La orizont se contura mănunchiul de antene de pe acoperişul depozitului. Glass micşoră şi mai mult viteza.

— Tipii ăştia vor trebui să vadă ce ai acolo. Se pot uita, dar nu-i nevoie să ştie ce e. OK?

Criza de chicoteli trecuse.

— O, Doamne! făcu Leonard.

Se opriră. Glass îşi coborî geamul la apropierea santinelei. Nu era o mutră cunoscută.

— Unul nou, anunţă Glass. La fel şi camaradul său. Înseamnă că va dura ceva mai mult.

Faţa care umplu geamul era lătăreaţă şi rozalie, iar ochii erau iscoditori.

— Bună dimineaţa, să trăiţi!

— Bună dimineaţa, soldat.

Glass îi înmâna ambele legitimaţii. Santinela îşi îndreptă spatele şi petrecu un minut examinând documentele.

Fără să coboare vocea, Glass zise:

— Tipii ăştia sunt antrenaţi să fie vigilenţi. Abia după şase luni de serviciu o lasă mai moale.

Aşa era. Howie poate i-ar fi recunoscut şi le-ar fi făcut semn să treacă.

Faţa soldatului de optsprezece ani umplu din nou geamul, îşi primiră înapoi legitimaţiile.

— Domnule, trebuie să mă uit în portbagaj şi să văd ce aveţi în cufărul ăla.

Glass coborî şi ridică capacul portbagajului, aflat în faţa maşinii. Scoase cufărul, îl puse pe asfalt şi îngenunche lângă el. Nemişcat, Leonard îl urmări cum desface chingile. Mai avea cel mult zece secunde. La urma urmei, putea s-o rupă la fugă în josul şoselei. Situaţia nu s-ar fi înrăutăţit cu nimic. Ieşi şi el din maşină. A doua santinelă, parcă şi mai tânără decât prima, se apropiase pe la spate de Glass şi-l atingea acum pe umăr:

— Am vrea să le controlăm în camera de gardă, să trăiţi.

Glass refuză demonstrativ să se certe cu vreunul din ei. În problemele de securitate, obedienţa lui entuziastă trebuia să fie luată drept etalon. Una dintre chingi fusese deja dezlegată. Ignorând-o, ridică în braţe ditamai cufărul şi îl transportă, împleticindu-se, până în ghereta de lângă drum. Primul soldat îi ţinuse uşa lui Glass şi acum făcu, politicos, un pas înapoi, ca să-i permită lui Leonard să scoată celălalt cufăr. Apoi cele două santinele îl urmară, iar el cară pe ambele braţe geamantanul la gheretă.

Înăuntru se găsea o măsuţă de lemn cu un telefon pe ea. Glass aşeză telefonul pe podea şi, cu un icnet, ridică geamantanul pe masă. Abia dacă încăpeau toţi patru în jurul măsuţei. Leonard îl cunoştea destul de bine pe Glass ca să-şi dea seama că-i cam sărise muştarul de atâta încordare şi efort. Se dăduse înapoi un pas, respirând zgomotos pe nări şi mângâindu-şi barba. Adusese cufărul până aici, iar acum santinelele n-aveau decât să-l deschidă. Dacă încălcau cât de puţin regulamentul, puteau fi sigure că va raporta.

Leonard lăsă cel de-al doilea cufăr jos, lângă măsuţă. Se gândea să aştepte afară până se termina inspecţia. După coşmarul avut, nu mai voia să vadă nimic şi era foarte probabil că măcar una din tinerele santinele avea să vomite în spaţiul acela strâmt. Poate că aveau să vomite toţi trei. Rămase totuşi în prag. îi era greu să nu se uite. Cursul vieţii lui avea să se schimbe radical, iar el nu simţea niciun fel de emoţie. Făcuse tot ce-i stătuse în putinţă şi ştia că nu era un om mai rău decât alţii. Primul soldat îşi rezemase arma de perete şi se apucase

să desfacă a doua chingă. Leonard îl urmărea detaşat, ca de la o poştă. Lumea, pe care o cam duruse în cot de Otto Eckdorf, acum avea să explodeze de indignare aflând de moartea sa. Soldatul înălţă capacul cufărului şi se uitară cu toţii înăuntru, la bucăţile ambalate. Acestea erau împachetate strâns, dar nu prea semănau a echipament electronic. Nici măcar Glass nu reuşea să-şi ascundă curiozitatea. Mirosul de cauciuc şi clei era greu, ca al fumului de pipă. Din senin, lui Leonard îi veni o idee şi acţiona fără să mai chibzuiască. Se înghesui până lângă masă tocmai când santinela întindea mâna să apuce una dintre bucăţi.

Leonard îl ţinu pe tânăr de încheietura mâinii în timp ce vorbea:

— Dacă inspecţia mai continuă, atunci trebuie să-i spun ceva în particular domnului Glass. Sunt implicaţii serioase legate de securitate şi n-am nevoie decât de un minut.

Soldatul îşi retrase mâna şi se întoarse spre Glass. Leonard închise cufărul.

— E OK, băieţi? întrebă Glass. Un minut.

— În regulă, zise unul din soldaţi.

Glass îl urmă pe Leonard afară din gheretă. Se opriră lângă bariera vârstată cu roşu şi alb.

— Îmi pare rău, Bob, spuse Leonard. N-am crezut că vor merge până la pachete.

— Sunt răcani, asta-i tot, bombăni Glass. Iar tu nu trebuia să scoţi echipamentul din incintă.

Leonard se relaxa, sprijinindu-se de barieră. Nu mai avea nimic de pierdut.

— Am avut motivele mele. Ascultă-mă. Va trebui să încalc regulamentul ca să protejez un lucru şi mai important. Acum trebuie să-ţi spun că în problema de faţă am nivelul patru de autorizare.

Glass dădu impresia, că ia poziţia de drepţi.

— Nivelul patru?

— O chestiune mai mult tehnică, îl lămuri Leonard, scoţându-şi portmoneul. Eu am nivelul patru, iar băieţii ăştia se amestecă în probleme foarte delicate. Vreau să-l suni pe MacNamee la Stadionul

Olimpic. Iată cartea lui de vizită. Spune-i să telefoneze ofiţerului de serviciu de aici. Vreau să se renunţe la inspecţie. Ce am eu în cufere se ridică deasupra oricărui nivel de autorizare. Spune-i asta lui MacNamee. El va şti despre ce vorbesc.

Glass nu mai întrebă nimic. Făcu stânga împrejur şi se întoarse în pas vioi la gheretă. Leonard îl auzi ordonând santinelelor să închidă şi să lege cufărul. Probabil că una din ele crâcnise, căci Glass tună:

— Executarea imediat, soldat! Problema e mult prea importantă pentru competenţa dumitale!

În timp ce Glass vorbea la telefon, Leonard se îndepărtă până la marginea şoselei. Dimineaţa de primăvară se anunţa splendidă, în şanţ creşteau floricele albe şi galbene. Nicio plantă pe care s-o fi putut recunoaşte. După cinci minute, Glass ieşi din gheretă, urmat de soldaţii care cărau cuferele. Leonard şi Glass se dădură la o parte până ce santinelele puseră bagajele în maşină. Pe urmă soldaţii ridicară bariera şi luară poziţia de drepţi la trecerea maşinii.

— Ofiţerul de serviciu i-a muştruluit zdravăn pe cei doi, spuse Glass. Iar MacNamee l-a muştruluit zdravăn pe ofiţerul de serviciu. Nemaipomenit secret trebuie că aperi!

— Chiar că e nemaipomenit.

Glass parcă maşina şi opri motorul. Ofiţerul de serviciu şi doi soldaţi îi aşteptau în faţa uşilor duble, înainte de a coborî din automobil, Glass puse o mână pe umărul lui Leonard şi-i spuse:

— Ai progresat mult din zilele când ardeai cartoane!

Ieşiră. Leonard răspunse, peste acoperişul „Broscuţei”:

— E o onoare pentru mine că am fost implicat. Soldaţii luară cuferele. Ofiţerul de serviciu dori să ştie unde anume trebuiau duse, iar Leonard îi spuse că la tunel. Voia să coboare şi el în tunel şi să se calmeze. Dar nu era chiar acelaşi lucru, căci coborî flancat de Glass şi de ofiţerul de serviciu, cu cei doi soldaţi încheind plutonul. După ce ieşiră din puţul principal, cuferele au fost încărcate pe un vagonet de lemn cu boghiuri, împins de soldaţi. Trecură de colacii de sârmă ghimpată ce marcau începutul sectorului sovietic. După câteva minute, se înghesuiră pe lângă amplificatoare şi Leonard le indică locul de sub

masă unde trebuiau stocate cuferele.

— Să mă ia naiba! pufni Glass. Am trecut pe lângă ele de o sută de ori şi niciodată nu m-am gândit să mă uit înăuntru.

— Nu e momentul să începi, îl preveni Leonard. Ofiţerul de serviciu leagă câte o sârmă cu sigiliu de fiecare cufăr.

— Vor fi deschise numai la ordinul dumneavoastră personal.

După care urcară la cantină ca să bea cafea. Anunţând că avea nivelul patru de autorizare, Leonard avansase cumva în ochii celorlalţi. Când Glass îi aminti de drumul la Spandau, ca să-l caute pe sergentul din regimentul Scots Grey, pentru Leonard a fost cel mai uşor lucru din lume să-şi ducă mâna la tâmplă:

— Nu mai fac faţă. N-am dormit două nopţi la rând. Poate mâine.

Iar Glass răspunse:

— Nu-ţi face griji. Mă duc eu.

Se oferi să-l ducă acasă cu maşina. Dar Leonard habar nu avea unde dorea să se ducă. Avea probleme noi. Voia să ajungă undeva unde să poată medita la ele. Aşa că, mergând spre oraş, Glass îl lăsă la staţia Grenzallee, la capătul liniei de U-Bahn.

După plecarea lui Glass, Leonard se plimbă câteva minute prin sala cu case de bilete, savurându-şi libertatea. Garase cu el cele două cufere luni, ba chiar ani de zile. Se aşeză pe o bancă. Acum nu erau la el, dar încă nu se descotorosise de ele. Şedea şi-şi contempla băşicile din palme. Temperatura din tunel era de optzeci de grade Fahreriheit1, poate chiar mai ridicată sub masa de lângă amplificatoare. Peste două zile sau şi mai puţin, din cufere se va răspândi o duhoare insuportabilă. Poate că ar izbuti să le scoată de acolo inventând o poveste complicată cu nivelul patru de autorizare, dar probabil că MacNamee plecase deja de la Stadion spre depozit, arzând de curiozitate să afle pe ce echipament nemaipomenit pusese mâna Leonard. Teribilă încurcătură. Pornise să abandoneze cuferele într-un loc public şi anonim – o staţie de cale ferată cu legături internaţionale – şi sfârşise prin a le lăsa într-un spaţiu privat şi inaccesibil, unde se identificau întru totul cu el. O încurcătură îngrozitoare, încercă să găsească o soluţie, dar tot ce-şi

putea spune era că situaţia era fără ieşire.

În faţa băncii pe care şedea se afla o casă de bilete, îşi propti bărbia în piept. Purta un costum decent, cravată, iar pantofii îi erau lustruiţi. Nu putea fi luat drept vagabond, îşi ridică picioarele pe bancă şi dormi două ore. Deşi a avut parte de un somn profund, a fost conştient tot timpul de zgomotul paşilor călătorilor, care răsuna în sală, şi a trăit un oarecare sentiment de confort ştiindu-se adormit în siguranţă printre străini.

Se trezi panicat. Era douăsprezece şi zece. MacNamee era acum la depozit şi-l căuta. Dacă se dovedea prea impetuos sau prea disprețuitor față de regulamente, savantul de la guvern putea

1. Aproximativ 26 – 27 grade Celsius, să-şi folosească autoritatea ca să rupă sigiliile de pe cufere. Leonard se ridică de pe bancă. Mai avea aproximativ o oră ca să acţioneze. Trebuia să discute cu cineva. Suferea când se gândea la Maria. N-ar fi suportat să se apropie de locuinţa ei. Stinghiile băncii îi intraseră adânc în fese şi-şi şifonase costumul. Se îndreptă agale spre casierie. Faptul că nu-şi făcea niciun fel de planuri era definitoriu pentru enorma sa oboseală, în loc de asta, urma planuri, ca şi cum ar fi acţionat la ordin. Cumpără un bilet pentru Alexanderplatz, gară situată în sectorul rusesc. Un tren era gata de plecare şi altul sosi imediat la Hermannplatz, unde trebuia să schimbe legătura. Uşurinţa cu care mergeau lucrurile îi întări hotărârea. Era pur şi simplu aspirat de soluţia asta uriaşă, înspăimântătoare. De la Alexanderplatz avea de mers zece minute pe jos, pe Königstrasse. La un moment dat se opri ca să ceară indicaţii.

Localul era mai mare decât şi-l imaginase. Se aşteptase la ceva strâmt şi intim, cu separeuri înalte în care să poţi şuşoti. Dar Gafe Prag era uriaşă, cu un plafon îndepărtat şi jegos şi câteva zeci de măsuţe rotunde. Alese o masă la care putea fi văzut cu uşurinţă şi comandă o cafea. Glass îi spusese o dată că trebuia doar să aştepţi până când intra unul din Hundert Mark Jungen. Cafeneaua se aglomera, căci era ora prânzului. Pe la mese şedeau nenumăraţi ţipi cu mină serioasă. Puteau fi la fel de bine birocraţi locali sau spioni în slujba unei duzini de state.

Îşi omorî timpul desenând o hartă pe un şerveţel de hârtie.

Trecură cincisprezece minute, dar nu se petrecu nimic. Era, hotărî Leonard, o simplă legendă berlineză. Se zvonea că la Cafe

Prag ar fi sediul bursei de informaţii neoficiale. Dar nu era decât o cafenea est-berlineză, enormă şi plictisitoare, unde serveau cafea călduţă şi slabă. Ajunsese deja la a treia ceaşcă şi începea să i se facă greaţă. Nu mâncase de două zile. Se scormonea în buzunare, căutând mărci est-ger-mane, când un tânăr cu faţa împurpurată de acnee se aşeză în faţa lui.

— Vous êtes français.1

Era un enunţ, nu o întrebare.

— Nu, zise Leonard. Englez.

Individul era cam de vârsta sa. Ridicase deja mâna să cheme chelnerul. Nu părea tulburat de nevoia de a se explica sau de a se scuza pentru greşeală. Fusese doar un pretext pentru a deschide discuţia. Comandă două cafele şi întinse peste masă o mână pistruiată:

— Hans.

Leonard îi strânse mâna, spunând:

— Henry.

Era numele tatălui său – deci o minciună oarecum scuzabilă.

Hans scoase un pachet de ţigări Camel, îi oferi una şi i-o aprinse – cam ostentativ, gândi Leonard – cu o brichetă Zippo. Engleza lui era fără cusur:

— Nu v-am mai văzut pe aici.

— N-am mai fost niciodată.

Sosi cafeaua, care nu prea avea gust de cafea, şi, după ce chelnerul se îndepărtă, Hans continuă:

— Aşadar, vă place aici, la Berlin?

— Îmi place, recunoscu Leonard.

1. Sunteţi francez (fr.).

Nu-şi închipuise că va trebui să facă şi conversaţie, dar ăsta era, probabil, ritualul. Dorea să procedeze ca la carte, aşa că se interesă politicos:

— Ai crescut aici?

Drept răspuns, Hans îi povesti despre copilăria lui la Kassel.

Maică-sa se măritase cu un berlinez când el avea cincisprezece ani. Lui Leonard îi venea greu să se concentreze. Detaliile irelevante îl înfierbântau, iar acum Hans îl iscodea despre tinereţea sa, petrecută la Londra. Leonard îi oferi un rezumat al copilăriei lui, sfârşind prin concluzia că găsea Berlinul mult mai interesant, îşi regretă imediat cuvintele.

— Sunt sigur că nu-i adevărat, zise Hans. Londra e o mare capitală a lumii. Berlinul e terminat. Toată gloria lui e în trecut.

— Poate că ai dreptate. Poate că pur şi simplu îmi place în străinătate.

O nouă greşeală, pentru că acum se lansară într-o discuţie despre plăcerile călătoriilor peste hotare. Hans îl întrebă în ce alte ţări mai fusese, iar Leonard era mult prea obosit ca să-i spună altceva decât adevărul. Mai fusese în Ţara Galilor şi în Berlinul de Vest.

Hans îi recomandă să fie mai îndrăzneţ:

— Sunteţi englez, aşa că aveţi multe posibilităţi.

Urmă o listă de destinaţii, în frunte cu Statele Unite, unde Hans intenţiona să facă şi el o călătorie. Leonard se uită la ceas. Era unu şi zece. Nu ştia sigur ce însemna asta. Probabil că era deja căutat. Nu ştia sigur nici ce le-ar fi putut spune celor care-l vânau.

De îndată ce Leonard îşi privi ceasul, Hans puse capăt listei cu destinaţii posibile şi-şi roti privirea prin local, după care zise direct:

— Henry, cred că ai venit aici în căutare de ceva. Doreai să cumperi ceva, nu?

— Nu, răspunse Leonard. Vreau să dau ceva unei persoane potrivite.

— Ai ceva de vânzare?

— Nu contează. Sunt bucuros s-o dau pe gratis. Hans îi mai oferi o ţigară.

— Ascultă, prietene, îţi dau un sfat. Dacă oferi ceva gratis, lumea va crede că nu valorează nici cât o ceapă degerată. Dacă e vorba de ceva bun, trebuie să ceri bani.

— Bine, zise Leonard. Dacă vrea cineva să-mi dea bani, primesc.

— Aş putea lua ceea ce ai şi să vând eu. Tot profitul mi-ar

aparţine. Dar îmi eşti simpatic. Poate o să te vizitez la Londra într-o bună zi, dacă-mi dai adresa. Deci, iau numai un comision: cincizeci la sută.

— Oricât vrei, zise Leonard.

— Bine. Aşadar, ce anume ai? Leonard îşi cobori vocea.

— Ceea ce am prezintă interes pentru armata sovietică.

— E bine, Henry.

Hans făcuse afirmaţia cu voce normală.

— Am aici un prieten care cunoaşte pe cineva la Marele Stat Major.

Leonard scoase harta pe care o desenase:

— La est de Schb nefelder Chaussee şi la nord de cimitirul ăsta din Altglienicke, liniile lor telefonice sunt interceptate. De-a lungul acestui şanţ. Am marcat locul unde trebuie să caute.

Hans luă harta.

— Dar cum de pot intercepta liniile telefonice? E imposibil!

Leonard nu putu să nu se simtă mândru.

— Există un tunel. L-am trasat cu o linie groasă. Porneşte de la o construcţie din sectorul american, cea care seamănă cu o staţie radar.

Hans dădu din cap neîncrezător.

— E prea departe. Nu mă va crede nimeni. Nu primesc nici douăzeci şi cinci de mărci.

Lui Leonard îi venea să pufnească în râs.

— E un proiect colosal. Nu trebuie să te creadă. E suficient să meargă şi să se uite.

Hans înhaţă harta şi se ridică, înălţă din umeri şi spuse:

— O să vorbesc cu prietenul meu. Leonard îl urmări cu privirea cum traversează localul până în partea cealaltă, unde vorbeşte cu un om ascuns aproape complet după o coloană. Apoi ieşiră amândoi, prin nişte uşi batante, pe coridorul cu toaletele şi telefoanele. Hans se întoarse după câteva minute, ceva mai însufleţit.

— Prietenul meu zice că i se pare cel puţin interesant. Acum încearcă să dea de omul lui de legătură.

Hans se duse iarăşi în cealaltă parte a cafenelei. Leonard aşteptă

până nu-l mai văzu şi ieşi din local. Abia parcursese cincizeci de paşi în josul străzii, când auzi un strigăt. Un tip cu o faţă de masă înfăşurată la brâu gonea spre el, fluturând un bon. Rămăsese dator cu preţul a cinci cafele, în timp ce achita nota şi se scuza jenat, apăru şi Hans, tot în fugă. Pistruii îi sclipeau supărător la lumina zilei.

Chelnerul se întoarse în local şi Hans spuse:

— Era vorba că-mi dai adresa ta. Şi uite aici! Prietenul meu mi-a dat două sute de mărci.

Leonard continua să meargă, cu Hans alături. Zise:

— Ţine-ţi banii şi eu îmi păstrez adresa. Hans îşi vârî braţul pe sub al lui Leonard.

— Nu aşa ne-am înţeles.

Simţind atingerea, Leonard se simţi străbătut de un fior de dezgust, îşi eliberă braţul cu o smuci tură.

— Nu-ţi sunt simpatic, Henry? îl întrebă Hans.

— Nu, nu-mi eşti. Dispari!

Întinse pasul. Când se uită peste umăr, văzu că Hans se întorcea la cafenea.

În Alexanderplatz, Leonard căzu pradă unei alte dileme. Simţea nevoia să se aşeze şi să-şi odihnească piciorul, dar mai întâi trebuia să hotărască încotro s-o apuce. Ar fi trebuit s-o întâlnească pe Maria şi nu se simţea în stare să dea ochii cu ea. Ar fi vrut să se întoarcă acasă, dar, neîndoielnic, MacNamee îl aştepta acolo. Dacă sigiliile de pe cufere fuseseră rupte, acolo îl aştepta şi Poliţia Militară, în cele din urmă cumpără un bilet pentru Neu-Westend. Se putea hotărî în tren.

Coborî la Zoo, fiindcă decisese să se ducă în parc şi să-şi caute un loc de dormit. Ziua era însorită, dar, după ce rătăci prin parc vreo douăzeci de minute şi găsi o porţiune liniştită pe malul unui canal, constată că vântul era prea tăios ca să-i permită să se destindă. Dârdâi o jumătate de oră, întins pe iarba proaspăt cosită. Refăcu pe jos parcursul prin parc până la staţie şi luă U-Bahn-ul spre casă. Unica sa prioritate era să doarmă. Dacă Poliţia Militară îl aştepta acasă, nu va face decât să înfrunte inevitabilul.

Dacă îl aştepta MacNamee, la momentul potrivit va inventa o

povestioară.

De la Neu-Westend la Platanenallee aproape că pluti pe trotuar. Oboseala îl disocia de mişcarea propriilor picioare. Era pur şi simplu dus acasă. Unde nu-l aştepta nimeni. În holul apartamentului găsi două bileţele strecurate pe sub uşă. Într-unul, de la Maria, scria: „Unde eşti? Ce se întâmplă?" Celălalt, de la MacNamee, conţinea propoziţia „Sună-mă" şi trei numere de telefon. Leonard intră direct în dormitor şi trase draperiile. Se dezbrăcă de tot. Nu-şi mai bătu capul cu pijamaua, în mai puţin de un minut, dormea în sfârşit buştean.

După ceva mai puţin de o oră, îl trezi nevoia urgentă de a urina. Suna şi telefonul. Şovăi în hol, neştiind ce să facă mai întâi. Se duse la telefon şi, de cum ridică receptorul, intui că alesese greşit. Nu va reuşi să se concentreze. Era Glass, cu o voce distantă şi supărat foc. În fundal se auzea o larmă ale cărei cauze nu se lăsau ghicite. Leonard se simţi protagonistul unui coşmar.

— Leonard, Leonard, tu eşti?

Gol şi tremurând în camera de zi neatinsă de soare, Leonard îşi încrucişa picioarele şi zise:

— Da, eu.

— Leonard? Tu eşti?

— Bob, eu sunt! Sunt aici!

— Slavă Domnului! Ascultă! Vrei să mă asculţi cu luare-aminte? Trebuie să-mi spui ce-i în cufere. Trebuie să-mi spui numaidecât!

Leonard simţi că i se taie picioarele. Se aşeză pe covor, printre resturile petrecerii de logodnă, întrebă:

— Au fost cumva deschise?

Aici s-a

— Hai, Leotvard l Sp\me-mi!

— Bob, în primul rând este stxitt urmă linia telefonică nu e sigură…

— Nu mai mânca rahat, Mamham dezlănţuit iadul. Ce ai în cufere?

— Dar ce s-a întâmplat? Ce-i cu gălăgia aia? Glass ţipa ca să se facă auzit:

— Hristoase! Nu ţi-a spus nimeni? Ne-au depistat! Au pătruns în sala de interceptări. Ai noştri abia au reuşit s-o tulească. N-au avut timp să închidă uşile de oţel. Acum ăia mişună prin tot tunelul! L-au luat în stăpânire complet, până la graniţa dintre sectoare. Evacuăm echipamentul din depozit, pentru orice eventualitate. Peste o oră mă întâlnesc cu Harvey şi trebuie să-i raportez pierderile. De aia trebuie să ştiu ce era în cuferele alea! Leonard?

Dar Leonard era incapabil să deschidă gura. îşi simţea gâtlejul contractat de o recunoştinţă veselă. Ce eficient şi simplu! De acum putea pogorî marea tăcere rusească! Se va îmbrăca şi se va duce la Maria s-o anunţe că totul se aranjase.

Glass îi ţipa numele în telefon. Leonard zise:

— Iartă-mă, Bob. Vestea ta m-a lăsat mască.

— Cuferele, Leonard! Cuferele!

— Da. Conţineau trupul unui ins pe care l-am hăcuit.

— Imbecilule! N-am timp de glume! Leonard încercă să-şi alunge bucuria din voce.

— De fapt, nu ai de ce să te temi. Era o aparatură pe care o construiam eu însumi. N-o terminasem decât pe jumătate şi se pare că ideile mele erau depăşite.

— Atunci de ce făceai atâta scandal azi-dimineaţă?

— Pentru că toate proiectele de decodare sunt de nivelul patru. Dar spune-mi, Bob, când s-au întâmplat toate astea?

Glass vorbea cu altcineva, dar se întrerupse:

— Ce m-ai întrebat?

— Când au năvălit peste noi?

— La douăsprezece şi cincizeci şi opt, răspunse Glass fără ezitare.

— Nu, Bob. Imposibil!

— Auzi, dacă doreşti să afli mai multe, deschide radioul pe postul Deutschlandsender. Nu se discută decât despre asta.

Leonard simţi că-i îngheaţă stomacul.

— N-au cum să facă publică povestea!

— Aşa credeam şi noi. Că şi-ar ştirbi prestigiul. Dar

comandantul garnizoanei sovietice din Berlin lipseşte din oraş. Locţiitorul, un ins pe nume Kociuba, pare să fie ţicnit. Stoarce din incident câtă propagandă poate. Când se va termina, vor părea nişte nătărăi, dar pe moment asta-i ceea ce fac.

Leonard se gândi la gluma lui de mai înainte. Spuse:

— Nu poate fi adevărat.

Cineva încerca iarăşi să discute cu Glass. Acesta îi spuse grăbit:

— Au convocat o conferinţă de presă pentru mâine. Sâmbătă vor conduce echipa de ziarişti acreditaţi prin tunel. Ba chiar vorbesc despre deschiderea tunelului pentru public. O atracţie turistică, un monument al perfidiei americane. Leonard, or să se folosească şi de cel mai mărunt lucru pe care-l descoperă!

Glass închise, iar Leonard dădu fuga la baie.

John MacNamee insistă să-şi dea întâlnire cu Leonard la Kempiński, unde preferă o masă de pe trotuar. Fiindcă era abia zece dimineaţa, toţi ceilalţi clienţi ocupaseră locuri înăuntru. Cerul era tot rece şi luminos. Ori de câte ori un cumulus enorm aluneca prin faţa soarelui, aerul parcă îngheţa.

În ultimul timp, Leonard devenise sensibil la frig. Avea impresia că tremură mereu, în dimineaţa de după telefonul lui Glass, se trezise cu mâini tremurânde. Şi nu era vorba de un tremur banal, ci de unul paralitic – îi trebuiră câteva minute ca să-şi încheie nasturii la cămaşă. Un spasm muscular întârziat – hotărî el –, provocat de căratul cuferelor grele. Când, pentru prima oară după două zile, ieşise ca să mănânce şi el ceva la Schnellimbiss, în Reichskanzlerplatz, scăpase cârnatul pe trotuar. Câinele cuiva fusese pe fază şi-l înfulecase, cu muştar cu tot.

Masa de la Kempiński se afla într-o oază de lumină solară, dar Leonard nu se dezbrăcă de palton şi-şi încleşta dinţii ca să nu-i clănţăne. Neavând încredere că putea ţine în mână o ceaşcă de cafea, comandă bere, care era rece ca gheaţa. MacNamee părea destul de degajat în sacoul său de tweed, îmbrăcat peste o cămaşă subţire de bumbac. Când îi sosi cafeaua, îşi umplu pipa şi o aprinse. Vântul bătea înspre Leonard, iar mirosul de tutun, împreună cu amintirile

deşteptate de acesta, îi făcură greaţă. Se duse la toaletă, ca pretext pentru a-şi schimba locul la întoarcere se aşeză în partea cealaltă a mesei, dar acum şedea la umbră, îşi strânse mai tare paltonul pe corp şi-şi vârî mâinile sub fund. MacNamee îi împinse halba neatinsă. Pe exteriorul paharului se formase un condens în care două picături de apă desenau linii paralele neregulate.

— Să auzim, făcu MacNamee. Cum a fost? Leonard îşi simţea mâinile tremurându-i sub fese. Începu:

— Văzând că nu pot obţine nimic de la americani, mi-au venit nişte idei proprii. M-am apucat să construiesc un aparat în timpul liber. Chiar credeam că voi reuşi să delimitez ecoul textului în clar de mesajul codificat. Pentru siguranţă, am lucrat acasă. Dar nu mi-a ieşit. Oricum, ideile mele s-au dovedit a fi uzate moral. Am adus aparatul la depozit cu intenţia de a-l demonta în biroul meu, unde păstrez componentele. De unde să ştiu că voi fi percheziţionat atât de sever? La poartă erau doi băieţi noi. N-ar fi contat dacă nu era şi Glass cu mine. Pe el nu-mi puteam permite să-l las să vadă ce fel de aparatură aveam. Nu prea se înscria în sarcinile mele de serviciu. Sunt dezolat dacă ţi-am creat speranţe false.

MacNamee ciocăni cu muştiucul pipei în dinţii săi laţi şi îngălbeniţi.

— O oră sau două am fost destul de entuziasmat. Credeam că ai pus mâna, cine ştie cum, pe o variantă a invenţiei lui Nelson. Dar nu te îngrijora. Cred că inşii de la Dollis Hill nu mai au mult până s-o construiască şi ei.

Acum, că fusese crezut, Leonard simţi că vrea să plece. Trebuia să se încălzească şi să răsfoiască neapărat ziarele de prânz.

Dar MacNamee voia să mai reflecteze. Comandase încă o cafea şi o tartă lipicioasă.

— Îmi place să mă gândesc la ce-am câştigat aici. Ştiam că nu poate dura o veşnicie şi deja a trecut aproape un an. Londrei şi Washingtonului le vor trebui ani mulţi ca să prelucreze materialul obţinut.

Leonard scoase o mână de sub fund ca să apuce halba, apoi se

răzgândi şi o vârî la loc.

— Din punctul de vedere al relaţiilor speciale şi aşa mai departe, partea bună este că am cooperat cu succes cu americanii la un proiect important. De când cu Burgess şi MacLean, le câştigăm foarte greu încrederea. Acum toate astea s-au schimbat în bine.

În cele din urmă Leonard găsi un pretext ca să se ridice de la masă. MacNamee rămase pe scaun, îşi umplea iar pipa, uitându-se la Leonard cu ochii mijiţi din cauza soarelui.

— Se pare că ai nevoie de odihnă. Ştii, presupun, că vei fi rechemat în ţară. MT01 va lua legătura cu tine.

Îşi dădură mâna la despărţire. Ca să-şi ascundă tremurul, Leonard i-o strânse tare. MacNamee nu păru să observe. Ultimele lui cuvinte adresate lui Leonard au fost:

— Te-ai descurcat bine, în ciuda a ceea ce s-a întâmplat. Am pus o vorbă bună pentru tine la Dollis Hill.

Mechanical Transport Officers (engl.).

— Vă mulţumesc, domnule, zise Leonard şi o porni grăbit pe Kurfürstendamm, ca să cumpere ziarele.

Le răsfoi cu atenţie în U-Bahn, în drum spre Kottbusser Tor. Trecuseră deja două zile, dar presa est-berlineză continua să comenteze copios aceeaşi ştire. Atât Tagesspiegel, cât şi Berliner Zeitung conţineau fotografii lăţite pe două pagini din mijloc. Una înfăţişa amplificatoarele şi o muchie a mesei sub care pusese cuferele. Nu se ştie prin ce minune, telefoanele din sala de interceptări încă mai funcţionau. Reporterii strigau în receptor şi nu le răspundea nimeni. Lumina şi ventilaţia funcţionau şi ele. Reportaje amănunţite îţi explicau cum era să parcurgi traseul tunelului de la capătul de sub Schb nefelder Chaussee până la baricada de saci de nisip care marca începutul sectorului american. Dincolo de sacii de nisip era „bezna, spartă doar de licărirea a doua ţigări. Dar observatorii nu reacţionează la apelul nostru. Poate că au conştiinţele p-ea încărcate”. Pe altă pagină, Leonard citi: „Întreg Berlinul e scandalizat de manevrele unor ofiţeri americani. Berlinul nu se va bucura de pace decât atunci când se va pune capăt provocărilor acestor agenturi”. Un titlu gros clama:

„Perturbări ciudate pe fir”. Textul de dedesubt se referea la faptul că serviciul sovietic de contrainformaţii sesizase nişte interferenţe care întrerupeau comunicaţiile obişnuite prin cablu. Fusese emis un ordin să se efectueze săpături pe anumite porţiuni ale liniei. Articolul nu explica de ce aleseseră tocmai Schönefelder Chaussee. Când soldaţii pătrunseseră în sala de interceptări, găsiseră „indicii că spionii se retrăseseră în derută, abandonându-şi tehnica”. Becurile fluorescente purtau marca

Osram, England, ceea ce era „o evidentă încercare de dezinformare”. Şurubelniţele şi cheile franceze trădaseră secretul. Toate purtau inscripţia Made in USA. În partea de jos a paginii, cu litere groase: „Un purtător de cuvânt al forţelor americane din Berlin a spus aseară, când a fost întrebat: «N-am cunoştinţă despre aşa ceva»”.

Citi rapid toate articolele. Faptul că nu se pomenea nimic despre găsirea unor cufere îl exaspera. Poate le venise ideea să izoleze această descoperire, ca să creeze şi mai multă vâlvă când o vor publica. Poate că tocmai făceau cercetări. Dacă n-ar fi fost replica lui idioată adresată lui Glass, pretenţia ruşilor de a fi găsit în cele două cufere un trup omenesc dezmembrat ar fi putut fi dezminţită uşor. Dacă autorităţile est-germane înaintau discret cazul spre cercetare la West Berliner Kriminalpolizei, tot ce aveau aceştia de făcut era să-i întrebe pe americani, iar traseul cuferelor i-ar fi condus direct la Leonard.

Chiar dacă americanii ar refuza să coopereze, poliţiei nu i-ar trebui mult ca să-l identifice pe Otto. Probabil că existau destule probe patologice în ţesuturile corpului acestuia ca să indice că era vorba de un beţiv. Se va afla curând că nu se întorsese la locuinţa sa, că nu-şi ridicase Sozialhilfe1, că nu-şi mai ocupase locul la masa favorită de la acea Kneipe unde poliţiştii ieşiţi din se limb îl cinsteau cu băutură. Neîndoielnic, primul lucru la care recurgea poliţia când se descoperea un cadavru era verificarea listei cu persoanele dispărute. Existau numeroase şi complexe legături birocratice între Otto, Maria şi Leonard: căsătoria spulberată, revendicarea

1. Ajutorul social (germ.).

locuinţei, logodna oficială. Dar, evident, situaţia ar fi rămas

neschimbată şi dacă Leonard ar fi reuşit să abandoneze cuferele la Zoo. Cum ar fi fost interpretate faptele în acest caz? în el se dădea o adevărată luptă ca să urmărească gândul până la capăt. Li s-ar fi pus întrebări, dar relatările lor ar fi coincis şi ar fi avut grijă să cureţe scrupulos tot apartamentul. Asupra lor ar fi plutit bănuiala, dar n-ar fi existat nicio dovadă.

Dar care era esenţa crimei? Faptul că-l omo-râseră pe Otto? O făcuseră în legitimă apărare. Otto dăduse buzna în dormitor, îi atacase. Faptul că nu raportaseră uciderea? Dar procedaseră normal, întrucât nimeni nu i-ar fi crezut. Că apoi ciopârţiseră cadavrul? Dar Otto era deja mort, deci nu mai avea nicio importanţă. Că ascunseseră cadavrul? O măsură absolut firească. Că-i păcălise pe Glass, pe santinele, pe ofiţerul de serviciu şi pe MacNamee? O făcuse doar ca să-i protejeze de nişte lucruri abominabile, care nu-i priveau. Că deconspirase tunelul? O tristă necesitate, date fiind cele întâmplate anterior. Iar acum, oricum, Glass, MacNamee şi toţi ceilalţi ziceau că era inevitabil să se întâmple, mai devreme sau mai târziu. Nu putea merge la infinit. Îl folosiseră aproape un an.

Era nevinovat şi era conştient de asta. Atunci de ce-i tremurau mâinile? De teama că va fi prins şi pedepsit? Dar dorea ca acest lucru să se întâmple cât mai repede. Voia să nu mai învârtească în minte mereu aceleaşi gânduri, să discute cu o persoană investită cu autoritate, iar cuvintele să-i fie consemnate pe hârtie, dactilografiate şi aduse la semnat. Voia să prezinte evenimentele, să le explice celor care aveau misiunea de a stabili adevărul oficial cum un incident îl crease pe următorul şi că, în ciuda aparenţelor, nu era un monstru, nu era un dement care sfârteca în bucăţi cetăţenii, şi că nu demenţa îl făcuse să-şi poarte victima prin tot Berlinul în două cufere. Recapitula iarăşi şi iarăşi faptele ce puteau fi invocate de martorii imaginari ai apărării sau de cei ai acuzării. Dacă erau oameni devotaţi adevărului, vor subscrie la varianta lui, chiar dacă legile şi convenţiile îi obligau să-l condamne. Nu făcea altceva decât să-şi repovestească propria-i versiune. În fiecare minut de limpezime a minţii explica, nuanţa, clarifica, abia conştient că în realitate nu se întâmpla absolut nimic sau că trecuse

deja prin acest proces cu doar zece minute în urmă. Da, domnilor, pledez vinovat faţă de această acuzaţie, aşa cum a fost ea formulată: am ucis, am măcuit, am minţit şi am trădat. Dar o să vă prezint în continuare adevăratele împrejurări, adevăratele cauze care m-au împins la o asemenea faptă, şi veţi vedea că nu mă deosebesc prin nimic de dumneavoastră, că nu sunt malefic, că am acţionat tot timpul aşa cum credeam eu că ar fi cel mai bine. Cu timpul, limbajul pledoariei sale devenea tot mai elevat. Fără să-şi dea seama, se inspira din dramoletele juridice din scenariile unor filme uitate. Uneori rostea un discurs elaborat într-o sală cu pereţii goi de la secţia de poliţie, în faţa unui grup de ofiţeri superiori gânditori. Alteori se adresa din boxa martorilor unui complet de judecată amuţit.

În faţa staţiei Kottbusser Tor, vârî ziarele într-un coş de gunoi şi porni în jos, pe Adalbertstrasse. Dar Maria? Era şi ea un element al pledoariei sale. Născocise un avocat cu o prezenţă autoritară care să evoce speranţele şi iubirile acestui cuplu tânăr ce aspirase să întoarcă spatele trecutului violent al patriilor lor şi să-şi clădească o viaţă în doi. Un cuplu în care se regăsesc speranţele noastre pentru o Europă lipsită de conflicte. Cel ce vorbea acum era Glass. Iar acum MacNamee apărea în faţa curţii ca să depună mărturie – în măsura în care normele de securitate i-o permiteau – în legătură cu munca importantă încredinţată lui Leonard în numele libertăţii şi să spună cum, din proprie iniţiativă, acesta se apucase să proiecteze în timpul liber un aparat care să contribuie la atingerea acelui ţel.

Leonard grăbi pasul. Avea momente, chiar minute întregi de luciditate, când repetările şi meandrele fanteziilor sale îl îngreţoşau. Nu exista niciun adevăr care să aştepte să fie descoperit. Nu exista decât ceea ce putea fi stabilit cu aproximaţie de oficialităţi, care mai aveau multe alte treburi de rezolvat şi vor fi încântate să facă legătura între omor şi criminal, să rezolve cazul în justiţie şi să treacă la următorul. Abia prinsese firul acestui gând – şi el tot o repetare –, că o amintire proaspătă ii-aduse puţină alinare. Căci era purul adevăr: Otto o strânsese pe Maria de beregată. A trebuit să mă lupt cu el, deşi urăsc violenţa. Ştiam că trebuie să-l opresc.

Traversa curtea de la numărul optzeci şi patru. Prima reîntoarcere, începu să urce scările. Mâinile îi tremurau din nou foarte tare. îi era greu să se ţină de balustradă. Se opri la etajul al patrulea. Adevărul era că încă n-avea chef să dea ochii cu Maria. Nu ştia ce să-i spună. N-o putea minţi că ascunsese cuferele undeva unde să fie de negăsit, fiindcă n-ar fi putut preciza unde anume. Nu fără a-i spune de tunel. Dar, la urma urmei, îi informase pe ruşi. După o astfel de faptă, putea destăinui acum totul, oricui, îşi spuse ceea ce-şi spusese deja: că nu era în măsura să ia vreo hotărâre, aşa că ar trebui să tacă. Dar ceva tot trebuia să-i spună Mariei. O va minţi că lăsase cuferele la gară. Încercă să se ţină mai cu nădejde de balustradă. Numai că nici de o minciună nu se simţea capabil. Continuă să urce.

Deşi avea o cheie a lui, ciocăni în uşă şi aşteptă. Dinăuntru venea miros de ţigară. Vru să bată din nou, dar uşa se deschise, în faţă îi apăru Glass, care ieşi pe culoar şi-l trase de cot înapoi, spre capătul scărilor, murmurându-i grăbit:

— Înainte să intri: trebuie să stabilim dacă ne-au descoperit accidental sau ne confruntăm cu o scurgere de informaţii. Printre altele, discutăm cu toate soţiile sau iubitele de origine neamericană ale militarilor. Nu te simţi jignit. E o chestiune de rutină.

Intrară în apartament. Maria se apropie de Leonard şi-i depuse pe buze un sărut uscat. Lui îi bâţâia genunchiul drept, aşa că se aşeză pe scaunul cel mai apropiat. Pe masă, lângă cotul lui, se găsea o scrumieră plină ochi.

— Pari obosit, Leonard, remarcă Glass. El le adresă răspunsul amândurora:

— Am lucrat din zori şi până seara. Apoi adăugă, numai pentru Glass:

— Treburi pentru MacNamee.

Glass îşi luă vestonul de pe spatele scaunului şi-l puse pe el. Maria anunţă:

— Vă conduc.

În timp ce ieşea, Glass îi adresă lui Leonard un salut de o solemnitate batjocoritoare. Leonard îl auzi discutând cu Maria în faţa

uşii.

— Eşti cumva bolnav? se interesă Maria, revenind în apartament.

El îşi apăsă mâinile pe genunchi.

— Mă simt ciudat. Tu nu?

Maria încuviinţă din cap. Avea cercuri negre sub ochi, iar pielea şi părul îi păreau unsuroase. Leonard se felicită că nu mai simţea niciun pic de atracţie pentru ea.

— Cred că totul se va aranja, zise femeia. Siguranţa ei feminină îl enervă.

— Da, bineînţeles, răspunse. Cuferele sunt în dulăpioarele metalice de la staţia Zoo.

Ea îl privea ţintă, iar Leonard nu-i putu susţine privirea. Maria dădu să vorbească, dar se răzgândi.

— Ce voia Glass? o întrebă el.

— Ca şi data trecută, dar mult mai rău. O groază de întrebări despre cunoscuţii mei şi locurile pe unde am fost în ultimele două săptămâni.

De data asta o privi şi el:

— N-aţi discutat despre nimic altceva?

— Nu, zise ea, dar îşi feri privirea. Evident, nu era gelos, fiindcă nu simţea nimic pentru ea. Şi nici n-ar mai fi putut suporta încă o emoţie. Cu toate acestea, simula gelozia. Era un subiect de discuţie.

— A stat mult.

Dovada era scrumiera plină.

— Da.

Maria se aşeză şi oftă.

— Şi şi-a scos vestonul.

Ea dădu din cap aprobator.

— Dar n-a făcut altceva decât să pună întrebări? Peste câteva zile va pleca din Berlin, aproape sigur fără ea, şi uite cum vorbea.

Maria se întinse peste masă şi-i apucă mâna care i se odihnea pe genunchi. Cum nu voia să vadă că-i tremură, n-o lăsă să i-o ţină prea mult.

— Leonard, eu simt că totul va fi bine pentru noi.

Vorbea de parcă ar fi fost încredinţată că-l poate calma prin tonul vocii, în glasul lui se simţea ironia:

— Sigur că da. Vor trece multe zile până să deschidă dulăpioarele şi până să ajungă aici, căci ştii şi tu că în cele din urmă vor ajunge. Ai scăpat de ferăstrău şi de cuţit şi de covor şi de toate hainele pătate cu sânge, de pantofi şi de ziare? Putem fi siguri că nu te-a văzut nimeni? Că nu m-a observat nimeni plecând de aici cu două bagaje mari? Că n-am fost văzut la gară? Apartamentul ăsta chiar e curăţat atât de temeinic încât niciun câine poliţist să nu poată adulmeca nimic? îşi dădea seama că devine bombastic, dar nu reuşea să-şi oprească mişcările maxilarului.

— Suntem siguri că vecinii n-au auzit zgomotele încăierării? Discutăm acum despre poveştile pe care le vom spune, ca să ne asigurăm că vor coincide până în cel mai mic amănunt, sau ne mulţumim să ne convingem reciproc că totul va fi bine?

— Aici am făcut tot ce trebuie. Nu fi îngrijorat. Poveştile sunt simple. Relatăm tot ceea ce s-a întâmplat, dar fără Otto. Ne-am întors acasă după cină, ne-am culcat, dimineaţa tu te-ai dus la lucru, eu mi-am luat o zi liberă şi am fost la cumpărături, tu te-ai întors la amiază şi seara te-ai dus în Platanenallee.

Era descrierea unui viitor care ar fi trebuit să le aparţină. Fericita pereche, după logodnă. Simţiră normalitatea descrierii ca pe o batjocură şi amuţiră amândoi. Pe urmă Leonard reveni la subiectul Glass.

— Acum a venit pentru prima oară? Maria înclină capul că da.

— S-a cam grăbit să plece.

— Să nu-mi vorbeşti pe tonul ăsta! protestă ea. Trebuie să te liniştească.

Îi oferi o ţigară şi-şi aprinse şi ea una. El spuse imediat:

— Sunt rechemat în Anglia. Ea inspiră adânc şi-l întrebă:

— Şi ce-ai de gând să faci?

Leonard nu se gândise la asta. Nu-şi putea desprinde gândurile de Glass. În cele din urmă spuse:

— Poate că ne-ar prinde bine să stăm un timp despărţiţi. E un prilej să ne gândim temeinic la toate.

Graba cu care ea a fost de acord nu-i căzu bine:

— Aş putea veni la Londra peste o lună. Mai devreme nu-mi pot lăsa slujba.

Nu-şi dădea seama dacă vorbea serios sau dacă mai avea vreo importanţă. Câtă vreme şedea lângă o scrumieră plină de chiştoacele lui Glass, era incapabil să gândească.

— Ascultă-mă, zise el. Sunt groaznic de obosit. Ca şi tine, de altfel.

Se ridică şi-şi vârî mâinile adânc în buzunare.

Se ridică şi ea. Voia să-i spună ceva, dar se înfrâna. Părea îmbătrânită. Chipul ei îl avertiza cum va arăta Maria în viitor.

Nu făcură niciun efort de a prelungi sărutul. Leonard schiţă un pas spre uşă.

— O să-ţi dau de veste de îndată ce aflu numărul zborului, zise el.

Ea îl conduse până la uşă, iar el nu se uită în urmă când începu să coboare scările.

În următoarele trei zile Leonard îşi petrecu aproape tot timpul la depozit. Acesta era în curs de evacuare. Camioanele militare veneau zi şi noapte să transporte mobilierul, utilajele şi documentele de arhivă, în spate, incineratorul funcţiona fără întrerupere şi trei soldaţi vegheau ca bucăţile de hârtie nearsă să nu fie luate de vânt. Cantina fusese dezafectată, iar la ora prânzului sosi o dubită cu sandvişuri şi cafea. Cam o duzină de oameni lucrau în sala de înregistrări, încolăcind cabluri şi împachetând magnetofoane, câte şase într-o ladă de lemn. Toate documentele secrete fuseseră evacuate în primele ore de după deconspirare. Se muncea aproape tot timpul pe tăcute. Era ca şi cum ar fi dorit cu toţii să-şi ia tălpăşiţa dintr-un hotel neprimitor. Voiau să lase în urmă cât mai repede experienţa asta neplăcută, în biroul său, Leonard lucra de unul singur. Aparatura trebuia inventariată şi împachetată. Fiecare diodă trebuia justificată.

În ciuda acestei activităţi şi a mulţimii de griji, nu-i prea stătea

gândul la tunel. Dacă fusese corect să-i spioneze pe americani în interesul lui MacNamee, era la fel de moral şi să vândă tunelul în interesul său personal. De fapt, nu voia să spună chiar asta. îi fusese drag locul acela, îl iubise, fusese mândru de el. Acum însă cu greu mai putea simţi ceva. După Otto, Gafe Prag nu mai însemna nimic. Coborî la subsol să arunce o ultimă privire. La capetele de sus şi de jos ale puţului fuseseră postate santinele înarmate. Tot acolo, jos, cu mâinile în şolduri, era şi Bill Harvey, şeful staţiei şi conducătorul operaţiunii. Un ofiţer american, cu notesul în mână, îl asculta. Costumul parcă plesnea pe Harvey. Avea mare grijă ca toţi cei din jur să-i vadă tocul pistolului de sub sacou.

Cât despre Glass, în tot acest timp el nu apăru la depozit nici măcar o dată. Ciudată treabă! Dar Leonard nu avea timp să se gândească la asta. Arestarea sa era unicul lucru care-l preocupa. Când aveau să-l umfle? De ce întârziau atâta? Poate voiau să construiască mai întâi un caz inatacabil? Era oare posibil ca autorităţile sovietice să fi decis că descoperirea unui cadavru ciopârţit n-ar fi făcut decât să arunce o umbră asupra victoriei lor propagandistice? Poate că – şi aceasta i se părea varianta cea mai plauzibilă – poliţia vest-berlineză îl aştepta să se prezinte cu paşaportul la aeroport. Avea în minte două scenarii pentru viitor. În primul zbura nestânjenit acasă şi începea să uite. În cel de-al doilea rămânea la Berlin şi-şi începea condamnarea. Tot nu reuşea să doarmă.

Îi trimise Mariei o carte poştală cu detalii despre zborul său de sâmbătă după-amiază. Ea îi răspunse imediat că va veni la Tempelhof să-şi ia rămas-bun. Semna „Cu. dragoste, Maria", iar cuvântul „dragoste" era subliniat de două ori.

Sâmbătă dimineaţa se îmbăie îndelung şi, după ce se îmbrăcă, se apucă de bagaje. Aşteptând să predea apartamentul ofiţerului de intendenţă, trecu din cameră în cameră, ca în zilele bune de odinioară. Cu excepţia petei mici de pe covorul din camera de zi, lăsase foarte puţine urme ale traiului său aici. Petrecu o vreme lângă telefon. îl râcâia faptul că nu primise niciun semn de la Glass, care, desigur, ştia foarte clar că urma să plece. Aici era ceva ciudat. Nu avea însă suficient

curaj ca să formeze numărul americanului, încă mai stătea lângă telefon, când cineva sună la uşă. Era Lofting, cu doi soldaţi. Locotenentul părea nefiresc de satisfăcut.

— Flăcăii mei vor face inventarierea şi predarea, explică el, intrând. M-am gândit să mă folosesc de ocazie şi să vin şi eu să-mi iau rămas-bun. Am făcut rost şi de o maşină de stat-major ca să te conducă la aeroport. Aşteaptă în faţă.

Şedeau amândoi în camera de zi, în timp ce soldaţii numărau ceştile şi farfurioarele.

— Ştii, zise Lofting, şi tu personal ne-ai fost înapoiat de către americani. De-acum eşti în grija mea.

— Mă bucur, replică Leonard.

— Fainã petrecerea de săptămâna trecută. Închipuie-ţi, mă văd des cu fata aia, Charlotte. Splendidă dansatoare. Trebuie să vă mulţumesc la amândoi. Vrea să mă prezinte părinţilor ei duminica viitoare.

— Felicitări, zise Leonard. E o tipă drăguţă.

Soldaţii intrară în cameră cu documentele ce trebuiau semnate. Leonard se ridică în picioare ca să le iscălească.

Se ridică şi Lofting.

— Şi cu Maria cum rămâne?

— Trebuie să mai lucreze până îi expiră preavizul, iar apoi vine şi ea.

Aşa cum o pronunţase, fraza suna plauzibil.

După ce terminară inventarierea şi predarea, sosi şi momentul plecării. Cei patru bărbaţi se aflau în hol. Lofting arătă spre geamantanele lui Leonard, care aşteptau lângă uşa de la intrare:

— Ce zici, n-ai vrea să-ţi ducă flăcăii mei bagajele până jos?

— Ba da, acceptă Leonard. Mi-ar face mare plăcere.

Şoferul care-l conduse pe Leonard la aeroport cu Humberul de stat-major şi care, după cum se dovedi, aştepta pe cineva la Tempelhof nu se simţi obligat să-l ajute la bagaje. Oricum, ele i se părură comparativ uşoare când le transportă, izbindu-le în stânga şi în dreapta prin clădirea terminalului. Dar faptul că trebuia să se înhame

iarăşi la o povară nu rămase fără efect. Când se puse la coada lungă pentru zborul de Londra, se simţi scos din minţi. Să rişte să-şi aşeze valizele pe cântar? în spatele său, coada se prelungise deja. Putea ieşi din rând fără să dea de bănuit? Lumea din jur era o adunătură dintre cele mai ciudate, în faţa lui se afla o familie scăpătată: bunicii, o pereche tânără şi doi copilaşi. Aveau geamantane enorme, de carton, şi boccele legate cu sfoară. Refugiaţi, evident. Autorităţile din Berlinul de Vest nu puteau risca să-i expedieze cu trenul. Poate că frica de avion tăiase piuitul întregii familii sau poate că era conştiinţa faptului că îndărătul lor se afla un bărbat înalt, care-şi împingea valizele cu piciorul, în spatele lor venea un grup guraliv de oameni de afaceri francezi, după care urmau doi ofiţeri din armata britanică, cu spinările drepte şi cu chipul străbătut de o expresie de dezaprobare calmă faţă de francezi. Numitorul comun al acestor pasageri era inocenţa lor. Inocent era şi ei, dar inocenţa lui se cerea explicată. Pe o margine, lângă un chioşc de ziare, un poliţist militar stătea cu mâinile la spate şi cu bărbia ridicata. La intrarea ghişeului pentru controlul paşapoartelor erau postaţi Polizisten. Care dintre ei avea să-l tragă afară din rând? Când simţi o mână pe umăr, tresări şi se răsuci prea prompt pe călcâie. Dar era doar Maria. Purta nişte haine pe care nu i le ştia. Era noua ei toaletă de vară: o fustă imprimată cu motive florale, un cordon lat şi o bluză albă, cu mâne-cuţe bufante şi decolteu în V. La gât purta un şirag din imitaţii de perle, pe care Leonard nu ştiuse că-l are. Părea odihnită, ca după un somn bun. Şi se parfumase cu un parfum nou. îşi vârî mâna într-a lui când se sărutară. Rece şi mătăsoasă. Simţi că-i revine o senzaţie de simplitate şi degajare – sau cel puţin aşa i se păru. Poate că în curând va simţi iarăşi ceva pentru ea. De îndată ce va fi departe, îl va cuprinde dorul de ea şi o va izola de amintirea acelui şorţ, de imaginea femeii care împacheta răbdătoare bucăţi de cadavru într-un ambalaj de pânză cauciucată pe care-l ungea cu clei pe la margini.

— Arăţi splendid, zise el.

— Mă simt ceva mai bine. Tu ai reuşit să dormi?

Întrebarea era indiscretă. Era multă lume în jur. împinse valizele în faţă, în locul liber apărut în spatele refugiaţilor.

— Nu, îi răspunse, strângându-i uşor mâna. Fără îndoială, puteau fi luaţi drept doi logodnici.

— Îmi place bluza ta, continuă el. E nouă?

Ea se dădu puţin înapoi. Avea până şi o agrafă nouă în păr, de data asta una galbenă cu albastru, mai copilărească decât oricare alta.

— Am vrut să mă simt bine. Ce zici de fustă?

Schiţă o uşoară piruetă, pentru el. Era încântată şi plină de viaţă. Francezii o priveau cu ochi mari. Cineva din spatele cozii fluieră admirativ.

Când Maria se apropie de el, Leonard îi spuse:

— Eşti foarte frumoasă.

Acesta era adevărul, o ştia. Dacă va repeta propoziţia asta chiar şi numai pentru sine, se va pătrunde de adevărul ei.

— Ce aglomeraţie! observă ea. Dacă ar fi aici, Bob Glass ar putea face ceva să nu stai la coadă.

Leonard preferă să-i ignore remarca. Maria purta pe deget inelul de logodnă. Dacă ar putea să respecte pur şi simplu forma dată lucrurilor, restul ar veni de la sine. Lucrurile s-ar întoarce la normal. Atâta timp cât nu-i aresta cineva, în timp ce se târau agale spre ghişeu, cei doi se ţineau de mână.

— Ţi-ai anunţat părinţii? îl întrebă Maria.

— Ce să-i fi anunţat?

— Despre logodna noastră, ce altceva? Leonard intenţionase s-o facă. Luase hotărârea să le scrie în ziua de după petrecere.

— Îi înştiinţez de cum ajung acasă. Înainte de a o face, trebuia să-i revină lui însuşi convingerea că era logodit. Să se întoarcă la momentul de după cină, când urcau scările spre apartamentul ei, sau la vremea când cuvintele ei ajungeau la el ca nişte picuri argintii şi cădeau cu încetinitorul, până ajungea să le înţeleagă şi el sensul.

— Le-ai dat preaviz la slujbă? se interesă Leonard.

Ea râse, dar parcă şovăi când spuse:

— Da, dar maiorul n-a fost deloc încântat. Cine-mi va fierbe de acum oul? în cine mai pot avea încredere să-mi taie soldăţeii de pâine?

Râseră. Se arătau veseli, ca toţi logodnicii care simt că se

apropie momentul despărţirii.

— Ştii că a încercat să mă convingă să nu plec? întrebă Maria.

— Şi tu ce-ai spus?

Ea flutură degetul inelar în aer şi răspunse pe un ton zeflemitor şi răsfăţat:

— I-am promis că o să mă mai gândesc.

A fost nevoie de o jumătate de oră ca să ajungă la ghişeu. Acum erau aproape acolo, dar tot se mai ţineau de mână. După o clipă de tăcere, Leonard zise:

— Nu ştiu cum se face că n-am auzit nimic până acum.

— Asta înseamnă că nu vom mai auzi niciodată, răspunse imediat Maria.

Urmă un nou moment de tăcere. Familia de refugiaţi îşi preda geamantanele şi boccelele. Maria întrebă:

— Ce vrei să faci? Unde ai dori să fii?

— Habar n-am, răspunse Leonard, imitând vocea unei vedete de cinema. Fie la tine acasă, fie la mine.

Ea râse zgomotos. Era ceva sălbatic în atitudinea ei. Funcţionara de la BEA1 ridică ochii. Maria gesticula extrem de tare, aproape frenetic.

1. British European Airways, companie dispărută.

aeriană, azi

Francezii încetaseră de mult să mai discute între ei. Leonard se întreba dacă motivul era fascinaţia cu care o priveau pe Maria. Ridicând bagajele pe cântar, îşi spuse că o iubea cu adevărat. Bagajul cântărea o nimica toată – abia vreo şaptesprezece kilograme în total. După ce Leonard primi tichetele de bagaj, se îndreptară spre restaurantul cu autoservire. Şi acolo era tot coadă şi nu merita să stea la rând. Nu mai aveau la dispoziţie decât zece minute.

Se aşezară la o masă de plastic plină de cești de ceai murdare şi de farfurii cu urme de cremă galbenă, folosite ca scrumiere. Ea îşi trase scaunul mai aproape, îşi strecură braţul pe sub al lui şi-şi lăsă tâmpla pe umărul său.

— Nu uita că te iubesc. Am făcut ceea ce trebuia să facem şi de

acum totul va fi bine.

Ori de câte ori ea spunea că totul va fi bine, pe Leonard îl străbătea un fior de neliniște. Parcă sfida soarta. Cu toate acestea, îi răspunse:

— Și eu te iubesc.

Apoi se anunță zborul său.

Maria îl însoți până la chioșcul de ziare, de unde el cumpără un Daily Express sosit chiar în ziua aceea, cu avionul. Se opriră lângă barieră.

— O să vin la Londra, zise Maria. Acolo o să discutăm toate amănuntele. Aici e prea multă…

Înțelegea perfect ce voia ea să spună. Se sărutară, dar sărutul a fost mult mai cast decât odinioară. El își lipi buzele de fruntea ei dulce. Acum chiar trebuia să plece. Maria îi apucă mâna și i-o strânse între palmele ei.

— O, Doamne, Leonard! strigă. Dac-aș putea să-ți explic! Totul e în ordine, crede-mă!

Iarăși cuvintele astea. La poarta de îmbarcare stăteau trei inși din Poliția Militară, care-și întoarseră privirile de la ei când el o sărută pentru ultima oară.

— O să mă urc pe acoperiș și-o să-ți fac cu mâna, zise Maria și plecă grăbită de lângă el.

Pasagerii trebuiau să parcurgă pe jos cam cincizeci de metri de pistă, în clipa în care clădirea terminalului rămase în urmă, Leonard se întoarse să privească. Ea era într-adevăr pe acoperișul plat, aplecată peste parapetul din fața punții de observație. Când îl zări, schiță câțiva pași de dans vesel și-i trimise o sărutare din vârful degetelor. Francezii îl depășiră și îi aruncară priviri invidioase. El îi făcu semn cu mâna și-și continuă drumul până la piciorul scării avionului, unde se opri și se întoarse, își ridicase mâna pe jumătate, ca să-i facă semn. Dar lângă Maria se ivise acum un bărbat, un individ bărbos. Era Glass. își odihnea o mână pe umărul Mariei. Sau poate că o ținea pe după umeri? Amând în îi făcură semne, ca părinții care au condus un copil la gară. Maria îi trimise o sărutare; îndrăznea să-i expedieze aceeași sărutare. Glass îi

spuse ceva, ea râse şi amândoi îşi fluturară iarăşi mâinile spre el.

Leonard lăsă braţul să-i cadă şi, urcând în fugă scările, intră în avion. Avea loc la fereastră, în spate, îşi făcu de lucru cu centura de siguranţă, încercând să nu se uite pe geam. Dar atracţia era irezistibilă. Ei parcă ştiau îndărătul căruia dintre hublouri se afla. Se uitau direct la el şi continuau să-şi ia rămas-bun, făcându-i insultător cu mâna. Privi în altă parte. Luă ziarul, îl deschise cu o mişcare bruscă şi se prefăcu prins de lectură.

Îl năpădise ruşinea. Abia aştepta ca avionul să se pună în mişcare. Ar fi trebuit să-i spună chiar acum, ar fi trebuit să-l înfrunte, dar ea preferase să evite un posibil scandal. Ce umilinţă! Roşi din pricina ei şi se făcu iar că de fapt citeşte. Pe urmă citi de-adevăratelea. Găsise un articol despre „Buster" Crabbe, un scafandru care spionase o navă de luptă sovietică ancorată în portul Portsmouth. Cadavrul decapitat al lui Crabbe fusese recuperat de nişte pescari. Hruşciov făcuse o declaraţie fulminantă şi era de aşteptat ca după-amiază să se întâmple ceva în Camera Comunelor. Elicele se roteau deja atât de repede, că se vedeau ca două discuri de ceaţă. Echipa de întreţinere se îndepărtă grăbită de avion. Când avionul se urni, Leonard mai privi o dată în urmă. Cei doi stăteau strânşi unul în celălalt. Poate că Maria nu-i vedea de fapt faţa, fiindcă ridică o mână ca pentru a-l saluta, dar apoi o lăsă jos.

Pe urmă n-o mai vă? u deloc.

Iri iunie 1987, Leonard Mamham, patronul unei făbricuţe de piese pentru industria protezelor auditive, se întoarse la Berlin. Drumul cu taxiul de la aeroportul Tegel până la hotel ţinu suficient de mult ca absenţa ruinelor să devină pentru ei ceva normal. Mai multă lume pe străzi, un oraş mai verde, nici urmă de tramvaie. Apoi aceste vii deosebiri păliră şi Berlinul deveni un oraş european ca oricare altul pe care l-ar fi putut vizita un om de afaceri. Trăsătura lui dominantă era circulaţia intensă.

Plătind cursa, îşi dădu seama că greşise insistând să fie cazat pe Kurfiirstendamm. îi făcuse o oarecare plăcere să-i demonstreze secretarei ce cunoştinţe exacte posedă. Hotel am Zoo fusese însă unicul

loc pe care-l putuse numi. Aici se ridicase între timp o structură transparentă, placată oblic pe faţadă, înăuntrul ei, un lift de sticlă glisa peste o pictură murală, îşi deschise geanta, înghiţi o pastilă pentru inimă cu puţină apă şi ieşi la plimbare.

De fapt, era aproape imposibil să hoinăreşti în voie. Mulţimea era prea densă, îşi luă ca punct de reper Gedächtniskirche şi construcţia nouă şi hidoasă de alături. Trecu pe lângă Burger King, Spielcenter, Videoclips, Das Steak-Restaurant, Unisex Jeans. Din vitrine se revărsau confecţii în culori pastel, ca hăinuţele pentru sugari: roz, albastre şi galbene. Se trezi prins în mijlocul unui grup de copii scandinavi cu cozoroace McDonald's de carton, care se îmbulzeau să cumpere gigantice baloane argintii de la un vânzător stradal. Era zăpuşeală, iar mugetul traficului nu contenea o clipă. Pretutindeni era muzică disco şi miros de grăsime prăjită.

Coti pe o stradă laterală, cu gândul să ajungă printr-un ocol în faţa staţiei de la Zoo şi a intrării la Grădina Zoologică, dar se rătăci numaidecât. Ajunse la o intersecţie de bulevarde importante, de care nu-şi amintea. Se hotărî să stea la o masă pe terasa unei cafenele mari. Trecu pe lângă trei astfel de stabilimente, dar scaunele lucioase de plastic erau ocupate până la unul. Mulţimea tălăzuia fără sens încolo şi încoace, iar oamenii se frecau unii de alţii ori de câte ori spaţiul de pe trotuare era confiscat de mesele cafenelelor, întâlni o bandă de adolescenţi francezi, toţi cu tricouri roz cu inscripţia „Fuck You!" imprimată şi pe piept, şi pe spate. Intrigat, constată că se rătăcise. Privi în jur, căutând o persoană căreia să-i ceară lămuriri, dar nu văzu pe nimeni care să nu arate a turist străin, în cele din urmă aborda o pereche care cumpăra clătite cu cremă de mentă la un colţ de stradă. Erau olandezi, erau destul de amabili, dar nu auziseră în viaţa lor de Hotel am Zoo şi nici nu erau prea siguri în ce direcţie era Kurfürstendamm.

Îşi regăsi hotelul din pură întâmplare şi petrecu o jumătate de oră în cameră, sorbind un suc de portocale cumpărat de la minibar. Încerca să opună rezistenţă amintirilor sâcâitoare. Pe vremea mea. Dacă dorea într-adevăr să facă o plimbare pe

Adalbertstrasse, prefera să rămână calm. Extrase din servietă scrisoarea par avion pe care o recitise în timpul zborului şi o puse în buzunar, încă nu era sigur ce anume dorea să obţină acum. Contemplă cu poftă patul. Plimbarea pe Ku'damm îl sleise de puteri. Ar fi fost fericit să doarmă toată după-amiaza. Se sili să se ridice în picioare şi să iasă din hotel pentru a doua oară.

În hol, predând cheia, ezită. Ar fi vrut să-şi încerce germana cu recepţionerul, un tânăr în costum negru, care părea să fie student pe undeva. Zidul fusese ridicat la cinci ani după plecarea lui Leonard din Berlin. Dorea ca în timpul vizitei lui aici să vadă cum arată, încotro să se îndrepte? Care era locul cel mai indicat? Era conştient că face greşeli elementare. Dar înţelegea bine limba. Tânărul recepţioner îi indică un traseu pe hartă. Potsdamer Platz era locul cel mai bun. Existau acolo o platformă de observaţie bună şi chioşcuri cu suveniruri şi ilustrate.

Leonard era gata să-i mulţumească şi să traverseze holul, când tânărul adăugă:

— Ar fi bine să vă duceţi cât mai repede.

— De ce?

— Ceva mai devreme a fost o manifestaţie studenţească în Berlinul de Est. Ştiţi ce strigau studenţii? Numele liderului sovietic1. Iar poliţia i-a ciomăgit şi i-a împrăştiat cu tunurile de apă.

— Am citit despre asta, îşi aminti Leonard. Recepţionerul nu se lăsă cu una, cu două.

Pesemne era subiectul său favorit. Leonard decise că avea cam douăzeci şi cinci de ani.

1. Este vorba despre Gorbaciov.

— Cine-ar fi crezut că numele secretarului general al PCUS va fi perceput în Berlinul de Est ca o provocare? E uluitor!

— Presupun că da, zise Leonard.

— A venit în vizită la Berlin acum două săptămâni. Probabil că şi despre asta aţi citit, înainte de sosirea lui, toţi ziceau: „Le va cere să dărâme zidul". Eu ştiam că n-o va face. Şi n-a zis nimic. Dar se va întâmpla – data viitoare sau peste două daţi, peste cinci sau zece ani. Totul se schimbă.

Dintr-un birou din spatele tejghelei de la recepţie se auzi un mârâit dezaprobator. Tânărul zâmbi şi înălţă din umeri. Leonard îi mulţumi şi ieşi în stradă.

Leonard luă U-Bahn-ul până la Kottbusser Tor. Când ieşi la suprafaţă, trebui să înfrunte un vânt fierbinte şi aspru, care sufla la nivelul capului şi ducea cu el tot felul de gunoaie, îl întâmpină o fată slăbuţă, într-o jachetă de piele şi pantaloni colanţi, cu sori şi semilune peste tot. Când trecu pe lângă ea, fata murmură: Haste mal 'pe Mark?" Avea o faţă frumoasă, dar emaciată. După alţi zece metri, se văzu nevoit să se oprească. Era oare posibil să fi coborât din metrou prea devreme sau prea târziu? Dar zări plăcuţa cu numele străzii, în faţă, deasupra căii de acces spre Adalbertstrasse, se înălţa un bloc monstruos. Stâlpii de beton de la baza blocului erau acoperiţi de graffiti pictaţi cu spray-ul. La picioarele lui Leonard zăceau doze goale de bere, ambalaje de fast food, foi de ziar. Un grup de adolescenţi – punk, presupuse el – se lungiseră pe trotuar, sprijiniţi în coate. Aveau cu toţii părul tuns la piele pe marginile ţestei şi vopsit într-un portocaliu ţipător în rest.

1. Aveţi o marcă? (germ.)

Relativa vor ca Wiţie făcea ca urechile şi mărul lui Adam să le iasă dizgraţios în evidenţă. Ţestele le erau alb-vineţii. Unul dintre băieţi inhala dintr-o pungă de plastic. Rânjiră către Leonard când acesta îi ocoli, descriind un semicerc larg.

După ce trecu pe sub blocul de apartamente, strada îi deveni vag familiară. Pe terenurile virane de altă dată se construise din plin. Toate firmele – o băcănie, o cafenea, o agenţie turistică – aveau nume turceşti. Colţul cu Oranienstrasse era ocupat de un grup de turci. Aerul lor sud-european, de absenţă blajină, părea neconvingător aici. Clădirile ce supravieţuiseră bombardamentelor mai purtau încă urme de gloanţe. Găurile produse de o rafală de mitralieră la numărul 84 erau tot acolo, deasupra ferestrelor de la parter. Uşa mare de la intrare fusese revopsită în albastru acum mulţi ani. Primul lucru pe care Leonard l-a observat în curte au fost pubelele de gunoi. Erau enorme şi aveau rotiţe de cauciuc.

Copii turci – fetele mai măricele, cu surorile şi frăţiorii lor mai mici – se zbenguiau în curte. Văzându-l, se opriră din alergat şi-l urmăriră în tăcere cum traversează curtea, îndreptându-se spre intrarea din spate. Nu reacţionară la zâmbetul său. Omul ăsta mare, bătrân şi palid, îmbrăcat în costum negru, nepotrivit pentru căldura de afară, nu-şi avea locul aici. O femeie strigă de sus ceva ce suna ca o comandă aspră, dar nimeni nu reacţiona. Poate credeau că lucra pentru vreo instituţie de stat. Plănuise să urce până la ultimul etaj şi, dacă totul era normal, să bată la uşă. Dar casa scărilor era mai strâmtă şi mai întunecoasă decât şi-o amintea şi avea un aer stătut, saturat de mirosuri de mâncăruri necunoscute. Făcu un pas înapoi şi se uită peste umăr. Copiii continuau să-l privească fix. O fată ceva mai mare îşi luă surioara în braţe. Leonard îşi mută privirea de la o pereche de ochi căprui la alta, apoi se răsuci pe călcâie şi trecu pe lângă ei, ieşind înapoi în stradă. Pelerinajul acesta nu-l apropia cu nimic de zilele petrecute cândva la Berlin. Tot ce realizase era că-şi dădea seama cât erau ele de îndepărtate.

Se întoarse la Kottbusser Tor, îi dădu, în trecere, o hârtie de zece mărci tinerei cerşetoare şi luă metroul spre Hermannplatz, unde schimbă pentru Rudow. Acum puteai să mergi direct prin Grenzallee, parcurgând tot drumul cu U-Bahn-ul. Ajuns la destinaţie, constată că o autostradă cu şase benzi tăi a ceea ce bănuia el că este direcţia sa de mers. Privind înapoi spre centrul oraşului, văzu cartiere noi de blocuri. Aşteptă să se facă verde pentru pietoni şi traversă, în faţă se înălţau blocuri de locuit scunde, apoi mai erau o pistă pentru bicicliști, din piatră roz, rânduri frumos aliniate de felinare stradale şi maşini parcate una după alta la bordură. Cum altfel ar fi putut fi? La ce se aşteptase? Să vadă ogoarele întinse de altă dată? Trecu pe lângă micul lac. Aici amintirea mediului rural era păzită de un gard de sârmă ghimpată.

Trebui să se ghideze după harta oraşului ca să-şi dea seama unde să o cotească. Totul era atât de ordonat şi de înghesuit! Artera căutată se numea Lettberger Strasse şi avea pe margini platani plantaţi de curând. Pe partea stângă erau nişte blocuri ce nu păreau mai vechi

de doi sau trei ani. Pe dreapta, în locul barăcilor pentru refugiaţi, se vedeau excentricele case de vacanţă cu un singur cat ale locatarilor din blocurile Berlinului, cu grădini cultivate cu îndârjire. Familii întregi luau prânzul afară, în umbra deasă a arborilor ornamentali. Pe o peluză imaculată se vedea o masă verde de ping-pong. Trecu şi pe lângă un hamac gol, atârnat între doi meri. Dintre tufe se ridica fumul cărnii prăjite pe grătar. Aspersoare stropeau pământul şi porţiuni de trotuar. Fiecare palmă de pământ era o fantezie mândră şi ordonată, un imn închinat succesului domestic. Deşi zeci de familii stăteau înghesuite într-un spaţiu prea strâmt, o satisfacţie interioară tăcută plutea în aerul fierbinte al după-amiezii. Strada se îngustă, devenind ceva ce semăna cu drumeagul pe care şi-l amintea. Trecu pe lângă o şcoală de echitaţie, pe lângă nişte vile suburbane scumpe şi apoi o luă înspre o poartă nouă, înaltă şi verde. Dincolo de ea veneau treizeci de metri de teren denivelat şi apoi, înconjurate încă de gardul dublu împrejmuitor, ruinele depozitului. Pentru moment, Leonard rămase pironit locului. Era clar că toate clădirile fuseseră rase cu buldozerul. Ghereta santinelei, albă, stătea aplecată într-o rână lângă poarta interioară, larg deschisă. Un anunţ lipit pe poarta verde din faţă anunţa că terenul aparţinea unei companii ce amenaja grădini de zarzavaturi şi avertiza părinţii să nu-şi lase copiii să intre. Într-o parte se vedea o cruce solidă de lemn, comemorând încercarea a doi tineri de a sări peste Zid în 1962 şi în 1963 şi fuseseră „von Grenzsoldaten erschossen” 1. De cealaltă parte a depozitului, cam la o sută de metri mai încolo de împrejmuirea exterioară, se înălţa cortina de beton de un gri palid ce bloca vederea spre Schönefelder Chaussee. Se gândi cât era de straniu că venise chiar în acest loc ca să vadă Zidul pentru întâia oară.

1. împuşcaţi de grăniceri (germ.).

Poarta era prea înaltă ca să poată fi sărită de un om de vârsta lui. Intrând pe proprietatea cuiva, reuşi să treacă peste un zid scund. Lăsă în urmă gardul exterior şi se opri în faţa celui interior. Bariera, firește, dispăruse, dar stâlpul ei rămăsese, înălţându-se vizibil dintre bălării. Aruncă o privire în ghereta înclinată. Era plină de scânduri.

Vechile instalaţii electrice rămăseseră la locul lor, sus, pe peretele interior, ca şi capătul zdrenţuit al cablului telefonic. Continuă să meargă şi pătrunse în complex. Din clădiri nu mai rămăseseră decât sfărâmicioase fundaţii de beton, prin care răzbiseră buruienile. Molozul fusese împins cu buldozerul în câteva grămezi dintr-un colţ al complexului, alcătuind o baricadă înaltă, opusă Zidului. O ultimă sfidare adresată celor de la Vopo.

Altfel stăteau lucrurile cu clădirea centrală. Se duse până la ea şi zăbovi mult lângă ruine. Pe trei laturi, dincolo de împrejmuire şi de terenul denivelat, se înghesuiau vilele de vacanţă. Pe cea de-a patra latură se înălţa Zidul. De undeva, dintr-o grădină, venea muzică de radio. Gustul german pentru marşuri militare lăsase urme în muzica lor pop. În aer plutea o lene de sfârşit de săptămână.

Ce mai rămăsese din tunel era o groapă uriaşă, o tranşee cu malurile zidite, lungă de treizeci de metri şi adâncă de vreo doi-trei. Se uita de fapt în vechiul subsol, acum deschis spre cer. Uriaşele mormane de pământ excavat din tunel erau la locul lor, năpădite de buruieni. Probabil că podeaua subsolului se afla la alţi doi metri mai jos, sub pământ, dar poteca dintre mormane era destul de vizibilă. Puţul principal din capătul estic era ascuns de moloz. Totul era la o scară mult mai mică decât îşi amintea. Coborând cu dificultate, se simţi privit prin binoclu de cei doi grăniceri din turnul de observaţie. Parcurse poteca dintre grămezile de pământ. O ciocârlie ciripea deasupra capului său şi, în arşiţa zilei, trilurile ei începeau să-l enerveze. Aici era şi rampa motostivuitoarelor. De aici pornea puţul. Ridică de pe jos o bucată de cablu. Era un cablu vechi, trifazic, cu sârma de cupru groasă, imposibil de scos. Lovi cu bombeul câteva pietre şi pământul tare. Ce se aşteptase să găsească? Dovezi ale propriei sale existenţe? Se caţără afară din subsol. Era supravegheat în continuare din turnul de control, îndepărtând ţărâna de pe bordura de cărămidă, se aşeză, bălăn-gănindu-şi picioarele! a spaţiul fostului subsol. Locul acesta însemna pentru el mult mai mult decât Adalbertstrasse. Deja se hotărâse să nu-şi mai bată capul şi cu Platanenallee. Aici, între ruinele astea, simţea din plin povara timpului. Aici puteau fi dezgropate

vechile probleme. Scoase din buzunar scrisoarea par avion. Plicul în sine, cu adresele anulate cu câte o cruce, era el însuşi fascinant: o biografie ale cărei capitole însemnau un şir întreg de finaluri. Expediat din Cedar Rapids, Iowa, plecase din Statele Unite acum două luni şi jumătate. Expeditorul rămăsese în urmă cu treizeci de ani. Iniţial, scrisoarea îi fusese adresată lui, prin mijlocirea părinţilor, pe adresa casei lor cu etaj din Tottenham, unde crescuse şi unde locuiseră cu toţii până la decesul tatălui său, în ziua de Crăciun a anului 1957. De acolo fusese reexpediată la azilul de bătrâni unde mama sa îşi petrecuse ultimii ani din viaţă. Pe urmă fusese trimisă la casa cea mare din Sevenoaks, unde îi crescuseră copiii şi unde locuise cu soţia până acum cinci ani. Proprietarul actual păstrase scrisoarea câteva săptămâni şi, în cele din urmă, i-o trimisese, împreună cu un teanc de reclame şi prospecte.

Deschise plicul şi mai citi o dată scrisoarea:

1706 Sumner Drive, Cedar Rapids 30 martie 1987

Dragă Leonard.

Cred că şansele ca această scrisoare să-ţi parvină vreodată sunt minuscule. Nici măcar nu sunt sigură că mai trăieşti, deşi ceva îmi spune că da. O voi expedia la vechea adresă a părinţilor tăi şi după aceea Dumnezeu ştie ce soartă va avea. Am scris-o în minte de atâtea ori, încât n-am niciun motiv să n-o aştern pe hârtie. Dacă nu ajunge la tine, poate că-mi va fi mie de ajutor.

Ultima dată când ne-am văzut, la Tempelhof, în 15 mai 1956, eram o nemţoaică relativ tânără care vorbea binişor englezeşte. Acum cred că mă poţi considera o doamnă americană din suburbii, profesoară de liceu ajunsă în pragul pensiei, iar bunii mei vecini din Cedar. Rapids susţin că în engleza mea nu se mai simte nicio urmă de accent teutonic, deşi bănuiesc că vor doar să fie drăguţi. Când s-au scurs atâţia ani? Ştiu că toţi ne punem întrebarea asta. Fiecare dintre noi trebuie să înveţe să se împace cu trecutul. Am trei fiice şi cea mai mică a absolvit colegiul vara trecută. Toate au crescut în casa asta, unde locuim de douăzeci şi patru de ani. Eu predau de şaisprezece ani germana şi engleza la liceul din oraş. În ultimii cinci ani am fost

preşedinta filialei locale a organizaţiei „Femeile şi Biserica”. Iată deci unde s-au dus anii mei.

Tot timpul ăsta m-am gândit la tine. N-a trecut nicio săptămână în care să nu fi recapitulat în minte ceea ce s-a întâmplat, să nu mă fi gândit la ceea ce-ar fi trebuit sau am fi putut să facem şi cum am fi putut s-o facem altfel. Dar niciodată n-am avut puterea să vorbesc despre asta. Mi-era teamă că Bob şi-ar fi dat seama cât de puternice îmi sunt sentimentele. Poate că oricum ştia. Nu puteam să mă destăinuiesc nici prietenilor mei de aici, deşi trăiesc într-un locşor izolat şi există oameni în care am încredere. Ar fi prea multe de explicat. Ceea ce ni s-a întâmplat a fost atât de bizar şi de groaznic, că mi-ar fi venit greu să-i fac să înţeleagă. Mă gândisem că-i voi spune totul fiicei mele mai mari când va fi suficient de matură. Dar vremurile acelea, vremurile noastre de la Berlin, sunt prea îndepărtate. Nu cred c-aş reuşi s-o fac pe Laura să înţeleagă cu adevărat, aşa că trăiesc tot singură cu secretul meu. Mă întreb dacă şi tu ai păţit la fel.

Bob a fost lăsat la vatră în 1958 şi ne-am stabilit aici. A deschis un magazin de maşini agricole pe care l-a administrat cu succes, câştigând suficient ca să ducem o viaţă lipsită de griji. Eu am predat la liceu numai pentru că am fost obişnuită să am întotdeauna o slujbă. De fapt, despre Bob voiam să-ţi scriu – sau ăsta e unul dintre subiecte. Am ştiut tot timpul că în aer pluteşte o acuzaţie, o acuzaţie mută de-a ta, despre care este cazul să ştii că este total nefondată. Trebuia neapărat să clarific problema. Nădăjduiesc ca scrisoarea să-ţi parvină cândva, cu ajutorul lui Dumnezeu.

Acum ştiu, firește, că ai lucrat cu Bob la Tunelul din Berlin. A doua zi după ce v-au descoperit ruşii, Bob a venit la mine, pe Adalbertstrasse, şi a zis că trebuie să-mi mai pună nişte întrebări. Făcea parte dintr-o procedură de securitate obişnuită. Adu-ţi aminte exact ce se întâmpla în momentul acela. Plecaseşi de două zile cu cele două cufere şi nu mai ştiam nimic de tine. Nici n-am dormit vreun pic. Trudisem ore întregi la curăţarea apartamentului. Aruncasem hainele noastre la o rampă municipală de gunoi. Mă deplasasem până în cartierul părinţilor mei, în Pankow, şi vândusem uneltele. Târâsem

covorul după mine cale de trei cvartale, până la un şantier unde aprinseseră un rug, şi rugasem pe cineva să mă ajute să-l arunc în flăcări. De-abia terminasem de spălat pe jos în baie, când la uşă a apărut Bob, care mi-a cerut să-l las înăuntru ca să mă interogheze. I-ar fi fost uşor să observe că ceva nu era în regulă. L-am minţit că sunt bolnavă. El a zis că nu va dura mult şi, fiindcă era atât de blând şi de îngrijorat, mi-am dat drumul şi am tras un bocet. Pe urmă, aproape fără să-mi dau seama, i-am mărturisit totul. Nevoia de a povesti cuiva era irezistibilă. Voiam să înţeleagă cineva că nu eram criminali. I-am spus povestea dintr-o suflare, iar el m-a ascultat fără un murmur. Când i-am spus că plecaseşi de două zile cu geamantanele şi nu mai ştiam nimic de tine, el pur şi simplu a stat acolo, clătinând din cap şi zicând mereu „O, Dumnezeule!" Pe urmă m-a asigurat că va încerca să afle ce-i cu tine şi s-a dus. A revenit în dimineaţa următoare cu un ziar. Era plin de articole despre tunelul vostru. Eu nu auzisem nimic despre el. Bob m-a informat că şi tu făceai parte din operaţiunea cu tunelul şi că, de fapt, aduseseşi cuferele acolo chiar înainte ca locul să fi fost luat cu asalt de Vbpo. Nu-mi dau seama ce te-a îndemnat să faci una ca asta. Poate că-ţi pierduseşi minţile vreo zi sau două. Cine nu şi le-ar fi pierdut? Est-germanii predaseră cuferele poliţiei din Berlinul de Vest. După toate probabilităţile, anchetarea crimei începuse deja. Le mai trebuiau câteva ore ca să ajungă la numele tău. După spusele lui Bob, el şi alţi câţiva te văzuseră cu ochii lor aducând cuferele în tunel. Am fi fost pierduţi dacă Bob nu şi-ar fi convins superiorii că respectiva anchetă punea serviciile apusene de informaţii într-o lumină proastă. Superiorii lui Bob au determinat poliţia să renunţe la investigaţii. Presupun că Berlinul din zilele acelea era un oraş sub ocupaţie şi autorităţile germane erau nevoite să asculte de americani. Aşa a reuşit Bob să ascundă adevărul şi să oprească ancheta.

Acestea sunt lucrurile pe care mi le-a spus în dimineaţa aceea. Totodată, m-a obligat să jur că voi păstra secretul. Că nu voi spune nimănui – nici măcar ţie – că ştiam ce făcuse. Nu voia să se creadă că influenţase cursul justiţiei şi nu voia să ştii că eu aflasem despre participarea ta la operaţiunea cu tunelul, îţi aminteşti cu câtă

scrupulozitate îşi îndeplinea sarcinile de serviciu. Aşadar, toate astea s-au întâmplat în dimineaţa aceea, iar tu ai apărut chiar în toiul evenimentelor, bănuitor şi arătând ca dracu'. Inima mă împingea să-ţi spun că nu mai ai de ce să te temi, dar nu puteam să-mi calc jurământul. Nu ştiu de ce. Ne-ar fi cruţat de multă tristeţe dacă l-aş fi călcat.

După alte câteva zile, a urmat Tempelhof. Ştiam bine ce gândeai şi cât de mult greşeai. Acum, înşirând toate astea pe hârtie, îmi dau seama cât de tare îmi doresc să mă auzi şi să mă crezi. Vreau să primeşti scrisoarea aceasta. Adevărul e că în ziua respectivă Bob alergase prin tot oraşul ca să descopere pe unde se scurseseră informaţiile. Ar fi vrut să-şi ia rămas-bun de la tine, dar a ajuns prea târziu la aeroport. S-a ciocnit de mine tocmai când urcam pe acoperiş ca să-ţi fac cu mâna. Atâta tot. Ţi-am scris, încercând să-ţi explic cum stau lucrurile fără să-mi calc cuvântul dat lui Bob. N-am primit niciun răspuns clar de la tine. M-am gândit să plec la Londra şi să te caut, dar ştiam că n-aş fi putut suporta să mă respingi. Au trecut luni şi ai încetat să-mi mai răspunzi la scrisori. Mi-am zis că lucrurile prin care trecuserăm împreună făceau căsătoria noastră imposibilă. Pe atunci nu nutream pentru Bob decât prietenie, bazată, în ceea ce mă privea, mai ales pe recunoştinţă, încetul cu încetul, prietenia s-a transformat în afecţiune. Timpul a jucat şi el un rol. În plus, eram singură. La nouă luni după plecarea ta din Berlin, am început o idilă cu Bob. Mi-am îngropat sentimentele pentru tine cât am putut de adânc. Peste un an, în iulie 1957, ne căsătoream la New York.

Bob te pomenea cu mult drag. Mereu repeta că într-o bună zi o să mergem în Anglia ca să te căutăm. Nu ştiu dacă aş fi avut curajul s-o fac. Bob a murit acum trei ani, după un atac de cord, la o partidă de pescuit. Moartea sa le-a durut tare pe fete, ne-a durut tare pe toţi, iar asupra lui Rosie, mezina, a avut un efect devastator. A fost un tată minunat pentru fete. Postura de părinte îi venea ca o mănuşă şi era pentru el un fel de calmant. Dar niciodată nu şi-a pierdut energia aceea veselă şi atât de admirabilă, întotdeauna a fost jucăuş. Era o plăcere să-l priveşti când fetele erau mici. A fost atât de popular, încât

funeraliile lui s-au transformat într-un eveniment social major al oraşului, ceea ce m-a făcut să mă simt foarte mândră de el.

Nu-ţi înşir toate astea fiindcă aş dori să ştii că nu-mi pare rău de căsătoria mea cu Bob Glass. Nici nu pretind că n-am trecut împreună şi prin momente neplăcute. Acum vreo zece ani ne-am dedat amândoi la băutură. Şi au mai fost şi altele. Dar cred că am depăşit cu bine problemele, îmi pierd firul. Sunt atât de multe lucruri despre care aş vrea să-ţi scriu! Mă gândesc uneori la domnul acela din apartamentul de jos, Blake, cel care a participat la petrecerea de logodnă. George Blake. Am fost uimită când l-au judecat, cu mulţi ani în urmă, în o mie nouă sute şaizeci sau şaizeci şi unu. Apoi a evadat din închisoare şi, ceva mai târziu, Bob a aflat că unul dintre secretele pe care le trădase a fost cel al tunelului vostru. Trădase chiar de la început, din faza pregătirilor. Ruşii erau la curent cu totul înainte de a se fi scos prima lopată de pământ! Câtă muncă zadarnică! Bob obişnuia să spună că, după aflarea acelei ştiri, era şi mai fericit că fusese lăsat la vatră. Zicea că, mai mult ca sigur, ruşii nu transmiteau mesajele importante prin liniile de telefon interceptate de ei şi că lăsaseră tunelul în pace ca să-l protejeze pe Blake şi să ajute CIA să irosească timpul şi munca oamenilor. Dar cum se explică faptul că au intervenit chiar în acel moment, chiar în toiul crizei în care ne zbăteam?

Am început scrisoarea către sfârşitul după-amiezii, ia – acum s-a întunecat. M-am întrerupt de câteva ori ca să mă gândesc la Bob şi la Rosie – care tot nu se poate obişnui cu gândul că el nu mai e –, la tine şi la mine, la tot timpul dus pe apa sâmbetei şi la neînţelegerea dintre noi. E ciudat să-i scrii atât de sincer unui străin aflat la mii de kilometri depărtare! Mă întreb ce s-a ales de viaţa ta. Când îmi îndrept gândurile spre tine, nu-mi vine în minte numai incidentul acela groaznic cu Otto. îmi amintesc de englezul meu dulce şi blând care nu ştia nimic despre femei şi era un învăţăcel atât de bun. Ce bine ne simţeam unul cu altul! Cât ne mai distram! E uneori o amintire tot atât de reconfortantă ca şi cele din copilărie. Simt nevoia să te întreb: şi tu ţii minte asta sau asta? Cum mergeam noi în weekend cu bicicletele la lacuri ca să înotăm, cum am cumpărat inelul de logodnă de la matahala de arab (îl mai am), cum

dansam la Resi. Cum am devenit campioni lajive şi am luat drept premiu un ceasornic în formă de caleaşca, pe care îl mai păstrez în pod. Cum te-am văzut prima oară cu trandafirul la ureche şi ţi-am trimis un mesaj prin tubul pneumatic. Ce discurs splendid ai ţinut la logodna noastră şi cum Jenny – o mai ţii minte pe prietena mea Jenny? a plecat cu tipul de la radio, al cărui nume nu mi-l amintesc. Şi nu trebuia să rostească şi Bob un toast în seara aceea? Te-am iubit din tot sufletul şi niciodată nu m-am apropiat mai mult de vreo altă persoană. Nu cred că, spunând asta, comit o impietate faţă de amintirea lui Bob. Ştiu din experienţă că bărbaţii şi femeile nu ajung să se înţeleagă cu adevărat, între noi a existat o legătură cu totul aparte. E adevărat şi nu pot lăsa viaţa să mi se scurgă printre degete fără să declar acest lucru, fără să-l ţintuiesc pe hârtie. Dacă amintirea mea despre caracterul tău e corectă, ştiu că, ajuns în punctul ăsta, ai început să te încrunţi şi să-ţi spui: „Cât sentimentalism!”

Uneori mi-e ciudă pe tine. N-a fost frumos din partea ta să te retragi în supărare şi-n tăcere. Ce englezeşte ai procedat! Ce tipic masculin! Dacă te-ai simţit trădat, ar fi trebuit să rămâi pe poziţii şi să lupţi pentru ceea ce-ţi aparţinea. Ar fi trebuit să ne acuzi, pe mine şi pe Bob. Ar fi urmat o bătaie şi am îl lămurit lucrurile. De fapt, ştiu că lucrul care te-a făcut să baţi în retragere a fost mândria. Aceeaşi mândrie care m-a împiedicat pe mine să merg la Londra şi să te oblig să mă iei în căsătorie. Nu puteam să mă împac cu gândul unui posibil eşec.

Mi se pare straniu că această casă confortabilă, veche şi plină de trosnete, îţi este necunoscută. E construită din scânduri albe, e înconjurată de stejari, iar în curte are un catarg pentru steag, pus de Bob. N-am să mai plec niciodată de aici, chiar dacă acum e mult prea mare. Toate lucru-şoarele din copilărie ale fetelor au rămas aici. Mâine, Diane, cea mijlocie, soseşte cu bebeluşul. E prima care a născut. Laura a pierdut o sarcină anul trecut. Soţul lui Diane este matematician. E foarte înalt şi felul cum îşi împinge din când în când ochelarii în sus, pe nas, cu degetul mare îmi aminteşte de tine. Ţii minte când ţi-am şterpelit ochelarii ca să nu pleci? E şi un tenisman colosal, dar asta

nu-mi aminteşte deloc de tine!

Iarăşi bat apa-n piuă şi se face târziu. Vreau să spun că în zilele astea obosesc repede seara şi nici nu cred că-i cazul să-mi cer scuze. Dar nu prea îmi vine să mă opresc din conversaţia asta unilaterală cu tine, oriunde vei fi şi orice vei fi devenit. Nu vreau nici să încredinţez scrisoarea neantului. Deşi n-ar fi prima pe care ţi-aş scrie-o fără să primesc răspuns. Ştiu bine că trebuie să risc. Dacă tot ce ţi-am scris nu ţi se pare relevant pentru viaţa ta de acum şi nu vrei să-mi răspunzi sau dacă amintirile te deranjează cumva, te rog cel puţin să-i îngădui fostului tău eu în vârstă de douăzeci şi cinci de ani să primească salutări de la o veche prietenă. Iar dacă scrisoarea nu va ajunge nicăieri, dacă nu va fi deschisă şi citită niciodată, rogu-te, Doamne, să ne ierţi pentru fapta noastră înfricoşătoare, să fii martor al iubirii noastre, aşa cum a fost ea, şi s-o binecuvântezi.

A ta, Maria Glass

Se ridică în picioare, îşi scutură praful de pe pantaloni, împături scrisoarea şi o vârî în buzunar, după care, cu paşi mari, începu să dea ocol depozitului. Calcă pe bălării ca să ajungă în locul unde se aflase camera lui de lucru. Acum acolo nu mai era decât un petic de nisip pătat cu ulei de motor. Se duse şi mai departe, ca să examineze ţevile răsucite şi supapele sparte ale unui boiler din subsol. Sub tălpi zări cioburi din faianţa albă cu roz pe care şi-o amintea de la duşuri. Privi peste umăr. Grănicerii din turn îşi pierduseră interesul faţă de el. Radioul din grădina vilei transmitea acum rock and roll vechi. Lui încă îi plăcea şi-şi amintea perfect melodia: A Whole Lot of Shakin Goin On. Nu se numărase printre favoritele sale, dar Mariei îi plăcea. Refăcu agale drumul către gardul interior, pe lângă tranşeea căscată. Două traverse de oţel aşezate în cruce avertizau trecătorii de prezenţa unei gropi cu pereţii cimentaţi, plină ochi cu apă neagră. Era vechiul puţ de decantare, prin a cărui zonă de drenare săpaseră sergenţii tunelul. Atâta efort zadarnic!

Acum ajunsese la gard şi contempla prin el ondulata ţară a nimănui ce se întindea până la Zid. Deasupra ei fremăta frunzişul bogat al copacilor din cimitir. Timpul lui şi timpul ei – ca un teren pe care nu

se construise nimic. O pistă pentru bicicliști mergea în paralel cu Zidul, chiar la baza acestuia. Niște copii care pedalau în grup comunicau prin strigăte. Era foarte cald. Uitase de zăpușeala lipicioasă a Berlinului. Avusese dreptate: trebuia să vină până aici ca să înțeleagă scrisoarea Mariei. Nu pe Adalbertstrasse, ci aici, între ruine. Ceea ce nu reușise să priceapă în bucătărioara lui din Surrey îi devenise acum destul de limpede.

Se hotărâse ce să facă. își lărgi cravata și-și tampona fruntea cu batista. Privi din nou în urmă. Lângă ghereta șubredă a santinelei văzu un hidrant. Ce dor îi era acum de Glass, de mâna lui pe umărul său, de cuvintele „Ascultă, Leonard!" Un Glass cu inimă duioasă, de părinte – i-ar fi plăcut să-l vadă așa. Leonard știa ce va face, știa că va pleca, dar deocamdată nu socotea că era ceva urgent, iar căldura îl turtea. Radioul transmitea iarăși muzică pop germană, veselă, în ritm strict de 2 pe 4. Volumul părea că se amplifică. Din turnul de observație, un grănicer se uită leneș prin binoclu la domnul în costum negru care-și pierdea vremea lângă împrejmuire, după care se întoarse spre camaradul său ca să-i vorbească.

Leonard se ținuse un timp de gard. Acum își luă mâna de pe el și porni înapoi, trecând pe lângă tranșeea cea mare, prin porțile împrejmuirii, prin bălării, până la zidul alb și scund. Odată trecut de el, își scoase vestonul, și-l împături, apoi și-l puse pe braț. Iuți pasul, producând un curent slab care-i răcori obrajii. Pășea în ritmul gândurilor. Dacă ar fi fost mai tânăr, poate că ar fi început să alerge pe Lettberger Strasse. I se păru că-și aduce aminte de vremurile trecute, când călătorise în interesul companiei sale. Probabil că va trebui să ajungă la aeroportul O'Hare din Chicago, de unde urma să ia o cursă internă. N-avea să anunțe pe nimeni. Era pregătit să dea chix. Va ieși dintre umbrele stejarilor, va trece pe lângă catargul alb al steagului și va străbate peluza însorită, luând-o spre ușa din față. Mai târziu îi va spune numele tipului de la radio și-i va reaminti că Bob Glass chiar rostise un toast în seara logodnei, și încă unul frumos, despre construcția noii Europe. Și-i va da răspunsul la întrebare: rușii intraseră în tunel atunci când intraseră fiindcă domnul Blake îi

anunţase că un tânăr englez era pe cale să depoziteze acolo, pentru numai douăzeci şi patru de ore, nişte aparatură sofisticată de decodare. Iar ea îi va povesti despre concursul de jive, care lui i se ştersese cu desăvârşire din memorie, după care vor coborî din pod ceasornicul în formă de caleaşca, îl vor întoarce şi-l vor face să meargă din nou.

Trebui să se oprească la colţul cu Neudecker Weg, la umbra unui platan. Se vor întoarce împreună la Berlin – altă cale nu exista. Căldura devenise insuportabilă şi mai avea aproape un kilometru până la staţia de U-Bahn de la Rudow. Închise ochii şi se sprijini de trunchiul tânăr. Era suficient de rezistent ca să-i susţină greutatea. Vor vizita vechile locuri şi se vor amuza inventariind schimbările şi, da, într-o zi vor ieşi pe Potsdamer Platz şi vor urca pe platforma de lemn ca să se uite bine la Zid înainte ca acesta să fie dărâmat.

Nota autorului

Tunelul din Berlin – sau Operaţiunea Aurul – a fost o acţiune comună a CIA şi MI6 şi a funcţionat ceva mai puţin de un an, până în aprilie 1956. De el răspundea rezidentul CIA William Harvey. George Blake, care a locuit pe Platanenallee, la numărul 26, începând din aprilie 1955, a trădat, probabil, proiectul încă din 1953, când era secretarul unei echipe de proiectare. Toate celelalte personaje din roman sunt imaginare. Imaginare sunt şi majoritatea evenimentelor descrise aici, deşi îi sunt îndatorat lui David C. Martin pentru relatarea despre tunel din excelenta sa carte Wilderness of Mirrors. Terenul abandonat. descris în capitolul 23 este exact aşa cum l-am găsit eu în mai 1989.

Doresc să le adresez mulţumirile mele următorilor: lui Bernhard Robben, care a tradus pasaje – e în germană şi a făcut cercetări ample la Berlin; doctorului M. Durmill, lector de patologie la Merton Collège; lui Andreas Landshoff şi lui Timothy Garton-Ash pentru comentariile lor utile. Mai vreau să le mulţumesc în mod special prietenilor mei Galen Strawson şi Craig Raine pentru lectura atentă a dactilogramei şi pentru nenumăratele lor sugestii folositoare.

I. M. Oxford, septembrie 1989

În colecţia „Biblioteca Polirom” au apărut:

Honoré de Balzac – Proscrişii şi alte povestiri din Comedia umană Emile Zola – Prada Mihai Eminescu – Opera poetică A.S. Puşkin – Talismanul (poezii) Nikos Kazantzakis – Zorba Grecul F.M. Dostoievski – Idiotul Konrad Lorenz – Şi el vorbea cu patrupedele, cu păsările şi cu peştii.

Aşa a descoperit omul câinele Gustave Flaubert – Doamna Bovary Boris Pasternak – Doctor Jivago * * * – Dulcea mea Doamnă leminul meu iubit.

Corespondenţă inedită Mihai Eminescu – Veronica Micle

Jean-Paul Sartre – Adevăr şi existenţă Rainer Maria Rilke-Elegiile duineze.

Sonetele către Orfeu

Rabindranath Tagore – Gitanjali. Jertfa lirică Dante – Divina Comedie

Jean-Paul Sartre – Carnete dintr-un război anapoda Oscar Wilde – Decăderea minciunii. Eseuri Miguel de Cervantes – Nuvele exemplare (2 vol.) Miguel de Unamuno – Trei nuvele exemplare şi un Prolog

Ernst Jünger – Cartea ceasului de nisip Slawomir Mrozek – Povestiri 1990-1993 N.V. Gogol – Opere l (Serile în cătunul de lângă

Dikanka, Mirgorod) N.V. Gogol – Opere 2 (Povestiri din

Sankt-Petersburg, Revizorul, Căsătoria) N.V. Gogol – Opere 3 (Suflete moarte) Oscar Wilde – Portretul lui Dorian Gray D.H. Lawrence – Amantul doamnei Chatterley Honoré de Balzac – O afacere tenebroasă David Lodge – Schimb de dame F. Scott Fitzgerald-Blândeţea nopţii Mihail Bulgakov – Cupa vieţii Salman Rushdie – Ruşinea Saul Bellow – Ravelstein A.P. Cehov – Stepa şi alte povestiri J.D. Salinger – Nouă povestiri